

Patnubay sa Korespondensiya Opisyal

IKAAPAT NA EDISYON

Patnubay sa Korespondensiya Opisyal

IKAAPAT NA EDISYON

Leonida B. Villanueva
Rogelio G. Mangahas
Mga Editor

AKLAT NG BAYAN
METRO MANILA
2015

Patnubay sa Korespondensiya Opisyal Ikaapat na Edisyon

Karapatang-sipi © 2015 ng Komisyon sa Wikang Filipino

Ikaapat na edisyon, unang limbag, 2013
Ikaapat na edisyon, ikalawang limbag, 2015

RESERBADO ANG LAHAT NG KARAPATAN. Walang bahagi ng librong ito ang maaaring sipiin o gamitin nang walang nakasulat na pahintulot mula sa may-akda at tagapaglathala.

Mga Editor: Leonida B. Villanueva
Rogelio G. Mangahas

The National Library of the Philippines CIP Data

Recommended entry:

Patnubay sa korespondensiya opisyal : may kasamang ortograpiyang pambansa / Rogelio G. Mangahas, Leonida B. Villanueva, mga editor.-- 4th ed.-- Manila : Komisyon sa Wikang Filipino, c2013.
p. ; cm.

ISBN 978-971019-723-1

1. Filipino letters -- Handbooks, manuals, etc.
  2. Letter writing -- Handbooks, manuals, etc.
- I. Mangahas, Rogelio G. II. Mangahas, Rogelio G.

HF5728.F5   651.75   2013   P320130766

Inilathala ng

Komisyon sa Wikang Filipino
Gusaling Watson, 1610 Kalye JP Laurel
Malacañang Palace Complex, San Miguel, Maynila
Tel. 02-733-7260 email: komfil.gov@gmail.com

Nilalaman

Pambungad	ix
Mga Mensahe	xi
1 Pagsulat ng Liham (<i>Letter Writing</i>)	1
2 Mga Katangian ng Liham (<i>Characteristics of a Letter</i>)	2
3 Mga Bahagi ng Liham (<i>Parts of a Letter</i>)	4
• Pamuhatan (<i>Heading</i>)	5
• Patunguhan (<i>Inside Address</i>)	7
• Bating Pambungad (<i>Salutation</i>)	9
• Katawan ng Liham (<i>Body of the Letter</i>)	10
• Pamitagang Pangwakas (<i>Complimentary Close</i>)	11
• Lagda (<i>Signature</i>)	11
4 Iba Pang Bahagi ng Liham -(<i>Other Parts of a Letter</i>)	12
• Inisyal ng Pagkakakilanlan (<i>Identifying Initials</i>)	12
• Paglalakip (<i>Enclosure</i>)	12
• Tawag-pansin (<i>Attention Line</i>)	13
• Paksa (<i>Subject</i>)	13
• Notasyon sa Sipi (<i>Copy Notation</i>)	13
5 Mga Anyo ng Liham (<i>Forms of Letters</i>)	14
• Estilong Full-Block (<i>Full-Block Style</i>)	14
• Estilong Semi-Block (<i>Semi-Block Style</i>)	15
• Patunguhan sa Sobre (<i>Address</i>)	16
6 Mga Uri ng Liham (<i>Kinds of Letters</i>)	17
• Pagbati (<i>Congratulations</i>)	17
• Paanyaya (<i>Invitation</i>)	17
• Tagubilin (<i>Instruction</i>)	17
• Pasasalamat (<i>Thanks</i>)	17
• Kahilingan (<i>Request</i>)	17
• Pagsang-ayon (<i>Affirmation</i>)	17
• Pagtanggì (<i>Negation</i>)	18
• Pag-uulat (<i>Report</i>)	18
• Pagsubaybay (<i>Follow-up</i>)	18
• Pagbibitiw (<i>Resignation</i>)	18
• Aplikasyon (<i>Application</i>)	18
• Paghirang (<i>Appointment</i>)	19
• Pagpapakilala (<i>Introduction</i>)	19
• Pagkambas (<i>Canvass</i>)	19
• Pagtatanong (<i>Inquiry</i>)	19

• Pakikidalamhati (<i>Condolence</i>)	19
• Pakikiramay (<i>Sympathy</i>)	19
• Panawagan (<i>Appeal</i>)	20
• Pagpapatunay (<i>Certification</i>)	20

7 Mga Halimbawa ng Iba't Ibang Uri ng Liham **21**

(Different Samples of Letters)

• Pagbati	22
• Tugon sa Pagbati	23
• Patalastas/Paanyaya	24
• Paanyaya	25
• Tugon sa Liham Paanyaya	26
• Pasasalamat	27
• Tugon sa Liham Pasasalamat	31
• Kahilingan	32
• Tugon sa Liham Kahilingan	36
• Pagsang-ayon	40
• Pagtangga	45
• Pag-uulat	48
• Tugon sa Liham Pag-uulat	50
• Tagubilin	51
• Pagsubaybay	52
• Tugon sa Pagsubaybay	53
• Pagbibitiw	54
• Tugon sa Liham Pagbibitiw	56
• Aplikasyon	57
• Tugon sa Liham Aplikasyon	58
• Pagpapakilala/Paghirang	60
• Pagkambas	61
• Tugon sa Liham Pagtatanong	62
• Pakikidalamhati	64
• Pakikiramay	66
• Panawagan	67
• Pagpapahalaga/Pagtatanong	68

8 Paraan ng Paghahatid ng Impormasyon at Tagubilin **69**

(Means of Conveying Information and Instructions)

Mga Komunikasyong Buhat sa mga Nakatataas na Awtoridad	70
<i>(Communications from Higher Authorities)</i>	
• Atas/Kautusang Tagapagpaganap (<i>Executive Order</i>)	70
• Proklamasyon/Pagpapahayag (<i>Proclamation</i>)	70
• Kautusang Pangkagawaran (<i>Department Order</i>)	70
• Memorandum Pangkagawaran (<i>Department Memorandum</i>)	70
• Memorandum Sirkular (<i>Memorandum Circular</i>)	70
• Patalastas/Kalatas (<i>Notification</i>)	
• Paglilipat (<i>Indorsement</i>)	

Iba Pang Uri ng Korespondensiya	71
<i>(Other Kinds of Correspondence)</i>	
• Korespondensiyang Panloob-tanggapan <i>(Inter-office Correspondence)</i>	71
• Memorandum Pantanggapan <i>(Office Memorandum)</i>	71
• Paglilipat <i>(Indorsement)</i>	
Kahalagahan ng Memorandum at Mensaheng E-mail	72
Mga Katangian ng Memo at E-mail	72
Wastong Pagpo-format ng Memorandum	72
9 Resolusyon <i>(Resolution)</i>	130
10 Katitikan ng Pulong <i>(Minutes of the Meeting)</i>	137
11 Mga Pormularyong Pampamahalaan	153
<i>(Government Forms)</i>	
• Panunumpa sa Katungkulan	155
• Papel ng Datos Personal	159
• Deskripsiyon ng Posisyon	164
• Paghirang	166
• Kahilingan sa Pansamantalang Pagtatalaga	168
• Sertipikong Medikal	171
• Sinumpaang Salaysay Tungkol sa mga Ari-Arian, Pagkakautang atbp	172
• Memorandum ng Kasunduan	174
• Aplikasyon sa Pagliban	177
• Aplikasyon para sa Espesyal na Pribilehiyo	180
• Pahintulot/Atas sa Paglalakbay	181
• Katibayan ng Natapos na Paglalakbay	184
• Katunayan ng Pagpapakita	185
• Katunayan ng Paglabas	186
• Katunayan ng Kawalang Pananagutan	187
• Ulat sa Daloy ng Proyekto	193
• Ulat sa Pagmomonitor	194
• Payslip	195
• Talatukuyan	197
• Voucher sa Pagbabayad	200
• Kapangyarihan ng Kinatawan	201
Mga Kahilingan	
• Pahintulot	202
• Bayad sa Overtime	203
• Kasulatan sa Kapanganakan	204
• Kasulatan sa Kasal	205
• Pananaliksik	206
• Inspeksiyon Bago Kumpunihin	207
• Kahilingan para sa Serbisyo	208

• Serbisyong Audio-Video	210
• Pases sa Paglabas	211
• Gate Pass	213
• Listahan ng Dumalo	216
• Nominasyon	217
• Iba't ibang Uri ng Gawad/Sertipiko	
• Pagkilala	220
• Pagpapahalaga	228
• Merito	230
• Katapatan	231
• Paglahok	232
• Pagdalo	
• Pagtatapos	234
• Paglilipat	235
• Tsart ng Organisasyon	236
12 Pagsulat ng Direksiyon at Pag-adres sa mga Taong May Mataas na Katungkulan	237
<i>(Ways of Addressing Individuals with Higher Positions)</i>	
13 Mga Titulong may Pamimitagan	251
<i>(Courtesy Title Distinction)</i>	
14 Mga Parirala at Pananalitang Karaniwang Gamitin sa mga Liham Pampamahalaan	259
<i>(Phrases and Expressions Commonly Used in Official Correspondence)</i>	
Mga Dahong Dagdag	263
A. Glosaryo ng mga Gamiting Termino at Katawagan sa Pamahalaan	264
<i>(Glossary of Government Terminologies and Usages)</i>	
B. Direktoryo ng mga Tanggapan ng Pamahalaan	300
<i>(Directory of Government Offices)</i>	
C. Direktoryo ng ZIP Code ng Metro Manila at mga Lalawigan	371
<i>(Zip Code Directory - Metro Manila and Provinces)</i>	
Sanggunian	392
Indeks	394

Pambungad

Malaki na ang ipinagbago nitong *Patnubay sa Korespondensiya Opisyal (PKO)* mula nang lumabas ito sa unang edisyon noong 1970. Mga pangunahing gumagamit nito mula noon ang mga naglilingkod sa pamahalaan—mga kawani, manunulat, editor, mananaliksik, guro, opisyal na nakikipaglihaman sa loob at labas ng kagawaran, at maging ng bansa. Sa ikaapat na edisyong ito, 2013, makikitang kasamang makikinabang sa paggamit nito ang mga tagapribadong larangan—mga editor at manunulat ng mga publikasyon, mga propesyonal, mga eskolar, mga negosyante at indibidwal sa iba't ibang organisasyon at institusyon, silang mga nakikipag-ugnayan sa pamamagitan ng nakasulat na komunikasyon. Sa aktibong interaksyon ng mga indibidwal maging nasa pamahalaan o pribadong tanggapan, kailangan ang ilang patnubay o sanggunian para sa maayos, simple, at epektibong pagsulat. At dito nga makikita ang kahalagahan nitong PKO.

Mabilis ang mga pagbabago mula noong dekada 1970. Ilang termino na ng pambansang pamahalaan ang nagdaan, may mga ahensiyang nabuwag at pinalitan ng ibang mas angkop sa pangangailangan ng bayan. May ilang ahensiya ring pinagsanib at inangkupan ng bagong pangalan. Nabago ang adres ng marami—rami ring tanggapan ng pamahalaan—kabilang ang paglalagay ng letterhead sa website, email, telefax, at iba pang instrumento at simbolo ng impormasyong teknolohiya. Ang makinilya o typewriter na dating karaniwang ginagamit sa mga opisina sa pagsulat ng mga pormal na liham ay napalitan ng computer, bagay na nakapagpapabilis at madaling makaayos sa pasulat na komunikasyon.

Madaling mapansin sa bahaging Nilalaman ang mahahalagang bagay na dapat tandaan at isaalang-alang sa pagsulat ng liham. Sa pormularyong pamahalaan, ilang halimbawa ng bawat uri ang dito'y inilagay upang makapagpakita ng iba't ibang pormat at estilo na angkop sa pangangailangan. Ano-ano ba ang mga katangian ng isang mabuting sulat? Ano-anong mga bahagi nito ang hindi dapat nawawala upang ito'y masabing kompleto at hindi nakalilito? Anong anyo ng liham ang mainam gamitin, batay sa uri ng komunikasyon, at ikagagaan ng pagbuo nito? May iba't ibang uri ng liham: anong uri ng liham ang iyong susulatin at ano ang dapat isaalang-alang upang ito'y maging epektibo?

Isang malaking tulong sa mga gagamit ng PKO ang nakalagay ditong iba't ibang halimbawa ng liham. May mga halimbawa ng salin mula sa Ingles, at ang iba'y nasa orihinal na Filipino. Ang mga ito'y hindi kathang-isip, kundi mga pili mula sa tunay na mga liham sa ating pamahalaan mula sa nakalipas na ilang dekada. Sa pagbasa sa mga ito, mananariwa sa ating kamalayan ang ilang mahalagang isyung pang-ekonomiya, pampolitika, pangkapaligiran, pang-edukasyon, pangkultura (kabilang ang sa wika), at maging sa moralidad.

Mapupuna naman sa mga salin sa mga tanggapan ng ilang tanggapan ang pagbabago sa ilang salita para sa ikadadali ng pag-unawa ng babasa. Napalitan ang ilang salitang may kalabuan at asiwang pagkabuo, at pinalitan ng higit na madaling unawain at bigkasin. Isang

halimbawa ay ang salitang "lingkuran" na pinalitan ng gamitíng "serbisyo."

Makikita naman sa mga paraan ng paghahatid ng impormasyon at tagubilin mula sa matataas na awtoridad ang iba't ibang anyo ng komunikasyon, gaya ng atas o kautusang tagapagpaganap, proklamasyon, kautusang pangkagawaran, memorandum, paglilipat o endorsement, atbp.

Sa edisyong ito ng PKO, napakalaking ambag ang Mga Dahong Dagdag, pangunahin ang Ortograpiyang Pambansa (OP), ang modernisado, pinalawak, at pinayamang Ortograpiyang Filipino (OF) 2013. Ang pagiging inklusibo ng OP na ibinibilang at inaangkin ang mga natatanging kakanyahan ng mga katutubong wika—gaya ng "Mëranaw, Ifugaw, Ivatan, Ibaloy, Bikol, Pangasinan, Ilokano, atbp ay isang magandang hakbang sa pagbubuo ng pambansang kultura. Ang pag-aangkin din ng OP sa ilang banyagang letra ay nakapagpalakas sa alpabeto para sa moderno't dinamikong pagpapahayag sa panahong ito ng globalisasyon.

Malaki ring tulong ang Direktoryo ng ZIP Code ng Metro Manila at mga Lalawigan—na makadadali sa paghahanap at paggamit nito sa sandaling kailangan nang ilagay sa pamuhatan at patunguhan. Simpleng gabay naman at mabuting paalala tungkol sa estilo para sa kalinawan at perpeksiyon ng liham ang bahaging Paggamit ng mga Bantas.

Sa kabuuan, ang PKO ay inaasahang makatutulong sa mga gagamit nito sa pagbuo ng kompleto at makabuluhang korespondensiya opisyal, gayon din sa estandardisasyon at pagpapalaganap ng Filipino bilang Wika ng Dangal, Wika ng Kaunlaran.

—Mga Editor

**MALACAÑAN PALACE
MANILA**

Mensahe

Binabati ko ang mga pinuno at kawani ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) sa inyong pagpupunyaging mailathala ang ikaapat na edisyon ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal.

Ang patnubay na ito ay mabisang sanggunian sa maayos at tamang paggamit ng wikang Filipino sa opisyal na komunikasyon at korespondensiya, gaya ng nakasaad sa Kautusang Tagapagpaganap Blg. 335. Sa pamamagitan nito, mapapabilis natin ang paglinang at pagpapayabong ng wikang Filipino na siyang hahawan ng daan tungo sa katuparan ng ating layuning mapagbuklod ang ating sambayanan.

Saksi ang lahat sa patuloy na pagsisikap ng KWF na mapalaganap ang pambansang wika. Ganap ang suporta ng buong pamahalaan sa mga adhikain ng Komisyon sapagkat ang mga ito ay makatutulong sa pagtatamo ng ating mithiing pambansang pagkakakilanlan.

Naibabalik na natin ang ningning ng pag-asang minsan ay naipagkait sa ating mga mamamayan. Nagpapasalamat ako sa inyong tulong, at nawa'y magpatuloy ang inyong pakikibahagi sa mga pagbabagong ipinatutupad natin para sa mga Pilipino.

BENIGNO S. AQUINO III

Maynila
Hulyo 2013

**Republic of the Philippines
Senate
Pasay City**

Franklin M. Drilon
Senate President

Mensahe

Nananatiling malaking hamon sa mga dominyo ng kapangyarihan, gaya ng Sangay Lehislatibo ang pakikipagtalastasan sa wikang Filipino. Ito ay sapagkat ang wika ng mga mambabatas ay nasa Ingles, na taliwas sa wika ng ordinaryong mamamayan. Ang wika sa mga korespondensiya opisyal ay tila banyaga sa malaking porsiyento ng populasyon, kaya kung minsan ay nagngingiming lumapit sila sa mga opisyal ng pamahalaan.

Ang paglalathala ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal (Ikaapat na Edisyon) ay sumasagot sa mga pangangailangan ng iba't ibang ahensiya, kawanihan, at sangay ng pamahalaan sa mga korespondensiya at komunikasyon nito sa mga mamamayan. Tinuturuan nito sa pakikipagsulatan ang mga opisyal at kawani, at ang publiko, sa pamamagitan ng wikang Filipino.

Hindi na maitatwa na ang Filipino ang lingguwa prangka sa buong kapuluan. Ngunit ang wikang ito ay dapat pa ring makapasok sa mga bulwagan ng kapangyarihan, gaya ng batasan, hukuman, negosyo, at akademya. Kung nais nating magtagumpay ang Filipino, kinakailangang gamitin ito sa pasulat na paraan, hindi lamang sa pagbigkas na paraan. Ang korespondensiya sa wikang Filipino ang isang anyo ng pagkakamit ng gayong mithi.

Hinihikayat ko ang lahat ng kapuwa kong mambabatas, at gayundin ang malawak na publiko, na bigyang pansin ang Patnubay sa Korespondensiya Opisyal (Ikaapat na Edisyon) na inilathala ng Komisyon sa Wikang Filipino. May binubuksang posibilidad ang aklat na ito na maaaring makapagpatatag ng ugnayan ng mga mamamayan at makapagtaas ng uri ng serbisyo publiko. Magiging ganap na makatotohanan ang isinasaad ng ating Saligang Batas ng 1987 kung lahat tayo ay magkakaisa sa paggamit ng pambansang wika tungo sa inklusibong kaunlaran.

Republic of the Philippines
House of Representatives
Quezon City, Metro Manila

Hon. Feliciano Belmonte, Jr.
Speaker

Mensahe

Isang malugod na pagbati sa Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) sa inyong paglulunsad ng ika-4 na edisyon ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal.

Ang ating pambansang wika ay patuloy na mainog at lumalago, dala na rin ng pagtanggap ng ating mga kababayan sa kahalagahan ng paggamit ng isang pambansang wika upang mapagbuklod ang ating lipunan tungo sa pambansang kaunlaran. Ang kahalagahan ng isang malakas na wikang pambansa ay hindi makakaila, lalo na sa pagtaguyod ng isang pambansang kamalayan at pagkakakilanlan sa panahon ng globalisasyon.

Ang inyong paglulunsad ng ika-4 na edisyon ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal ay isang mahalagang hakbang sa patuloy na pagpapalago at pagpapalakas ng Filipino bilang ating wikang pambansa. Ito ay magiging gabay at sanggunian hindi lamang ng mga kawani ng gobyerno kundi pati na rin ng mga empleado sa pribadong sektor na nagnanais na gamitin ang ating wikang pambansa sa kanilang korespondensiya. Ito rin ay makatutulong sa pagpapalaganap ng paggamit ng sariling wika sa kalakalan at sa ekonomiya.

Muli, isang maalab na pagbati sa Komisyon at sa lahat ng bumubuo nito at nawa'y patuloy kayong magtagumpay sa inyong adhikang mapalakas ang Filipino bilang wika ng isang maunlad at matatag na bansang Pilipinas.

Mabuhay po kayo!

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Edukasyon

Tanggapan ng Kalihim
Office of the Secretary

Mensahe

Mula sa pamilya ng Kagawaran ng Edukasyon, ipinapaabot namin ang aming mataos na pagbati sa Komisyon sa Wikang Filipino sa inyong paglulunsad ng ikaapat na edisyon ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal. Natitiyak naming malaki ang maitutulong nito upang magkaroon ng iisang panuntunan sa korespondensiya gamit ang wikang Filipino. Tunay na malayo na ang narating ng KWF sa layunin nitong itaguyod ang preserbasyon at pagpapayabong ng Filipino at iba pang wika sa ating bansa.

Hindi biro ang inyong mandato kung tutuusin natin ang dami ng wika at ang pagkakaiba-iba ng paraan ng pagbigkas at pakahulugan sa iisang bagay.

Ang pagkakaroon ng isang wika, isang pakahulugan sa mga bagay-bagay at isang gabay sa paghahanda ng mga komunikasyon ay isang kongkretong hakbang upang makamit natin ang pambansang pagkakaisa.

Muli, tanggapin ninyo ang aming paghanga at pagbati.

BR. ARMIN A. LUISTRO FSC

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA LALONG MATAAS NA EDUKASYON

Mensahe

Malugod kong binabati ang Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) sa kanilang pagsusumikap na mailunsad at mailathala ang ika-4 na edisyon ng Patnubay sa Korespondensiya Opisyal alinsunod sa Atas Tagapagpaganap Blg. 335.

Ang Patnubay na ito ay instrumento ng pagkakaisa ng mga Pilipino at behikulo upang higit na mapalaganap at maipagmalaki ang wikang Filipino. Ang paggamit ng wikang pambansa sa mga komunikasyon at korespondensiya sa iba't ibang opisina ng pamahalaan ay mabisang paraan upang lalong maunawaan ng sambayanan ang mensaheng ipinapaabot ng mga ito. Dahil dito, mas madaling mahihikayat ang mga mamamayan na makibahagi at sumuporta sa mga proyekto at gawain ng pamahalaan para sa pambansang kaunlaran.

Nakikiisa ang Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon sa proyektong ito ng KWF. Kami ay inyong katuwang sa patuloy na pagpapayaman ng ebolusyon ng wikang Filipino.

Mabuhay!

PATRICIA B. LICUANAN, Ph.D.
Tagapangulo

1

Pagsulat ng Liham

(Letter Writing)

Ang pagsulat ng liham ay isang paraan ng pakikipagtalastasan o komunikasyon sa isang tiyak na pinag-uukulan sa pamamagitan ng mga salitang nakalimbag o nakatitik.

Ang isang liham ay katulad din ng personal na pakikipag-usap na kababakasan ng tunay na personalidad ng taong sumusulat. Mababatid din sa liham kung ang sumusulat ay matamang nag-isip at malinaw na nakapagpapahayag ng kaniyang tunay na damdamin sa pamamagitan ng mga mapitagan at magalang na pananalita.

Maganda ang impresyon sa liham kapag ang sumulat ay gumamit ng wastong pahayag ng kaniyang mga idea, pumili ng mga makahulugang pananalita, nagpamalas ng sapat na kaalaman sa bagay na nais niyang ihatid at gumamit ng sariling estilo sa pagsulat na madaling maunawaan ng bumabasa.

Epektibong Pagliham

Upang maging epektibo ang pagsulat ng liham, narito ang apat na karaniwang mungkahi tungo sa mahusay na pagsusulat:

1. Ituon ang iyong pag-iisip. (*Center your thinking.*)
2. Organisahin ang iyong iniisip. (*Organize your thinking.*)
3. Tiyakin ang iyong iniisip. (*Specify your thinking.*)
4. Ilahad nang malinaw ang iyong mga idea o kaisipan. (*Present your thoughts clearly.*)

Ang pagsulat ng liham ay isa sa mga pangangailangan at di-maiiwasang gawaing opisyal at transaksiyonal (pangangasiwa, pamamahala, negosyo, atbp) at pagpapaigting ng ugnayang panlipunan. Ang korespondensiyang pampamahalaan at liham pangalakal at iba pang kauring liham ay dapat pormal. Sa ganitong uri ng mga korespondensiya, nararapat lamang na nakabatay sa layunin, kahika-hikayat, katanggap-tanggap at kapani-paniwala sa bumabasa o pinadadalhan.

2

Mga Katangian ng Liham

(Characteristics of a Letter)

Madaling maghanda ng isang liham, maging ito man ay pormal o di-pormal. Subalit, iilan lamang ang mapipili at maituturing na mahusay ang pagkakahanda. Ang pangunahing dahilan nito ay ang kakulangan sa bisa ng liham.

Mahalagang isipin na kailangang maging pormal at mabisa ang liham pantanggapan. Nangangailangan ito ng kaayusan ng mga ideang nais ipahatid sa sinusulatan.

Upang maging matagumpay ang isang liham, inilalahad dito ang ilang dapat taglayin nito gaya ng mga sumusunod:

1. **Malinaw** *(Clear)*

Una sa lahat, hatiin ang mga pahayag ng mga bagay-bagay na hangad ipabatid sa liham. Iplano ang pagkakasunod-sunod ng mga ideang ipapaloob. Pagkatapos ay suriin kung mahusay ang pagkakapahayag ng bawat idea. Ito ay di dapat maging mahaba o maligoy. Higit na epektibo ang maiikling pangungusap. Tandaan na ang kasimplihan ay daan ng madaling pag-unawa.

2. **Wasto** *(Correct)*

Laging isaisip na ang ano mang liham na nangangailangan ng katugunan ay dapat magtaglay ng lahat ng angkop at tiyak na impormasyon. Bago sumulat, dapat alamin ang mga kailangan at ihanda ang mga ito nang naaayon sa kani-kanilang priyoridad. Tiyaking wasto ang bawat pahayag o sasabihin lalo na ang mga impormasyon bago ito isulat. Ang wastong pagpapahayag, pagbaybay, at balarila ay napakapundamental sa kapuri-puring pagsulat ng liham o ano mang uri ng akda. Mahalaga ring isaalang-alang ang tamang pagbabantas.

3. **Buo** *(Complete)*

Pagsama-samahin ang lahat ng kailangang impormasyon sapagkat kapag nakaligtaang itala ang isang bagay na kailangan ng sumulat, lalabas na kapos o depektibo sa pangunahing sangkap ang liham. Upang maging kasiya-siya ang tugon ng sinulatan, dapat na unang-unang nakasisiya o sapat ang isinasaad sa liham ng sumulat.

4. **Magalang** (*Courteous*)

Napakahalaga ng himig (tone) ng pagpapahayag. Hindi dapat mabakas sa sulat ang pagkabigla, pagkamagalitin, o pagkawala ng kagandahang asal. Nakatatawag-pansin ang pagkamagalang, kaya't agad nakukuha ang tugon o reaksiyon sa liham.

5. **Maikli** (*Concise*)

Sikapin na ang bawat isusulat ay makatutulong sa pagpapabatid ng nais sabihin sa nilalaman. Iwasan ang paglalakip ng mga detalyeng walang kabuluhan. Ito ay isa lamang pag-aaksaya ng panahon at nakapapawi ng interes ng nilihaman.

6. **Kumbersasyonal** (*Conversational*)

Masasabing mahusay ang pagkakapaghanda ng isang liham kapag ang bumabasa nito ay parang personal na kausap ng sumulat. Sabihin sa natural na pamamaraan ang nais iparating nang sa gayon ay higit na maging epektibo ang pagkakaunawaan. Gumamit ng sariling pananalita at iwasan ang pagkamaligoy.

Ilahad nang makatotohanan ang mga idea at paniniwala. Iwasan ang pagkamotonono sa paggamit ng panghalip na "Ako" na karaniwang ipinoposisyon sa simula ng pangungusap.

7. **Mapagsaalang-alang** (*Considerate*)

Pakatimbangin ang ano mang nais ipahayag ng sumulat. Bigyan-diin ang mensaheng nagbibigay-interes sa sinulatan o bumabasa. Sikaping maging mapagbigay sa lahat ng pagkakataon nang sa gayon ay maipadama ang pagtitiwala at kabutihang loob.

3 Mga Bahagi ng Liham

(Parts of a Letter)

Sinasabi ng mga awtoridad na ang isang magandang liham ay maaaring itulad sa isang magandang larawang nakakuwadro. Ang magandang larawan ay ang liham, at ang kuwadro naman ay ang mga palugit (margin) sa apat na gilid: sa itaas, sa ibaba, sa kaliwa, at sa kanan.

Republika ng Pilipinas Tanggapan ng Pangulo Komisyon sa Wikang Filipino	Logo at Ulong Sulat/ Letterhead
26 Pebrero 2013	Petsa
G. LAKANGITING C. GARCIA, PhD Associate Professor, Departamento ng Filipino De La Salle University, 2401 Taft Avenue Malate, Manila	Patunguhan
Mahal na Ginoong Garcia :	Bating Pambungad
Pagbati!	Katawan ng Liham
Ang Komisyon sa Wikang Filipino ay magdaraos ng tatlong araw na Konsultatibong Forum sa Ortograpiyang Filipino . Gaganapin po ito sa Benitez Auditorium, Kolehiyo ng Edukasyon, Unibersidad ng Pilipinas, Lungsod Quezon sa 11-13 Marso 2013, 8:00 nu-5:00 nh.	
Layunin ng konsultatibong forum na muling suriin at pag-aralan ang mga luma at kasalukuyang gabay sa ortograpiyang Filipino upang makabuo ng napapanahon at episyenteng sistema na magagamit sa lahat ng katutubong wika sa bansa.	
Kaugnay nito, malugod namin kayong inaanyayahang maging bahagi ng talakayang ito. Batid naming malaki ang maiaambag ninyo sa gawaing ito dahil sa inyong kakayahan, kaalaman, at karanasan sa larang na ito. Hinihiling din namin na mapadalhan kami ng kopya ng inyong curriculum vitae na may larawan ninyo sa pamamagitan ng sumusunod na email address: trinidadmyrn@yahoo.com.ph / pinkyjanetenmatay@yahoo.com .	
Dahil dito, kailangan namin ang inyong sagot sa aming paanyaya sa lalong madaling panahon. Maaari ninyong pabatid ang inyong sagot sa pamamagitan ng naturang email address o sa pamamagitan ng pagtawag sa landline nos. 7362525 loc. 107 at 7362519 at mobile phone nos. 09227877810 at 09173567670 at hanapin si Minda Limbo o si Elvira Estravo.	Pamitagang Pangwakas
Pauna po ang pasasalamat at umaasang pauunlakan ninyo ang aming paanyaya.	
Matapat na sumasainyo,	Lagda/ Pangalan ng Sumulat Adres ng Pamuhatan
VIRGILIO S. ALMARIO Tagapangulo	
2/F Watson Building, 1610 JP Laurel Street, Malacañan Palace Complex, San Miguel, 1005 Maynila ☎ (02) 736.2525/24.; 736.2519; 736.3830; 733.7260; 516.0326 🌐 www.kwf.gov.ph komfil.gov@gmail.com	

May anim na bahagi ang liham na gaya ng:

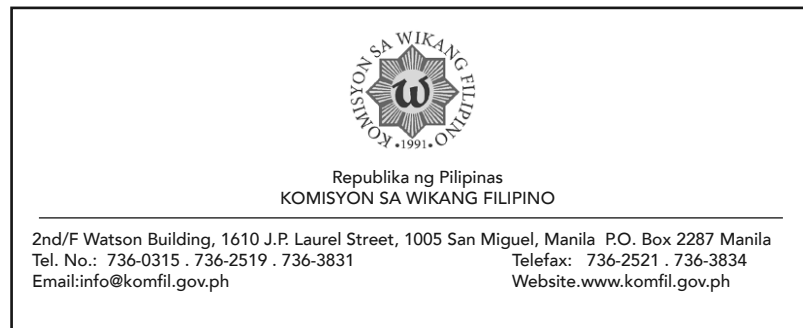
1. **PAMUHATAN** (*Heading*) Binubuo ito ng opisyal na pangalan ng tanggapan, adres, telepono, at numero ng fax. Makikita rin dito ang logo ng tanggapan (kung mayroon).

May dalawang uri ng pamuhatan:

a. Nilimbag na pamuhatan (*Printed letterhead*)

Ang nakalimbag na pamuhatan ay karaniwang nasa gitnang itaas o sa kaliwang itaas ng papel. Ang logo o sagisag ng tanggapan o kompanya ay karaniwang inilalagay sa itaas o sa kaliwa ng pamuhatan.

Halimbawa na ang logo ay nasa itaas ng pamuhatan.

Sa modelong ito ang logo ay nasa kaliwa ng pamuhatan.

b. Minakinilya (*typeset*) / **Sulat-kamay na Pamuhatan**

Ito ay sinisimulan mula sa isa't kalahati (1 ½) hanggang dalawang (2) pulgada o maaaring pitong (7) espasyo mula sa itaas ng papel. Bawat linya nito ay nilalagyan ng isa lang espasyo. Simula ito sa sentro pakanan, o kung maikli, isulong sa kanan na hindi lalampas sa palugit sa kanan. Maaari ding ilagay iyon sa kalagitnaan ng papel.

2. PETSAs (Date)

Ang Petsa ay bahagi ng pamuhatan. Maaari itong ilagay sa kaliwang bahagi para sa anyong full-block at kanan o gitnang bahagi para sa anyong semi-block.

Nilalagyan ng tatlong espasyo mula sa nilimbag na pamuhatan gaya ng makikita sa sumusunod:

Full-block

 <p>Republika ng Pilipinas KOMISYON SA WIKANG FILIPINO</p> <hr/> <p>2nd F. Watson Building, 1610 J.P. Laurel Street, Malacañan Complex, 1005 San Miguel, Manila P.O. Box 2287 Manila Tel. No.: 736-0315 . 736-2519 . 736-3831   Telefax: 736-2521 . 736 . 3834 Email: info@komfil.gov.ph   Website: www.komfil.gov.ph</p> <p>(1) (2) (3)</p> <p>19 Abril 2013</p>
--

 <p>Republika ng Pilipinas KOMISYON SA WIKANG FILIPINO</p> <hr/> <p>2nd F. Watson Building, 1610 J.P. Laurel Street, Malacañan Complex, 1005 San Miguel, Manila P.O. Box 2287 Manila Tel. No.: 736-0315 . 736-2519 . 736-3831   Telefax: 736-2521 . 736 . 3834 Email: info@komfil.gov.ph   Website: www.komfil.gov.ph</p> <p>(1) (2) (3)</p> <p>19 Abril 2013</p>
--

Semiblock

Ang petsa ay binubuo ng buwan, araw, at taon kung kailan sinulat ang liham. Karaniwan nang nauuna ang buwan, sumusunod ang araw at huli ang taon. Sa ganitong anyo ay kailangang lagyan ng kuwit ang pagitan ng araw at taon.

Kung nauuna ang araw, sumusunod ang buwan at taon, hindi na kailangan ang kuwit.

Maaari ding isulat ang petsa nang ganito: Ika-19 ng Abril, 2013.

Sa pagsulat ng petsa, iwasan ang pagdadaglat o pagsulat nang pinaikli.

3. **PATUNGUHAN** (*Inside Address*) Ito ay binubuo ng pangalan, katungkulan at tanggapan ng taong padadalhan ng liham. Kung kilala ang sinusulatan, sinusulat ang pangalan ng taong sinusulatan, ang kaniyang katungkulan (kung mayroon), tanggapang pinaglilingkuran at direksiyon. Iwasan ang pagdaglat sa pagsulat ng adres o direksiyon, hal. ave., st..

Kagalang-galang Virgilio S. Almario
 Pambansang Alagad ng Sining
 Tagapangulo, Komisyon sa Wikang Filipino
 Gusaling Watson, 1610 Kalye J.P. Laurel
 Malacañan Complex, 1005 San Miguel, Maynila

Kung ang alam lamang ay ang katungkulan ng puno ng isang tanggapan, ngunit hindi tiyak ang buong pangalan ng nasabing puno, maaaring gamitin ang katungkulan bilang pamalit sa pangalan ng taong sinusulatan.

Halimbawa:

Kagalang-galang na Alkalde
 Pamahalaang Lungsod ng Mandaluyong
 Lungsod Mandaluyong, Metro Manila

Kung may kaiklian ang liham, ang espasyo sa pagitan ng petsa at patunguhan ay maaaring luwagan buhat sa apat (4) hanggang walong (8) espasyo. Gawing isang pulgada at kalahati ang palugit sa kaliwa at sa kanan. Mahaba o maikli man ang patunguhan, isang espasyo lamang ang pagitan ng bawat linya.

Sa pagsulat ng patunguhan, lalo na kung ang sinusulatan ay dapat bigyang-galang, itinatagubilin ang paggamit ng mga titulong may wastong pagpipitagan tulad ng G., Gng., Bb., Dr., Prop. at iba pa sa unahan ng pangalan ng taong sinusulatan.

Ang **Bb.** (Binibini) o **Miss** ay ginagamit sa isang babaeng walang asawa. Ginagamit din ito sa isang babaeng maaaring may titulo ngunit hindi alam ng sumusulat o kaya ay sa isang babaeng hindi tiyak ng nagpapadala ng liham kung may-asawa o dalaga. May ilang ahensiya ang gumagamit ng daglat na "Ms." kapag alam nilang pinapaboran ng babae ang gayong titulo, bagaman sa diplomatikong korespondensiya, ang "**Ms.**" ay hindi ginagamit.

Ang **Gng.** (Ginang) o **Mrs.** ay ginagamit sa isang babaeng may asawa. Maaaring siya ay isa nang biyuda na gumagamit pa rin ng pangalan ng asawa. Maaari din namang siya ay may titulo ngunit hindi alam ng sumusulat.

Ang **G.** (Ginoo) o **Mr.** ay ginagamit sa mga lalaki at sa mga may titulo ngunit hindi tiyak ng nagpapadala ng liham.

Gaya ng paggamit ng Bb., Miss o Ms. sa babaeng hindi alam ang kalagayang sibil, ang paggamit naman ng G. sa lalaking hindi alam ang ibang titulo, kung mayroon man, ay hindi ituturing na mali.

Mga Dapat Pang Tandaan:

- May mga pagkakataon na ang asawang babae ay kailangang isama sa liham, ang titulo ng babae ay hindi na ipinapakita o ipinakikilala. Sapat na ang G. at Gng., Dr. at Gng., o Atty. at Gng.
- Mahalagang tandaan na kung ginamit na sa unahan ng pangalan ang kaukulang titulong propesyonal ay hindi na dapat ulitin pa ang karerang natapos.

Tama nang isulat ang:

Atty. Percida Rueda-Acosta
Dr. Francisco T. Duque III

Mali:

Atty. Percida Rueda-Acosta, LL.B.
Dr. Francisco T. Duque III, M.D.

- May mga awtoridad sa korespondensiya na nagsasabing ipinahihintulot ang paggamit ng titulo ng babae kahit na kasama ang pangalan ng lalaki na walang titulo liban sa Ginoo. Inuuna ang pangalan ng babae kasama ang kaniyang titulo.

Alkalde Madeleine Ong at G. Hector Ong
Pamahalaang Bayan ng Laoang
Hilagang Samar

Ang Kagalang-galang na Alkalde ng Laoang at Ginoong Ong
Pamahalaang Bayan ng Laoang
Hilagang Samar

- Kung may titulo naman ang lalaki, maaaring ganito naman ang magiging patunguhan o direksiyon sa sobre:

Gob. Elenita de Jesus at Dr. Reynaldo de Jesus
Kapitolyong Panlalawigan
Lungsod Antipolo, Rizal

Ang Kagalang-galang na Punong Lalawigan ng Rizal at Dr. De Jesus
Kapitolyong Panlalawigan
Lungsod Antipolo, Rizal

- Kung maaaring gamitin ang G. at Gng. sa iisang pangalan, iyon ay tumpak sapagkat maaari naman talagang magkaroon, halimbawa ng isang G. Jesus E. Ferrer at Gng. Gloria P. Ferrer din, kaya wasto ang:

G. at Gng. Jesus E. Ferrer

Pandacan, Maynila

4. **BATING PAMBUNGAD** (*Salutation*) Ito ay pagbati sa sinusulatan. May iba't ibang anyo ito at ang karaniwang ginagamit ay ang mga sumusunod:

Mahal na Ginoo:	Mahal na Tagapangulong Licuanan:
Ginoo:	Mahal na Punong Mahistrado Sereno:
Mahal na Ginang:	Mahal na Kalihim Roxas:
Ginang:	
Mahal na Binibini:	
Binibini:	

Ang **Kagalang-galang/Kgg.** ay natatanging pagbati sa mga taong may matataas na katungkulan gaya ng Pangulo ng bansa, mga Senador at Kinatawan, mga Gobernador, mga Kalihim ng Gabinete, Sugo ng Pilipinas, mga Kalihim at Pangalawang Kalihim ng mga kagawaran, mga hukom, komisyoner, mga alkalde. Ang karamihan sa matataas na katungkulang binanggit ay ginagamitan ng Kagalang-galang/Kgg. sa unahan ng tao o tungkulin.

Sa bating pambungad, ang bantas na marapat gamitin ay tutuldok o colon (:).
 Mahal na Kalihim Alcala:
 Mahal na Heneral dela Paz:

Kung ang sinusulatan naman ay kapalagayang-loob o kaya ay kaibigan maaaring ang pagbati ay sa unang pangalan at ang bantas na gagamitin ay kuwit.

Mahal na Jejomar,
 Mahal na Jom,

Gamitin lamang ang apelyido kalakip ang titulo ng sinusulatan. Hindi dinadaglat ang titulo kapag apelyido ang kasunod maliban sa Dr., Mr., Mrs. na ang mga pinaikling anyo ay tinatanggap na sa internasyonal na pakikipagtalastasan.

Mahal na Dr. Nicolas:
 Mahal na Komisyoner Flores:
 Mahal na Direktor Añonuevo:
 Mahal na Propesor Miranda:

Ngunit kung hindi nakatitiyak sa kasarian ng inyong susulatan gamitin nang buo ang pangalan o kaya ng Ginoo/G. kasunod ang buong pangalan.

Mahal na Jesse dela Cruz:	Mahal na G. Jovic Sta. Maria:
Mahal na Alex Santos:	
Mahal na Angeles Fiesta:	

Dalawang espasyo ang pagitan ng bating pambungad ng huling linya ng patunguhan o ang linya ng tawag-pansin (kung mayroon).

5. **KATAWAN NG LIHAM** (*Body of the Letter*) Ito ang tampok na bahagi ng liham na nagsasaad ng paksa/mensahe sa sinusulatan.
- Katangian ng maayos na mensahe
    1. Kailangang ang liham ay maging malinaw na malinaw at hindi dapat lumikha ng anumang alinlangan sa pinapadalhan o babasa nito.
    2. Kailangang may tamang pagkakasunod-sunod ng mga salita, pangungusap, talata, at mga bahagi ng liham.
    3. Kailangang ito ay madaling basahin at unawain, may angkop na mga salita, banghay, at bantas.
  - Bahagi ng diwang isinasaad sa katawan ng liham
    1. Panimula – Naglalaman ito ng maikling pahayag sa layon o pakay ng liham.
    2. Katawan – Naglalaman ito ng mga detalyeng paliwanag hinggil sa pakay ng liham.
    3. Huling talata – Nagsasaad ito kung ano ang inaasahang aksiyon sa ipinadalang liham.

Ang Komisyon sa Wikang Filipino ay malugod na nag-aanyaya sa inyo na dumalo sa idaraos na palatuntunan bilang paggunita sa pangunahing makatang Pilipino na si Francisco "Balagtas" Baltazar sa Abril 1, 2005, Biyernes, sa ganap na ika-9:00 n.u.–12:00 n.t. sa Awditoryum ng Pambansang Aklatan. Ang okasyong ito ay alinsunod sa Proklamasyon Blg. 964 na nagtatadhana ng taunang Pagdiriwang ng Araw ni Balagtas tuwing 2 Abril.

Ang paksa ng pagdiriwang ay "Mga Kaisipan ni Balagtas: Gabay sa Mabisang Ugnayan ng Masa at Pamahalaan." Tampok sa nabanggit na palatuntunan ang pagbibigay ng Gawad Pagkilala sa mga indibidwal at mga institusyong malaki ang mga nagawa sa pagpapaunlad ng panitikang Filipino. Magkakaloob din ng tropeo at gantimpalang salapi sa mga magwawagi sa timpalak sa pagsulat ng tula at tatanghaling "Makata ng Taon 2005" na itinataguyod ng Gawad Surian sa Tula-Gantimpalang Collantes 2005.

Kami ay lubusang umaasa sa inyong pagpapaunlak sa paanyayang ito.

Kung ang liham naman ay may kahabaan na hindi sasapat sa isang pahina, maaari itong dugtungan sa papel na malinis, walang ulong-sulat o nilimbag na pamuhatan, ngunit sa gayon ding uri ng papel, gayon ding sukat. Ilagay sa kaliwa ang pangalan ng sinusulatan, ang pahina sa gitna at petsa naman sa kanan.

Iwasang magdagdag ng pahina kung ang bahagi ng liham na isusulat ay kulang sa tatlo (3) o apat (4) na linya bago ang pamitagang pangwakas.

May dalawang espasyo mula sa bating pambungad at sa pagitan ng dalawang talata at isa sa bawat linya ng katawan ng liham.

6. PAMITAGANG PANGWAKAS (*Complimentary Close*). Nagsasaad ito ng pamamaalam sa nililihaman.

- Mga Dapat Tandaan sa Pamitangang Pangwakas
- Ang bating pambungad at ang pamitangang pangwakas ay iniaangkop sa katungkulan o kalagayang panlipunan ng taong sinusulatan.
- Kung ano ang antas ng pamimitangang ipinahihiwatig sa bating pambungad ay siya ring isinasaad sa pamitangang pangwakas.

Ginoo: Kagalang-galang	}	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,
Mahal na Bb. Santos: Mahal na Gng. Yap: Mahal na G. Reyes: Mahal na Ginoo:		}

Ang pamitangang pangwakas ay may dalawang espasyo mula sa huling salita ng katawan ng liham. Isulat buhat sa kalagitnaan pakanan, na ang dulo ay hindi lalampas sa palugit at lagyan ng kuwit at isulat sa malaking titik ang unang letra ng salita.

7. LAGDA (*Signature*) Binubuo ito ng pangalan, lagda, at posisyon ng lumiliham. Ito ay nagpapakilala ng kapangyarihan at pananagutan sa nilalaman ng liham. Ang mga babae, kung nais nila, ay maaaring gumamit ng Bb., Gng. Ms. sa unahan ng kanilang pangalan. Hindi gumagamit ng G. (Mr.) ang kalalakihan sa unahan ng kanilang pangalan.

Maglaan ng apat na espasyo mula sa pamitangang pangwakas hanggang sa pangalan na nakasulat sa malalaking titik (light o bold) at sa ilalim nito ay ang katungkulan.

Ang unang titik ng pamitangang pangwakas at ang pangalan (o titulo) ng lumiliham ay magkatapat. Ang unang titik o numero ng petsa ay karaniwan ding katapat ng unang titik ng pamitangang pangwakas.

<p>Matapat na sumasainyo,</p> <p>(Lgd.)</p> <p>CARMELITA C. ABDURAHMAN Komisyoner Programa at Proyekto</p>

4

Iba Pang Bahagi ng Liham

(Other Parts of a Letter)

Bukod sa mga bahaging binanggit, ang mga liham ay mayroon pang ilang bahaging ginagamit, halimbawa: ang inisyal, paglalakip, tawag-pansin, paksa, notasyon ng binigyang sipi.

1. INISYAL NG PAGKAKAKILANLAN (*Identifying initials*)

Sa mga liham pampamahalaan, naglalakip ng inisyal ng pagkakakilanlan (*identifying initials*) ang gumawa ng liham. Maglaan ng dalawang espasyo mula sa huling linya ng lagda, sa gawing kaliwa ng papel, makikita ang magkasamang inisyal ng taong nagpapahanda at ang kawani o klerk na naghanda/nagmakinilya ng liham. Karaniwang nasa malaking titik ang inisyal ng sumulat ng liham at ang nagmakinilya ay nasa maliit na titik.

May mga pagkakataon na dalawang mataas na pinuno ang nagpapahanda ng isang liham. Kaya, lumilitaw sa inisyal na tatlong tao ang naghanda nito.

JAR:eff

JAR:eff/06082011

JLS:JAR/eff

JLS/jar:eff

2. PAGLALAKIP (*Enclosure*)

Ang paglalakip ay matatagpuan sa ibaba ng kaliwang bahagi ng liham. Talaan ito ng dokumento/mga dokumento na binanggit sa liham. Nagpapaalala ito sa nagmakinilya na isama ang bagay na ilalakip sa loob ng sobre, at para sa tatanggap ng liham ay tinatawag naman ang kaniyang pansin na hanapin o tingnan ang mga kalakip. Maaaring isulat nang buo ang salita (Kalakip) at isulat ang bagay na inilalakip.

Maglaan ng dalawang espasyo pagkatapos ng inisyal ng pagkakakilanlan.

- Kalakip: Mungkahing Memorandum
- Mga Kalakip:
  - Memorandum ng Kasunduan
  - Katitikan ng Pulong
  - Kasunduan sa Pagbabayad
- Kalakip: Gaya ng nasasad.

3. TAWAG-PANSIN (*Attention line*)

Bahagi ng liham na panawag-pansin sa taong kailangan na ang pagtukoy ay sa pamamagitan ng higit na nakatataas.

Maaari itong ilagay sa tapat ng bating pambungad o sa dakong gitna na ang tipo ay maaaring sa malalaking titik o ang unang letra lamang.

- Kgg. JUAN DE LA CRUZ
Alkalde
City Hall
Maynila

Tawag-pansin: Gng. Maria Agrifina dela Cruz
Records Officer III

4. PAKSA (*Subject*)

Bagaman hindi sapilitan ang paglalagay ng paksa, nakatutulong ito upang matukoy agad ang layon o nilalaman ng liham laluna kung ito ay isang kahilingan.

PAKSA: Kahilingan sa Pagsasalin ng "Ten Principles of Bandung" sa Wikang Filipino.

Inilalagay ito dalawang espasyo pagkatapos ng bating pambungad.

5. NOTASYON NG BINIGYANG SIPI (*Copy Notation*)

Kung magbibigay ng kopya ng liham para sa ibang tao, ilagay ang binigyang sipi, cc

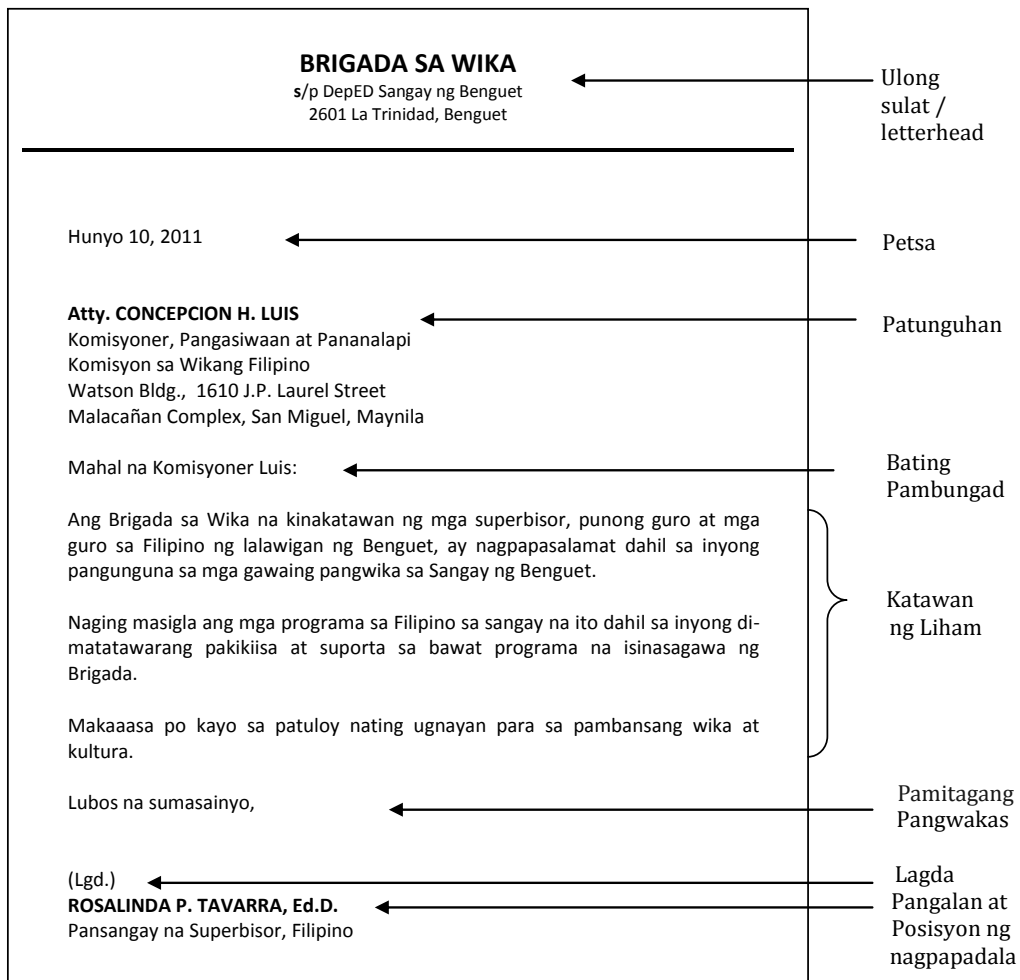
5

Mga Anyo ng Liham

(Forms of Letter)

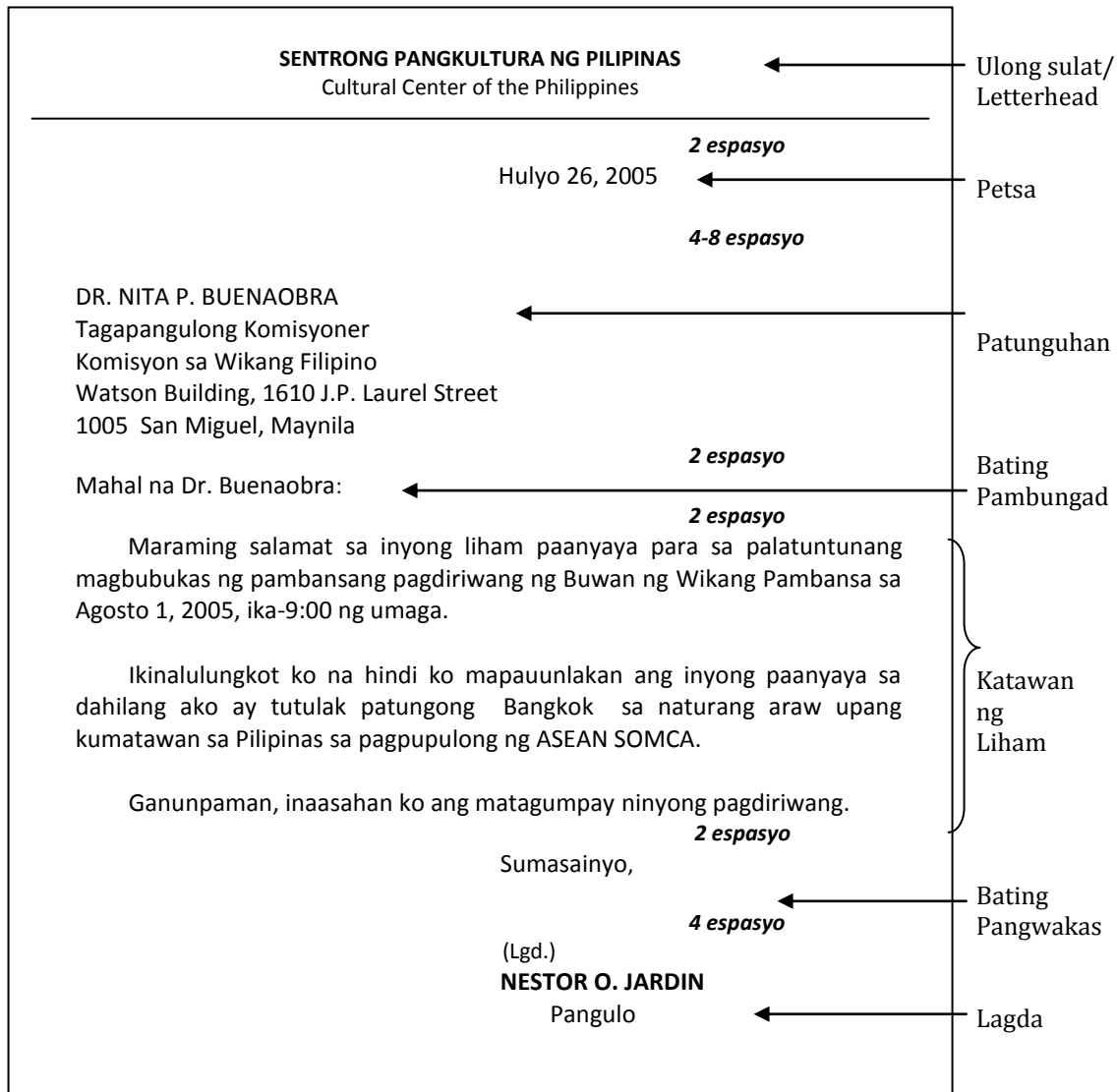
Dalawa ang anyo ng liham pantanggapan: ang full-block at semi-block. Makikita ang pagkakaiba ng dalawang anyong ito sa ibaba:

Estilong Full-Block (Full-block Style)

Kapag ang liham ay nasa ganitong anyo, ang lahat ng bahagi ay nagsisimula sa kaliwang palugit. Ang anyong full-block ay napakadaling gawin para sa nagko-computer.

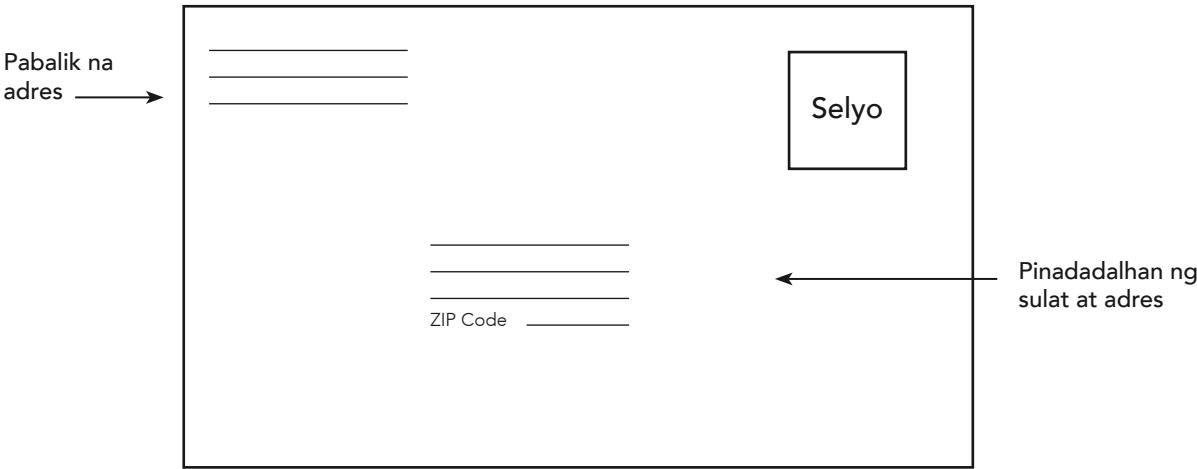
Estilong Semi-Block (Semi-block Style)

Ang petsa, bating pangwakas, pangalan, at lagda ay nasa kanang bahagi ng liham. Samantalang ang patunguhan at bating panimula ay nasa gawing kaliwa. Ang simula ng bawat talata ng katawan ng liham ay nakapasok nang lima hanggang pitong espasyo mula sa kaliwang palugit.

Patunguhan sa Sobre (*The Envelope Address*)

Ang patunguhan ay inilalagay sa gitna ng sobre mula sa itaas pababa na may pagitang isang-katlo (1/3) mula sa kaliwa-pakanan. Kailangang malinis, maayos, at tumpak ang pagsulat sa sobre. Ang kalinisan at kaayusan ay nagbibigay ng magandang impresyon sa tumatanggap. Ang katumpakan naman ay tumitiyak ng maayos na takbo ng liham. Dahil sa mali-maling paglalagay ng direksiyon, libo-libong liham ang nasasadlak sa "Dead Letter Office" sa Kawanihan ng Koreo. Malaki rin ang naitutulong ng paglalagay ng bilang o numero na naaayon sa ZIP Code.

6

Mga Uri ng Liham

(Kinds of Letter)

Liham Pagbati (*Letter of Congratulations*)

Pinadadalhan ng liham pagbati ang sinumang nagkamit ng tagumpay, karangalan o bagay na kasiya-siya. Ganito ring uri ng liham ang ipinadadala sa isang nakagawa ng ano mang kapuri-puri o kahanga-hangang bagay sa tanggapan.

Liham Paanyaya (*Letter of Invitation*)

Taglay ng liham na ito ang paanyaya sa pagdalo sa isang pagdiriwang, maging tagapanayam at/o gumanap ng mahalagang papel sa isang partikular na okasyon.

Liham Tagubilin (*Letter of Instruction*)

Nagrerekomenda o nagmumungkahi ang isang indibidwal o tanggapan kung may gawaing nararapat isangguni sa bawat nagpapakilos ng gawain upang magkatulungan ang mga kinauukulan sa katuparan ng nilalayan nito.

Liham Pasasalamat (*Letter of Thanks*)

Pagpapahayag ng pasasalamat sa mga naihandog na tulong, kasiya-siyang paglilingkod, pagbibigay ng kapaki-pakinabang na impormasyon, idea at opinyon, at tinanggap na mga bagay.

Liham Kahilingan (*Letter of Request*)

Liham na inihahanda kapag nangangailangan o humihiling ng isang bagay, paglilingkod, pagpapatupad at pagpapatibay ng anumang nilalaman ng korespondensiya tungo sa pagsasakatuparan ng inaasahang bunga, transaksiyonal man o opisyal.

Liham Pagsang-ayon (*Letter of Affirmation*)

Liham na sumasang-ayon at nagpapatibay sa isang kahilingan o panukala na makabubuti sa operasyon ng isang tanggapan. Maaaring samahan ng kondisyon ang pagsang-ayon kung kinakailangan.

Liham Pagtangi (*Letter of Negation*)

Nagpapahayag ito ng dahilan ng pagtangi, di pagpapaunlak, di pagsang-ayon sa paanyaya, kahilingan, panukala, atbp hinggil sa pangangailangang opisyal at transaksiyonal.

Kailangang mahusay na maipahayag ang dahilan ng pagtangi ng inaanyayahan upang hindi makapagbigay-alinlangan sa sumulat. Nasasalamon sa ganitong uri ng liham ang pagkatao o personalidad ng tumatangi sa liham. Dapat tandaan na kapag ang inaanyayahan ay tumanggi o di makadadalo a paanyaya, kailangang magpadala ng isang kinatawang gaganap ng kaniyang tungkulin. Kung di gustong ipaganap ang tungkulin, sagutin ng nakakukumbinsing pananalita ang nag-aanyaya.

Liham Pag-uulat (*Report Letter*)

Ito ang liham na nagsasaad ng katayuan ng isang proyekto o gawain na dapat isakatuparan sa itinakdang panahon. Tinatalakay dito ang: (a) pamagat, layunin, at kalikasan ng proyekto; (b) bahagdan ng natamo batay sa layunin; (c) kompletong deskripsiyon ng progreso ng kasalukuyang gawain, pati na ang mga tauhan, pamamaraan, mga hadlang, at mga remedyo; at (d) mga gawaing kailangang pang isagawa upang matapos sa itinakdang panahon ang proyekto.

Liham Pagsubaybay (*Follow-up Letter*)

Ito ang liham na ipinadadala upang alamin ang kalagayan ng liham na naipadala na, subalit hindi nabibigyan ng tugon. Nagsisilbi itong paalaala upang bigyang aksiyon ang naunang liham.

Ang uri ng liham na nararapat subaybayan ay ang liham kahilingan, paanyaya, at maging ang pag-aaplay o pamamasukan sa trabaho.

Sa pagsulat, magalang na banggitin sa liham ang petsa at layunin ng naunang komunikasyon.

Liham Pagbibitiw (*Letter of Resignation*)

Liham na nagsasaad ng pagbibitiw ng isang kawaning nagpasiyang huminto o umalis sa pagtatrabaho bunga ng isang mabigat at mapanghahawakang kadahilanan.

Kinakailangan ditong mailalahad nang maayos at mabisa ang dahilan ng pagbibitiw sapagkat nasa anyo at himig ng pananalita ng nagbibitiw ang larawan ng kaniyang pagkatao. Hinihingi rito ang marangal na pagpapahayag. Dapat iwasan ang panunuligsa sa tanggapan o sa mga pinuno at tauhan ng opisinang nililisan .

Liham Kahilingan ng Mapapasukan/Aplikasyon (*Letter of Application*)

Ang sinumang nagnanais na makapaglingkod sa isang tanggapan ay kailangang magpadala o magharap ng liham kahilingan. Ang maayos na pagkakasunod-sunod ng mga idea at tuwirang pananalita na nakapaloob sa nilalaman ng liham ay nakahihikayat ng magandang impresyon. Tukuyin ang posisyong inaaplayan at kahandaan ng pakikipanayam anumang oras na kinakailangan.

Liham Paghirang (*Appointment Letter*)

Ito ay isang liham na nagtatalaga sa isang kawani sa pagganap ng tungkulin, pagbabago/paggalaw (movement) ng katungkulan sa isang tanggapan o promosyon (promotion) para sa kabutihan ng paglilingkod sa tanggapan.

Isinasaad sa liham ang dahilan ng pagkahirang at ang pag-asang magagampanan ang tungkuling inaatas sa kaniya nang buong kahusayan.

Liham Pagpapakilala (*Letter of Introduction*)

Liham ito na himig-personal na nagpapakilala sa isang taong nagsasadya sa isang tanggapan upang lalo siyang makilala ng kakausaping opisyal kaugnay ng anumang transaksyon.

Liham Pagkambas (*Canvass Letter*)

Ang liham na ito ay nagsasaad ng kahilingan ng sumusunod: (a) halaga ng bagay/aytem na nais bilhin, (b) serbisyo (janitorial services, security services, catering services, venue/function halls, atbp) ng isang tanggapan .

Nagsisilbing batayan ito sa pagpili ng pinakamababang halaga ng bilihin at serbisyong pipiliin.

Liham Pagtatanong (*Letter of Inquiry*)

Liham ito na nangangailangan ng tuwirang sagot sa nais malaman hinggil sa mga opisyal na impormasyon o paliwanag.

Liham Pakikidalamhati (*Letter of Condolence*)

Liham ito na ipinapadala sa mga kaopisina, kaibigan, kakilala, kamag-anak na naulila. Nagpapahayag ito ng pakikiisa sa damdamin subalit hindi dapat palubhain ang kalungkutan ng mga naulila. Nararapat itong ipadala agad matapos mabatid ang pagkamatay ng isang tao.

Liham Pakikiramay (*Letter of Sympathy*)

Liham ito na ipinadadala sa mga kaopisina, kaibigan, kakilala, kamag-anak na nakaranas ng sakuna o masamang kapalaran, tulad ng pagkakasakit, bagyo, lindol, baha, sunog, aksidente sa sasakyan o ano pa mang sakuna ngunit buhay pa. Nilalaman ng liham ang lubos na pakikiramay sa sinapit na sakuna at ang tulong na nais ipaabot ng tanggapan sa biktima. Nararapat na maipadala agad ito sa kinauukulan matapos mabatid ang pangyayari.

Liham Panawagan (*Letter of Appeal*)

Liham ito na nagsasaad ng kahilingan, kooperasyon, pakiusap para sa pagpapatupad o implementasyon ng kautusan, kapasyahan, at pagsusog/enmiyenda ng patakaran.

Liham Pagpapatunay (*Letter of Certification*)

Ito ay uri ng liham an nagpapatunay na ang isang empleado o tauhan sa tanggapan ay nagtungo at/o dumalo sa isang gawaing opisyal sa isang partikular na lugar at petsa na kung kailan ito isinagawa. Nilalagdaan ito ng puno ng tanggapan, tagamasid pampurok, o puno ng rehiyon.

7

Halimbawa ng Iba't ibang Uri ng Liham

(Different Samples of Letters)

- Pagbati
- Tugon sa Pagbati
- Paanyaya
- Patalastas
- Tugon sa Paanyaya
- Pasasalamat
- Tugon sa Pasasalamat
- Kahilingan
- Tugon sa Kahilingan
- Pagsang-ayon
- Pagtangga
- Pag-uulat
- Tugon sa Liham Pag-uulat
- Tagubilin
- Pagsubaybay
- Tugon sa Pagsubaybay
- Pagbibitiw
- Tugon sa Liham Pagbibitiw
- Aplikasyon
- Tugon sa Liham Aplikasyon
- Tanging Liham Pagpapakilala
- Pagkambas
- Pagtatanong
- Tugon sa Liham Pagtatanong
- Pakikidalamhati
- Pakikiramay
- Panawagan
- Pagpapahalaga/Pagtatanong

Liham Pagbati
(Letter of Congratulations)

Republika ng Pilipinas
LALAWIGAN NG NUEVA ECIJA
LUNGSOD AGHAM NG MUÑOZ 3119

TANGGAPAN NG BISE ALKALDE NG LUNGSOD

---

2 Enero 2003

Kgg. ELISEA GOZUN

Kalihim

Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman

Visayas Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Mahal na Kalihim:

Pagbati ng Kapaskuhan!

Sa ngalan ng 70,000 constituent ng Lungsod Agham ng Muñoz, tanggapin po ninyo ang aming mainit at taos-pusong pagbati sa pagkahirang sa inyo bilang Kalihim ng Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman (DENR) kasama ang aming taimtim na panalangin para sa tagumpay ng Kagawaran sa ilalim ng inyong pamamahala. Pakaasahan po ninyo ang aming suporta sa lahat ng programa ninyo.

Pagpalain kayo ng Diyos at maalab na pangungumusta.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd)

VICENTE DV. ALVAREZ

Bise Alkalde ng Lungsod

at Nanunungkulang Pinuno

Tugon sa Liham Pagbati
(Reply to Letter of Congratulations)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 928-06941 hgg. 93
924-2540 • 928-8592
929-6626 lok. 2012-2014

27 Pebrero 2003

G. EDUARDO T. GONZALES

Pangulo
Development Academy of the Philippines
DAP Building, San Miguel Avenue
Lungsod Pasig 1600

Mahal na Ginoong Gonzales:

Maraming salamat sa inyong liham na nagpapahayag ng pagsuporta sa pagkahirang sa akin bilang bagong Kalihim ng DENR.

Nagagalak akong malaman na ang Kalihim ng DENR ay miyembro at Pangalawang Tagapangulo ng Lupon ng mga Katiwala (Board of Trustees) ng DAP. Umaasa ako sa lalo pang mabungang pagtutulungan ng DENR at DAP.

Masayang pagbati.

Matapat na sumasainyo.

(Lgd.)

ELISEA G. GOZUN

Liham Patalastas/Paanyaya
(Letter of Invitation)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

6 Agosto 2001

G. MON KARLO MANGURAN

Far Eastern University
Maynila

Mahal na G. Manguran:

Maligayang bati!

Malugod naming ipinababatid sa inyo na kayo ay nagwagi ng Unang Gantimpala sa inyong lahok na may pamagat na "PAGBUHAY SA NAGLAHONG KISLAP NG MGA ALITAPTAP: ANG MASIKHAY NA PAKIKIBAKA" sa idinaos na timplak sa GAWAD KOMISYON SA SANAYSAY 2001 para sa kategoryang propesyonal.

Dahil dito, kayo ay aming inaanyayahang dumalo sa palatuntunang gaganapin sa Agosto 31, 2011, ika-9:00 nu sa Philippine Columbian Association, Plaza Dilao, Paco, Maynila upang tanggapin ang inyong gantimpala.

Hihintayin namin kayo!

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

JESUS E. FERRER

Tagapangulo, Lupon sa Sanaysay 2001
Komisyon sa Wikang Filipino

JEF:grace

Liham Paanyaya
(Letter of Invitation)

Al Francis C. Bichara
GOBERNADOR

LALAWIGAN NG ALBAY
Tanggapan ng Gobernador

17 Mayo 1999

G. JOAQUIN C. TEOTICO

Pambansang Direktor
Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Industriya ng Himaymay (FIDA)
Asiatrust Building Extension
Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Mahal na Direktor Teotico:

Pagbati po!

Ang Pamahalaang Panlalawigan ng Albay ay naglunsad ng proyektong "Abaka sa Isla" sa pakikipagtulungan sa mga kinauukulang ahensiya, mga LGU, NGO, exporter, pribadong, sektor, at magsasaka ng abaka. Nilalayan ng proyektong ito na ibalik sa kalagayang kapaki-pakinabang ang industriya ng abaka, isang pangunahing pinagmumulan ng kitang dolyar ng lalawigan.

Nakatakda ang paglulunsad ng proyekto sa Hunyo 15, 1999 sa Albay Agro-Industrial Development Corp. (ALINDECO) Compound, Balading, Malinao, Albay sa ganap na ika-1:00 ng hapon.

Kaugnay nito, malugod namin kayong inaanyayahan upang magbigay ng mensahe tungkol sa komitment ng FIDA sa okasyong binanggit sa itaas. Ipapadala namin ang programa sa pagkakumpirma ninyo sa paanyaya.

Malaking karangalan po sa akin at mga taga-Albay kung inyong dadaluhan ang okasyong ito.

Maalab na pangungumusta.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

AL FRANCIS. BICHARA

Tugon sa Liham Paanyaya
(Reply to Letter of Invitation)

KAGAWARAN NG TURISMO

15 Agosto 2002

Gng. BIENVENIDA M. LAROYA
Tagapamahala
Departamento ng Kakayahang Pantao
Pangasiwaan ng Turismo sa Pilipinas

Mahal na Gng. Laroya:

Malugod ko pong tinatanggap ang inyong paanyaya upang maging isa sa mga inampalan sa inyong paligsahan sa Sagutan ng Pagbigkas at Debalagtasán sa 19 Agosto 2002.

Bilang Tagapag-ugnay ng Kagawaran sa Sanggunian ng Wika sa Pambansang Pagpapaunlad, ako ay natutuwa sa ginagawa ninyong paghahanda ngayong Buwan ng Wika. Minsan pa ay pinatutunayan ninyo na ang inyong tanggapan ay handang tumulong sa pagpapalaganap ng ating wikang sarili. Nawa ay ipagpatuloy po ninyo ang makabansang gawaing ito.

Maraming salamat po.

Sumasainyo,

(Lgd.)
ESTER A. LAZARO

Binigyan ng sipi:
Puno, Sangay Pantauhan

Liham Pasasalamat
(*Letter of Thanks*)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
Rehiyon I
DIBISYON NG PANGASINAN I
Lingayen

PAMBANSANG MATAAS NA PAARALAN NG GALARIN
Urbiztondo, Pangasinan

2 Oktubre 2008

Dr. RICARDO MA. DURAN NOLASCO
Nanunungkulang Tagapangulo
Komisyon sa Wikang Filipino
2/F Watson Bldg. 1610 J.P. Laurel Street
San Miguel, Manila

Mahal na Dr. Nolasco:

Natanggap na po namin ang mga diksiyonaryong ipinagkaloob ninyo. Kami po ay labis na nagpapasalamat at nabigyang katuparan ang aming kahilingan, para lalong mapag-ibayo ng aking mga guro ang kanilang pagtuturo.

Sana'y marami pa kayong matulungan. Mabuhay kayong lahat.

Mabuhay ang Komisyon sa Wikang Filipino!

Lubos na nagpapasalamat,

(Lgd.)
CONFUCIOUS T. CRISTOBAL
Punong Guro 1, Galarin NHS

(Lgd.)
VERLA T. CRISTOBAL
Punong Guro 1, Real NHS

Liham Pasasalamat
(*Letter of Thanks*)

**PANGASIWAN SA LIGHT RAIL TRANSIT
LIGHT RAIL TRANSIT AUTHORITY**

6 Oktubre 2004

Dr. NITA P. BUENOBRA

Tagapangulong Komisyoner
Komisyon sa Wikang Filipino
Malacañang Palace Complex
1005 San Miguel, Maynila

Mahal na Dr. Buenaobra:

Sa ngalan ng pamunuan ng Light Rail Transit Authority (LRTA)-Line 2 Project, kami po ay taos-pusong nagpapasalamat sa inyong pagtulong sa pagsasalin sa wikang Filipino ng mga pariralang ginamit at naipaskel sa mga himpilan ng LRTA Line 2.

Malaking bagay po ito para sa lubos na pagpapaunawa at pagpapalaganap ng mga impormasyon tungkol sa mga alituntunin at tamang paggamit ng LRTA Line 2.

Lubos na gumagalang,

(Lgd.)

ENRICO B. GARCIA

Manedyer sa Proyekto

Liham Pasasalamat
(Letter of Thanks)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
PAMBANSANG MUSEO

Tanggapan ng Direktor

24 Agosto 2004

Prof. FRANCOIS SEMAH

Professeur au Museum
National d Histoire Naturelle
Directeur du Department de Prehistoire

Mahal na Professor Semah:

Pagbati mula sa Pambansang Museo!

Nais kong magpasalamat sa inyong pagsasaalang-alang kay G. Seldon Clyde JAGOON, Museum Researcher I sa Archaeology Division, para sa inyong European Master Program in Prehistory and Archaeology. Malaki ang maitutulong nito sa aming institusyon lalo na sa pagpapaunlad ng aming kakayahan sa sinauna at arkeolohikong pananaliksik.

Malugod din namin kayong pinahihintulutan na magsagawa ng ibayo pang pagtutulongan sa pananaliksik sa quaternary prehistory tulad ng isinagawa natin noon sa makaagham na pagpepetsa at pagsusuri ng fossils ng tao mula sa Yungib ng Tabon, Palawan kasama si Dr. Eusebio Z. Dizon.

Muli, maraming salamat at umaasa akong magkita tayo kailanma't pahintulutan ng pagkakataon. Mataos na pangungumusta, ako ay

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)

CORAZON S. ALVINA
Direktor IV

Liham Pasasalamat
(Letter of Thanks)

REPUBLIC OF THE PHILIPPINES
Senate

Edgardo J. Angara
Senator

23 Marso 2011

Kgg. JOSE LADERAS SANTOS
Punong Komisyoner
Komisyon sa Wikang Filipino
2/F Gusaling Watson, 1610 Kalye J. P. Laurel
San Miguel, Manila

Mahal na Punong Komisyoner Santos:

Maraming salamat sa inyong ipinadalang aklat na **"Ang Wikang Filipino Bilang Wikang Panlahat."** Ito ay nagsisilbing paalaala sa bawat Pilipino tungkol sa kahalagahan ng paggamit at pagtangkilik sa ating sariling wika.

Makaaasa kayo sa aking patuloy na suporta sa inyong mga adhikain tungo sa pagpapaunlad ng wikang Filipino.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
JUAN DE LA CRUZ

Tugon sa Liham Pasasalamat
(Reply to Letter of Thanks)

Republika ng Pilipinas
PASEGURUHAN NG MGA NAGLILINGKOD SA PRIBADO
(SOCIAL SECURITY SYSTEM)
East Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-6401; (632) 920-6446
E-mail:sssemail@info.com.ph; Website: <http://www.sss.gov.ph>

7 Hulyo 2003

G. MARIO R. SIMEON
0299 Holy Cross Subdivision
Barangay Rizal, Sta. Rosa
Nueva Ecija 3101

Ginoong Simeon:

Salamat po sa inyong liham at ako ay nagagalak at natanggap na ninyo ang inyong benepisyo mula sa SSS.

Kami po sa SSS ay natutuwa at nakikita ninyo ang mga ginagawa namin para sa kapakanan ng mga miyembro. Umasa po kayo na ang SSS ay patuloy sa pagsasagawa ng mga hakbang tungo sa lalong ikahuhusay at ikabubuti ng aming serbisyo sa inyo at nang lalo kaming makatugon sa pangangailangan ng lahat ng mga miyembro.

Huwag kayong mag-atubiling makipag-ugnayang muli tungkol sa inyong SSS.

Sumasainyo,

(Lgd.)
CORAZON D. DELA PAZ
President & CEO

Liham Kahilingan
(Letter of Request)

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING

17 Pebrero 2005

Kgg. NITA P. BUENAOBRA

Tagapangulo ng Komisyon
Komisyon sa Wikang Filipino
Gusaling Watson, 1610 Kalye J.P. Laurel
1005 San Miguel, Maynila

Mahal na Chairman Buenaobra:

PAKSA: Kahilingan sa Pagsasalin ng "Ten Principles of Bandung" sa Wikang Filipino

Pagbati mula sa Pambansang Komisyon para sa Kultura at mga Sining!

Ang Museum of Asian African Conference (MAAC) sa Jakarta, Indonesia ay magdiriwang ng ika-50 Anibersaryo ng Asian African Conference ng taong 1995 sa Abril 2005. Kaugnay nito, ang mga bumubuo ng nasabing kumperensiya ay humihiling ng pagsasalin ng "Ten Principles of Bandung" sa ating Pambansang Wika upang mapabilang sa eksibit na gagawin sa MAAC Museum. At bilang pagkilala sa inyong pagiging dalubhasa sa larangan ng pagsasalin, kami ay humihingi ng tulong kaugnay nito. Naglakip kami ng kopya ng naturang dokumento para sa inyong pagsusuri.

Malugod po kaming umaasa sa inyong tulong. Maaari po ninyong ipadala ang kopya ng pagsasalin sa Project Management Division ng NCCA o i-fax sa telefax bilang 527-2198.

Maraming salamat po!

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)

CECILE GUIDOTE-ALVAREZ

Punong Tagapagpaganap

Kalakip: Gaya ng nasasaad

Liham Kahilingan
(Letter of Request)

KAWAKSING PUNO NG NAVAL STAFF FOR PLANS, N5
PUNONG HIMPILAN NG HUKBONG DAGAT NG PILIPINAS
2235 Roxas Boulevard, Maynila
Telefax: 523-4801
E-mail: oss@navy.mil.ph

7 Hulyo 2004

Kgg. ELISEA G. GOZUN

Kalihim

Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Gusaling DENR, Visayas Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Mahal na Kalihim:

Pagbati!

Ang Tanggapan ng Kawaksing Puno ng Naval Staff for Plans, N5 ng Hukbong Dagat ng Pilipinas ay nagpaaktibong muli kamakailan sa Opisina ng Espesyal na Pag-aaral (OSS). Ang OSS ay binigyan ng tungkuling magsagawa ng mga estratehiko, espesyal, at pampatakarang pag-aaral na may kinalaman sa ugnayang panghukbong-dagat/maritima, kabilang ang pambansa, panrehiyon, at pandaigdig na suliraning panseguridad.

Bilang isa sa mga panimulang proyekto nito, ang OSS ay magsasagawa ng pag-aaral upang makabuo ng Estratehiyang Pangmaritima. Upang maisagawa ito, ang PN ay magsasagawa ng ebalwasyon ng mga resorses at kakayahan ng mga ahensiyang pampamahalaan na kasangkot sa mga gawaing pangmaritima.

Kaugnay nito, hinihiling namin ang inyong pahintulot na ang aming mga mananaliksik ay makapagsagawa ng mga pananaliksik sa inyong organisasyon. Kalakip ang talaan ng materyales at impormasyon na inaasahan naming makukuha sa inyong tanggapan.

Maraming salamat at inaasahan namin ang paborableng pagsuporta.

Magalang na sumasainyo,

(Lgd.)

ROLAND S. RECOMONO

Kapitan F1 (GSC)
AC of NS for Plans, N5

Liham Kahilingan
(Letter of Request)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Pagsasaka
Kawanihan ng Pangisdaan at Yamang Tubig
860 Quezon Avenue, Lungsod Quezon, Metro Manila 1103
Tel. No. 372-50-57 • 372-5042
Fax No. 372-50-48 • 372-50-61

4 Mayo 2004

Kgg. ELISEA G. GOZUN

Kalihim
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman
Lungsod Quezon

Mahal na Kalihim:

Ipagdiriwang po natin ang "FARMERS' and FISHERFOLK'S MONTH" ngayong Mayo 2004. Bahagi ng pagdiriwang ay para sa Kawanihan ng Pangisdaan at Yamang Tubig (BFAR), Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Pangisdaan sa Pilipinas (PFDA) at Proyekto sa Pangangasiwa ng Yamang Isda (FRMP) na maging punong-abala ng "Fisheries Day Program" sa 19 Mayo 2004.

Ang aming tanggapan ay naghahanda ng ilang gawaing lalahukan ng mahahalagang tauhan sa larangan ng industriya ng agri-aqua—ang mga magsasaka at mangingisda. Tampok sa mga gawain bukod sa iba pa ay ang demonstrasyon sa pagluluto ng isda, paligsahan sa pagluluto ng tilapia fillet, paghuli ng tilapia sa tangke, karera ng hito, at paligsahan sa karera ng alimango (mudcrab). Magsasagawa rin ng mga Lektyur/Seminar/Fisheries Clinique sa aquaculture, pagdaragdag ng halaga pagkaani, at mga teknik sa pangangisda.

Kaugnay nito, hinihiling naming magamit ang isang bahagi ng lugar sa Ninoy Aquino Parks and Wildlife, gayon din ang Gazebo Reception Hall para sa mga binanggit sa itaas na gawain sa North Avenue, Lungsod Quezon sa 19 Mayo 19, 2004, 5:30 nu–6:00 nh.

Malaki pong karangalan sa aming pagdiriwang ang inyong pagdalo bilang isa sa aming mga panauhing pandangal.

Mataimtim kaming umaasa na ang aming kahilingan ay bibigyan ninyo ng paborableng aksiyon.

Maraming salamat sa pabor na ito at sa mga nauna pa.

Matapat na sumasainyo

(Lgd)

MALCOLM I. SARMIENTO JR.
Direktor

Liham Kahilingan
(Letter of Request)

Office of the President
of the Philippines
Malacañang

18 Oktubre 2010

Kgg. JOSE LADERAS SANTOS

Punong Komisyoner
Komisyon sa Wikang Filipino
Kalye Jose P. Laurel
Manila

Mahal na Punong Komisyoner Santos:

Upang lubos na maibahagi ang mga mensahe ng Pangulo sa sariling wika ng ating mga kababayan, nais po sana naming hilingin sa inyong tanggapan na isalin ang sumusunod na mga parirala—sa sumusunod na mga wika: Ilocano, Kinaray-a, Kapampangan, Pangasinan, Bicolano, Hiligaynon, Cebuano, Boholano, Surigaonon, Waray, Maguindanaw, Maranaw, Tausug, Arabe.

- Tayo nang tumungo sa katuparan ng ating mga pangarap.
- Maraming salamat sa pagiging gabay ng ating mga mamamayan tungo sa tuwid na landas ng pagbabago.
- Puwede nang muling mangarap.
- Tayo nang tumahak sa tuwid na landas, tungo sa tunay na pagbabago.
- Ipagpatuloy natin ang pagtahak sa tuwid na landas, tungo sa katuparan ng ating mga pangarap.
- Happy fiesta!
- Merry Christmas!
- Happy New Year!
- Happy Graduation!
- Congratulations!

Maraming Salamat.

Sumasainyo,

(Lgd)

JAN MIKAEL D.L. CO

Kawaksing Kalihim Tagapagpaganap

Tugon sa Liham Kahilingan
(Reply to Letter of Request)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

22 Marso 2010

Atty. EULOGIO A. M. SABBAN

Director IV, CESO
Legislative Office
Office of the President

Mahal na Atty. Sabban:

Mabuhay at maligayang bati.

Kaugnay ng inyong liham na may petsang Marso 5, 2010 na humihiling sa aming tanggapan ng komentaryo o rekomendasyon hinggil sa HB No. 6733/SB No. 3014 na may pamagat na:

"AN ACT PROVIDING FOR THE PROTECTION AND CONSERVATION OF THE NATIONAL CULTURAL HERITAGE, STRENGTHENING THE NATIONAL COMMISSION FOR CULTURE AND THE ARTS (NCCA) AND ITS AFFILIATED CULTURAL AGENCIES, AND FOR OTHER PURPOSES."

Malugod po naming ipinababatid na ito ay aming sinusuportahan para sa pagpapalakas ng kayamanang pangkultura na kakambal ng edukasyong pangwika at ineendosong lagdaan ng Pangulo para sa ikabubuti ng mandato ng NCCA.

Sumasainyo,

(Lgd.)

JOSE LADERAS SANTOS

Punong Komisyoner

Tugon sa Kahilingan
(Reply to Letter of Request)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 929-0691 hgg. 93
Website: <http://www.denr.gov.ph> / Email: web@denr.gov.ph

13 Hulyo 2004

KAPITAN ROLAND S. RECOMONO

Kawaksing Puno ng Naval Staff for Plans, N5
Punong Himpilan, Hukbong Dagat ng Pilipinas
2335 Roxas Boulevard, Maynila

Mahal na Kapitan Recomono:

Tinanggap namin ang liham na may petsang 07 Hulyo 2004 na humihingi ng pahintulot na makapanaliksik ng mga datos na magagamit sa pagbubuo ng mga estratehiyang pangmaritima.

Ipinaaalam namin na naipadala na ang inyong liham kay Administrador Diony Ventura ng National Mapping and Resource Information Authority (NAMRIA). Maaari siyang tawagan sa telepono bilang 810-02-50 o sa kaniyang opisina sa Gusaling NAMRIA, Fort Bonifacio, Makati, Metro Manila.

Salamat sa inyo.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

DEMETRIO I. IGNACIO

Nanunungkulang Pinuno, DENR.

Tugon sa Kahilingan
(Reply to Letter of Request)

KAGAWARAN NG KALUSUGAN

14 Enero 2003

ALMA MARGARITA D. VILLASEÑOR

Punong Inspektor ng Pulisya
Laboratoryong Pangkrimen
Pambansang Pulisya ng Pilipinas
Kampo Crame, Lungsod Quezon

Mahal na Inspektor Villaseñor:

Ito po ay may kaugnayan sa inyong liham na may petsang 9 Enero 2003 na humihingi ng tulong teknikal sa pagsusuri ng mga "toxicological sample."

Ipinagbibigay-alam namin na ang inyong kahilingan ay in-endorse na namin sa Pambansang Kontrol sa Lason at Serbisyong Pang-impormasyon para sa nararapat na aksiyon, ang kopya ay nakalakup dito.

Maraming salamat.

Sumasainyo,

(Lgd.)

MARIA CONSORCIA LIM-QUIZON, M.D.

Kawaksing Punong Tagapagpaganap

Tugon sa Kahilingan
(Reply to Letter of Request)

REPUBLIKA NG PILIPINAS
KAGAWARAN NG KALUSUGAN
TANGGAPAN NG KALIHIM
San Lazaro Compound, Rizal Avenue
Sta. Cruz, Maynila
Tel. No. 711-95-02 – 03, Fax (632) 743-18-29

27 Hulyo 2001

Dr. ARCADIO B. CAVAN, Jr.
Tanggapan ng Beterinaryong Panlungsod
Lungsod ng Zamboanga

Mahal na Dr. Cavan:

May kaugnayan po ito sa inyong kahilingan para masaklawan ng Magna Carta ang lahat ng tauhan ng Tanggapan ng Beterinaryong Panlungsod, Lungsod ng Zamboanga.

Upang matiyak kung ang mga tauhan ng nabanggit na tanggapan ay maaari o hindi maaaring ituring na mga manggagawa ng kalusugang pampubliko, hinihiling namin na pagkalooban kami ng kopya ng sumusunod upang aming suriin para sa pagpapasiya ng inyong kahilingan:

- Legal na atas sa Veterinary Quarantine Services gaya ng nakasaad sa Atas Tagapagpaganap na lumikha nito;
- Opisyal na pinagtibay na staffing pattern na tugma sa Serbisyo/Yunit;
- Tsart ng organisasyon at mga gampanin ng bawat dibisyon;
- Deskripsiyon ng mga gawain/tungkulin at pananagutan ng mga posisyon at plantilya

Hinihiling namin ang agarang pagpapadala ng mga opisyal na dokumentong binanggit sa itaas.

Malugod na pagbati.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
MILAGROS I. FERNANDEZ, MD, MPH, CESO I
Pangalawang Kalihim ng Kalusugan
Tagapangulo, NMHWCC

Liham Pagsang-ayon
(Letter of Affirmation)

SOCIAL SECURITY SYSTEM

Republika ng Pilipinas

**PASEGURAHAN NG MGA NAGLILINGKOD SA PRIBADO
(SOCIAL SECURITY SYSTEM)**

East Avenue, Diliman, Lungsod Quezon

Tel. No. (632) 920-6401 • (632) 920-6446

E-mail: sssemail@info.com.ph • Website: <http://www.sss.gov.ph>

10 Disyembre 2004

Dr. NITA P. BUENAOBRA

Tagapangulong Komisyoner
Komisyon sa Wikang Filipino
Watson Building, 1610 J.P. Laurel Street
1005 San Miguel, Maynila

Mahal na Tagapangulong Buenaobra:

Bilang tugon sa inyong liham noong 15 Setyembre 2004, malugod naming isinusumite ang mga halimbawa ng iba't ibang uri ng korespondensiya na naisagawa sa aming tanggapan na kinabibilangan ng liham at memorandum.

Lubos naming ikinagagalak ang makatulong sa isinasagawa ninyong pananaliksik. Maraming salamat po.

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)

CORAZON S. DELA PAZ

President at CEO

Liham Pagsang-ayon
(Letter of Affirmation)

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING

28 Setyembre 2004

Dr. NITA P. BUENAOBRA
Tagapangulong Komisyoner
Komisyon sa Wikang Filipino
Gusaling Watsong, 1610 Kalye J.P. Laurel
1005 San Miguel, Maynila

Mahal na Dr. Buenaobra:

Pagbati mula sa Pambansang Komisyon para sa Kultura at mga Sining!

Malugod na tinatanggap ng NCCA ang hakbang ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) na rebisahin ang *Manwal sa Korespondensiya Opisyal* para sa mabisang implementasyon ng Atas Tagapagpaganap Blg. 335 na nilagdaan ng dating Pangulong Corazon C. Aquino. Bilang kontribusyon ng NCCA sa inyong isinasagawang pananaliksik para sa nasabing rebisyon, naglakip kami ng iba't ibang uri ng korespondensiya opisyal at ginagamit ng NCCA.

Mabuhay ang KWF sa patuloy nitong pagtulong sa pagpapaunlad ng kultura at sining ng Pilipinas!

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)

EMILIE V. TIONGCO
OIC, Tanggapan ng Direktor Tagapagpaganap

Liham Pagsang-ayon
(*Letter of Affirmation*)

10 Mayo 2001

Kgg. JORGE D. CABALIT

Bise Alkalde at Nangungulong Pinuno
Sangguniang Panlungsod ng Lungsod ng Tagbilaran
Lungsod ng Tagbilaran

Mahal na Bise Alkalde Cabalit:

Ito po ay pagbibigay-alam ng pagkatanggap namin ng kopya ng Resolusyon Blg. 01-55 ng Lungsod tungkol sa "Parallel Importation" na tinanggap namin noong 9 Mayo 2001.

Kinikilala ng Kagawaran ng Kalusugan ang inyong pagsisikap at ipinababatid nito ang pagpapahalaga sa ganitong ambag na makatulong sa pagpapabuti ng kalusugan ng bansa. Asahan ninyo na ang DOH ay magpapatuloy sa mga pagsisikap nito upang ang pangangalaga sa kalusugan ay maging abot-kaya at bukas para sa lahat, lalo na sa mahihirap na sektor ng lipunan.

Maraming salamat sa inyong maunawaing pagsuporta.

Matapat na sumasainyo,

PARA SA KALIHIM NG KALUSUGAN:

(Lgd.)

MARIA CONSORCIA LIM-QUIZON

Kawaksing Punong Tagapagpaganap

Liham Pagsang-ayon
(Letter of Affirmation)

TANGGAPAN NG PANGULO

20 Hulyo 1999

Kgg. ANTONIO H. CERILLES

Kalihim ng Kagawaran ng Kapaligiran
at Likas na Yaman
Lungsod Quezon

Ginoo:

Ipinababatid po namin na, alinsunod sa Atas Tagapagpaganap Blg. 248, serye ng 1995, ang sumusunod na apat (4) na tauhang teknikal ng Pawikan Conservation Project (PCP) ng Kawanihan ng Protektadong Lugar at Buhay-ilang, ng Kagawarang iyon, sa pamamagitan nito ay pinahihintulutang maglakbay sa Turtle Islands, Tawi-tawi mula 23 Hulyo–31 Agosto 1999 upang magsagawa ng mga gawaing pamamahalang panresorses at pananaliksik tungkol sa mga pawikan sa dagat:

1. G. NILO B. RAMOSO
2. Dr. ROBERTO C. BALTAZAR
3. G. LEROY F. SALVADOR
4. G. MARCELO V. SALAZAR

Ang kakahintulutang ito ay nagbibigay-karapatan sa bawat isang tauhang teknikal na pinangalanan sa itaas sa mga gastusin at alawans sa paglalakbay sa itinakdang halaga sa nabanggit na Atas, masingil sa pondo ng PCP, depende sa mapagkukunan nito at sasailalim sa mga hinihingi ng akawnting at awditing.

Matapat na sumasainyo,

Sa bisa ng kapangyarihan ng Pangulo:

(Lgd.)

RAMON B. CARDENAS

Kinatawang Kalihim Tagapagpaganap

Liham Pagsang-ayon
(Letter of Affirmation)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KALUSUGAN
TANGGAPAN NG KALIHIM

22 Hulyo 2002

Kgg. CARMENCITA REYES
Gobernador
Lalawigan ng Marinduque
Boac, Marinduque

Mahal na Gobernador Reyes:

Kapayapaan!

Ito po ay may kaugnayan sa Liham ng Kasunduan (LOA) ng United States Geological Survey, ng Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman, at ng Kagawaran ng Kalusugan (DOH) hinggil sa pagsasagawa ng Marinduque Environmental Health Study.

Sa katulad na diwa ng pakikiisa na ipinakita sa mga nakaraang pagkilos ng Kagawaran gaya ng pagtaya sa kalusugan ng 252 residente ng Boac, Mogpog, at Sta. Cruz, ang pagsasagawa ng *nerve conduction velocity testing* para sa mga bata at matatanda, ang *detoxification* o pagkontra sa epekto ng lason sa katawan, pagdaragdag ng mga micronutrient, at pagpapaunlad ng yamang tao, malugod po naming ipinababatid na ang Kagawaran ng Kalusugan ay nakahandang tumulong sa mga mamamayan at kapaligiran ng Marinduque at napag-aralan nitong katanggap-tanggap ang LOA na binabanggit sa itaas.

Bagaman limitado ang resorses, asahan ninyo ang lubusang pakikipagtulungan at pakikiisa ng DOH sa abot ng kasalukuyang kakayahang teknikal at pananalapi nito.

Mainit na pangungumusta.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
MANUEL M. DAYRIT, MD, MSc.
Kalihim ng Kalusugan

Liham Pagtangi
(Letter of Negation)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KAGALINGANG PANLIPUNAN AT PAGPAPAUNLAD
Batasang Pambansa Complex, Constitution Hills
Lungsod Quezon
Tel. Blg. 931-8101 hgg. 07

18 Pebrero 2004

G. WINNIE T. CASTELO

Konsehal, Ikalawang Distrito
Sangguniang Kabataan Federation
3rd Floor, Bulwagang Lungsod Quezon

Mahal na Konsehal Castelo:

Ito po ay tugon sa inyong liham kay Speaker Jose de Venecia, may petsang 8 Enero 2004, na humihiling ng tulong para sa inyong "Gift-Giving Campaign" para sa mga batang kapos-palad.

Hangad ng aming kagawaran na kayo ay tulungan sa inyong nasabing kampanya. Gayunman, dahil sa sunod-sunod na kalamidad noong Disyembre 2003 (pagbaha, pagguho ng lupa, armadong labanan at mga bagyo) at noong 24 Enero 2004 (sunog sa Baseco), ang aming mga kagamitan ay nagamit sa mga operasyong pangkawanggawa. Sa ngayon, husto lamang ang mga stock para sa aming pangangailangan, kaya't ikinalulungkot naming di kayo matugunan sa inyong kahilingan.

Umaasa po kami na matutulungan namin kayo sa darating na panahon.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

VILMA B. CABRERA

Kawanihan sa Pamamahala ng Programa

cc: Speaker Jose de Venecia
Kapulungan ng mga Kinatawan
Batasan Hills, Lungsod Quezon

Liham Pagtanggì
(Letter of Negation)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG BADYET AT PAMAMAHALA
Malacañan, Maynila

18 Setyembre 2009

Kapita-pitagang Reberendo FERNANDO R. CAPALLA, D. D.

Arsobispo ng Davao
Tagapangulo, Pambansang Lupon ng mga Katiwala
Pambansang Tanggapan ng Koordinasyon
SOS-Children's Villages Philippines
Mindanao Drive, Ayala Alabang Village
Lungsod Muntinlupa

Mahal na Arsobispo Capalla:

Ang Kagawaran ng Badyet at Pamamahala ay pumupuri sa SOS—Children's Villages Philippines sa matatag na komitment nito na magkaloob ng mga tirahan para sa ulila at abandonadong mga bata.

Ang inyong walang-pasubaling pagmamalasakit ay nakatutulong sa mga bata na maging maka-Diyos at responsableng mamamayan. Kailangan ng pamahalaan ang marami pang organisasyong tulad ng sa inyo na makatutulong sa pag-aangat ng ating bansa mula sa kahirapan.

Bagama't ang paraan ng pagtulong sa mga nangangailangan ay nagkakaiba, ang Kagawaran at ang SOS Philippines ay magkapareho ng layuning maiangat ang buhay ng mga dukha at naghihikahos. Ang estratehiya ng Kagawaran ay iparaan ang limitadong resorses sa mga programang sosyo-ekonomiko na makabubuti sa mga kapos-palad ng lipunan.

Di pa natatagalan, ang pamahalaan ay nagpalabas ng isang direktibang nag-aatas sa mga ahensiyang pampamahalaan na magsipagtipid. Ang direktiba ay tumutukoy sa mga suspensiyon ng mga donasyon, kontribusyon, grant, at regalo maliban kung ang mga aktibidad ay isinasagawa nang ayon sa mandato ng donor ng ahensiya. Wala pong gayong mandato and Kagawaran. Dahil dito ay ikinalulungkot naming hindi namin maiisponsor ang konsiyertong musikal na binabalak ilunsad ng SOS—Children's Villages Philippines sa Nobyembre. Makaaasa po kayo na tutulong kami sa paraang di-pinansiyal na aming makakaya, sa pamamagitan ng dalangin at impormal na komunikasyon tungkol sa SOS—Children's Villages.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
EMILIA T. BONCODIN
Kalihim

Liham Pagtangi
(Letter of Negation)

12 Pebrero 2003

ATTY. RODOLFO D. MATEO

Direktor Tagapagpaganap
Pambansang Lupon sa mga Yamang Tubig
8th Floor, NIA Building, EDSA
Lungsod Quezon

Mahal na Direktor Mateo:

Tumutukoy ito sa inyong paanyaya para sa Kalihim na dumalo sa Technical Transfer Seminar for the Study on Water Resources Development for Metro Manila na gaganapin sa 17 Pebrero 2003 sa Sulu Hotel.

Ikinalulungkot namin na dahil sa mga naunang komitment ng Kalihim, siya ay hindi makadadalo sa seminar. Gayunman, inatasan namin si Panrehiyong Direktor Tagapagpaganap ng DENR-NCR Corazon C. Davis na kumatawan sa kaniya. Maaaring tawagan si Direktor Davis sa mga telepono bilang 9260940, 9260926, 9260907.

Maraming salamat.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

MARILYN Q. LANDICHO

OIC, Kawaksing Punong Tagapagpaganap

Liham Pag-uulat
(Progress Report)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kalusugan
TANGGAPAN NG KALIHIM

26 Pebrero 2005

Gng. VICTORIA P. GARCHITORENA
Puno
Pampanguluhang Lupon sa Pamamahala
Malacañan, Maynila

Mahal na Gng. Garchitorena:

Para sa inyong kaalaman, pagsusuri at pagsasaalang-alang, ikinagagalak naming isinsumite ang Ulat ng mga Nagawa para sa Unang 30 Araw ng Kagawaran ng Kalusugan.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
MANUEL M. DAYRIT, MD, MSc.
Kalihim ng Kalusugan

Kalakip
(Enclosure)

MGA NAGAWA SA UNANG 30 ARAW KAGAWARAN NG KALUSUGAN

MGA LARANGAN NG PAGBABAGO SA SEKTOR NG KALUSUGAN	MGA NAGAWA
I. KALUSUGANG PAMBAYAN	<ul style="list-style-type: none"> • Bumalangkas ng mga Tuntunin at Regulasyong Nagpapatupad sa Batas sa Pagkain. • Aktibong pakikilahok at pagtangkilik sa pagbabakuna ng 25,000 aso upang makontrol ang rabies sa pakikipagtulungan sa Kagawaran ng Pagsasaka, Kagawaran ng Interyor at Pamahalaang Lokal at iba pang sangay ng pamahalaang lokal. • Pagtatayo ng unang 100 Sentro sa Pangangalaga sa mga Nagdadalantao na pinamamahalaan ng mga komadrona.
II. PAMPAMAHALAANG OSPITAL	<ul style="list-style-type: none"> • Pagsasagawa ng open-heart surgery sa Panrehiyong Ospital sa Pagsasanay at Pagtuturo sa Bicol.
III. SISTEMA SA KALUSUGANG PAMBAYAN	<ul style="list-style-type: none"> • Pagkilala at pagtatakda bilang huwaran sa walong (8) bagong malulusog na lungsod: ang Lipa, Olongapo, Tagaytay, Angeles, Las Piñas, Puerto Princesa, Parañaque, at Tangub. • Estratehikong Pagpapalano para sa Pasaporteng Pangkalusugan sa pangunang lugar ng Pasay.
IV. MGA REGULASYON	<ul style="list-style-type: none"> • Ipinagbili ang mga 60% ng kabuuang dami ng unang kargamento ng Parallel Import Drugs na nagkakahalaga ng Php. 1.5 M at may halaga sa pamilihan ng P5 M sa pitong (7) ospital ng DOH: Jose Reyes Memorial Medical Center, Philippine Children's Medical Center, Rizal Medical Center, Western Visayas Medical Center, Davao Regional Hospital at Davao Medical Center. • Ikalawang pag-aangkat na nagkakahalaga ng Php. 20 M (Php 80 M. halaga sa pamilihan mula sa India na ipamamahagi sa ilang ospital ng DOH sa buong bansa.
V. PAGBIBIGAY NG PONDONG PANGKALUSUGAN	<ul style="list-style-type: none"> • Ang Pambansang Programa sa Segurong Pangkalusugan ay nagpalabas ng humigit-kumulang sa 56,000 PHIC card (katumbas ng 280,000 indibidwal). Sa ganitong dami, maaabot ng PHIC ang 40% ng nagawa noong nakaraang taon sa loob ng unang kuwarter ng 2001. • Akreditasyon ng unang 100 komadrona ng PHIC, na maaari nilang masingil ang kanilang ipinaglingkod.
VI. PLANO PARA SA RATIONALIZATION AT PAGBABAWAS	<ul style="list-style-type: none"> • Ganap na Pagpapatupad sa unang bahagi • Panahon ng pagpapalano para sa ikalawang bahagi
VII. IBA PA	<ul style="list-style-type: none"> • Paglalagay ng mga doktor sa 39 na lugar sa bansa na walang doktor at bilang bahagi ng Programang mga Doktor sa Baryo (Doctors to the Barrios Program)

Tugon sa Liham Pag-uulat
(Reply to Report Letter)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Pagsasaka

17 Agosto 1999

Kgg. JOHN N. OROLA JR.

Kinatawan
Kapulungan ng mga Kinatawan
Constitutional Hills 1119
Lungsod Quezon

Mahal na Kinatawang Orola:

Natanggap namin ang inyong liham tungkol sa pagsusumite ng mga ulat ng nagawa para sa unang taon ng inyong panunungkulan bilang nag-iisang kinatawan ng Lungsod ng Bacolod.

Binabati namin kayo sa inyong mga nagawa. Sa katotohanan, ang inyong determinasyon upang isulong ang pag-unlad ng Lungsod ng Bacolod para sa ikagaganda ng buhay ng mga mamamayan nito ay tunay na nakapagbigay ng inspirasyon.

Bilang katuwang sa pagpapaunlad ng pagsasaka, tinitiyak namin sa inyo ang suporta at kooperasyon ng Kagawaran ng Pagsasaka tungo sa pagtatamo ng kaunlaran sa lalawigan.

Malugod na pagbati.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
EDGARDO J. ANGARA
Kalihim

Liham Tagubilin
(Letter of Instruction)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KALUSUGAN
TANGGAPAN NG KALIHIM

20 Setyembre 2002

Dr. TERESITA BONOAN

Direktor IV
Sentro para sa Pagpapaunlad ng Kalusugan
para sa Cordillera
Lungsod Baguio

Mahal na Dr. Bonoan:

Ang Ulat sa Pinansiyal at Operasyonal na Awdit ng Sentro para sa pagpapaunlad ng Kalusugan para sa Cordillera, Lungsod ng Baguio, ay nagpapakita ng mga kinalabasan na nangangailangan ng mga hakbang ng pagtutuwid gaya ng inirekomenda. Ang ulat sa mga isinagawang aksiyon upang ipatupad ang nasabing mga rekomendasyon ay dapat na isumite sa Tanggapang ito, sa pamamagitan ng Internal Audit Division, sa loob ng tatlung (30) araw mula nang pagkatanggap nito.

Ang kagyat na nararapat na aksiyon, gayunman, ay dapat isagawa sa sumusunod na naging mga resulta:

- 1) Paglalagak ng panagot (bond) ng Direktor Panrehiyon at ng isa sa mga itinalagang Special Disbursing Officer.
- 2) Di-sapat na panagot ng Supply Officer III upang protektahan ang kaniyang pananagutan sa kabuuang ari-arian.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

MANUEL M. DAYRIT, MD. MSc.

Kalihim ng Kalusugan

Liham Pagsubaybay
(Follow-up Letter)

Republika ng Pilipinas
PAMAHALAANG BAYAN NG MAGDALENA
Magdalena, Laguna

TANGGAPAN NG SANGGUNIANG BAYAN

31 Marso 2003

Kgg. PABLO S. TRILLANA III

Tagapangulo at Direktor Tagapagpaganap
Pambansang Suriang Pangkasaysayan
Gusaling NHI
Daang T.M. Kalaw
Ermita, Maynila

Mahal na G. Trillana:

Magalang po naming inaalam sa inyong tanggapan kung ano na po ang nangyari sa aming aplikasyon sa bagong pambayang sagisag ng Bayan ng Magdalena, Lalawigan ng Laguna na amin pong isinumite sa inyo noong Pebrero 8 ng nakaraang taon.

Sana po ay napagkalooban na ninyo ito ng kaukulang aksiyon.

Maraming pong salamat.

Magalang na sumasainyo,

(Lgd.)
NESTOR J. SY
Kalihim ng Sanggunian

Tugon sa Liham Pagsubaybay
(Reply to Follow-up Letter)

Office of the President of the Philippines
Malacañang

26 Nobyembre 2010

Bb. LIWAYWAY M. RIVERA
OIC, Sangay Pampangasiwaan
Komisyon sa Wikang Filipino
Malacañan, Maynila

Mahal na Bb. Rivera:

Kaugnay po ng inyong liham sa amin noong Nobyembre 19, 2010 hinggil sa kahilingang maipagamit sa Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) ang bahagi ng Gusaling Watson na mababakante ng Presidential Anti-Graft Commission (PAGC), maaari po ninyong tuwirang ipagbigay-alam ang nabanggit na kahilingan sa Tanggapan ng Depyuti ng Kalihim Tagapagpaganap para sa mga Gawaing Legal na naatasang mangasiwa sa nabuwag na PAGC.

Maraming salamat po.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

Engr. EDGARDO L. TORRES
Direktor IV, CESO III
Tanggapan ng Inhenyeriya

Binigyang sipi:

Atty. Ronaldo A. Geron

OIC, Tanggapan ng Depyuting Kalihim Tagapagpaganap para sa mga Gawaing Legal

Liham Pagbibitiw
(Letter of Resignation)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

30 Abril 2010

Ang Pangulo

Palasyo ng Malacañang
San Miguel, Maynila

Sa Pamamagitan ni: Kgg. JOSE LADERAS SANTOS
Punong Komisioner
Komisyon sa Wikang Filipino

Mahal na Pangulo:

Sa pamamagitan ng liham na ito, ipinararating ko ang aking pagbibitiw sa tungkulin bilang Part-Time na Komisioner ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) na magkakabisa sa 30 Mayo 2010.

Napagpasiyahan kong magbitiw bilang Part-Time na Komisioner dahil ako ay nakatakdang maglunsad ng isang pananaliksik pangwika na magsisimula sa Hunyo ng taong kasalukuyan na nangangailangan ng lubos na atensiyon. Maaaring tumagal ng tatlong taon ang nasabing pananaliksik, dahil dito hindi ko na po lubusang magagampanan ang aking tungkulin nang naaayon sa ating mandato.

Maraming salamat po sa pagkakataon na ibinigay ninyo upang makatuwang ko kayo sa paglilingkod sa Komisyon sa Wikang Filipino. Tunay pong isang napakamakabuluhang karanasan ito para sa akin.

Lubos na gumagalang,

(Lgd.)

ISABEL PEFIANCO-MARTIN

Part-Time na Komisioner (Hiligaynon at Kinaray-a)
Komisyon sa Wikang Filipino

Liham Pagbibitiw
(Letter of Resignation)

KONSEHO NG EDUKASYONG PANGGURO

Kagawaran ng Edukasyon
Ika-5 Palapag Gusaling Bonifacio, UL Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig
Tel. No. 632-13-61 Lokal 2226/2228 • 6386170 Telefax: 6386172

---

27 Enero 2004

Ms. BEATRIZ G. TORNO
Direktor Tagapagpaganap III
KONSEHO NG EDUKASYONG PANGGURO

Mahal na Ms. Torno:

Pagkatapos ng masusing pagtimbang sa aking mga opsyon, nakapagdesisyon po akong magbitiw epektibo sa 8 Marso 2004.

Ako po ay nagpapasalamat sa Konseho sa pagbibigay sa akin ng natatanging oportunidad na masubaybayan at mapaglingkuran ang pambansang kapakanan ng edukasyong pangguro.

Ang maikling panahon ko sa TEC ay lumikha ng magagandang alaala at nagkaroon ako ng mabubuting kaibigan. Lubos ko itong pinahahalagahan at maaasahan ninyo na ang aking pakikipagkaibigan sa TEC ay mananatili.

Hinahangad ko ang marami pang tagumpay ng Konseho sa mga pagsisikap nito.

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)
MANUEL JOSE A. VALIENTES

Tugon sa Liham Pagbibitiw
(Reply Letter of Resignation)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Pangalawang Kalihim

PAGTANGGAP SA PAGBIBITIW

7 Hulyo 1998

Gng. MA. VICTORIA S. LAGUDA

Tanggapan ng Kalihim
Kagawarang ito

Ginang:

Bilang tugon sa inyong liham na may petsang 26 Hunyo 1998 na naghaharap ng inyong pagbibitiw sa tungkulin bilang Private Secretary II sa Tanggapan ng Kalihim, sa Kagawarang ito, magalang kong ipinababatid sa inyo na sa pamamagitan nito ay tinatanggap iyon epektibo sa 1 Hulyo 1998.

Ang inyong paglilingkod habang kawani sa Tanggapang ito ay naging kasiya-siya at ang inyong mga susunod na muling pag-aaplay sa pagbabalik sa tungkulin ay maaaring isaalang-alang.

Lubos na sumasainyo,

Para sa Kalihim:

(Lgd.)
RAMON C. BACANI

Liham Aplikasyon
(Letter of Application)

23 Setyembre 2009

Kgg. JOSE LADERAS SANTOS

Nanunungkulang Tagapangulo
Komisyon sa Wikang Filipino
2/F Gusaling Watson, 1610 Kalye J.P. Laurel
San Miguel, Malacañan Complex, Maynila

Mahal na Komisyoner Santos:

Mapayapang araw po ang sumasainyo!

Magalang po akong nag-aaplay sa posisyong Mananaliksik-Wika (Language Researcher) ng inyong tanggapan.

Tapos po ako ng kursong Batsilyer ng Artes sa Filipino (AB Filipino) sa Politeknikong Unibersidad ng Pilipinas at kasalukuyang sumusulat ng aking tesis para sa gradwadong pag-aaral sa PUP-Open University. Sa panahon ng aking pagtuturo sa loob ng siyam na taon ay napabilang ako sa natatanging guro sa magkakasunod na semestre (2005–2009) sa Our Lady of Fatima University Lungsod Quezon.

Mula noong 2004 hanggang sa kasalukuyan, ako ay isang part-time na guro sa Politeknikong Unibersidad ng Pilipinas (PUP Sta. Mesa) at kasama ng kaguruan sa Our Lady of Fatima University Lungsod Quezon mula noong 2003.

Sana'y isaalang-alang ninyo ang aking kuwalipikasyon upang mabigyan ng pagkakataon na makapaglingkod sa KWF. Nakahanda po akong tumugon sa inyong paanyaya ng panayam sa oras at araw na inyong itatakda. Maaari po akong matawagan sa telepono bilang 443-3150 at 09208709261.

Mabuhay po kayo at pauna ang aking pasasalamat.

Lubos na gumagalang,

(Lgd)

G. WILBERT M. LAMARCA

Tugon sa Liham Aplikasyon
(Reply Letter of Application)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 929-66-26 hgg. 29 • (632) 929-62-52
929-70-41 hgg. 43

8 Hunyo 2003

Bb. LOIDA D. DEOCAMPO

Phase 5A, Pkg. 5, Blk. 30, Lot 4
Bagong Silang, Tala
Lungsod Caloocan

Mahal na Bb. Deocampo:

Ipinagbibigay-alam namin ang pagkatanggap ng inyong Papel ng Datos Personal hinggil sa inyong aplikasyon sa alinmang posisyon na angkop sa inyong kuwalipikasyon.

Ayon sa pagsusuri sa inyong rekord, kayo ay kuwalipikado lamang sa posisyon na hindi nangangailangan ng anumang eligibility ng Serbisyo Sibil. Sa kawalan ng nasabing eligibility, isinama namin kayo sa listahan ng mga kuwalipikadong aplikante para sa posisyong Utility Worker 1. Sa kasalukuyan, mayroong limang (5) bakanteng posisyon para sa Utility Workers 1 sa iba't ibang Opisina ng DENR-Proper.

Makikipag-ugnayan kami sa inyo tungkol sa iba pang mga kailangan sa sandaling ipinalabas ang clearance upang punan ang nasabing posisyon.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

RAMON M. ESPELETA, CESO IV
Direktor, Serbisyong Pampangasiwaan

Tugon sa Liham Aplikasyon
(Reply Letter of Application)

Kagawaran ng
Kapaligiran at
Likas na Yaman

12 Agosto 2003

G. ALBERTO F. JASARENO JR.
402 Barangka Drive cor. Hinahon Street
Lungsod Mandaluyong 1551

Mahal na G. Jasareno:

Ito ay pagbibigay-alam ng pagkatanggap namin ng inyong liham na nag-aaplay na may petsang 15 Hulyo 2003 kasama ang inyong curriculum vitae at mga kaukulang dokumento. Pinahahalagahan namin ang inyong pagnanais na makapaglingkod sa pamahalaan, partikular sa DENR. Sa mga kuwalipikasyon ninyong taglay, naniniwala kami na kayo ay magiging kapaki-pakinabang sa alinmang tanggapan/organisasyon.

Kaugnay nito, ang inyong mga dokumento ay ipinadala na namin sa aming Sangay Pantauhan, Serbisyong Pampangasiwaan, na nangangasiwa sa rekrutment. Ipaalam nila sa inyo ang ginawang aksiyon sa inyong aplikasyon. Inilakip namin ang isang photocopy ng aming memorandum para sa inyong kaalaman.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
ADELUISA G. SIAPNO
Direktor III
OIC, Serbisyo sa Pagpapaunlad Pantauhan

Liham Pagpapakilala
(Reply Letter of Introduction)

CORAZON C. AQUINO
Pangulo ng Republika ng Pilipinas

Dakila at Butihing Kaibigan:

Hinirang ko si Kagalang-galang _____, isang magiting na mamamayan ng Pilipinas, upang manirahan malapit sa Pamahalaan ng Inyong _____ bilang Sugong Di-pangkaraniwan at may ganap na kapangyarihan ng Republika ng Pilipinas. May lubos siyang kabatiran hinggil sa mga kapakanan ng dalawang bansa at hinggil sa matapat na hangarin ng Pamahalaang ito na lubusang linangin ang pagkakaibigang matagal nang nagbubuklod sa kanila. Ang aking nalalaman tungkol sa kaniyang ulirang katauhan at kakayahan ay nagdulot sa akin ng lubos na pagtitiwala na tuwina'y sisikapin niyang mapaunlad ang mga kapakanan at kasaganaan ng dalawang Pamahalaan at sa gayo'y maging kanais-nais siya sa Inyong _____.

Samakatwid, hinihiling ko sa Inyong _____ na siya'y mabutihin ninyong tanggapin at lubos ninyong panaligan ang anumang sasabihin niya sa panig ng Republika ng Pilipinas at sa mga iniatas kong paratingin niya sa inyo na mga pahayag ng lalong mabubuting hangarin ng Pamahalaang ito para sa kasaganaan ng _____.

Ingatan nawa ng Maykapal ang Inyong _____ sa Kaniyang matalinong Pangangalaga.

Ang Inyong Butihing Kaibigan,

Nilagdaan ng Pangulo:

Ministro ng Ugnayang Panlabas
Maynila, ika-__ ng _____ 19XX.

Liham Pagkambas
(Canvass Letter)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

16 Nobyembre 2006

ALTA BRONZE WORKS METAL ENGRAVER, INC.
3 Anonas Road, Potrero
Lungsod Malabon

Ginoo/Binibini:

Mangyaring pakibigay po ang pinakamababang halaga para sa mga bagay na nakatala sa ibaba at ipadala sa Komisyon sa Wikang Filipino, 2/F Gusaling Watson, 1610 J.P. Laurel Street, 1005 San Miguel, Maynila.

Ito ay kahilingan lamang para sa presyo at hindi para sa paanyaya ng pagtawad.

Lubos na sumasainyo,

(Lgd.)

ENGRACIA F. FLORES

Kawaksing Pampangasiwaan II

Para lang sa Pagsipi o Pagbanggit

Dami	Yunit	Deskripsiyon ng mga Bagay	Presyo ng Yunit	Kabuuan
2	piraso	plake Espesipikasyon 8x11x10 mm clear glass with base blue para sa: 1. Collantes Foundation 2. Jose Corazon De Jesus Family Pagtatagpo ng mga Makata Sta. Maria, Bulacan Nobyembre 22, 2006		

Pangalan at Lagda

_____
_____

Tugon sa Liham Pagtatanong
(Reply to Letter of Inquiry)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KALUSUGAN
TANGGAPAN NG MGA SERBISYO SA KALUSUGANG PAMPUBLIKO

8 Enero 2001

MARCIAL S. AGUIRRE, Ed. D.

Kawaksi sa Panguluhan
Philippine State College of Aeronautics
Villamor Air Base, Lungsod ng Pasay, M.M.

Mahal na Dr. Aguirre:

Nais naming ipaabot sa inyo ang mga impormasyong naglilinaw sa inyong katanungan hinggil sa pagkakaloob ng mga benepisyo at pribilehiyo ng Magna Carta sa mga manggagawa ng kalusugang pampubliko. Nakahanay na magkakasunod ang mga sagot ayon sa inyong nakaraang sulat.

1. Oo, ang Seksiyon 7 ng Atas Administratibo Blg. 170 ay napawalang-bisa ayon sa kalakip na E.O. No. 326 na pinalabas ng Tanggapan ng Pangulo, Malacañang.
2. Ang pagbabayad ng pinigil na benepisyo na nagkabisa noong Enero 2000 ay maaaring isagawa kahit na walang Memorandum Sirkular mula sa DBM hangga't may makukuhang pondo.
3. Ang Puno ng Ahensiya ay may kapangyarihang ipatupad ang Seksiyon 7.1.4, Tuntunin XV alinsunod sa itinakdang mga tagubilin gaya ng iniatas sa nirebisang IRR, Nobyembre 1999. Hinihiling na bigyan ng espesyal na atensiyon at aksiyon ang pagkakaloob ng bayad sa panganib (hazard pay).

Inaasahan na ang mga sagot sa inyong katanungan ay malinaw naming nailahad.

Masayang pagbati.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

MILAGROS L. FERNANDEZ, MD., MPH, CESO I
Pangalawang Kalihim ng Kalusugan

Tugon sa Liham Pagtatanong
(Reply to Letter of Inquiry)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KALUSUGAN
TANGGAPAN NG MGA SERBISYO SA KALUSUGANG PAMPUBLIKO

11 Enero 2001

Dr. LILIAN V. LEE

Direktor Tagapagpaganap
Philippine Children's Medical Center
Diliman, Lungsod Quezon

Mahal na Dr. Lee:

Nais naming bigyan kayo ng isang kopya ng kalakip na Atas Tagapagpaganap Blg. 326 na ipinalabas ng Tanggapan ng Pangulo, na nagpapawalang-bisa sa Seksiyon 7 ng Atas Administratibo Blg. 170.

Sa paglabas nito, ang Liham Sirkular ng DBM Blg. 2000—12, samakatwid, ay kusang natapos at ang nirebisang halaga ng mga benepisyo sa Magna Carta ay maaari nang ipatupad ngayon sa pasubaling may pondong nakalaan para sa layuning ito.

Inaasahan na ang tugong ito ay maglilinaw sa mga katanungan sa Magna Carta.

Malugod na pangungumusta.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

MILAGROS L. FERNANDEZ, M.D., MPH, CESO I
Pangalawang Kalihim ng Kalusugan

Liham Pakikidalamhati
(Letter of Condolence)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

23 Mayo 2010

Dr. EFREN R. ABUEG

Philam Life Village
Lungsod Las Piñas

Mahal na Dr. Abueg:

Sa ngalan ng buong tanggapan ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) nais naming ipabatid ang aming pakikidalamhati sa biglaang pagpanaw ng iyong kabiyak na aktibo sa pakikilahok sa mga gawain ng KWF. Lubos ang aming paghanga at respeto sa kaniya at tunay namang ang kaniyang pagkawala ay mag-iiwan ng malaking puwang sa larangan ng wika at literatura.

Nawa'y patnubayan kayo at ang inyong pamilya ng Poong Maykapal sa mga oras na ito.

Muli, tanggapin ninyo ang aming pakikidalamhati.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

JOSE LADERAS SANTOS

Punong Komisyoner

Liham Pakikidalamhati
(Letter of Condolence)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

6 Hunyo 2011

BB. RENA N. BONDAME
Pandacan, Maynila

Mahal na Binibining Bondame:

Lubos akong nakikidalamhati sa pagpanaw ng inyong mahal na ama. Hindi ko man siya kilala nang personal, batid ko na isa siyang ulirang ama at isa sa pinagpipitaganan at nirerespetong miyembro ng komunidad.

Ang mga kasamahan natin sa tanggapan ay nagpapaabot din ng kanilang pakikidalamhati lakip ang kaunting halaga na aming natipon upang magamit ninyo sa ibang pangangailangan.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)
JULIO A. RAMOS
Pangulo, Buklod Filipino

Liham Pakikiramay
(*Letter of Sympathy*)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

10 Setyembre 2009

Gng. EVELYN S. PATEÑO
Tañong, Lungsod Marikina

Mahal na Gng. Pateño:

Nakaabot sa kaalaman ng tanggapang ito na kayo ay naging biktima ng napakalakas na bagyong “Ondoy” na lubhang nanalanta sa inyong lugar at nagsanhi ng pagkasira ng inyong bahay at pagkawala ng inyong ari-arian. Sa pamamagitan ng liham na ito, nais naming ipabatid na lubos kaming nakikiramay sa kalunos-lunos na sinapit ng inyong pamilya.

Mangyari lamang ipagbigay-alam ninyo kung paano kami makatutulong sa inyo.

Lubos na sumasainyo,

(Lgd)
JULIO A. RAMOS
Pangulo
Buklod Filipino

Liham Panawagan
(Letter of Appeal)

28 Oktubre 2002

Kgg. PATRICIA STO. TOMAS

Kalihim

Kagawaran ng Paggawa at Empleo

Maynila

Mahal na Kalihim:

Pagbati!

Bilang pag-agap sa nalalapit na Kapaskuhan, ang Kagawaran ng Kalusugan ay kasalukuyang naghahanda para sa taunang kampanya sa "Oplan Iwas Paputok." Ang kampanya ng taon ay itaguyod ang paggamit ng higit na ligtas at iba pang mapagpipiliang paraan ng pagdiriwang ng Bagong Taon nang walang paputok.

Kaugnay nito, hinihiling namin na ang inyong Kagawaran ay sumuporta at magsagawa ng iba't ibang gawain na makaaagapay sa mga estratehiya ng Oplan Iwas Paputok:

- Pagtataguyod ng iba pang mapagpipilian at higit na ligtas na uri ng kasayahan.
- Pagpapahayag na ang inyong ahensiya ay isang Pook na Ligtas sa Paputok: Ang pagbabawal sa paputok sa lahat ng opisina at kaugnay na mga ahensiya at pagbabawal sa pagbebenta ng mga paputok sa loob ng inyong ahensiya.
- Paglalagay ng poster sa iba't ibang tanggapan ng inyong ahensiya. Pagkakalooban namin ang inyong ahensiya ng prototipong materyales para paramihin at ipamudmod.
- Pagkakabit ng mga *streamer* sa harapan ng gusali ng inyong Kagawaran upang ipakita ang suporta sa programa.

Ang DOH ay makikipag-ugnay sa inyong kinatawan ng TWG, Ms. IMELDA SANTOS ukol sa bagay na ito.

Inaasahan namin ang inyong lubos na suporta sa aming kampanya para sa isang-ligtas-sa pinsalang pagdiriwang ng Kapaskuhan. Maraming salamat.

Matapat na sumasainyo,

(Lgd.)

Kalihim ng Kalusugan

Liham Pagpapahalaga at Pagtatanong
(Letter of Appreciation and Inquiry)

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
Komisyon sa Wikang Filipino

15 Marso 2013

Kgg. Danilo E. Abayon, Ph.D.
Pangulo
Aklan State University
Banga, Aklan

Mahal na Pangulong Abayon:

Sa ngalan ng aming Tagapangulong Komisyoner Virgilio S. Almario na ngayon ay nasa ibang bansa upang dumalo sa mahalagang gampanin, ikinalulugod naming mabatid ang inyong interes sa pagtatatag ng Panrehiyong Sentro ng Wikang Filipino sa Aklan State University.

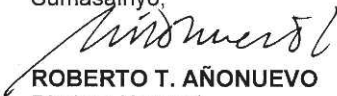
Bukás po ang KWF sa mahigpit na ugnayan sa mga estadong unibersidad gaya ng ASU, alinsunod sa tadhana ng Batas Republika Blg. 7104; gayunman ay nais muna naming malaman kung ano ang kakayahan ng ASU sa pagpapanatili ng sentro para sa layuning pagpapalaganap ng Filipino at iba pang wikang mulang Panay.

Nasa yugto kami ng pagtatasa ng mga PSWF sa buong bansa, at hangad naming maisaayos ang Sentro ng Wika (na papalit sa PSWF) sa mga rehiyon at lalawigan na hindi lamang makapagbibigay ng taguyod sa naturang mga pook, bagkus makapagpapanumbalik sa prestihiyo at kapangyarihan sa ating mga wika, partikular sa wikang pambansa.

Handa kaming makipagnegosasyon sa inyo, sa tulong ng aming Kom. John E. Barrios na kumakatawan sa wikang Hiligaynon. Mangyari po lamang na tukuyin ninyo ang tao na aming kakausapin tungo sa naturang mithi.

Maaari kayong tumawag sa telepono blg. (02) 733-7260 at hanapin si Kriscell Largo Labor, o mag-fax sa (02) 736-2525 lok. 102 o kaya'y (02) 516-0326, o kaya'y magpadala ng sulatroniko sa alimbukad@yahoo.com.

Sumasaginyo,

ROBERTO T. AÑONUEVO
Direktor Heneral

Nabatid:

KOM. LORNA ENDERES-FLORES
Officer-in-charge 3/15/13

8

Paraan ng Paghahatid ng Impormasyon at Tagubilin

(Means of Conveying Information and Instructions)

Mga Komunikasyong Buhat sa mga Nakatataas na Awtoridad

- Atas/Kautusang Tagapagpaganap
- Proklamasyon/Pagpapahayag
- Kautusang Pangkagawaran
- Memorandum Pangkagawaran
- Memorandum Sirkular
- Patalastas/Kalatas
- Paglilipat/Indoso

Iba Pang Uri ng Korespondensiya

- Mga Korespondensiyang Panloob-Tanggapan
- Memorandum Pantanggapan
- Kahalagahan ng Memorandum at Mensaheng E-mail
- Mga katangian ng Memo/E-mail
- Wastong Pagpo-format ng Memorandum

MGA KOMUNIKASYONG BUHAT SA MGA NAKATATAAS NA AWTORIDAD
(*Communications from Higher Authorities*)

ATAS/KAUTUSANG TAGAPAGPAGANAP

(*Executive Order*)

Ang mga ito ay aktang pampangasiwaan at kautusan ng Pangulo hinggil sa organisasyon o pamamaraan ng pagpapakilos ng pamahalaan, ng muling pagsasaayos o muling pag-aakma ng alin mang distrito, dibisyon, bahagi o mga bahagi ng Pilipinas, lahat ng akta o kautusang sumasakop sa pangkalahatang pagpapatupad sa tungkulin ng mga empleado ng bayan, pagpapasiya sa mga isyung may kahalagahang pangkalahatan.

PROKLAMASYON/PAGPAPAHAYAG

(*Proclamation*)

Ito ay pagtatakda ng petsa kung kailan magkakabisa ang isang tanging batas, resolusyon, o kautusan, o ano mang impormasyon ng kahalagahang pambayan na itinakda ng batas, resolusyon o kautusang tagapagpaganap; paglalaan ng lupang gobyerno para sa mga layuning pambayan, paglalagay ng isang subdibisyong pangheograpika bilang nasa katayuang pangkagipitan; pagpapahayag ng pagdaraos ng tanging reperendum, pagtawag sa Batasang Bayan para sa tanging pulong, pagpapahayag ng pista opisyal, o pag-uukol ng alin mang linggo para sa mga tanging layuning pambayan, atbp.

KAUTUSANG PANGKAGAWARAN

(*Department Order*)

Sa pamamagitan ng komunikasyong ito ay hinihingi ng Kalihim ng Kagawaran sa kaniyang nasasakupang mga tauhan mula sa Direktor ng Kawanihan, Direktor ng Rehiyon, mga Superintendente, mga Pangulo ng Kolehiyo ng Estado at Pribado, mga puno at pinuno ng tanggapan. Hinihingi ng Kalihim na maipaabot ang kautusan sa lahat ng mga kinauukulan sa larangan sa lalong madaling panahon. Kadalasan, ito ay may kalakip (enclosure) na hinihiling din ng kagyat na pagkakabisa.

MEMORANDUM PANGKAGAWARAN

(*Department Memorandum*)

Ang Memorandum na ito ay inihahanda ng tanggapan ng Kalihim ng Kagawaran o ng katulad na opisina para sa nasasakupan nitong mga puno, gaya ng direktor ng rehiyon, mga puno/tagapag-ugnay ng tanggapan, superbisor, atbp upang magsagawa ng ano mang gawaing nais ipatupad ng Kalihim na nakatataas na awtoridad na nagpapalabas ng komunikasyon.

MEMORANDUM SIRKULAR

(*Memorandum Circular*)

Inihahanda ang Memorandum Sirkular kung mayroong kinakailangang ipatupad na gawain at nahihinggil ito sa mga gawaing pangkalahatan ng kagawaran para sa nasasakupan nitong puno

ng tanggapan at mga kawani, nananatiling permanente at patakarang may-kadahilanan. Ang nilalaman nito ay may-bisa hangga't di napapawalang-saysay at sinusugan.

PATALASTAS/NOTIPIKASYON

(Notification)

Ang notipikasyon ay isang kalatas o mensahe ng isang opisyal na nagbibigay-alam sa ahensiya o grupo tungkol sa isang programa, aksiyon o mahalagang gawain ng kaugnay o sariling ahensiya na nangangailangan ng atensiyon at positibong aksiyon ng mga kinauukulan.

PAGLILIPAT/PAG-EENDOSO

(Endorsement)

May mga sulat na hindi tuwirang naitutukoy ang tamang pagdadalhan nito dahil hindi doon nagmumula ang kailangang tugon o aksiyon. Mayroon din namang sumusulat na hindi nakatitiyak kung kanino dapat itukoy ang mga pagtatanong o paghingi ng impormasyon. Karaniwan ito sa mga kagawaran. Mayroon ding sulat na bagaman nangangailangan pa itong isangguni o itukoy sa iba. Idinadaan ito sa mga kinauukulan o mayroong prosesong sinusunod bago ang aksiyon. Ang tawag sa pagpapadaan ng mga sulat na ito sa kinauukulan ay paglilipat o endorsement. Maaari din naman na ang aksiyon ay tagubilin, puna, sagot, pansin na idinaragdag sa sulat na inililipat sa kinauukulan.

IBA PANG URI NG KORESPONDENSIYA

(Other Kinds of Correspondence)

MGA KORESPONDENSIYANG PANLOOB-TANGGAPAN

(Inter-Office Correspondence)

Ang korespondensiyang pantanggapan ay sumasaklaw sa lahat ng nasusulat na komunikasyong nauukol sa mga gawain ng tanggapan na nagdaraan sa kamay ng mga pinuno at kawani. Ang malalaking tanggapan ay may magagaling na sistema ng korespondensiyang panloob. Upang makapagtipid sa maraming bagay, sila ay gumagamit ng mga makabagong pamamaraan gaya ng telepono, telefax, e-mail, atbp. Bagaman higit na pinahahalagahan at pinagkakatiwalaan ang nakasulat lalo na kung ito ay nais gawing sanggunian sa hinaharap. Bukod sa mga nabanggit, ang ano mang bagay na nakasulat ay madaling natutunton kung saan galing, bagay na nakatutulong sa mabisang pagpapalakad ng tanggapan.

MEMORANDUM PANTANGGAPAN

(Office Memorandum)

May mga memorandum na ukol sa isa o higit pang bilang ng mga tao. Kung para sa higit sa isang tao ang memorandum, ito ay kinokopya sa ibang papel at nilalagyan ng pangalan ng pinag-uukulan. Madalas namang ang memorandum ay ukol sa lahat ng kawani / o pinuno kaya sa halip na maghanda ng maraming sipi para sa mga kinauukulan, sapat na ang isang sipi nito na inilalakip sa mimiyograp na pangalan ng mga kawani at pinuno. Maraming tanggapan ang lagi nang may mimiyograp o nilimbag na pangalan ng lahat ng kawani para sa ganitong mga layunin.

Kahalagahan ng Memorandum at Mensaheng E-Mail

Ang memorandum at mga mensaheng E-mail ay mabisang paraan ng talastasan sa loob ng isang tanggapan o isang organisasyon. Sa pamamagitan nito ay naipaliliwanag ang mga patakaran, pamamaraan, at alituntuning ipinatutupad dito. Maaaring gamitin ito sa mga patalastas, kahilingan, at pagsubaybay sa mga gawain. Nakatitipid sa oras kung ipinararaan sa memorandum ang pagpapaabot ng impormasyon na hindi na kinakailangan pang tawagin ang mga kinauukulan sa isang pulong. Nakatitiyak din na ang mensahe sa memorandum ay hindi magkakaroon ng iba-ibang uri ng interpretasyon di tulad kung ginawa ang talastasan nang pasalita.

Mga Katangian ng Memo at E-Mail

Ang memorandum at mensaheng E-mail ay may mga katangiang nagkakatulad:

- Nagsisimula ang mga ito sa Kay/Sa, Mula, Petsa, at Paksa.
- Isang paksa lamang ang tinatalakay. Makatutulong ang ganito upang mabigyan ng mabilis na aksiyon ang layon ng paksa. Nagiging madali rin ang pagpapa-file kung isang paksa lamang ang nilalaman nito.
- Di ito pormal na nangangailangan ng bating pambungad at pamitagang pangwakas.
- Di ito maligoy at tiyak ang mensahe.
- Ang petsa ay maaaring ilagay sa itaas, sa gitna o pagkatapos ng paksa.

Karaniwan, ang naghanda o gumawa ng memo ay nag-iinisyal pagkatapos ng kanilang nakalimbag na pangalan. Ang iba naman, sa halip na inisyal, ay lumalagda sa ibabaw ng kanilang pangalan.

Wastong Pagpo-format o Pag-aayos ng Memorandum

- Gumamit ng 1 hanggang 1¼ pulgadang palugit sa magkabilang gilid ng papel.
- Magkaroon ng 1 hanggang 2 pulgadang palugit sa itaas ng papel.
- Makinilyahin sa malalaking titik ang mga pamagat tulad ng KAY/SA, MULA, PETA, at PAKSA.
- Makinilyahin nang walang blangkong pagitan (single-space) ang mga linya sa talata at magkaroon ng dalawang espasyo (double spaces) sa pagitan ng mga talata.

Atas/Kautusang Tagapagpaganap
(Executive Order)

Malacañan
TAHANAN NG PANGULO NG PILIPINAS
Maynila

**ATAS NG PANGULO NG PILIPINAS
KAUTUSANG TAGAPAGPAGANAP BLG. 60**

**NAGPAPAHAYAG NA ANG PAMBANSANG AWIT NG PILIPINAS
AY DAPAT AWITIN LAMANG SA TITIK NITONG PILIPINO**

SAPAGKAT, ang pagpapaunlad at pagpapalaganap ng Wikang Pambansang Pilipino ay isa sa mga pangarap ng mga bayani ng lahi bukod pa sa ito'y itinatadhana sa Saligang Batas ng ating Republika;

SAPAGKAT, ang ilang pangyayaring nagaganap dito sa ating kapuluan, lalong-lalo na sa ibang bansa bagay sa pag-awit sa wikang banyaga ng ating Pambansang Awit ay lubhang kapansin-pansin at hindi naaayon sa diwa ng ating pagkabansa; at

SAPAGKAT, ang Wikang Pilipino ay isa na sa ating mga wikang pampamahalaan.

DAHIL DITO, ako si DIOSDADO MACAPAGAL, Pangulo ng Republika ng Pilipinas, sa bisa ng kapangyarihang ipinagkaloob sa akin ng batas at bilang pagbibigay-buhay sa layunin ng Saligang Batas at ng Batas Komonwelt Blg. 570, ay nagpapahayag at nag-uutos sa pamamagitan nito na ang Pambansang Awit ng Pilipinas ay awitin sa mga titik lamang nito sa Wikang Pilipino sa alin mang pagkakataon, maging dito o sa ibang bansa man.

Inilagda sa Lungsod ng Maynila, ngayong ikalabinsiyam ng Disyembre, sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan at animnapu't tatlo.

(Lgd.)
DIOSDADO MACAPAGAL
Pangulo ng Pilipinas

Atas ng Pangulo:

(Lgd.)
RUFINO G. HECHANOVA
Kalihim Tagapagpaganap

Kautusang Tagapagpaganap
(Executive Order)

MALAKANYANG
MAYNILA

SA PAMAMAGITAN NG PANGULO NG PILIPINAS

KAUTUSANG TAGAPAGPAGANAP BLG. 96

NAG-AATAS NG PAGSASA-PILIPINO NG MGA PANGALAN NG LAHAT
NG EDIPISYO, GUSALI, AT TANGGAPANG PAMPAMAHALAAN

Sa pamamagitan ng mga kapangyarihang kaloob sa akin ng batas, AKO, si FERDINAND E. MARCOS, Pangulo ng Pilipinas, ay nag-aatas ng Pagsasa-Pilipino ng mga pangalan ng lahat ng edipisyo, gusali, at tanggapang pampamahalaan.

Ginawa sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-24 ng Oktubre, sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan at animnapu't pito.

(Lgd.)
FERDINAND E. MARCOS
Pangulo ng Pilipinas

Atas ng Pangulo:

(Lgd.)
RAFAEL M. SALAS
Kalihim Tagapagpaganap

Atas Tagapagpaganap
(Executive Order)

MALACAÑANG
MAYNILA
INILAGDA NG PANGULO NG PILIPINAS

ATAS TAGAPAGPAGANAP BLG. 335

**NAG-AATAS SA LAHAT NG KAGAWARAN/KAWANIHAN/ OPISINA/AHENSIYA/
INSTRUMENTALITI NG PAMAHALAAN NA MAGSAGAWA NG MGA HAKBANG NA
KAILANGAN PARA SA LAYUNING MAGAMIT ANG FILIPINO SA OPISYAL NA MGA
TRANSAKSIYON, KOMUNIKASYON, AT KORESPONDENSIYA**

SAPAGKAT, itinadhana ng Konstitusyon ng 1987 na “ang wikang pambansa ng Pilipinas ay Filipino,” na “samantalang nalilining, ito ay dapat payabungin at pagyamanin pa salig sa umiiral na mga wika ng Pilipinas at sa iba pang mga wika”; at ukol sa “mga layuning komunikasyon at pagtuturo, ang mga wikang opisyal ng Pilipinas ay Filipino at hangga’t walang itinatadhana ang batas, Ingles”; at

SAPAGKAT, sa pamamagitan ng puspulang paggamit ng wikang Filipino sa opisyal na mga transaksyon, komunikasyon, at korespondensiya sa mga opisina ng pamahalaan ay lalong mauunawaan at mapapahalagahan ng sambayanang Pilipino ang mga programa, proyekto at mga gawain ng pamahalaan sa buong bansa, at sa gayon ay magsilbing instrumento ng pagkakaisa at kapayapaan para sa pambansang kaunlaran.

DAHIL DITO, AKO SI CORAZON C. AQUINO, Pangulo ng Pilipinas ay nag-aatas sa lahat ng kagawaran/kawanihan/opisina/ahensiya/instrumentaliti ng pamahalaan na magsagawa ng mga sumusunod na hakbang.

1. Magsakatuparan ng mga hakbang para sa paggamit ng Filipino sa lahat ng opisyal na komunikasyon, transaksyon at korespondensiya sa kani-kanilang opisina, maging nasyonal at lokal;
2. Magtalaga ng isa o higit pang tauhan, ayon sa pangangailangan, sa bawat tanggapan upang mangasiwa sa mga komunikasyon at korespondensiya na nasusulat sa Filipino;
3. Isalin sa Filipino ang mga pangalan ng opisina, gusali at edipisyong publiko, at mga karatula ng lahat ng opisina at mga dibisyon nito o instrumentaliti ng mga iyon at, kung nanaisin, ilagay sa ibaba nito sa maliliit na letra ang tekstong Ingles;
4. Isa-Filipino ang “Panunumpa sa Katungkulan” ng lahat ng pinuno at tauhan ng pamahalaan;
5. Gawing bahagi ng programa ng mga pagsasanay ukol sa pagpapaunlad pantauhan ng bawat opisina ang kasanayan sa paggamit ng Filipino sa mga komunikasyon at korespondensiya opisyal.

Upang maisakatuparan ang gayong mga layunin, inaatasan ang Linangan ng mga Wika sa Pilipinas na bumuo at magsagawa ng programa at mga proyekto na sumasaklaw sa:

- 1) kampanyang pang-impormasyon tungkol sa kahalagahan at kabuluhan ng wikang Filipino bilang epektibong instrumento ng pambansang pagkakaisa at pagpapaunlad;
- 2) pagsasalin sa Filipino ng Atas Tagapagpaganap na ito, gayundin ng mga katawagang pampamahalaan upang maging sangguniang babasahin ng lahat ng opisina;
- 3) pagsasanay ng lahat ng pinuno at tauhan ng pamahalaan;
- 4) pagmomonitor ng implementasyon ng Atas na ito at ng pagrereport sa panahon ng progreso ng implementasyon sa Tanggapan ng Pangulo ng Pilipinas, sa pamamagitan ng Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Sports; at
- 5) pagsasagawa ng iba pang mga estratehiya para sa puspusang implementasyon ng mga layunin ng Atas na ito.

Kaugnay nito, inaawtorisahan ang Linangan ng mga Wika sa Pilipinas na sangguniin at hingan ng suporta ang lahat ng kagawaran/kawanihan/opisina/ahensiya/instrumentaliti ng pamahalaan, nasyonal at lokal.

Pinawawalang bisa ng Atas Tagapagpaganap na ito ang Atas Tagapagpaganap Blg. 187 na may petsang Agosto 6, 1969.

INILAGDA sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-25 araw ng Agosto sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan at walumpu't walo.

(Lgd.)
CORAZON C. AQUINO
Pangulo ng Pilipinas

Inilagda ng Pangulo:

(Lgd.)
CATALINO MACARAIG, JR.
Kalihim Tagapagpaganap

Atas Tagapagpaganap
(Executive Order)

MALACAÑAN
MAYNILA
ATAS NG PANGULO NG PILIPINAS

KAUTUSANG TAGAPAGPAGANAP BLG. 343

PINAGTITIBAY ANG "PANUNUMPA NG KATAPATAN SA WATAWAT" BILANG OPISYAL NA PANATA NG KATAPATAN PARA SA LAHAT NG PILIPINO

SAPAGKAT, gugunitain natin, bilang isang bansa, ang ikasandaan taon ng pagpapahayag ng Kalayaan ng Pilipinas sa 12 Hunyo 1998 na ang pagdiriwang ay lalong nagiging makabuluhan sa mga mamamayan kung maayos na mapalulutang ang kanilang pagpapahalaga sa kasaysayan at kabansaan;

SAPAGKAT, ang "Panunumpa ng Katapatan sa Watawat" na binuo ng Pambansang Komisyon Para sa Kultura at mga Sining mula sa isang borador na inihanda ng Komisyon sa Wikang Filipino ay isang makapukaw-damdaming panata na matatawag na tunay na atin, nagpapamalas ng diwa ng kabansaan at ng mga pagpapahalagang dapat angkinin ng bawat isang Pilipinong makabayan at nagmamahal sa kalayaan;

NGAYON, SAMAKATWID, AKO, SI FIDEL V. RAMOS, Pangulo ng Republika ng Pilipinas, sa bisa ng mga kapangyarihang kaloob sa akin ng batas, ay nagpapatibay at nagsasatatag sa pamamagitan nitong "Panunumpa ng Katapatan sa Watawat" bilang opisyal na panunumpa ng katapatan ng lahat ng mga Pilipino. Inaatasan ko ang lahat at bawat isang mamamayan na maisaulo ang "Panunumpa ng Katapatan sa Watawat," limiin ang mga salita nito at isapuso ang pagtatalaga sa kabansaan na nilalaman ng panata:

Ako ay Pilipino
Buong katapatang nanunumpa
Sa watawat ng Pilipinas
At sa bansang kaniyang sinasagisag
Na may dangal, katarungan, at kalayaan
Na pinakikilos ng sambayanang
Maka-Diyos
Makakalikasan,
Makatao, at
Makabansa.

Ang Kautusang Tagapagpaganap na ito ay magkakabisang kagyat.

ISINAGAWA sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-12 ng Hunyo sa taon ng Ating Panginoon, Labinsiyam na Raan Siyamnapu't Anim.

(Lgd.)
FIDEL V. RAMOS
Pangulo

Atas ng Pangulo:

(Lgd.)
RUBEN D. TORRES
Kalihim Tagapagpaganap

Proklamasyon/Pagpapahayag
(Proclamation)

MALACAÑAN
MAYNILA

**SA BISA NG KAPANGYARIHAN NG PANGULO NG PILIPINAS
PROKLAMASYON BLG. 964**

**IPINAHAYAG NA ANG IKALAWANG ARAW NG ABRIL AT TAON-TAON
PAGKARAAN NIYON AY ARAW NI FRANCISCO "BALAGTAS" BALTAZAR.**

SAPAGKAT, ang ika-209 na kapanganakan ni Francisco "Balagtas" Baltazar na kinikilalang "Prinsipe ng mga Makatang Tagalog" ay sa Abril 2, 1997;

SAPAGKAT, sa pamamagitan ng kaniyang obra maestrang *Florante at Laura* at iba pang kahangang-hangang akdang pampanitikan, isa siya sa mga unang bayani na nagkintal ng diwa ng pagkamakabayan sa mga Pilipino;

SAPAGKAT, angkop na parangal kay Francisco Baltazar na gunitain siya sa kaniyang kaarawan at magsagawa ng mga pambansang programa at gawain sa karangalan niya;

DAHIL DITO, AKO, SI FIDEL V. RAMOS, Pangulo ng Pilipinas sa bisa ng mga kapangyarihang kaloob sa akin ng batas, ay nagpapahayag na ang ikalawang araw ng Abril at taon-taon pagkaraan niyon ay "Araw ni Francisco 'Balagtas' Baltazar."

Sa pamamagitan nito, ang Kagawaran ng Edukasyon, Kultura at Sports at ang Komisyon sa Wikang Filipino ay inaatasang magsagawa ng nararapat na mga gawain at programa sa buong bansa bilang paggunita sa taunang pagdiriwang.

Tinatawagan ko ang lahat ng mga mamamayan at mga residente gayundin ang mga institusyong pribado at publiko na masiglang lumahok at ibigay ang kanilang lubos na pakikiisa sa pagdiriwang na ito.

BILANG KATUNAYAN, ako ay lumagda rito at ipinakintal ang tatak ng Republika ng Pilipinas.

Ginawa sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-11 ng Pebrero sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan siyamnapu't pito.

(Lgd.)
FIDEL V. RAMOS

Sa bisa ng kapangyarihan ng Pangulo:

(Lgd.)
RUBEN D. TORRES
Kalihim Tagapagpaganap

Proklamasyon
(Proclamation)

MALACAÑANG
MANILA

ATAS NG PANGULO NG PILIPINAS

PROKLAMASYON BLG. 1041

**NAGPAPAHAYAG NG TAUNANG PAGDIRIWANG NG BUWAN
NG WIKANG PAMBANSA TUWING AGOSTO 1-31**

SAPAGKAT, ang pagpapahalaga sa isang katutubong wikang pambansa ay pinatutunayan ng pagkakaroon ng kaukulang probisyon sa Saligang Batas ng 1898, 1973, at 1987;

SAPAGKAT, ang isang katutubong wikang panlahat ay mahalagang kasangkapan sa komunikasyon, unawaan, kaisahan, at kaunlaran ng bansa;

SAPAGKAT, ang katutubong wikang nagsisilbing batayan ng nililintang, pinapaunlad at pinagyayaman pang wikang pambansang Filipino ayon sa itinatakda ng Saligang Batas ng 1987, ay gumanap ng mahalagang tungkulin sa Himagsikan ng 1896 tungo sa pagkakamit ng Kasarinlan na ang ika-100 taon ay kasalukuyang ipinagdiriwang at ginugunita ng sambayanang Filipino;

SAPAGKAT, ang dating Pangulong Manuel Luis Quezon, ang itinuturing na Ama ng Wikang Pambansa, ay isinilang noong Agosto 19, 1878;

DAHIL DITO, AKO, SI FIDEL V. RAMOS, Pangulo ng Republika ng Pilipinas, sa bisa ng kapangyarihang kaloob sa akin ng batas, ay nagpapahayag ng taunang pagdiriwang tuwing Agosto 1-31 bilang Buwan ng Wikang Pambansa, sa pangunguna ng mga pinuno at kawani sa sektor ng pamahalaan, mga pinuno at guro sa sektor ng edukasyon, mga kinatawan ng pakikipag-ugnayang pangmadla, mga pinuno at miyembro ng iba't ibang organisasyong pangwika, pang-edukasyon, pangkultura at sibiko, at mga organisasyong di-pampamahalaan.

BILANG KATUNAYAN, lumagda ako rito at ipinakintal ang tatak ng Republika ng Pilipinas.

GINAWA sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-15 ng Hulyo, sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan at siyamnapu't pito.

(Lgd.)
FIDEL V. RAMOS

Akda ng Pangulo:

(Lgd.)
Ruben D. Torres
Kalihim Tagapagpaganap

Proklamasyon
(Proclamation)

PROKLAMASYON NG PANGULO
Proklamasyon ng Pangulo
ng Pilipinas
Bilang 104

PAGDEDEKLARA KAY
GINANG HONORATA "ATANG" DE LA RAMA
BILANG ARTISTA NG BAYAN

YAMANG ang Saligambatas ay nagtatadhanang ang Estado ay magtataguyod ng sining at literatura.

YAMANG ang kategorya na kilalang Artista ng Bayan ay nilikha sa ilalim ng Proklamasyon Blg. 1001, may petsang Abril 27, 1972, at mula noon, labingwalong artista na ang naiprolama, bawat isa sa kanila'y makalikha ng isang kalipunan ng mga obrang nagpapalawig sa yamang pangkultura ng Pilipinas;

YAMANG ang gayong dakilang likhang-sining ay nararapat kilanlin at parangalan ng ating Pamahalaan bilang pagsunod sa patakarang pangangalaga at paglilinang ng kulturang Pilipino at ng pambansang identidad; at

YAMANG ang sining at dakilang tagumpay ni Ginang Honorata "Atang" dela Rama sa teatro at musika ay nagpapakita ng gayong napakataas na kahusayan at ng pambansang henyong nagpapaunlad sa yamang-sining ng Pilipinas at ng daigdig;

NGAYON SAMAKATWID, AKO, SI CORAZON C. AQUINO, Pangulo ng Pilipinas, sa bisa ng kapangyarihang kaloob sa akin ng batas, at sa rekomendasyon ng Lupon ng mga Tagapangalaga, ng Pangasiwaan at Lupong Sangguniang Pansining ng Cultural Center of the Philippines, at ng Pampanguluhang Komisyon sa Kultura at Sining, at pagsunod sa Proklamasyon Blg. 1001, ay akin ngayong idinideklara si Ginang Honorata "Atang" de la Rama bilang Artista ng Bayan.

BILANG PATUNAY NITO, nilagdaan ko ito at pinatatakan ng sagisag ng Republika ng Pilipinas.

Ginawa sa Lungsod ng Maynila, ngayong ikawalo ng Mayo sa taon ng Ating Panginoon, labinsiyam na raan at walumpu't pito.

Pinatutunayan:

(Lgd.)
JOKER P. ARROYO
Kalihim Tagapagpaganap

(Lgd.)
CORAZON C. AQUINO

Proklamasyon
(Proclamation)

PAMBANSANG MUSEO

PROKLAMASYON

PAGPAPAHAYAG SA ORGANONG KAWAYAN NG LAS PIÑAS BILANG PAMBANSANG KAYAMANANG KULTURAL

SAPAGKAT, patakaran ng pamahalaan na pangalagaan at bantayan ang mahahalagang pag-aaring kultural at ang Pambansang Kayamanang Kultural ng bansa at ipagsanggalang ang kanilang intrinsikong kahalagahan;

SAPAGKAT, ang Pambansang Museo ng Pilipinas ay itinalaga bilang ahensiya ng pamahalaan na magpapatupad sa mga probisyon ng Atas ng Pangulo 374, sinusugan ang ilang seksiyon ng Batas Republika Blg. 4846, na tinagurian bilang “Ang Batas sa Preserbasyon at Pangangalaga ng Pag-aaring Kultural”;

SAPAGKAT, sa Seksiyon 3 ng sinusugang Batas Republika, kasama sa kategoryang pag-aaring kultural ng mga gawang komersiyal at sining industriyal.;

SAPAGKAT, ang mga bagay pansimbahan ay likha ng mga panrelihiyong paniniwala kung kaya’t kabilang sa kategorya ng kultura;

SAPAGKAT, ang Pambansang Kayamanang Kultural ay nangangahulugan bilang isang pambihirang bagay na lokal na nagtataglay ng katangi-tanging kahalagahang historikal, kultural, artistiko, at / o siyentipiko na makahulugan at mahalaga sa bayan at bansang ito;

SAPAGKAT, ang Organong Kawayan ng Las Piñas ay ang bukod-tanging tinaguriang pinakamatanda at pinakamalaking organong kawayan na nananatili sa mundo ngayon na may pambihira at kakaibang tunog kompara sa iba pang organong tipano;

SAPAGKAT, ang kawayang ginagamit para sa organo ay kinikilalang Bambusa sp. (Gramineae) at katutubo sa Batangas at iba pang mga lugar sa Luzon;

SAPAGKAT, ang transpormasyon ng lokal na kawayan sa organong tipano ay isang mahalagang katalisador sa pagbuo ng mga gawaing pangmusika sa Pilipinas na maaaring iugnay sa mga Pilipino sa kapatagan sa panahon na ang optimismo at pag-asa ay naghahari sa kabuuang lupain ng Pilipinas, i.e. bilang kasabay sa pagbabago sa ekonomiyang politikal mula ika-19 na siglo;

SAPAGKAT, ang organo ay ginawa sa lakas-ng-loob ng Recollect na paring siyentista-humanista na si Padre Diego de Cera de Virgen dela Carmen noong 1816 sa malaking tulong ng mga ordinaryong Pilipino, mula noon ang organo ay nanatili para sa pagsasama-sama ng henyong teknolohiko at estetikong pagkamalikhain sa musika, na ang banyagang teknolohiya ay iniangkop para sa lokal na gamit sa musika.

SAPAGKAT, a ng Organong Kawayan ng Las Piñas ay nagpapagunita ng katapangang-loob ng mga Pilipino sa gawain—ang tapang na iyon ay hindi mananatili kung wala ang materyal — ang kawayang Pilipino — na nananatiling isang pambihirang presensiya sa ating lupain;

NGAYON SAMAKATWID, ang Pambansang Museo ng Pilipinas sa bisa ng kapangyarihang ibinigay dito ng Atas ng Pangulo Blg. 374 na may petsang ika-10 ng Enero, 1974, sa pamamagitan nito ay ipinahahayag ang ORGANONG KAWAYAN NG LAS PIÑAS na nasa Parokya ng Saint Joseph, Padre Diego Cera Avenue, Barangay Poblacion, Lungsod ng Las Piñas bilang PAMBANSANG KAYAMANANG KULTURAL.

Isinagawa sa Lungsod ng Maynila ngayong Nobyembre 24, 2003.

(Lgd.)
CORAZON S. ALVINA
Direktor IV

PINATUTUNAYAN
NG LUPONG TAGAPANGASIWA NG PAMBANSANG MUSEO

(Lgd.)
Kgg. ANTONIO O. COJUANGCO
Tagapangulo

(Lgd.)
Kgg. Fr. BIENVENIDO F. NEBRES
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. MARINELA K. FABELLA
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. RAMON DEL ROSARIO, JR.
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. ELIZABETH E. ZOBEL
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. EDILBERTO C. DE JESUS
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. EVELYN B. PANTIG
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. Fr. GABRIEL S. CASAL
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. JOSE L. AYALA
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. Rep. EDMUNDO O. REYES, JR.
Miyembro

(Lgd.)
Kgg. Sen. FRANCISCO N. PANGILINAN
Miyembro

Kautusang Pangkagawaran
(Department Order)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Edukasyon
KAWANIHAN NG MGA PAARALANG BAYAN
Maynila

Mayo 26, 1956

KAUTUSANG PANGKAGAWARAN
Blg. 5, s. 1956

**BINAGONG BERSIYON SA WIKANG PILIPINO
NG PAMBANSANG AWIT NG PILIPINAS**

Upang maisagawa ang pangwakas na rebisyon ng bersiyon sa Wikang Pilipino ng Pambansang Awit ng Pilipinas na naaayon sa kawastuang panlingguwistika at kaakmaang pangmusika, isang komite ang binuo na ang Patnugot ng Surian ng Wikang Pambansa ang tagapangulo, at ang mga kinatawan mula sa Kagawaran ng Edukasyon, Kawanihan ng mga Paaralang Bayan, Kawanihan ng mga Pribadong Paaralan, Unibersidad ng Pilipinas, mga samahang pampanitikan at ng Banda ng Philippine Constabulary bilang mga kagawad. Ang sumusunod na bersiyon na pinamagatang "Lupang Hinirang," ay pinagtibay sa huli.

Bayang Magiliw
Perlas ng Silanganan
Alab ng puso
Sa dibdib mo'y buhay.

Lupang hinirang
Duyan ka ng magiting
Sa manlulupig
Di ka pasisiil.

Sa dagat at bundok
Sa simoy at sa langit mong bughaw
May dilag ang tula
At awit sa paglayang minamahal.

Ang kislap ng watawat mo'y
Tagumpay na nagniningning
Ang bituin at araw niya
Kailan pa ma'y di magdidilim.

Lupa ng araw, ng luwalhati't pagsinta
Buhay ay langit sa piling mo
Aming ligaya na pag may mang-aapi
Ang mamatay nang dahil sa iyo.

Inaasahang gagamitin ang bersiyong ito sa lahat ng publiko at pribadong paaralan sa Pilipinas.

(Lgd.)
GREGORIO HERNANDEZ, JR.
Kalihim

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Edukasyon

28 MAYO 2013

MEMORANDUM PANGKAGAWARAN
Blg. **89**, s. 2013

BUWAN NG WIKANG PAMBANSA 2013

SA MGA: Direktor ng Kawanihan
Direktor ng mga Rehiyon
Tagapamanihala ng mga Paaralan
Pinuno ng mga Pampubliko at Pribadong Paaralan

1. Ang Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) ay mangunguna sa pagdiriwang ng taunang **Buwan ng Wikang Pambansa** tuwing Agosto 1-31 alinsunod sa itinakdang pampanguluhang Proklamasyon Blg. 1041, s. 1997. Ang tema ng pagdiriwang sa taong ito ay *Wika Natin ang Daang Matuwid*.
2. Ang layunin ng pagdiriwang ay ang mga sumusunod:
  - a. ganap na maipatupad ang Pampanguluhang Proklamasyon Blg. 1041;
  - b. mahikayat ang iba't ibang ahensiyang pampamahalaan at pampribado na makiisa sa mga programang tulad nito na nagpapataas ng kamalayang pangwika at sibiko; at
  - c. maganyak ang mamamayang Pilipino na pahalagahan ang Wikang Filipino sa pamamagitan ng aktibong pakikilahok sa mga gawain kaugnay ng Buwan ng Wikang Pambansa.
3. Hinati sa mga sumusunod na diwa ang pangkahalatang tema ng pagdiriwang:
  - Ang Wika Natin ay Wika ng Katarungan at Kapayapaan;
  - Ang Wika Natin ay Laban sa Katiwalian;
  - Ang Wika Natin ay Sandata Laban sa Kahirapan;
  - Ang Wika Natin ay Wika ng Mabilisan, Inklusibo, at Sustenidong Kaunlaran; at
  - Ang Wika Natin ay Wika sa Pangangalaga ng Kaligiran
4. Ang mga nabanggit na sub-tema ang papatnubay at magsisilbing batayan ng lahat ng gawaing bubuini at isasagawa sa isang buwang pagdiriwang. Hindi ito inayos sa pagkakasunod-sunod upang magkaroon ng kalayaan ang lahat sa pagpapalano ng programa.
5. Malugod na hinihikayat ng Tanggapang ito ang suporta at pakikilahok ng mga kinauukulan sa mga gawain at programa kaugnay ng pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa.

(Lgd.)
BRO. ARMIN A. LUISTRO, FSC

Memorandum Pangkagawaran
(Department Memorandum)

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
KAGAWARAN NG EDUKASYON, KULTURA AT ISPORTS
(DEPARTMENT OF EDUCATION, CULTURE AND SPORTS)
Maynila

Hulyo 4, 1988

MEMORANDUM PANGKAGAWARAN
Blg. 140, s. 1988

PAGTITIPON AT PAGSASALIN SA FILIPINO NG MGA LITERATURANG BERNAKULAR

SA: Mga Direktor Panrehiyon
Mga Superintendente ng mga Paaralan
Mga Superbisor sa Filipino

1. Kaugnay ng itinatakda ng Konstitusyon ng 1987 na ang Filipino, bilang wikang nasyonal at opisyal, ay "dapat payabungin at pagyamanin pa salig sa umiiral na mga wika ng Pilipinas at sa iba pang mga wika," ang Linangan ng mga Wika sa Pilipinas (Institute of Philippine Languages) ay patuloy na nagtitipon at nagsasalin sa Filipino ng mga piling literatura sa iba't ibang bernakular o wika ng bansa upang maging karagdagang kagamitang panturo sa mga paaralan sa lahat ng lebel.
2. Dahil dito, isang komprehensibong sarbey ang isinasagawa ng LWP (IPL) sa lahat ng rehiyon at mga etnolingguwistikong pook ng bansa sa layuning lalong maging sistematiko at mabisa ang pamimili ng mga mauuring literaturang bernakular. Kalakip nito ang talatanungan (questionnaire) para sa sarbey na hinihiling ng LWP na masagutan ng mga panrehiyon/pansangay na superbisor sa Filipino at ipabalik sa kanila sa loob ng makatwirang panahon. Ang resulta ng nasabing sarbey ay magsisilbing batayan ng pagtitipon, pamimili, at pagsasalin sa Filipino ng mga nabanggit na literaturang bernakular.
3. Sa pagsasakaturan ng proyektong ito, bukod sa mga panrehiyon/pansangay na superbisor sa Filipino, kakailanganin din ang tulong ng sinumang kinauukulang pampaaralang pinuno at guro. At sapagkat ang tungkuling ito'y karagdagang gawain para sa mga guro at pinunong pampaaralan, ang LWP ay handang magkaloob sa mga kinauukulan ng nararapat na insentibo na kagaya ng sertipiko o gawad ng pagkilala, atbp.
4. Inaasahang ang lahat ng kinauukulang pinunong pampaaralan at mga guro ay magsasagawa ng nararapat na hakbang bilang mga kabalikat sa pambansang layuning ito para sa wika, kultura, at edukasyon.

(Lgd.)
LOURDES R. QUISUMBING
Kalihim

Kalakip: Gaya ng nasasaad.

Sanggunian:

W a l a

Pamumudmod: 1-2-(.O. 1-87)

Ilagay sa Palagiang Talatuntunan

Sa ilalim ng mga sumusunod na paksa:

LANGUAGE RESEARCH or STUDIES

OFFICIALS SURVEY

TEACHERS

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
KAGAWARAN NG INTERYOR AT PAMAHALAANG LOKAL
(DEPARTMENT OF THE INTERIOR AND LOCAL GOVERNMENT)
Francisco Gold Condominium II
EDSA corner Mapagmahal Street, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. 925-0361 Fax No. 925-0347

Hunyo 19, 1997

MEMORANDUM SIRKULAR BLG. 97-153

PAKSA : **PAGSASANAY SA PAGGAMIT NG WIKANG FILIPINO BILANG MIDYUM NG OPISYAL NA KOMUNIKASYON AT KORESPONDENSIYA**

SA : MGA DIREKTOR PANREHIYON
MGA GOBERNADOR NG LALAWIGAN
MGA ALKALDE NG PAMAHALAANG LUNGSOD/BAYAN
MGA PINUNO NG BARANGAY

1. Dahil sa itinatadhana ng Seksiyon 7, Art. XIV ng ating Saligang Batas ng 1987 na "Ukol sa mga layunin ng komunikasyon at pagtuturo, ang mga wikang opisyal ng Pilipinas ay Filipino at hangga't walang ibang itinatadhana ang batas, Ingles," ang Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), 1610 J.P. Laurel Street, Watson Building, San Miguel, Manila, ay magsasagawa ng pagsasanay para sa mga pinuno at kawani ng mga pamahalaang lokal bukod pa sa mga tanggapan ng mga pamahalaang nasyonal. Ang seminar na ito ay idaraos sa lahat ng rehiyon ng bansa.
2. Dahil dito ay hinihiling sa lahat ng mga direktor panrehiyon, gobernador panlalawigan, mga alkalde ng pamahalaang lokal na magpadala ng mga kinatawang may tuwirang pangangailangan sa paggamit ng Filipino sa mga opisyal na komunikasyon at korespondensiya sa seminar o pasanayang isinasagawa ng Komisyon sa Wikang Filipino alinsunod sa iskedyul na kanilang itatakda para sa inyong rehiyon, lalawigan, bayan, o barangay.
3. Ang pagdalo ng mga kinatawan ay sa opisyal na oras at ang gastos para sa transportasyon, pagkain at handouts ay manggagaling sa pondo ng rehiyon, sangay, o tanggapan na sasailalim ng kaukulang pagtutuos at pag-aawdit.
4. Mahigpit na hinihiling sa mga kinauukulang pinuno at tauhan ang kanilang pagsunod at kooperasyon para sa implementasyon ng memorandum na ito.

(Lgd.)
ROBERT Z. BARBERS
Kalihim

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA REGULASYONG PAMPROPESYONAL
Maynila

Agosto 4, 2004

MEMORANDUM SIRKULAR BLG. 14

PARA SA : LAHAT NG PANGULO AT DEKANO NG MGA
PAARALAN, KOLEHIYO AT MGA PAMANTASAN

LAHAT NG PINUNO AT KAWANI SA
SENTRAL AT REHIYONAL NA MGA TANGGAPAN

PAKSA : HINDI PAGTANGGAP SA MGA EEKSAMIN
NA DUMARATING NANG HULÍ SA ORAS NG MGA
EKSAMINASYONG PAMPROPESYONAL

Ang Komisyon ay nagpalabas ng Resolusyon Blg. 2004-211, serye ng 2004, may petsang Mayo 12, 2004, kalakip dito ang kopya, na nagtatadhana ng mga panuntunan sa hindi pagtanggap sa mga eeksamin na dumarating nang hulí sa oras ng eksaminasyon. Ang nasabing Resolusyon ay nalathala sa *Official Gazette* noong Hulyo 5, 2004 at ang petsa ng pagkakabisa ay sa Hulyo 21, 2004.

Mangyaring malawakang ipabatid ang nasabing resolusyon para sa impormasyon at panuntunan ng lahat ng mga eeksamin.

Para sa mahigpit na implementasyon ng Sangay ng Eksaminasyon at lahat ng Rehiyonal na Tanggapan.

(Lgd.)
ANTONIETA FORTUNA-IBE
Tagapangulo

O-CH/O-LIC
AFI/ATE

Republika ng Pilipinas
(Republic of the Philippines)
KAGAWARAN NG INTERYOR AT PAMAHALAANG LOKAL
(DEPARTMENT OF THE INTERIOR AND LOCAL GOVERNMENT)
Francisco Gold Condominium II EDSA cor. Mapagmahal Street
Diliman, Lungsod Quezon

Pebrero 7, 2002

MEMORANDUM SIRKULAR
BLG. 2002-23

SA : MGA PUNONG LALAWIGAN, PUNONG LUNGSOD, PUNONG BAYAN, PUNONG BARANGAY, AT PATNUGOT PANREHIYON NG DILG AT SA IBA PANG KINAUUKULAN

PAKSA : PAGSASANAY SA PAGGAMIT NG WIKANG FILIPINO BILANG MIDYUM NG OPISYAL NA KOMUNIKASYON AT KORESPONDENSIYA (EXECUTIVE ORDER NO. 335 s. 1998)

1. Dahil sa itinatadhana ng Sek. 7, Art. XIV ng ating Saligang Batas na "Ukol sa mga layunin at komunikasyon at pagtuturo, ang mga wikang opisyal ng Pilipinas ay Filipino, at hangga't walang ibang itinatadhana ang batas, Ingles," ang Komisyon sa Wikang Filipino (Commission on the Filipino Language), 1610 J.P. Laurel Street, Watson Building, San Miguel, Manila, ay magsasagawa ng pagsasanay para sa mga pinuno at kawani ng mga pamahalaang lokal, bukod sa mga tanggapanang pambansa, na gaganapin sa lahat ng rehiyon ng bansa.
2. Dahil dito, at ayon sa kahilingan ng nasabing Komisyon, ay hinihiling sa lahat ng kinauukulan na magpadala ng mga kinatawang may tuwirang pangangailangan sa paggamit ng wikang Filipino sa opisyal na komunikasyon at korespondensiya sa pagsasanay na isasagawa ng Komisyon sa Wikang Filipino alinsunod sa iskedyul o talatakdaan na kanilang itinakda para sa inyong rehiyon, lalawigan, lungsod, bayan, o barangay.
3. Ang mga gastusin para sa paglalakbay, pagkain at mga handouts ay manggagaling sa pondo ng rehiyon, sangay, o tanggapan na sasailalim sa kaukulang pagtutuos at pag-aawdit.
4. Mahigpit na hinihiling sa mga kinauukulan ang karampatang pagsunod at pakikiisa para sa implementasyon ng memorandum na ito.

(Lgd.)
JOSE D. LINA, JR.
Kalihim

Pinatunayan:

(Lgd.)
ATTY. AGRIPINO G. MORGA
Head Executive Assistant & OIC, OUSA

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon, 1100
Tel. No. (632) 929-66-26 hgg. 29 * (632) 929-62-52
929-66-20 * 929-66-33 hgg. 35; 929-70-41 hgg. 43

Nobyembre 24, 1999

MEMORANDUM SIRKULAR
Blg. 99—26

SA : Lahat ng Pangalawang Kalihim, Kawaksing Kalihim,
Direktor ng mga Kawanihan, Panrehiyong Direktor, Direktor Panserbisyo,
at mga Puno ng mga Tanggapan at Ahensiyang Kaugnay

PAKSA: PAGTATAKDA NG MGA BAGONG PATNUBAY AT MANWAL
NG MGA PAMAMARAAN SA PAGPAPATUPAD NG DAO Blg. 99-36

Dahil sa pagpapalabas ng Atas Administratibo Blg. 99-36 ng DENR tungkol sa: Nirebisang mga Tuntunin at Regulasyong Sumasaklaw sa Administrasyon, Pangangasiwa, Pagpapaunlad, at Paggamit ng mga Lupang Pangkagubatan na Gamit sa mga Layuning Pagpapastol ng mga Hayop, ang manwal ng pamamaraan para sa pagpapatupad ng DAO 99-36 sa pamamagitan nito ay ipinahahayag para sa patnubay ng lahat ng kinauukulan.

Para sa mahigpit na pagtupad.

(Lgd.)
ANTONIO H. CERILLES
Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG PAMAHALAANG PAMPOOK
AT PAGPAPAUNLAD NG PAMAYANAN
Lungsod Quezon

MEMORANDUM SIRKULAR BLG. 77-69

SA : LAHAT NG PUNONG PANLALAWIGAN, MGA PUNONG-BAYAN
SA LUNGSOD AT BAYAN NG REHIYON IV-A

PAKSA: "Seminar at Pasanayan sa Korespondensiya Opisyal Pilipino"

Bilang pag-alinsunod sa bisa ng kapangyarihang ipinagkaloob ng tanggapan ng Pangulo ng Pilipinas na may petsang Oktubre 22, 1974, ang Surian ng Wikang Pambansa, Kagawaran ng Edukasyon at Kultura, ay magsasagawa ng Seminar-Pasanayan sa Korespondensiya Opisyal sa Wikang Pilipino sa lahat ng pinuno at kawani ng pamahalaan sa Rehiyon IV-A.

Ang Seminar-Pagsasanay ay isasagawa sa mga lungsod at bayang nasasakupan ng Rehiyon IV-A, maliban sa mga bayang saklaw na ng Metro Manila, sa ilalim ng pamamahala at pamamatnugot ng mga kinauukulang mga alkalde.

Bilang pagsaalang-alang sa mga layunin ng nabanggit na serye ng mga seminar at bilang pagsaalang-alang pa rin na ang nabanggit ay alinsunod sa mga ipinalabas ng tanggapan ng Pangulo, ang lahat ng kinauukulan, sa pamamagitan nito, ay tinatagubilinang tumulong at makiisa sa pagtaguyod ng nasabing proyekto ng Surian.

Para sa inyong kaalaman at patnubay.

(Lgd.)
JOSE A. ROÑO
Kalihim

Setyembre 22, 1972

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG BADYET AT PAMAMAHALA
 Malacañang, Maynila

SULAT SIRKULAR

No. 2004-10

Hunyo 8, 2004

PARA SA : Lahat ng Puno ng Kagawaran/Ahensiya/Pamantasan at Dalubhasaan ng Pamahalaan, Iba Pang Tanggapan ng Pamahalaang Nasyonal / Lokal na mga Yunit ng Pamahalaan at Lahat ng Kinauukulan

PAKSA : **Mga Di-Bayad na Premium ng Seguro sa GSIS**

1.0 Layunin:

Ang Sirkular na ito ang nagbibigay-linaw sa mga bagay na sumusunod:

- 1.1 Mga premium ng seguro na dapat bayaran sa Paseguruhan ng mga Naglilingkod sa Pamahalaan (Government Service Insurance System o GSIS); at sa
- 1.2 Mga kakulangan sa pagbabayad ng premium simula Hulyo 1997 hanggang Disyembre 1998 dahil sa pagtaas ng rates i.e., mula 9.5 porsiyento hanggang 12 porsiyento alinsunod sa Bagong Batas ng GSIS R.A. No. 8291.

2.0 Hinggil sa Aytem 1.1

Bago ang 1997, ang Kagawaran ng Badyet at Pamamahala (Department of Budget and Management o DBM) ang siyang nagpapadala sa GSIS ng bahagi ng employer sa mga premium ng seguro ng Mga Pambansang Ahensiya ng Pamahalaan (National Government Agencies o NGAs). Gayundin, binabawas ng DBM mula sa Internal Revenue Allotment (IRA) ng mga Lokal na Yunit ng Pamahalaan (Local Government Units o LGUs.) Simula sa 1997, gayunman, ipinadadala ng DBM sa mga ahensiya ang halagang kinakailangan upang pantayan ang bahagi ng mga employer sa mga premium ng seguro ng mga kawani ng pamahalaan. Mula ngayon, responsibilidad na ng mga ahensiya ang pagpapadala sa GSIS ng bahagi ng mga employer sa mga premium ng seguro ng mga kawani ng pamahalaan.

Kaugnay ng mga premium na dapat ibayad sa GSIS na sumasaklaw sa 1997 at mga naunang taon, isang Memorandum ng Kasunduan ang pinirmahan ng DBM, GSIS, at ng

Kawanihan ng Tesorerya na nagpapaliwanag sa pamamaraang dapat isagawa upang mabayaran iyon. Batay sa mga naging kasunduan, ang di-naipadadalang mga premium na dapat ibayad ng DBM sa GSIS ay umaabot sa P6,464,146,431.63 sa ganitong mga detalye:

NGAs	
Life at Retiro	P2,699,483,567.00
Kompensasyon sa mga Kawani	248,963,384.00
LGUs	3,515,699,480.63
KABUUAN	P 6,464,146,431.63
	=====

3.0 Hinggil sa Aytem 1. 2

- 3.1 Ang mga kabayaran sa premium mula Hulyo 1997 hanggang Disyembre 1998 ay nagkaroon ng kakulangan sanhi ng pagtaas ng hulog mula 9.5% hanggang 12% ayon sa bagong Batas ng GSIS, R.A. No. 8291. Ang nasabing pagtaas ng premium ay di nakatakda sa taunang badyet ng Pamahalaang Pambansa mula 1997 hanggang 1998 sa dahilang ang pagtaas ng halaga ng premium ay nagsimula sa kalagitnaan ng 1997 nang ang badyet ng 1997 ay ipinatutupad at ang badyet ng 1998 ay naisumite na ng Ehekutibo sa Kongreso.
- 3.2 Isang sulat-sirkular (Blg. 2004 5, may petsang Marso 5, 2004) ang inilabas at nag-aatas sa mga ahensiya na kumpirmahin ang halagang ipinakikita ng GSIS bilang aktuwal na kahalagahan sa mga bayad na premium na bunga ng pagtaas ng halaga ng premium na sumasaklaw sa mga taong 1997—1998.
- 3.3 Pagkatapos matiyak ang kabuuang halaga na dapat ilaan sa nasabing kakulangan, kailangang isumite sa Kongreso ang kinakailangang halaga para gawing batas ang kinakailangang badyet.
- 4.0 Sa ngayon, ang DBM at ang GSIS ay nagkasundo na ayusin ang anumang pagkakaiba-iba na maaaring nagbuhat sa mga ulat-kumpirmasyon ng mga ahensiya, batay sa sulat-sirkular 2004—5.
- 5.0 Gayunman, ang hindi pagbabayad ng nabanggit na di-naipadalang premium ay hindi dapat magamit ng GSIS bilang basehan upang pigilin ang pag-utang ng mga miyembro ng GSIS at hindi rin dapat maapektuhan ang salapi sa retiro na bayarin ng GSIS.

(Lgd.)
EMILIA T. BONCODIN
 Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG PAGSASAKA
Tanggapan ng Kalihim
Elliptical Road, Diliman, Lungsod Quezon

14 Oktubre 2004

MEMORANDUM

SA : LAHAT NG DIREKTOR NG RFU AT KAWANIHAN,
AT MGA PUNO NG AHENSIYANG KORPORASYONG KAUGNAY

PAKSA : PAGDIRIWANG NG BUWAN NG KAMALAYAN SA PALAY

Upang patibayin ang pagdiriwang ng Pilipinas ng Pandaigdig na Taon ng Palay (IYR) 2004, ang Kagalang-galang na Pangulo Gloria Macapagal-Arroyo noong Pebrero ng taong kasalukuyan ay nagpalabas ng Proklamasyon Blg. 524 na nagpapahayag, kabilang ang iba pang bagay, na ang Nobyembre ay Buwan ng Kamalayan sa Palay. Sinasabi sa Proklamasyon na ang Kagawaran ng Pagsasaka ay magpanukala ng mga pambansang programa, at paalalahanan ang ibang ahensiya ng pamahalaan, organisasyong di-pampamahalaan at iba pang namumuhunan (stakeholders) sa industriya ng bigas na mag-ambag tungo sa isang makabuluhang pagdiriwang ng IYR 2004.

Hinggil dito kayo ay inaatasang aktibong lumahok sa kampanyang pangkamalayan sa pamamagitan ng paghahanda at pagkakabit ng mga *streamer* sa mga estratehikong pook sa inyo-inyong tanggapan para sa buong buwan ng Nobyembre.

Para sa pagkakapare-pareho sa estilo at nilalaman, pakitingnan ang nakalakip na halimbawang disenyo.

Para sa inyong nararapat na aksiyon.

(Lgd.)
ARTHUR C. YAP
Kalihim

Republic of the Philippines
OFFICE OF THE PRESIDENT
COMMISSION ON HIGHER EDUCATION

KALATAS MULA SA TAGAPANGULO

PARA SA : LAHAT NG TAGAPAMUNO NG SENTRAL AT MGA PANREHIYONG TANGGAPAN NG KOMISYON, LAHAT NG PRESIDENTE/TAGAPANGULO NG MGA PAMPUBLIKO AT PRIBADONG KOLEHIYO AT UNIBERSIDAD

PAKSA : PAMBANSANG KONGRESO SA WIKA 2013

PETSA : Ika-6 ng Mayo taong 2013

Alinsunod sa mga partikular na probisyon ng Republic Act (R.A.) No. 7722 na kilala rin bilang "*Higher Education Act of 1994*" at ng Pampanguluhang Proklamasyon Bilang 1041, serye ng 2007, malugod na hinihikayat ng Tanggapang ito ang suporta at partisipasyon ng mga kinaukulan sa mga aktibidad at programa kaugnay ng pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa.

Ang pagdiriwang ngayong taon ay may layunin na mailahad ang kasalukuyang sitwasyong pangwika sa bansa at matalakay ang kalagayang pangwika sa edukasyon ng lipunang Filipino sa buong bansa.

Para sa karagdagang detalye, listahan ng mga panukalang aktibidad at/o iba pang katanungan patungkol sa pagdiriwang na ito maaari kayong makipag-ugnayan sa Sangay ng Impormasyon at Publikasyon ng Komisyon sa Wikang Filipino sa mga telepono bilang (02) 736-2519, 736-0315 at 736-2521.

Hinihiling ang malawakang pagpapalaganap ng kalatas na ito.

PATRICIA B. LICUANAN, Ph.D.

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
 DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Pangalawang Kalihim

Telefax: 633-72-05Direkta : 633-72-59
 Trunk: 632-13-61 to 71 lokal 2071
 E-Mail: jlmgascom@deped.gov.ph.
 Website: http: www.deped.gov.ph.

MEMORANDUM

SA : LAHAT NG DIREKTOR PANREHIYON,
 SUPERINTENDENTE NG MGA PAARALAN AT SANGAY
 PANLUNGSOD

MULA KAY : JOSE LUIS MARTIN C. GASCON, ESQ.
 Pangalawang Kalihim para sa mga Gawaing Pambatas
 at Ugnayang Lehislatibo

PAKSA : MGA TAGUBILIN NG COMELEC PARA SA PAMBANSA AT
 LOKAL NA ELEKSIYON SA MAYO 10, 2004

PETSA : 19 ABRIL 2004

1. Kalakip ang isang kopya ng Resolusyon Blg. 6667 na may petsang 17 Marso 2004 ng Komisyon sa Eleksiyon (COMELEC) na pinamagatang: "**PANGKALAHATANG MGA TAGUBILIN PARA SA LUPON NG MGA INSPEKTOR SA ELEKSIYON PARA SA PAGBOTO AT PAGBILANG NG MGA BOTO KAUGNAY NG PAMBANSA at LOKAL NA ELEKSIYON SA MAYO 10, 2004,**" para sa kaalaman at gabay ng lahat ng kinauukulang mga kawani ng DepEd na kasangkot sa darating na eleksiyon. Ang "Pangkalahatang Tagubiling" ito ang dapat na gamitin bilang sanggunian ng mga guro sa mga pagsasanay na may kaugnayan sa eleksiyon.

2. Ang agaran at malawakang diseminasyon ng memorandum na ito ay iniaatas.

(Lgd.)
JOSE LUIS MARTIN C. GASCON, ESQ.

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Pangalawang Kalihim

Direkta: 633-7208/7228
Fax: 648-4876
Email: osec@deped.gov.ph

Abril 12, 2004

MEMORANDUM

SA : Mga Direktor Panrehiyon
Mga Direktor ng Kawanihan/Serbisyo/Sentro
Mga Superintendente ng Sangay Pampaaralan
Lahat ng Kinauukulan

Alinsunod sa Memorandum ng DepEd Blg. 53, s. 2004, magkakaroon ng tatlong araw na live-in na Pambansang Kumperensiya ng mga Pinuno ng Pamamahalang Pantauhan o Human Resource Management Officers (HRMOs) ng DepEd sa Mayo 19—21, 2004 sa Teachers Camp, Lungsod ng Baguio.

Kaugnay nito, ang sinumang interesadong kalahok ay hinihiling na sagutan ang kalakip na pormularyo ng paunang pagpapatala na isusumite sa Sangay Pantauhan ng Punong Tagapagpaganap ng DepEd bilang kumpirmasyon sa o bago dumating ang Abril 30, 2004. Ang butaw sa rehistrasyon na nagkakahalaga ng Tatlong Libo at Limandaang Piso (P3, 500.00) ay mailalakip na ibabayad sa DepEd OSEC Trust.

Para sa iba pang impormasyon, mangyaring makipag-ugnay kay Gng. Edith G. Morales sa mga telepono bilang 633-9345 o 633-6682 o kay Ms. Concepcion Delgado sa 633-7233.

Mangyaring tumalima ayon sa nakasaad.

(Lgd.)
RAMON C. BACANI
Pangalawang Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Kalihim

Abril 13, 2004

MEMORANDUM

PARA SA: Mga Direktor Panrehiyon
Mga Superintendenteng Pansangay ng mga Paaralan

May mga nakarating na ulat sa Punong Tanggapan na sa ilang sangay, may mga Superintendenteng nagtatalaga ng mga Nanunungkulang Puno na wala sa hanay ng talaan ng kuwalipikadong kandidato sa bakanteng Head Teacher o iba pang posisyon ng mga puno ng paaralan. Lumilitaw na ang posisyon ay hinahayaang bakante hanggang maging kuwalipikado ang "pinapaborang" kawani na hindi kuwalipikado sa posisyon. Ang ganitong kalakaran ay maaaring humantong sa pagkademoralisado ng mga kuwalipikadong kandidato at pagpapahina sa programang pagpapaunlad pampropesyonal sapagkat, mababakas ang paboritismo o ang pag-abuso sa diskrisyon.

Dahil sa ganitong mga ulat, ang mga Superintendenteng Pansangay ay pinapayuhang tigilan ang pagtatalaga ng mga OIC sa mga posisyon kapag mayroon nang kuwalipikadong kandidato na kasama sa hanay ng mga kuwalipikado, alinsunod sa kriterya na itinakda sa kautusan ng DepEd Blg. 85, s. 2003. Ito ay upang matiyak ang mahigpit na pagtalima sa prinsipyo ng merito, kakayahan, kahandaan at pagkakapantay-pantay sa pamimili at paghirang ng mga opisyal at kawani ng kagawaran.

Mangyaring magabayan kayo nang nararapat.

(Lgd.) EDILBERTO C. DE JESUS
Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Kalihim

Direct Line: 633-7208/ 7228
Fax: 636-4876
DEText: 0919-4560027
E-mail: osec@deped.gov.ph.
Website: <http://www.deped.gov.ph>.

Abril 02, 2004

MEMORANDUM SA

**Mga Direktor Panrehiyon
Superintendente ng mga Paaralang
Pansangay/Panlungsod**

**Mga Rehiyon II, IV-A, VI, VII
VIII, X, XI, CAR, CARAGA, at NCR**

**ADDENDUM SA WALANG BILANG NA MEMORANDUM NA MAY PAMAGAT
NA "PROGRAMA SA PAGSASANAY SA ORGANISASYON, ADMINISTRASYON AT
SUPERBISYON SA ESPEYAL NA EDUKASYON 2004 (OAS-SPED)"**

Ang gastusin sa paglalakbay ng mga kalahok papunta at pabalik sa venue sa unang term ng Summer 2004 at huling term ng ikalawang Semestre ng SY 2004—2005 ay sasagutin ng Kawanihan ng Edukasyong Elementarya at ng Ikatlong Proyekto sa Edukasyong Elementarya (TEEP).

Hangad ang agaran at malawakang diseminasyon ng Memorandum na ito.

(Lgd.)
EDILBERTO C. DE JESUS
Kalihim

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kalusugan
TANGGAPAN NG KALIHIM

Gusali 1, San Lazaro Compound, Rizal Avenue, Sta. Cruz, Maynila 1003
Tel No. 473-8301 lok. 1125, 1332, Fax (632) 743-1829, 743-1786
Direkta: 711-9502, 711-9503
osec@doh.gov.ph

12 Marso 2004

ATAS ADMINISTRATIBO
Blg. 141, s. 2004

PAKSA: Patnubay sa pagpapairal ng obligadong limang (5) araw na sapilitang bakasyon

Itinatadhana ng Tuntunin XVI, Seksiyon 25 ng Batas at mga Tuntunin ng Serbisyo Sibil na "lahat ng pinuno at kawani na may sampung (10) araw o mahigit pang bakasyon (vacation leave credits) ay kailangang magbakasyon maaaring tuloy-tuloy o paputol-putol para sa minimum na limang araw na may pasok bawat taon." Ang tadhanaang ito ay binuo ayon sa sumusunod na mga kondisyon:

- (a) Ang puno ng ahensiya ay, sa paunang konsultasyon sa mga empleado, maghahanda ng isang salit-salitang iskedul ng obligadong limang-araw na bakasyon sa taon-taon ng mga pinuno at kawani, sa pasubaling maaari niyang, sa pangangailangan sa paglilingkod, kanselahin ang anumang nauunang nakatakdang bakasyon.
- (b) Ang obligadong taunang limang-araw na bakasyon ay maiilit/mababalewala kapag hindi ginamit sa taong kalendaryo. Gayunman, sa mga kasong ang mga nakatakdang bakasyon ay kinansela ng puno ng ahensiya dahil sa pangangailangan ng paglilingkod, ang nakatakdang bakasyon na hindi pinakinabangan ay hindi na babawasan sa kabuuang naipong bakasyon.
- (c) Ang pagreretiro o pagbibitiw sa serbisyo sa isang partikular na taon na hindi tinapos ang taong kalendaryo ay hindi gumagarantiya sa pag-ilit/pagbawi ng katugong bakasyon kung ang mga kinauukulang empleado ay piniling hindi pakinabangan ang hinihinging limang-araw na obligadong bakasyon.
- (d) Yaong may naipong bakasyon na kulang sa sampung (10) araw ay may opsiyon na magbakasyon nang sapilitan o hindi. Gayunman, ang mga pinuno at empleadong may naipong bakasyon ng labinlimang (15) araw na nakinabang sa monetization para sa 10 araw sa ilalim ng Seksiyon 22 dito, ay kinakailangan pa ring magbakasyon nang sapilitan.

Upang maipatupad nang epektibo ang mga tadhana nang hindi matitigil ang operasyon ng Kagawaran ng Kalusugan (DOH), lahat ng Direktor, Puno ng mga Pagamutan at iba pang puno ng mga tanggapan sa ilalim ng DOH ay titiyak ng;

1. paghahanda ng iskedyul ng 5-araw na sapilitan/obligadong bakasyon para sa lahat ng empleado ng kani-kanilang Pinunong Pampangasiwaan/itinalagang tauhan;
2. pagsusumite ng iskedyul na ito sa kani-kanilang Seksiyon/Sangay Pantauhan sa Abril 13 ng taong ito. Gayunman, para sa susunod na mga taon ang pagsusumite ng nakatakdang 5-araw na sapilitan/obligadong bakasyon ay 15 araw bago matapos ang taon;
3. paghaharap ng aplikasyon para sa sapilitang bakasyon ng mga empleado na laging ibabatay sa iskedyul na ito;
4. paghaharap ng aplikasyon sa sapilitang bakasyon na ihaharap nang maaga o kailanman maaari, limang (5) araw bago ang simula ng petsa ng bakasyon;
5. pagkansela ng puno ng tanggapan sa mga nakatakdang bakasyon dahil sa pangangailangan ng serbisyo;
6. di pagkansela sa mga sapilitang bakasyong nakatakda para sa buwan ng Disyembre;
7. pagpapatalastas sa loob ng dalawang (2) linggo sa mga Seksiyon/Dibisyong Pantauhan sa mga kaso ng inaprobahang pagkansela, pagkatapos ng ninanais na takdang bakasyon. Ang pagkabigong isagawa ito ay ipapalagay ng Seksiyon/Dibisyong Pantauhan ang paggamit ng empleado ng nakatakdang bakasyon;
8. pagkansela ng nakatakdang sapilitang bakasyon na papayagan lamang hanggang tatlong (3) beses;

Ang iba pang pahayag na hindi umaalinsunod dito ay pinawawalang bisa sa pamamagitan nito.

Ang Atas na ito ay kagyat na magkakabisa.

(Lgd.)
MANUEL M. DAYRIT, MD, MSc.
Kalihim ng Kalusugan

Republika ng Pilipinas
 (Republic of the Philippines)
 LALAWIGAN NG LAGUNA
 (PROVINCE OF LAGUNA)
 Munisipyo ng Sta. Cruz
 (Municipality of Sta. Cruz)
 TANGGAPAN NG PUNONG LALAWIGAN
 (OFFICE OF THE GOVERNOR)

Marso 1, 1978

MEMORANDUM

Blg. 20, s. 1978

PAKSA: PAGDARAOS NG SEMINAR AT PASANAYAN SA
 KORESPONDENSIYA OPISYAL SA WIKANG PILIPINO

SA : MGA PUNONG BAYAN
 Lalawigan ng Laguna

MULA SA: TANGGAPAN NG PUNONG LALAWIGAN

Malugod kong ibinabalita sa inyo na ang Surian ng Wikang Pambansa at Pamahalaang Panlalawigan ng Lalawigan ng Laguna ay magdaraos ng Seminar at Pasanayan sa Korespondensiya Opisyal sa Wikang Pilipino, sa bisa ng Memorandum Sirkular Blg. 77-69 ng Kgg. Kalihim ng DLGCD, sa mga petsa at bayan ng nakatala sa ilalim:

<u>Petsa</u>	<u>Pagdarausang Bayan</u>	<u>Mga Bayang Kalahok</u>
Abril 17–21, 1978	Los Baños, Laguna	Unang Purok
Abril 24–28, 1978	Sta. Cruz, Laguna	Ikalawang Purok
Mayo 1–5, 1978	Magdalena, Laguna	Ikatlong Purok

Kalakip dito ang sulat para sa inyo ni Direktor Ponciano B.P. Pineda ng Surian ng Wikang Pambansa na ipinaraan sa tanggapanang ito, na nakikiusap ng lubusang pakikiisa at pagtulong ninyo sa nasabing pagsasanay.

Sapagkat ang nasabing seminar ay lubhang kailangan ng mga tagapagpatupad ng mga gawaing pantanggapan laluna yaong mga namamahala ng korespondensiya at mga kasulatan, bukod sa ito’y makapagpapalaganap ng wikang Pilipino, kung kaya’t hinihiling ko na padaluhin ninyo ang mga kinatawan ng iba’t ibang tanggapan sa inyong nasasakupan sa pagsasanay na ito.

Mangyaring ipadala ang listahan ng dadalo ninyong mga kawani bago sumapit ang itinakdang seminar.

PASEGURAHAN NG MGA NAGLILINGKOD SA PAMAHALAAN

Oktubre 5, 2004

MEMORANDUM

SA : Direktor

MULA SA : Manedyer
Kagawaran ng Pagpapalano at Pangasiwaan sa mga Yamang Tao,
Paseguruhan ng mga Naglilingkod sa Pamahalaan

PAKSA : Pagsusumite ng Kontrata sa Serbisyo ng Konsultant Bilang Pag-alinsunod
sa CSC MC No. 17 1 at 24, s. 2002

Bilang pag-alinsunod sa CSC Memo Circular No. 17, na sinusugan ng M.C. No. 24, s. 2002, isinumite namin para repasuhin ninyo ang dito ay nakalakip na Kontrata sa Serbisyo ng Konsultant, sina G. LEOPOLDO VEROY at HUGO GUTIERREZ.

(Lgd.)
GENOVEVA C. ESCOLAR

Kalakip: Gaya ng nasasaad.

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
 Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
 Tel. No. (632) 929-66-26 hgg. 29 • (632) 929-62-52
 929-66-20 • 929-66-33 hgg. 35
 929-70-41 hgg. 43

MEMORANDUM

SA : PANREHIYONG DIREKTOR TAGAPAGPAGANAP
 DENR-Rehiyon IX
 Lungsod ng Zamboanga

MULA SA : PANGALAWANG KALIHIM PARA SA FIELD OPERATIONS

PAKSA : MOA NG MAGKATUWANG NA PAMAMAHALA
 NG DENR-LGU (DOC. NO. 0000085)

PETSA : 04 Agosto 2004

Ipinababatid namin ang pagkatanggap ng binabanggit na paksa sa itaas—ang MOA ng Kagawaran at ng LGU-Zamboanga del Norte at ZDN Water District. Ito ay patunay na ang multisektoral na pagtutulungan ay susi sa tuloy-tuloy na pangangasiwa ng ating likas ng yaman. Pinahahalagahan namin ang inyong puspusing pagsisikap na maisakatuparan ang layuning ito sa pamamagitan ng gawaing ito. Dahil dito, hinihikayat namin kayo na inyong ipagpatuloy ang higit pang gawaing nagtataguyod ng patakaran at mga gawaing ekstensiyon sa mga pook na saklaw ng inyong pinamamahalaan upang maipalaganap ang iba't ibang programa ng DENR, at maitatag ang mas malawak na saligan ng magkatuwang na pamamahala ng ating likas na yaman.

(Lgd.)

RENATO A. DE RUEDA

KAGAWARAN NG KAPALIGIRAN AT LIKAS NA YAMAN

MEMORANDUM MULA SA KALIHIM

SA : Panrehiyong Direktor Tagapagpaganap
Pambansang Punong Rehiyon (NCR)

PAKSA : Pag-aaral sa Praktikalidad ng Pasilidad ng Pagtatapon ng Solidong
Basura sa Malayo sa Baybayin para sa Metro Manila

PETSA :

Kalakip ang liham ng Pangalawang Kalihim Manuel B. Gaito na may petsang 24 Hulyo 2000 tungkol sa paksa sa itaas para sa inyong kaalaman at sanggunian.

Kaugnay roon, sa pamamagitan nito'y itinatalaga kayo para opisyal na katawanin ang Kagawaran sa Komite kasama ng iba't ibang kinatawan sa Flagship Committee, MMDA, PEA, at Misyong MITI.

Nakapagdaos na ng dalawang pulong ang mga kinauukulang ahensiya. Kung kailangan ninyo ang higit pang impormasyon, mangyaring tawagan ang opisina ng Komite sa Panguluhan sa mga Pangunahing Programa at Proyekto.

Para sa inyong patnubay.

(Lgd.)
ANTONIO H. CERILLES

Kalakip: Gaya ng nasasaad.

ANG PAMBANSANG AKLATAN

P.O. Box 2926
T.M. Kalaw, Ermita 1000

Tel. No. (632)525-3196; (632)525-1748
Fax (632)524-2329

Tanggapan ng Direktor

MEMORANDUM ORDER BLG. 59

SA : Lahat ng Permanenteng Kawani ng Tanggapang ito

MULA KAY : PRUDENCIA C. CRUZ (Lgd.)
Direktor

PETSA : Agosto 2, 2004

=====

Sa kapakanan ng paglilingkod, kayo ay inaatasang sumailalim sa taunang eksaminasyong medikal na nakatakda sa Klinika ng Malakanyang (Pakitingnan ang kalakip na talatakdaan).

Alalahanin lamang na para sa ganap na kawastuan ng resulta ng eksaminasyon ng kemistri ng dugo, kayo ay pinapayuhang **huwag kumain o uminom ng anuman mga walong (8) oras** bago ang nakatakdang eksaminasyon. Maaari ninyong kunin ang lalagyan ng ispesimen para sa inyong urinalysis sa ating nars.

Bukod dito, kayo ay inaatasang sundin ang naaalinsunod sa talatakdaan para maiwasan ang pag-aaksaya ng mga reagent at iba pang mga kagamitang pangmedikal.

Mangyaring tumuloy sa klinika ni Dr. Zenaida Fulgencio sa Silid 204 para sa unang bahagi ng eksaminasyon.

Para sa lubos na pagtalima.

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 929-0691 hgg. 93
924-2540 • 928-8592 • 929-6626 lok. 2012 – 2014. 2135
Website: <http://www.denr.gov.ph> / Email: web@denr.gov.ph

MEMORANDUM

SA : ADMINISTRADOR

MULA SA : Nanunungkulang Pinuno (OIC)
DENR

PAKSA : Kahilingan sa Kopyang Digitized ng Satellite Image
ng Ika-4 na Distrito ng Isabela at Rehiyon II

PETSA : Hulyo 21, 2004

Itinutukoy namin, para sa nararapat na aksiyon, ang kalakip na liham ni Kinatawan Anthony C. Miranda ng Ika-4 na Distrito ng Isabela, na humihiling ng kopyang digitized ng satellite image ng Ika-4 na Distrito ng Isabela at ng Rehiyon II, kung mayroon, gayundin ng tulong teknikal sa pag-iinstala ng software ng kompyuter na gagamitin sa images. Mangyaring ideretso ang sagot kay Kinatawan Miranda tungkol sa bagay na ito, bigyang-sipi ang Opisang ito.

(Lgd.)
MANUEL D. GEROCHI
OIC, DENR

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 929-0691 hgg. 93
924-2540 • 928-8592 • 929-6626 lok. 2012 – 2014. 2135
Website: <http://www.denr.gov.ph> / Email: web@denr.gov.ph

MEMORANDUM MULA SA OIC, DENR

SA : **Administrador
NAMRIA**

PAKSA : Liham mula kay Kapitan Roland S. Recomono ng Hukbong Dagat ng Pilipinas na humihiling na makapagsagawa ng pananaliksik

PETSA : Hulyo 13, 2004

Kaugnay ito ng kalakip na liham mula kay Kapitan Roland S. Recomono, Katuwang na Puno ng Naval Staff for Plans, N5 ng Hukbong Dagat ng Pilipinas na humihiling ng pahintulot na makapagsagawa ng pananaliksik/pagtitipon ng mga datos na gagamitin sa pagbuo ng estratehiyang pandagat.

Mangyaring ipagkaloob ang mga posibleng tulong. Makipag-ugnay sa opisina ni Kapitan Recomono sa telepono bilang 523-4801 o sa kaniyang email address: oss@navy.mil.ph.

(Lgd.)

DEMETRIO L. IGNACIO

cc: Kapt. Roland Recomono
2335 Roxas Boulevard, Maynila

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 929-66-26 hgg. 29 • (632) 929-62-52
929-70-41 hgg. 43

MEMORANDUM
UMTS Blg. 07 – 216

PARA SA : PANREHIYONG DIREKTOR TAGAPAGPAGANAP
DENR-CAR

MULA SA : PANGALAWANG KALIHIM
Pamamahala at mga Serbisyong Teknikal

PAKSA : TULONG SA NAULILANG PAMILYA NG KAHERO I
RODEL FILARCA

PETSA : 28 Hunyo 2004

Kaugnay ng nangyaring holdap na nagresulta sa kamatayan ng Kahero I **Rodel Filarca** ng CENRO Lagangilang, mangyaring tiyakin na ang mga benepisyo ng MOWEL (atFOSLA, kung nararapat) gayundin ang benepisyo sa libing at bakasyon sa trabaho ay kagyat na maipagkaloob sa naulilang pamilya. Isang ulat sa insidente at sa pagkawala ng salapi para sa payroll ang kailangang maisumite kaagad sa COA para sa kabatiran nito at nararapat na aksiyon.

Mangyaring ipaalam sa amin ang inyong mga kaugnay na aksiyon.

Pakikidalamhati sa pamilya.

(Lgd.)
ROLANDO L. METIN

cc. Ang Kalihim

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA LALONG MATAAS NA EDUKASYON

MEMORANDUM PARA SA KAGALANG-GALANG NA PANGULO

SA PAMAMAGITAN NG : KALIHIM TAGAPAGPAGANAP

MULA SA : NANUNUNGKULANG PUNO
TANGGAPAN NG PUNONG KOMISYONER,
CHED

PAKSA : KAHILINGAN PARA SA PAGLALAKBAY SA
IBANG BANSA

PETSA : 17 Mayo 2004

Alinsunod sa Seksiyon 8 ng Atas Tagapagpaganap Blg. 248 na may petsang Mayo 29, 1995 at sinusugan ng Atas Tagapagpaganap Blg. 298 (E.O. 298) na may petsang Marso 23, 2004, hinihiling po ang pahintulot para sa paglalakbay sa ibang bansa ni Dr. VIRGINIA P. RESURRECCION, upang makilahok sa Education Forum for Asia-Beijing Conference 2004 sa Agosto 22-26, 2004.

Lahat ng kaniyang gastusin kaugnay ng kaniyang paglalakbay kasama ang pre-travel allowance na P1,500.00 at sahod habang siya ay nasa ibang bansa ay manggagaling sa pondo ng CHED. Siya ay may karapatang malibre sa buwis ng paglalakbay batay sa Atas Tagapagpaganap 283, Seksiyon 1 (h).

PARA PO SA INYONG PAGPAPATIBAY:

(Lgd.)

MANUEL D. PUNZAL, Ph. D.

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 929-0691 hgg. 93
924-2540 • 928-8592 • 929-6626 lok. 2012 – 2014. 2135
Website: <http://www.denr.gov.ph> / Email: web@denr.gov.ph

MEMORANDUM MULA SA NANUNUNGKULANG PINUNO, DENR

SA : **Direktor**
Kawanihang ng Protektadong Lugar at Buhay-ilang

PAKSA : KAHILINGAN NG KAWANIHAN NG PANGISDAAN AT YAMANG-DAGAT (BFAR) NA GAMITIN ANG ISANG BAHAGI NG NINOY PARKS ANG WILDLIFE AT ANG GAZEBO RECEPTION HALL PARA SA PALATUNTUNAN SA ARAW NG PANGISDAAN SA MAYO 19, 2004 MULA IKA-5:30 N.U. HANGGANG IKA-6:00 N.H.

PETSA : Mayo 11, 2004

Tungkol ito sa liham ni Direktor Malcolm I. Sarmiento ng Kawanihan ng Pangisdaan at Yamang Tubig, na humihiling na magamit ang isang bahagi ng Ninoy Parks and Wildlife at ang Gazebo Reception Hall para sa palatuntunan sa Araw ng Pangisdaan sa Mayo 19, 2004 mula ika-5:30 ng umaga hanggang ika-6:00 ng hapon.

Sa pamamagitan nito, kayo ay inaatasang tulungan sila sa panahon ng nasabing petsa.

(Lgd.)

ROLANDO L. METIN

cc: Direktor Malcolm I. Sarmiento
Kawanihan ng Pangisdaan at Yamang Tubig
860 Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
SERBISYONG PAMPANGASIWAAN
DepEd Complex, Meralco Avenue
Lungsod ng Pasig, Pilipinas

Serbisyong Pampangasiwaan
Dibisyon ng Serbisyong Panlahat

Marso 5, 2004

MEMORANDUM

PARA KAY : USEC Juan Miguel M. Luz
Pangalawang Kalihim
Pananalapi at Pangasiwaan

MULA KAY : Nanette R. Mamoransing, Records Officer V
Puno, Dibisyon ng Sinupan
Serbisyong Pampangasiwaan
Nanunungkulang Puno

PAKSA : Pagpapaayos ng Toshiba 1370 Model Xerox Copier Machine

Ang kapahintulutan ay hinihiling po sa pamamagitan nito para sa pangkagipitang pagpapaayos ng Toshiba 1370 Model Xerox Copier Machine ng Yunit ng Radio Operation, Dibisyon ng Serbisyong Panlahat, sa Modern Systems & Equipment Corporation (tanging distributor ng Toshiba machines).

Kalakip nito ang kanilang quotation-presyo sa nabanggit na pagpapaayos para sa inyong reperensiya.

Ang aktuwal na presyo ng pagpapaayos ay P29,773.00.

Para po sa inyong pagpapatibay, Sir.

(Lgd.)
NANETTE R. MAMORANSING

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
SERBISYONG PAMPANGASIWAAN
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Puno ng Seksiyon
Klinikang Medikal, GSD

Direkta: 6337214
Trunk: 6321361
Lokal: 2030/2304

Pebrero 5, 2004

MEMORANDUM

PARA KAY : **JUAN MIGUEL LUZ**
Pangalawang Kalihim Para
Pananalapi at Pangasiwaan

SA PAMAMAGITAN NI : **MAXIMO C. ALJIBE, CESO IV**
Direktor III
Serbisyong Pampangasiwaan

MULA KAY : **MA. ADORACION GONZALES-MANANGHAYA, M.D.**
Puno, Opisyal Medikal IV

PAKSA : Pahintulot sa pagbili ng iba't ibang gamot

Ang pahintulot ay hinihiling po sa pamamagitan nito para sa pagbili ng iba't ibang gamot upang magamit sa Klinikang Medikal.

Pauna ang taos-pusong pasasalamat para sa suportang inyong ipinagkakaloob para sa kapakanan ng ating mga kasamahang kawani.

(Lgd.)
Dr. MANANGHAYA

Tantiyang Halaga – P398,075.00
(Kalakip ang Kahilingang P.O.)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN ng KAPALIGIRAN at LIKAS na YAMAN
Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon
Tel. No. (632) 920-4301 • (632) 929-0691 hgg. 93
924-2540 • 928-8592 • 929-6626 lok. 2012 – 2014. 2135

MEMORANDUM

KAY : OIC PENRO EMRICH BORJA
DENR-Rehiyon IV CALABARZON
PENRO Los Baños, Laguna

MULA SA : Tanggapan ng Kalihim

PAKSA : LIHAM-HANGARIN PARA SA PUWESTO NG PENRO

PETSA : Pebrero 28, 2003

Ito po ay pagbibigay-alam ng pagkatanggap namin ng inyong memorandum na nagpapahiwatig ng inyong intensiyong madestino bilang PENRO sa Lalawigang Quezon o sa Lalawigan ng Laguna.

Ipinababatid namin na nabuo na ang pamantayan sa pamimili ng Regional Technical Directors at ang trabaho / destino ng mga Panlalawigang Pinuno ng Kapaligiran at Likas ng Yaman (Provincial Environment and Natural Resources Officers) at ng mga Pangkomunidad na Pinuno ng Kapaligiran at Likas na Yaman (Community Environment and Natural Resources Officers). Ang nabuong komite ay magsisimula sa ebalwasyon ng mga umaasang aplikante sa Marso 1, 2003. Ang inyong liham ay ipadadala namin sa puno ng Komite sa Ebalwasyon at asahan ninyo na ipaaalam sa inyo ang anumang development sa bagay na ito.

Para sa Kalihim:

(Lgd.)

MARILYN Q. LANDICHO

OIC, Kawaksing Punong Tagapagpaganap

KAGAWARAN NG KAPALIGARAN AT LIKAS NA YAMAN

Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon

MEMORANDUM

SA : Panrehiyong Tagapagpaganap
DENR Rehiyon 8, Lungsod ng Tacloban

MULA : Tanggapan ng Kalihim

PAKSA : KAHILINGANG PAHINTULOT NA PUNAN ANG MGA BAKANTENG
POSISYON

PETSA : 31 Enero 2003

Ito ay kaugnay ng inyong memorandum na may petsang 20 Enero 2003 tungkol sa paksang nasa itaas. Batay sa pagsusuri, ipinagbibigay-alam sa inyo na inaprobahan ng Kalihim ang inyong kahilingan na punan lamang ang sumusunod na mga bakanteng posisyon.

Posisyon	Aytem Bilang	SG
Supervising Forest Management Specialist	SVFRMS 36-1998	22
Senior Environment Management Specialist	SRENMS 136-2000	18
Forest Management Specialist II	FMS2-18-1998	15
Land Management Officer III	LAMOS3-51-1998	18

Ang pagpupuno sa lahat ng iba pang bakanteng posisyon ay nananatiling nakabimbin hangga't walang patalastas mula sa Kalihim.

Para sa inyong kabatiran at patnubay.

(Lgd.)

ROLANDO L. METIN

**Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG PAGSASAKA
Tanggapan ng Kalihim
Daang Eliptikal, Diliman, Lungsod Quezon**

29 Nobyembre 1999

MEMORANDUM PARA SA PANGULO

MULA SA : KALIHIM NG PAGSASAKA

PAKSA : ULAT AT PAGTATASA SA MGA NAGAWA NG
KAGAWARAN NG PAGSASAKA SA PAGTATAPOS
NG TAONG 1999

Ikinagagalak naming isumite ang Ulat at Pagtatasa ng mga Nagawa ng Kagawaran ng Pagsasaka sa Pagtatapos ng taong 1999.

Para sa inyong kaalaman.

(Lgd.)
CESAR M. DRILON, JR.
Pangalawang Kalihim at Nanunungkulang Puno

SENADO NG PILIPINAS
Lungsod ng Pasay

Oktubre 7, 2004

PAGPAPAYO

- PARA SA : Mga Hepe ng Staff/ Mga Puno ng Tanggapan / Lahat ng Kinauukulan
- MULA SA : Direktor III, HRMS
- PAKSA : **Ang Opinyon 183, s. 2004 ng KSS (CSC) hinggil sa karapatan sa mga kredito sa pagliban ng mga retiradong naextend ang serbisyo at ng mga koterminus/lalo na ang mga empleadong nakatalaga sa kumpidensiyal na tanggapan.**

Ang Komisyon sa Serbisyo Sibil ay nagpalabas ng Opinyon CSC 183, s. 2004 na naglilinaw sa isyu tungkol sa pagbibigay-karapatan sa mga kredito sa pagliban at pagsasaalang-alang sa serbisyong pampamahalaan ng mga retiradong naextend ang serbisyo at sa mga posisyong koterminus / karaniwa'y mga kumpidensiyal (koterminus / hindi permanente).

Mahalagang isyung nililinaw sa nasabing opinyon ay ang susog sa Seksiyon 42 ng mga Tuntuning Omnibus hinggil sa Pagliban ng Resolusyong CSC Blg. 04-0229 na may petsang Marso 5, 2004 na nagkaloob sa empleadong naextend ang serbisyo at sa mga posisyong koterminus / karaniwa'y mga kumpidensiyal ng labinlimang (15) araw na bakasyon at labinlimang (15) araw na pagliban at pagkakasakit sa bawat taon. Gayunman, ang mga iyon ay **non-commutative**, hindi yon maiko-convert sa kaukulang halagang salapi, at **non-cumulative**, hindi maililipat sa susunod na taon ang di-nagamit na mga kredito sa pagliban sa loob ng taong saklaw.

Bukod pa rito, ang mga serbisyo ng mga empleadong naextend ang serbisyo at ng mga empleadong koterminus/hindi pirmihan ay hindi maituturing na paglilingkod sa pamahalaan.

Para sa inyong kaalaman at patnubay.

(Lgd.)
RODRIGO NOEL A. GONZALES

Nabatid:

Arnell Jose S. Banas
Depyuting Kalihim para sa Serbisyong
Administratibo at Pinansiyal

Republika ng Pilipinas
PAMBANSANG PANGASIWAAN SA KABUHAYAN AT PAGPAPAUNLAD

NEDA sa Pasig, Amber Avenue, Lungsod ng Pasig
 Cable Address; NEDAPHIL P.O. Box 419 Greenhills
 Tel. No. 631-09-45 hgg. 64. <http://www.nedad.gov.ph>

ATAS PANTANGGAPAN BLG. 01-99
 4 Hunyo 199

PAKSA: **PAGTATALAGA SA MGA TAGAPAG-UGNAY
 NG IMPORMASYONG TEKNOLOHIKO SA PIS**

1. Upang makatiyak ng isang sistemang IT na lubos na makagaganap at nasasapanahon sa loob ng PIS (Public Investment Staff o Lupon sa Pamumuhunang Pampubliko), ang sumusunod sa pamamagitan nito ay itinatagang mga tagapag-ugnay na pansangay ng PIS IT:

OD	-	Angelito dela Rosa (Tagapag-ugnay sa Hardware)
OD	-	Florufina Pelismino
ICC	-	Nazario Villanueva III
IPD	-	Elizabeth Ignacio
Prog Fin I	-	Maricon Popanes
Prog Fin II	-	Ma. Luisa Magbojos
Prog Fin II	-	Broderick Garcia (Pangkalahatang Tagapag-ugnay ng PIS IT)

2. Ang mga pangkalahatang responsibilidad ng IT ay gaya ng sumusunod:

Pangkalahatang Tagapag-ugnay ng PIS IT:

- maghanda at pakilusin ang implementasyon ng plano ng gawain para sa mga tagapag-ugnay ng PIS IT
- katawanin ang PIS sa malawakang gawain ng IT sa NEDA. Ang tagapag-ugnay ng PIS IT ay maaaring magtalaga mula sa iba pang tagapag-ugnay ng isang kinatawan sa mga tiyak na aktibidad o pangangailangan sa pasubaling ang mga ulat at rekomendasyong inihain sa pangasiwaan ng PIS at manggagaling sa tagapag-ugnay ng staff
- magbigay ng impormasyon sa pangasiwaan ng PIS sa pamimili ng mga nominado ng PIS sa mga pagsasanay pang-IT
- magkaroon ng regular na pulong ang mga tagapag-ugnay ng IT sa balitaan/palitan ng impormasyon

- tayahin sa pana-panahon ang kinakailangan ng PIS para sa pagpapaunlad ng IT at magrekomenda, na may pagsangguni sa Tagapag-ugnay sa Hardware, ng mga kailangan sa pagpapabuti sa pangasiwaang PIS

Tagapag-ugnay sa Hardware ng PIS

- panatilihin ang isang updated na imbentaryo ng kagamitan ng IT
- tiyakin ang nasa panahong pagkumpuni ng mga depektibong kagamitan
- mamili ng mga kinakailangang kagamitan ng staff

Pansangay na Tagapag-ugnay ng PIS IT:

- imonitor ang lahat ng suliraning pang-IT ng sangay, hal., ang problema sa mga kompyuter at iba pang kagamitan, software viruses, atbp, at iulat ang mga ito sa Pangkalahatang Tagapag-ugnay ng PIS IT
- i-report sa Tagapag-ugnay sa Hardware ang lahat ng di-gumaganang kompyuter at iba pang kagamitan para makumpuni
- tumulong sa implementasyon ng planong pang-IT ng PIS

Bilang espesyal na gawain, ang sumusunod na mga itinalagang tiyak na tauhan (focal persons) ay magbibigay ng impormasyon sa mga tagapag-ugnay ng IT at Pangasiwaan ng PIS ng mga development sa:

Web Page	-	Jane Barcenas
CIPIS	-	Thomas Benjamin Marcelo

Ang mga tiyak na tauhan gayundin, ay magpapanatili at magpapabilis sa pag-update ng web page at CIPIS sa pakikipag-ugnayan at pagsangguni sa pangasiwaan ng PIS.

3. Ang atas na ito ay kagyat na magkakabisa.

(Lgd.)
JOSEFINA U. ESGUERRA
Direktor
Lupon sa Pamumuhunang
Pamubliko

**KAGAWARAN NG
KAPALIGIRAN AT
LIKAS NA YAMAN**

Oktubre 07, 1993

TANGING ATAS
Blg. 1271
Serye ng 1993

PAKSA: Pagtatalaga kay **Ms. CORAZON M. CAMAT**, Records Officer III
sa Tanggapan ng Kawaksing Punong Ehekutibo

Dahil sa pangangailangang maorganisa at maisaayos nang sistematiko ang mga rekord sa Tanggapan ng Kawaksing Punong Tagapagpaganap, si **CORAZON M. CAMAT**, Records Officer III, sa pamamagitan nito ay pansamantalang itinatalaga sa nasabing Tanggapan.

Sa gayon, kukuha siya ng patunay ng kawalang pananagutan sa lahat ng ari-arian at gawain bago siya magreport sa bago niyang pook ng trabaho.

Ang Atas na ito ay makakabisa sa Oktubre 1, 1993 at mananatiling may-bisa hangga't di binabawi nang pasulat.

(Lgd.)
ANGEL C. ALCALA
Kalihim

Binigyang pansin:

(Lgd.)
Rene A. Belen
Puno, Sangay ng Pamamahala
ng mga Rekord at Kasulatan

Nagrerekomenda ng pag-aproba:

(Lgd.)
Annabelle E. Plantilla
OIC, Kawaksing Punong Tagapagpaganap

Ika-75
Annibersaryo

BISYON:
Magawa ang Filipino bilang
malakas na wika para sa
pambansang kaunlaran na may
matatag na mamamayan.

MISYON:
Magbatangkas, mag-ugnay at
magpatupad ng mga programa
at proyekto ng pananalisisik
upang bigat pang mapabilis ang
pagsilang at pagbubulalag ng wikang
Filipino at gayundin ng mga
layuning intelektuwal. Kakambal
ng pagpapunayag ng ito ang mga
gawing pangangalaga at
paggagalak ng iba pang mga
wika ng bansa.

MANDATO:
"Ang Komisyon sa Wikang
Filipino (KWF) ay nilikha upang
magsagawa, mag-ugnay at mag-
taguyod ng mga pananalisisik
para sa pagpapaligid, pagpa-
pataganap at preserbasyon ng
Filipino at ng iba pang mga wika
sa Pilipinas."

LUPON NG MGA KOMISYONER

JOSE LADERAS SANTOS
Punong Komisyoner
Tagalog

CARMELITA C. ABDURAHMAN
Komisyoner, Samar-Leyte

CONCEPCION H. LUIS
Komisyoner, Iloilo

BERNARD R. MACINAS
Komisyoner, Bicol

VILMA L. TACBAD
Komisyoner, Kapampangan

ANTONIO L. TAMAYO
Komisyoner, Pangasinan

NORIAM HAJILIN LADJAGIS
Komisyoner, (Mga Wikang Muslim)

JOHN E. BARRIOS
Komisyoner, (Hilagaynon)

ORLANDO B. MAGNO
Komisyoner, (Cebuano)

Mga Puno ng Sangay:

JULIO A. RAMOS
Pangasiwaan

CANDELARIA CUI-ACAS
Impormasyon at Publikasyon

ELVIRA B. ESTRARO
Pagsasalungwika

LETICIA F. MACARAEG
Lingguwistika

ESTRELLA G. HUERTAS
OIC, Leksikograpiya

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
Komisyon sa Wikang Filipino

2/F Watson Building, 1610 J. P. Laurel Street, San Miguel, 1005 Maynila
Website: www.kwf.gov.ph. / E-mail: komfil.gov@gmail.com / Telefax: 736-0315 / Tel. Bg. 736-2525 / 736-2521

MEMORANDUM BLG.: 2011-127

MULA KAY : **JOSE LADERAS SANTOS**
Punong Komisyoner

PARA KINA : **JULIO A. RAMOS**
CANDELARIA CUI-ACAS
ESTRELLA G. HUERTAS
PINKY JANE S. TENMATAY
ENGRACIA F. FLORES
ALMIRA DIVINA M. ALEJANDRINO

PAKSA : **Pagbuo Ng Grievance Committee**

PETSA : **Hulyo 14, 2011**

Sa kabutihan ng paglilingkod at bilang paalala, kayo ang kabuuan ng *Grievance Committee*, sang-ayon sa pinagtibay na *KWF Grievance Committee* na inaprobahan ng *Civil Service Commission-National Capital Region (CSC-NCR)*.

Nakatala sa ibaba ang inyong magiging katungkulan.

JULIO A. RAMOS	-	Tagapangulo
CANDELARIA CUI-ACAS	-	Kagawad
ESTRELLA G. HUERTAS	-	Kagawad
ENGRACIA F. FLORES	-	Kagawad, Kinatawan ng 1 st Level, (2 taong panunungkulan)
PINKY JANE S. TENMATAY	-	Kagawad, Kinatawan ng 2 nd Level, (2 taong panunungkulan)
AD M. ALEJANDRINO	-	Bilis Aksiyon Partner

Kalakip ang sipi ng *Grievance Procedure, Composition* at *Responsibilities* para sa inyong patnubay.

Ipinaaalala ang pagiging patas at sinsero sa lahat ng pagdinig at pagbibigay ng desisyon.

Pinawawalang bisa ang mga naunang Memorandum hinggil sa bagay na ito.

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG INTERYOR AT PAMAHALAANG LOKAL
A. Francisco Gold Condominium II, Building, EDSA
Corner Mapagmahal Street, Diliman, Lungsod Quezon

Mayo 6, 2004

PATALASTAS

PAKSA : PAGBIBIGAY-ALAM TUNGKOL SA PAGKAMATAY

Si Ms. EMERITA G. NAZARETH, Private Secretary I ng tanggapan ng Kalihim, sa Kagawarang ito, ay sumakabilang-buhay noong Mayo 5, 2005. Sa panahon ng pagdadalamhati ng kaniyang pamilya, hinihiling sa ating mga kapwa empleado na mag-alay ng maikling dasal para sa katahimikan ng kaniyang kaluluwa. Ang kaniyang labi ay nakahimlay sa Arlington Funeral Parlor, Raymundo Avenue corner Mercedes Avenue, Southwood, Lungsod ng Pasig. Ang anumang uri ng pagtulong o iba pang pagpapahayag ng pakikiramay upang maibsan ang sakit at lungkot ng mga nagdadalamhating pamilya ay maaaring ipaabot sa pamamagitan ni Gng. Josefina dela Cruz-Sarmiento ng nabanggit na tanggapan, at ibibigay niya ito sa pamilya ng namatay.

(Lgd.)

MONINA R. PENALES, CESO IV

Direktor, Serbisyong Pampangasiwaan

Republika ng Pilipinas
KAWANIHAN NG RENTAS INTERNAS
Lungsod Quezon

Oktubre 14, 2004

PATALASTAS SA PANGMADLANG PAGDINIG

Ang Kawanihan ng Rentas Internas ay magsasagawa ng pulong/pangmadlang pagdinig sa petsa, oras, at lugar na nakatala sa ibaba:

- PETSA : Oktubre 21, 2004
- ORAS : Ika-9:00 ng umaga
- LUGAR : Pambansang Sentro sa Pagsasanay
(National Training Center o NTC)
BIR – Pambansang Tanggapan
Diliman, Lungsod Quezon
- ADYENDA : Panukalang Regulasyon sa mga Internas
RE: Pagbubuwis sa mga Transaksiyong
Telekomunikasyon

(Lgd.)
GUILLERMO L. PARAYNO, JR.
Komisyoner ng Rentas Internas

Paglilipat
(Indorsement)

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kalusugan
TANGGAPAN NG KALIHIM
Gusali 1, San Lazaro Compound, Rizal Avenue, Sta. Cruz, Maynila 1003
Direkta: 711-9502, 711-9503 • Trunk Line 781-7686 lok. 1107 at 1141
Fax (632) 743-1829, 743-1728, 743-1786
osec@doh.gov.ph

Unang Paglilipat
15 Enero 2003

Magalang na itinutukoy kay Dr. LYN PANGANIBAN, Puno, Pambansang Kontrol sa Lason at Serbisyong Pang-impormasyon (National Poison Control and Information Service), Ospital Heneral ng Pilipinas (PCH), Taft Avenue, Maynila, ang kalakip na liham dito ni **Punong Inspektor ng Pulisya ALMA MARGARITA D. VILLASEÑOR**. Laboratoryong Pangkrimen, Pambansang Pulisya ng Pilipinas, Kampo Crame, Lungsod Quezon, tungkol sa kanilang kahilingan para sa tulong teknikal sa pagsusuri ng mga "toxicological sample" para sa nararapat na aksiyon.

Para sa Kalihim ng Kalusugan:

(Lgd.)
MARIA CONSORCIA LIM-QUIZON, M.D.
Kawaksing Punong Tagapagpaganap

Talakay

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod ng Pasig

Tanggapan ng Kawaksing Kalihim

Ika-2 Paglilipat
Abril 19, 2005

Magalang na inihaharap ng Superintendente ng Sangay ng mga Paaralan sa Pampanga, sa pamamagitan ng Direktor ng Rehiyon, DepEd Rehiyon III, Maimpis, Lungsod ng San Fernando, Pampanga, para sa kaukulang aksiyon, ang paglilipat na ito ng Kawaksing Kalihim Charito R. Elegir, Kinatawang Puno, Pampanguluhang Katuwang sa Pamamahala (Presidential Management Staff), Malacañang, Maynila, hinggil sa kahilingang tulong pinansiyal para sa pagpapagawa ng karagdagang gusaling pamparaalan sa Paaralang Sekundarya ng Sasmuan, Pampanga.

Ang kahilingang ito ay isinusumite para sa ebalwasyon at pagsasaalang-alang sa Regular na Programa sa Pagpapatayo ng mga Paaralan pagkabatid sa resulta ng isinapanahong BEIS sa Analisis sa mga Silid-Aralan bilang batayan sa paglalaan ng mga pangangailangan ng mga silid-aralan para sa nabanggit na paaralan.

Mangyaring ipagbigay-alam sa kinauukulan ang aksiyon para sa bagay na ito mula ngayon.

(Lgd.)
LILIA Z. ROCES
Puno, OPS-RSD
at Kasalukuyang Nanunungkulang Puno
Tanggapan ng Kawaksing Kalihim
Para sa Pagpapalano

p.s. Bb. Lydia G. Herrera
Prinsipal
Mataas na Paaralan ng Malusac
Sasmuan, Pampanga

USEC Charito R. Elegir
Kinatawang Puno
Pampanguluhang Katuwang sa Pamamahala
Macalañang, Maynila

Tanggapan ng Pangulo ng Pilipinas
Malacañang

Unang Paglilipat
Maynila, 25 Marso 2004

Magalang na itinutukoy sa Kagalang-galang na Kalihim, Kagawaran ng Edukasyon, Lungsod ng Pasig, para sa kaukulang aksiyon, ang Resolusyon Blg. 4, s. 2004 ng Parent-Teachers Association ng Paaralang Elementarya ng Gomez, Lopez, Quezon sa kahilingang tulong pinansiyal para sa pagpapagawa ng gusaling multipurpose na may anim (6) na silid-aralan para sa nabanggit na paaralan.

Pakipayuhan lamang ang kinaukalan tungkol sa naging aksiyon doon at bigyang sipi ang Tanggapang ito ay para sa aming kaalaman.

(Lgd.)
RICHARD N. FERRER
Kinatawang Kalihim Tagapagpaganap

Cc: Bb. Rose Perpetua
Kalihim, PTA
Paaralang Elementarya ng Lopez
Lopez, Quezon

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kalusugan
SANGAY NG SERBISYONG LEGAL
Gusali 1, Lazaro Compound
Rizal Avenue, Sta. Cruz, Maynila 1003
Telephone Number 743-8301 lok. 2259

Unang Paglilipat
Marso 31, 2003

Magalang na ibinabalik kay MARIA CONSORCIA LIM-QUIZON M.D. Kawaksing Pinunong Tagapagpaganap ng Kagawarang ito, ang kalakip na Memorandum ng Kasunduan (Memorandum of Agreement o MOA) ng Kagawaran ng Kalusugan – Western Visayas Medical Center at ng Pamahalaang Lungsod ng Iloilo.

Pagkatapos basahin at pag-aralan ang kasunduan, isinusumite ng Tanggapang ito ang mga sumusunod na puna at mungkahi na nararapat isaalang-alang:

1. Ang mga tadhana sa kasunduan na dapat idagdag ay maglalaman ng sumusunod:
  - 1.1 Isang maikling pahayag gaya ng background ng pagkakatatag ng Hygiene Clinic na ito at maglakip ng talaan ng kompletong imbentaryo ng lahat ng gusali, pasilidad, kabilang ang maliliit na ari-arian, mga equipment at instrument at ang kompleto at detalyadong deskripsiyon ng lahat ng bagay na pinag-uusapan sa kasunduan.
  - 1.2 Isang maikling pahayag sa dahilan/mga dahilan ng paglilipat. Ang Tanong: Ang pinagkakasunduan ba ay isang donasyon?
2. Ilagay sa Kasunduan kung sino ang nakarehistrong may-ari ng lote na kinatatayuan ng Hygiene Clinic.

Para sa inyong kabatiran.

(Lgd.)
Atty. RONALDO R. DE VEYRA
Puno, Serbisyong Legal

Republika ng Pilipinas
Kagawaran ng Kalusugan
Field Operations
Pampurok na Tanggapang Pangkalusugan Blg. 6
WESTERN VISAYAS MEDICAL CENTER
Manduriao, Lungsod Iloilo
Fax No. 321-17-197

Unang Paglilipat
Marso 11, 2003

Magalang na inililipat sa Kgg. Manuel M. Dayrit, M.D., Kalihim ng Kalusugan, Sta. Cruz, Maynila, ang kalakip na Memorandum ng Kasunduan ng Kagawaran ng Kalusugan na kinakatawan ni Dr. Jose Mari C. Fermin, Puno ng Western Visayas Medical Center at ng Pamahalaang Lungsod ng Iloilo, na kinakatawan ni Jerry Treñas, Alkalde ng Lungsod sa paglilipat ng Social Hygiene Center mula sa DOH tungo sa Pamahalaang Lungsod.

Para sa inyong puna at ebalwasyon.

(Lgd.)
JOSE MARI C. FERMIN, MD. DPBA, MPM
Puno ng Medical Center

Republika ng Pilipinas
AWTONOMONG REHIYON NG MUSLIM MINDANAO
LALAWIGAN NG LANA DEL SUR

Capitol Complex, Baudi Sacayo, Lungsod ng Marawi

TANGGAPAN NG BISE GOBERNADOR

Ika-2 Paglilipat
8 Setyembre 2000

Magalang na inililipat sa Kagalang-galang na Kalihim, EDGARDO ANGARA, Kagawaran ng Pagsasaka, Diliman, Lungsod Quezon, ang kalakip na liham kahilingan ni Ex-MNLF Commander, DATU ABUS ABLANGCO, na sinusuportahan ng Alkalde ng Buadipuso Buntong, Lanao Del Sur, para sa kagyat na pangangailangan ng mga lumikas na magsasaka na biktima ng katatapos na sagupaan ng AFP at MILF, gaya ng mga kagamitang pambukid at mga hayop pantrabaho, na magbabalik ng kanilang pinagkakakitaan at makatindig sa sariling sikap.

Ang Tangggapang Panlalawigan sa pamamagitan ng nakalagda ay mapitagang nagrerekomenda para sa inyong pag-aproba.

(Lgd.)

ALEEM MOKHTAR T. ABEDIN

Nanunungkulang Gobernador

REPUBLIKA NG PILIPINAS
KAGAWARAN NG KAPALIGIRAN
AT LIKAS NA YAMAN
TANGGAPAN NG PANLALAWIGANG KAPALIGIRAN
AT LIKAS NA YAMAN, LUNGSOD DAGUPAN

Unang Paglilipat
10 Mayo 2000

Magalang na inililipat sa Kagalang-galang na Kalihim, DENR, Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon, ang kalakip na kahilingan ni Forester I Rose Carmelita G. Orduña para sa pagpapanibago ng kaniyang pagkatalaga sa tanggapang ito (PENRO, Lungsod ng Dagupan, Pangasinan).

Bilang karagdagan dito, na isinasaalang-alang ang dami ng pananagutan sa gawain na ibinigay sa kaniya ng tanggapang ito, ang nasabing empleado ay naobserbahang episyente at epektibo sa mga gawaing ibinigay sa kaniya at nagagampanan ang mga ito nang lubos na kasiya-siya kaya't masasabing malaking pakinabang siya sa tanggapang ito.

Kaugnay nito, matapat na hinihiling ng tanggapang ito ang inyong pagsasaalang-alang at pagpapatibay, yayamang ang kaniyang kahilingan ay karapat-dapat.

(Lgd.)
ELIGIO V. SOLIMAN, MNSA
OIC-PENRO

9

Mga Resolusyon

(Resolution)

Ang resolusyon ay bunga ng kasunduan ng nakararami kung hindi man ng lahat ng mga dumalo sa isang pulong. Layunin nito na hilingin ang kinakailangang aksiyon sa kinaauukulang pinuno/mga pinuno upang matupad ang mga kahilingang nilalaman ng resolusyon.

Ang resolusyon ay binubuo ng 1) numero ng resolusyon ayon sa petsa ng pagkakasunod-sunod sa kinapapalooban/sumasaklaw ng taon; 2) katwiran/dahilan kung bakit dapat pagtibayin ito na nagsisimula sa **SAPAGKAT**; 3) bahagi ng pagpapatibay na sinisimulan sa pariralang "**DAHIL DITO, SAMAKATWID**, ipinapasiya gaya ng ginagawang pagpapasiya na..."; 4) ang pangalan at posisyon/katungkulan ng pinadadalhan nito; 5) ang lugar at petsa ng pagpapatibay; at 6) lagda ng mga nagpatibay nito.

Republika ng Pilipinas
Komisyon sa Regulasyong Pampropesyonal
Maynila

RESOLUSYON BLG. 2004-211

**HINDI PAGTANGGAP SA MGA EEKSAMIN NA DUMARATING NANG HULI SA ORAS
NG MGA EKSAMINASYONG PAMPROPESYONAL**

SAPAGKAT, ang Seksiyon 7 (d) ng R.A. No. 8981, na kilala ring “Batas sa Modernisasyon ng PRC 2000,” ay nagpapahintulot sa Komisyon na magbigay at mangasiwa ng mga eksaminasyong pampropesyonal ng iba’t ibang lupong tagapangasiwa ayon sa mga tuntunin at regulasyong ipinahayag ng Komisyon at magpairal ng mga hakbangin upang mapangalagaan ang integridad at pagkadi-malalabag ng eksaminasyong pampropesyonal;

SAPAGKAT, may pangangailangan sa pagkakaroon ng mga panuntunan sa hindi pagtanggap sa mga eeksamin na dumarating nang huli upang hindi mapagdudahan ang integridad ng mga eksaminasyong pampropesyonal;

NGAYON, SAMAKATWID, alinsunod pa sa Seksiyon 7 (d) ng R.A. No. 8981, ang Komisyon ay NAGPASIYA gaya ng sa pamamagitan nito ay **NAGPAPASIYA**, na magpalabas at magpahayag ng sumusunod na mga panuntunan sa hindi pagtanggap sa mga eeksamin na dumarating nang huli:

1. Sa karaniwang kalagayan, ang eeksamin na dumarating nang huli matapos mag-umpisa ang eksaminasyon ay **HINDI NA PAPAYAGAN** pang kumuha ng eeksamin.
2. Sa di-karaniwang pangyayari tulad ng baha, bagyo, welga ng mga sasakyan, mga banta sa kapayapaan at katahimikan tulad ng rally ng taumbayan, rebelyon o kudeta, ang pag-uumpisa ng eksaminasyon ay máhuhuli at ang oras ng pagtatapos ay isasaayos ayon sa nararapat. Ang inayos na oras ng pag-uumpisa at pagtatapos ng eksaminasyon ay dapat magkakatulad sa lahat ng lugar ng eksaminasyon. Ang mga eeksamin na dumarating nang huli sa inayos na oras ay hindi na papayagang kumuha ng eksaminasyon.
3. Para sa layunin ng pagtatala, dapat isulat sa Rekord ng Pagdalo ng Bantay sa Kuwarto ang oras ng pagdating ng kukuha ng eeksamin at isulat ang punang “HULÍ—HINDI PINAYAGANG UMEKSAMIN.”

Ang Resolusyong ito ay magkakabisa pagkatapos ng labinlimang (15) araw kasunod ng opisyal na paglalathala nito sa *Official Gazette* o sa isang pahayagang may malawak na sirkulasyon sa Pilipinas, alinman ang mauna.

Isinagawa sa Lungsod ng Maynila, ngayong ika-12 ng Mayo, 2004.

(Lgd.)
ANTONIETA FORTUNA-IBE
Tagapangulo

(Lgd.)
AVELINA A. DE LA REA
Komisyoner

(Lgd.)
LEONOR TRIPON-ROSERO
Komisyoner

Republika ng Pilipinas
Komisyon sa Serbisyo Sibil

Re: Sexual Harassment
Hurisdiksiyon ng KSS (CSC)
x-----x

Resolusyon Blg. 040579

SAPAGKAT, ang Mga Tuntuning Pandisiplinang Pampangasiwaan Tungkol sa mga Kaso sa Sexual Harassment (CSC Resolution No. 10-0940) ay nagkabisa noong Agosto 5, 2001 at mula noon ay napag-alamang marami nang reklamo o sumbong tungkol sa Sexual Harassment.

SAPAGKAT, ang Seksiyon 12 (a) Mga Tuntuning Pampangasiwaan Tungkol sa mga Kaso sa Sexual Harassment ay nagtatadhanang maaari nang magsumbong sa maykapangyarihan, sa pagdisiplina o sa Komite sa Dekorum at Imbestigasyon ng kinauukulang ahensiya;

SAPAGKAT, ayon sa nasabing seksiyon kung ang reklamo ay naiharap na sa kapangyarihan sa pagdisiplina, ang kaso ay ililipat sa komite sa Dekorum at Imbestigasyon. Kung walang Komite sa Dekorum at Imbestigasyon, ang puno ng opisina o ahensiya ay kailangang kagyat na lumikha nito;

SAPAGKAT, ang Seksiyon 63 ng Mga Tuntuning Pandisiplinang Pampangasiwaan Tungkol sa mga Kaso sa Sexual Harassment ay nag-aatas na kung ang kaso sa Sexual Harassment ay naisampa sa Komisyon sa Serbisyo Sibil, iyon din ay ibabalik sa ahensiya ng taong kinasuhan upang bigyan ng angkop na aksiyon ayon sa sariling tuntunin at regulasyon ayon sa Sexual Harassment.

SAPAGKAT, may mga reklamo dahil sa Sexual Harassment ng tuwirang iniharap sa Komisyon, na batay sa seksiyon 63 ng Mga Tuntuning Pandisiplinang Pampangasiwaan Tungkol sa mga Kaso sa Sexual Harassment, ang kailangang maibalik sa ahensiya ng pinagtrabahuhan ng isinusumbong sa kawani;

SAPAGKAT, ang Komisyon, alinsunod sa mandato nito bilang sentral na ahensiya ng mga tauhan ng Pamahalaan, ay gumagamit ng hurisdiksiyon kapanabay ng mga puno ng mga ahensiya sa mga kasong kinasasangkutan ng mga opisyal at empleado ng Pamahalaan;

SAPAGKAT, ang Komisyon ay nakababatid sa ilang di-karaniwang pangyayari na nangangailangan ng paggamit ng pangunahing hurisdiksiyon nito sa mga reklamo tungkol sa mga Sexual Harassment na tuwirang isinasampa rito; at

SAPAGKAT, may pangangailangan gawan ng pagbabago ang Seksiyon 63 ng Mga Tuntuning Pandisiplinang Pampangasiwaan Tungkol sa mga Kaso sa Sexual Harassment (CSC Resolution No. 01-0940) upang gawing opisyal ang kapangyarihan ng Komisyon na dinggin

ang mga reklamo sa Sexual Harassment na tuwirang isinasampa o iniharap dito sa ilalim ng di-karaniwang mga pangyayari.

NGAYON, SAMAKATWID, ang Komisyon sa pamamagitan nito'y nagpapasiyang emyendahan ang Seksiyon 63 ng CSC Resolution No. 01-940, gaya ng sumusunod:

"Seksiyon 6.3. Kung ang reklamo nagsasaad ng mga aksiyong mangangahulugan ng sexual harassment gaya ng paliwanag dito ay iniharap sa Komisyon, iyon ay ibabalik sa ahensiyang pinagtatrabahuhan ng akusado para sa kaukulang aksiyon alinsunod sa sariling tuntunin at regulasyon niyon tungkol sa sexual harassment. **Gayunman, ang Komisyon ay maaaring duminig sa kaso sa ilalim ng sumusunod na mga sitwasyon:**

- a. **Ang ahensiya ay walang patakaran sa sexual harassment;**
- b. **Ang ahensiya ay walang Komite sa Dekorum at Imbestigasyon;**
- c. **Ang taong dapat magdisiplina ay siyang akusado;**
- d. **Isa sa mga miyembro ng Komite sa Dekorum at Imbestigasyon ang siyang kinakasuhan;**
- e. **Kung may di-makatwirang pagkabalang sa pagtupad sa loob ng panahong itinakda sa mga Tuntuning ito para sa imbestigasyon at paghatol sa reklamo tungkol sa Sexual Harassment.**

"Dahil dito, mayroong di-makatwirang pagkaantala kung alinman sa mga panahong itinakda sa mga Tuntuning ito ay lumampas sa taning na panahong mahigit sa tatlung (30) araw nang walang makatarungang dahilan."

Lungsod Quezon
Mayo 24, 2004

(Lgd.)
KARINA CONSTANTINO-DAVID
Tagapangulo

(Lgd.)
J. WALDEMAR V. VALMORES

(Lgd.)
CESAR D. BUENAFLORES

Pinatutunayan ni:

(Lgd.)
REBECCA A. FERNANDEZ
Direktor IV
Sekretaryat at Tanggapan ng Liaison

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO
Watson Bldg., 1610 J.P. Laurel Street
San Miguel, Manila

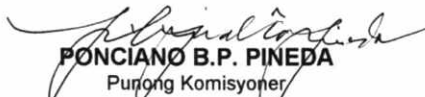
RESOLUSYON BLG. 96-1

**NAGSUSUSOG SA BATAYANG DESKRIPSIYON NG FILIPINO NA
INILALAHAD NG RESOLUSYON BLG. 1-92 (MAYO 13, 1992)**

IPINAPASIYA, GAYA NG GINAGAWANG PAGPAPASIYA NGAYON, na sa pag-alinsunod sa mga komentaryo at mungkahi ng ilang pinuno ng gobyerno, manunulat, edukador, guro, iskolar ng wika, estudyante, at mga lider ng mga organisasyong pangwika, ang batayang deskripsiyon ng Filipino na inilalahad ng Resolusyon Blg. 1-92, Mayo 13, 1992, ay sinususunod na kagaya ng sumusunod:

Ang Filipino ay ang katutubong wika na ginagamit sa buong Pilipinas bilang wika ng komunikasyon ng mga etnikong grupo. Katulad ng iba pang wikang buhay, ang Filipino ay dumaraan sa proseso ng paglinang sa pamamagitan ng mga panghihiram sa mga wika ng Pilipinas at mga di-katutubong wika at sa ebolusyon ng iba't ibang barayti ng wika para sa iba-ibang sitwasyon, sa mga nagsasalita nito na may iba't ibang sanligang sosyal, at para sa mga paksa ng talakayan at iskolarling pagpapahayag.

Pinagtibay ngayong ika-28 araw ng Agosto, 1996.

PONCIANO B.P. PINEDA
Punong Komisyoner

ERNESTO H. CUBAR
Komisyoner

NITA P. BUENAOBRA
Komisyoner

ANDREW B. GONZALEZ
Komisyoner

ANGELA P. SARILE
Komisyoner

BONIFACIO P. SIBAYAN
Komisyoner

ROSARIO E. MAMINTA
Komisyoner

FLORENTINO H. HORNEDO
Komisyoner

LOURDES U. BARCENAS
Komisyoner

DIAMAR P. KADON
Komisyoner

ERNESTO B. ABAN
Komisyoner

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

2nd /F Watson Building, 1610 J.P. Laurel Street, 1005 San Miguel, Manila P.O Box 2287 Manila

RESOLUSYON BLG. 2009-11-19

Resolution No. 2009-11-19

LUBOS NA PASASALAMAT KAY SENADOR EDGARDO J. ANGARA PARA SA KANIYANG KATANGI-TANGING AMBAG SA PAGPAPAUNLAD, PAGPAPALAGANAP AT PRESERBASYON NG FILIPINO AT IBA PANG MGA WIKA NG PILIPINAS.

EXPRESSING UTMOST GRATITUDE TO SENATOR EDGARDO J. ANGARA FOR HIS SIGNIFICANT CONTRIBUTION IN THE DEVELOPMENT, PROPAGATION AND PRESERVATION OF FILIPINO AND OTHER PHILIPPINE LANGUAGES.

SAPAGKAT, si Kgg. Edgardo J. Angara, na unang nahalal noong 1987, ay may pinakamahaba/pinakamatagal na paglilingkod bilang Senador sa Senado pagkatapos ng EDSA at itinuturing na isa sa mga pinakamahusay na mambabatas ng kasalukuyang kasaysayan;

WHEREAS, Hon. Edgardo J. Angara, first elected in 1987, is the longest serving Senator in the post-EDSA Senate and considered one of the best legislators in contemporary history;

SAPAGKAT, ang isa sa pinakamahalagang batas na naisagawa ni Senador Angara sa larangan ng pagpapaunlad pangkultura ay ang pagpapatibay ng Batas Republika Blg. 7104, ang karta ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF), na pinagtibay bilang batas noong ika-14 ng Agosto, 1991;

WHEREAS, one of the notable legislative accomplishments of Senator Angara in the field of cultural development is the enactment of Republic Act No. 7104, the charter of the Komisyon sa Wikang Filipino (KWF), which was approved into law on 14 August 1991;

SAPAGKAT, si Senador Angara ang siyang nagpanukala na ang Filipino at iba pang mga wika ng Pilipinas ay ituro sa iba-ibang "Sentro ng Pilipinas" na itatatag ng Pamahalaan sa ibang bansa upang ang ating mga kababayan, bagama't nasa iba-ibang lugar ay magkakaroon ng ugnayan sa kanilang pinag-ugatan;

WHEREAS, it was Senator Angara who proposed that Filipino and other Philippine languages be taught in the different "Philippine Centers" to be established by the Government abroad so that our countrymen, albeit situated elsewhere, would have greater affinity to their roots;

SAPAGKAT, si Senador Angara rin ang humiling sa Kagalang-galang na Pangulo Gloria Macapagal Arroyo na maglabas ng Proklamasyon Blg. 1696 na may petsa ika-14 ng Disyembre, 2008 na nagpapahayag na ang taong 2009 bilang "Taon ng Baler" tanda ng ika-400 taong pagkatatag ng Baler, Aurora bilang pagkilala sa napakamahalagang ambag ng mayamang kulturang pamana at wika nito at iba pa sa kasaysayan ng Pilipinas at pambansang pagpapaunlad; at

WHEREAS, it was also Senator Angara who requested Her Excellency, President Gloria Macapagal Arroyo to issue Proclamation No. 1696 dated 24 December 2009 declaring the Year 2009 as the "Year of Baler" to mark the quadricentennial foundation of Baler, Aurora in recognition of the important role of its rich cultural heritage and language, among others, in Philippine history and national development; and

SAPAGKAT, si Senador Angara ay laging kabalikat at tagapagtaguyod ng Komisyon sa Wikang Filipino sa pagsasakatuparan ng atas ng Saligang Batas na magpaunlad, magpalaganap, at magpanatili ng Filipino at ng iba pang mga wika ng Pilipinas.

WHEREAS, Senator Angara has been very supportive to the KWF in the fulfillment of its constitutional mandate to develop, propagate, and preserve Filipino and other Philippine languages.

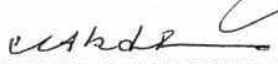
NGAYON, DAHIL DITO, bilang pagsasaalang-alang sa nauuna, pinagtitibay, gaya ng pagpapatibay ng Lupong ito sa kaniyang regular na pulong ang pagpapahayag ng lubos na pasasalamat kay Senador Angara para sa kaniyang napakahalagang ambag sa pagpapaunlad, papapalaganap at preserbasyon ng Filipino at iba pang mga wika ng Pilipinas.

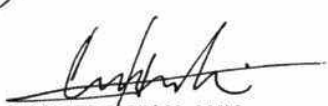
NOW, THEREFORE, in view of the foregoing, be it resolved, as it is hereby resolved, that this Board, during its regular meeting, expresses its utmost gratitude to Senator Edgardo J. Angara for his significant contribution in the development, propagation and preservation of Filipino and other Philippine languages.

Pinagtibay sa Max's Restaurant, Malacañan Palace, Maynila ngayong ika-19 ng Mayo, 2009.

Adopted in the Manila, this 19th day of May 2009.

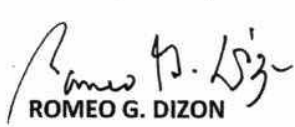

JOSE LADERAS SANTOS
Tagapangulo

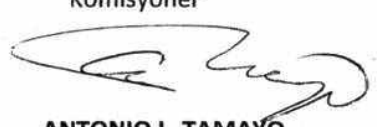

CARMELITA C. ABDURAHMAN
Komisyoner

CONCEPCION H. LUIS
Komisyoner

FE A. HIDALGO
Komisyoner

ISABEL P. MARTIN
Komisyoner

ROMEO G. DIZON
Komisyoner

ANTONIO L. TAMAYO
Komisyoner

ISMAEL M. TOMAWIS
Komisyoner

10

Katitikan ng Pulong

(Minutes of the Meeting)

Ang katitikan ng pulong ay isa sa mga bahaging isinasagawa ng kalihim sa mga pangyayaring nagaganap sa isang pulong.

Ibinabatay ang katitikan sa adyendang unang inihanda ng Tagapangulo ng lupon. Matapos mapag-usapan ang adyenda, maaaring magpasok ng iba pang bagay na matatalakay sa susunod na pagpupulong.

Ang katitikan ng pulong ay kailangang magtaglay ng paksa, petsa, oras, at pook na pagdarausan ng pulong. Kailangan ding itala ang mga taong dumalo at di-dumalo sa pulong. Isusunod ang oras ng pagsisimula nito at ang mga bagay na tinalakay sa pulong. Sa huling bahagi, itinatala ang oras ng pagtatapos o pagsasara ng pulong.

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING

Pambansang Komite ng Wika at Salin

Regular na Pagpupulong

Ika-18 ng Pebrero, 2005

Ika-10 ng umaga

Silid 5D, Gusali ng NCCA

PANUKALANG ADYENDA

- I. Pagsisimula ng Pulong
- II. Pagpapatibay ng Panukalang Adyenda
- III. Pagbasa at Pagpapatibay sa Katitikan ng Pulong ng Komite noong ika-6 ng Disyembre, 2004
- IV. Mga Dapat Pag-usapan Kaugnay ng Nakaraang Pulong
  1. Update Tungkol sa Pulong kay DepEd Secretary Florencio Abad, Jr.
- V. Mga Panukalang Proyekto
  1. Dila ng Bayan: Mga Sanaysay sa Filipino
  2. Seminar-Workshop on Proactive Issues in Philippine Education and Development
  3. Publication of Iliganon—Sebuano Dictionary
- VI. Iba Pang Pag-uusapan
  1. Ulat ng Puno/Pangalawang Pinuno tungkol sa pulong/gawain na dinaluhan bilang kinatawan ng PKWS
  2. Ulat Tungkol sa Istatus ng Programang Panday-Salin 2002
  3. Liham mula kay Mrs. Asuncion Velarde
- VII. Iskedyul ng Susunod na Pulong
- VIII. Pagtatapos ng Pulong

Inihanda ni:

(Lgd.)

GRACE D. ZILMAR

PDO I, PMD-SCD

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo ng Pilipinas
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO
Maynila

KATITIKAN NG PULONG
Ika-29 REGULAR NA PULONG NG LUPON NG MGA KOMISYONER
Max's Restaurant
Martes, Hunyo 14, 2011, 10:30 nu

MGA DUMALO:

LUPON NG MGA KOMISYONER:

Punong Komisyoner Jose Laderas Santos (Tagalog)
Komisyoner Carmelita C. Abdurahman (Samar-Leyte)
Komisyoner Concepcion H. Luis (Iluko)
Komisyoner Vilma L. Tacbad (Kapampangan)
Komisyoner Bernard R. Macinas (Bikol)
Komisyoner Noriam Hajilin Ladjagais (Mga Wikang Muslim)
Komisyoner Orlando B. Magno (Sebuwano)

IBA PANG DUMALO:

Gng. Carmencita S. Tamayo - Kinatawan ni Komisyoner Antonio L. Tamayo
(Pangasinense)

Direktor Heneral Roberto T. Añonuevo

DI-NAKADALO:

Komisyoner John E. Barrios (Hiligaynon)

KALIHIMAN NG LUPON:

Gng. Crispina G. Valderama
Bb. Maria Theresa Minda P. Putungan

Sinimulan ang pulong sa ganap na ika-10:32 ng umaga.

ADYENDA/PINAG-USAPAN	MGA PINAGKASUNDUAN/PINAGPASIYAHAN
<p>I. Pagpapatibay ng Panukalang Adyenda</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Itinagubilin ni Punong Komisyoner Santos na isara o i-silent mode ang mga cell phone sa buong durasyon ng pulong. 2. Matapos basahin ng Lupon ang panukalang adyenda, may mga iniharap na mungkahi na bawasan ang panukalang adyenda. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Napagkasunduan ng Lupon na walang gagamit ng cell phone habang nagpupulong. 2. Pinagtibay ang panukalang adyenda na may mga pagbabago. Ito ay ang sumusunod: <ol style="list-style-type: none"> 1. Alisin ang aytem #7 (Update sa IRR) 2. Alisin ang aytem #6 (Polisyang Pangwika)
<p>II. Pagpapatibay sa Katitikan ng Ika-28 Regular na Pulong noong Mayo 10, 2011</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inihayag ni Punong Komisyoner Santos na marapat nang pagtibayin ang Panukalang Adyenda. 2. Naglahad ng kaniyang puna ang kinatawan ni Komisyoner Tamayo hinggil sa pagkakasalin sa Filipino ng kaniyang pahayag sa wikang Ingles. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pinagtibay ng Lupon ang Katitikan ng Ika-28 Regular na Pulong. 2. Napagkasunduan na sa susunod na mga katitikan ay i-quote na lamang sa wikang Ingles ang mga magiging pahayag ng kinatawan ni Komisyoner Tamayo subalit sinabi niya na sisikapin niyang magsalita sa wikang Filipino.
<p>III. Mga Usaping Sumisibol sa Katitikan <i>(Business Arising from the Minutes)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Resolusyon hinggil sa pagsasalin sa wikang Filipino at iba pang pangunahing wika ng mga kontrata sa pag-utang. 2. Resolusyon hinggil sa "Trust Fund;" 3. Resolusyon hinggil sa dagdag na <i>honorarium</i> ng mga part-time na Komisyoner; 4. Muling binanggit ng kinatawan ni Komisyoner Tamayo ang paglilinaw hinggil sa gampanin ng part-time na Komisyoner sa mga PSWF sa kani-kanilang rehiyon. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Napagpasiyahan na isangguni muna sa isang abogado na may malawak na kaalaman sa mga batas at patakarang pambangko ang resolusyong ito. 2. Walang naging pinal na desisyon hinggil dito ang Lupon. 3. Walang naging pinal na desisyon hinggil dito ang Lupon. 4. Nakatakdang talakayin sa mga susunod na pulong.
<p>IV. Pagpapabalik ng Orihinal na Panatang Makabayan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inihayag ng Punong Komisyoner ang mungkahing pagliham sa DepED bilang pakikiisa sa clamor na ibalik ang orihinal na "Panatang Makabayan." 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yamang walang tumutol sa Lupon, napagkasunduan na isasagawa ang nabanggit na pagliham sa DepED.

ADYENDA/PINAG-USAPAN	MGA PINAGKASUNDUAN/PINAGPASIYAHAN
<p>V. Kahandaan sa Selebrasyon ng Buwan ng Wika</p> <p>1. Inihayag na ang tema sa selebrasyon ng Buwan ng Wika sa taóng ito ay: "Ang Filipino ay Wikang Panlahat, Ilaw at Lakas sa Tuwid na Landas."</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paglilinaw ni Komisyoner Magno kung ang tema ay naaayon sa napag-usapan noong nakaraang pulong na dapat ay nakaangkla sa direksiyon ng KWF sa taong ito. 	<p>1. Inihayag ni Punong Komisyoner Santos na ang nabanggit na tema ay nakaangkla sa selebrasyon ng anibersaryo ng KWF. Hiniling niya na kung mayroong mga panukalang programa para sa nasabing selebrasyon ay marapat na ipagbigay-alam sa tanggapan upang mapagtuunan ng pansin.</p>
<p>VI. Iba pang Bagay</p> <p>1. Pagtatakda ng espesyal na pulong upang talakayin ang IRR.</p> <p>2. Mga panukalang resolusyon na iniharap ni Direktor Heneral Añonuevo.</p> <p>3. Mungkahi na tanggalin sa katitikan ang ilang pahayag na nabanggit sa pulong.</p>	<p>1. Napagdesisyonan ng Lupon sa bilang na 6-2 pabor na ganapin sa Hunyo 25 at 26 (Sabado at Linggo) ang espesyal na pulong.</p> <p>2. Itinagubilin ni Punong Komisyoner Santos na ipagbigay-alam muna sa namamahala sa mga proyekto at programa ang mga panukalang resolusyon bago iharap sa Lupon ng mga Komisyoner.</p> <p>3. Inihayag ni Punong Komisyoner Santos na karapatan ng Lupon na tanggalin ang ilang pahayag na maaaring magdulot ng hindi magandang imahen sa ahensiya. Walang naging pagtutol ang Lupon hinggil sa mosyong iyon.</p>

Itinindig ang pulong sa ganap na 12:25 ng tanghali.

Itinala ni:

(Lgd.)
MARIA THERESA MINDA P. PUTUNGAN
 Pansamantalang Kalihim ng Kalupunan

Nabatid ni:

(Lgd.)
JOSE LADERAS SANTOS
 Punong Komisyoner

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO
ARAW NI BALAGTAS 2005
Katitikan ng Pulong

Kailan: Enero 13, 2005
Saan: MESLA Canteen
Oras: 11:00 n.u.

Mga Dumalo:

1. Irma P. Canilao	5. Nora G. Bangalan-Rifareal
2. Norlina Mama-Paguio	6. Zenaida T. Cinco
3. Leonida B. Villanueva	7. Rosalina C. Matienzo
4. Leticia F. Macaraeg	8. Rosie A. Martinez

Pinanguluhan sa umaga ni Dr. Rosalina C. Matienzo at sa hapon naman ni Bb. Leonida B. Villanueva ang pulong para sa Araw ni Balagtas 2005 bilang mga tagapangulo ng nasabing pagdiriwang.

Tinalakay ang mga sumusunod na adyenda:

1. Petsa ng Pagdiriwang

Ang Abril 2, 2005 na Araw ni Balagtas ay natapat sa araw ng Sabado, kaya napagkasunduan ng lupon na sa Abril 5, 2005, Martes, gawin ang pagdiriwang at palatuntunan. Hindi pinili ang Abril 4, 2005, Lunes, dahil kung may dapat pang gawin ay wala nang oras para asikasuhin ang iba pang maliliit na detalye na dapat sa pagdiriwang.

2. Venue ng Pagdiriwang

Pangunahing binigyan ng tuon ng lupon ang mungkahi ni Chair Nita P. Buenaobra na ganapin ang pagdiriwang sa isang maliit na teatro o sa auditorium ng CCP. Inilahad ni Gng. Zenaida T. Cinco na ang Tanghalang Aurelio Tolentino ng CCP ang akma para sa pagdiriwang.

Iminungkahi ng lupon na kung hindi makuha ang teatro sa CCP, ang mga sumusunod na venue ang titingnan:

1. Auditorium ng Camp Crame sa Lungsod Quezon
2. Camp Aguinaldo sa Lungsod Quezon
3. Army and Navy Club sa Roxas Boulevard

Napagkaisahan ng lupon na pasyalan ang mga iminungkahing venue sa Enero 17, 2005, Lunes, sa ganap na ika-9:00 ng umaga ang Tanghalang Aurelio Tolentino sa CCP at ang Army and Navy Club na parehong nasa Roxas Boulevard. Sa Enero 18, 2005 naman ang auditorium ng Camp Crame o ng Camp Aguinaldo.

3. Pakikipag-ugnay sa Samahang Balagtas

Nailahad ng lupon na ang Samahang Balagtas ay lagi ring nagkakaroon ng pagdiriwang tuwing Araw ni Balagtas. Kaya, upang maiba naman ang pagdiriwang sa taóng ito, naisip ng lupon na baka maaaring magsanib ang palatuntunan ng Komisyon sa Wikang Filipino at ng Samahang Balagtas.

Inilahad ni Binibining Villanueva na kailangang makipag-ugnay sa pangulo ng samahan na si Kongresista Joaquin Chipeco. Tatawagan muna niya ito upang mag-set ng *appointment* dito.

Sa pakikipag-ugnay sa Samahang Balagtas, dapat na mapaloob sa programa ang paggagawad ng mga nagwagi sa Timpalak sa Tula at ang pagbibigay ng Gawad Parangal sa mga piling tao na may malasakit sa panulaang Pilipino.

4. Timpalak sa Araw ni Balagtas

Tinalakay din ng lupon na kung maaari ay magkaroon ng Timpalak sa Balagtas at pipili ng Hari ng Balagtas ngunit isinasantabi muna ito para sa susunod na taon ng pagdiriwang dahil gahol na sa panahon sapagkat kailangan pang humanap ng sponsor para sa gantimpala. Iminungkahi rin ng lupon na baka maaaring ipa-sponsor ang nabanggit na timpalak sa Samahang Balagtas gaya ng Timpalak Collantes sa Tula.

Inilahad ni Binibining Villanueva na tinanong ni G. Michael Coroza na kung sa baguhan lamang ibinibigay ang titulong Makata ng Taon. Paano naman ang mga nasa kategoryang propesyonal na lumalahok sa timpalak.

Binanggit ang isang pangyayaring ang isang kalahok ay sumali sa Timpalak sa Tula ng KWF na nanalo sa mga kategoryang baguhan at propesyonal. Kaya kailangang ayusin ang panuntunan ng patimpalak upang hindi na ito mangyari pa sa susunod na timpalak.

Iminungkahi ni Dr. Leticia F. Macaraeg na dapat linawin ang mga panuntunan sa baguhan at propesyonal na kategorya.

5. Paksa ng Pagdiriwang

Nagbigay ng ilang mungkahing paksa si Chair Nita P. Buenaobra para sa Araw ni Balagtas 2005. Narito ang mga paksa:

1. Mga Aral ni Balagtas sa Krisis na Kinakaharap ng Bansa
2. Mga Kaisipan ni Balagtas: Gintong Pamana sa Bansa
3. Aral ni Balagtas sa Pagharap sa Dambuhalang Tsunami
4. Obra Maestra ni Balagtas: Hamon sa Paglutas ng mga Suliraning Pambansa
5. Si Balagtas Bilang Modelong Rebolusyonaryo sa Panulaang Pilipino

Binasa ng lupon ang mga mungkahing paksa ngunit hindi pa tinalakay ang mga ito. Kaya aalamin muna ang iba't ibang naging paksa sa mga nagdaang taon ng pagdiriwang ng Araw ni Balagtas bago bumuo ng paksa para sa taong 2005.

6. Pagpili ng guest speaker para sa pagdiriwang

Iminungkahi ang mga sumusunod na speaker para sa pagdiriwang ng Araw ni Balagtas 2005, ang pagkakalista ay ayon sa preperensiya ng lupon:

1. Dr. Galileo Zafra
2. G. Randy David
3. Pangalawang Pangulong Noli De Castro
4. Kongresista Joaquin Chipeco – Pangulo ng Samahang Balagtas
5. Kalihim Roberto Pagdanganan – Kagawaran ng Turismo

7. Mga Komite sa Araw ni Balagtas 2005

Napagkaisahan ng lupon na ang pagpili ng mga tagapangulo ng bawat komite ay gagawin sa paraan ng pagpili ng tao at hindi sangay. Ang tagapangulo ang bahala nang pumili ng mga kagawad na bubuo ng kaniyang komite.

Lupong Tagapagpaganap

Mga Tagapangulo:

Dr. ROSALINA C. MATIENZO
Administrative Officer V

Bb. LEONIDA B. VILLANUEVA
OIC, Sangay ng Pagsasalingwika

Mga Kagawad:

Gng. NORA G. BANGALAN-RIFAREAL
Puno, Sangay ng Ibang mga Wika sa Pilipinas

Dr. NORLINA MAMA-PAGUIO
Puno, Sangay ng Leksikograpiya

Dr. LETICIA F. MACARAEG
OIC, Sangay ng Lingguwistika

Gng. ZENAIDA T. CINCO
OIC, Sangay ng Impormasyon at Publikasyon

Bb. IRMA P. CANILAO
Kalihim

Iba't Ibang Komite sa Pagdiriwang ng Araw ni Balagtas 2005

<u>Mga Komite</u>		<u>Tagapangulo</u>
Timpalak sa Tula	-	Gng. Pinky Jane S. Tenmatay
Venue	-	Gng. Zenaida T. Cinco
Palatuntunan at Paanyaya	-	Gng. Sheilee B. Vega
Gawad	-	Bb. Brenda Jean M. Postrero
Pagtanggap	-	Dr. Leticia F. Macaraeg
Memorandum (CSC, DepEd, CHED)	-	Gng. Nora Bangalan-Rifareal
Broadcast Media	-	Bb. Jesusa A. Opulencia
Print Media	-	Bb. Miriam Palawan
Dahong Pang-alaala	-	Bb. Sandor B. Abad
Streamer at Video	-	G. Gregory Miles Granada
Lingkurang Panlahat	-	Dr. Rosalina C. Matienzo

Ang bawat tagapangulo ang bahalang gumawa sa memorandum ng kani-kanilang komite at maghanda na rin ng kaukulang badyet na kailangan. Itinindig ang pulong sa ganap na ika-3:00 ng hapon. Napagkaisahan ng lupon na tuwing Huwebes ng bawat linggo ang mga susunod pang mga pulong bago sumapit ang araw ng pagdiriwang.

Inihanda ni:

(Lgd.)

IRMA P. CANILAO

Kalihim, Araw ni Balagtas 2005

Iminungkahing Pagtibayin:

Lupong Tagapagpaganap

(Lgd.)

Dr. ROSALINA C. MATIENZO

Tagapangulo

(Lgd.)

Bb. LEONIDA B. VILLANUEVA

Ka-Tagapangulo

(Lgd.)

Gng. NORA G. BANGALAN-RIFAREAL

Kagawad

(Lgd.)

Dr. NORLINA MAMA-PAGUIO

Kagawad

(Lgd.)

Dr. LETICIA F. MACARAEG

Kagawad

(Lgd.)

Gng. ZENaida T. CINCO

Kagawad

KATITIKAN NG WORKSHOP SA PANUKALANG IRR NG BATAS REPUBLIKA 8439 NA GINANAP SA AUDIO-VISUAL ROOM NG PAMBANSANG SURIANG PANGKASAYSAYAN NOONG MARTES, 13 HULYO 2004, 8:30 NU–2:00 NT.

Dumalo:

Inh. Eva Acera
Bb. Carminda Arevalo
Bb. Paulita Avestruz
Ark. Veronica Dado
Gng. Marilou Dancel
Dr. Augusto De Viana
Bb. Julieta Dizon
Ark. Reynaldo Inovera
Gng. Emma Mula
Gng. Myrna Oclarino
G. Francisco San Pedro
Bb. Ma. Edna Santiago

- Kasalukuyang nirerebisa ng DOST ang mga Tuntunin at Kautusan na nagpapatupad ng Batas Republika Blg. 8439 o ang Magna Carta para sa mga siyentista, mga inhenyero, mga mananaliksik at iba pang kawani sa agham at teknolohiya sa pamahalaan. Hinggil dito, ang kalahating araw na *workshop* ay pinasimulan ni Ark. Reynaldo Inovero, Puno ng HPD, sa tulong ng Dibisyong Pampangasiwaan upang bumuo ng mga mungkahi at rekomendasyon.
- Ayon kay Bb. Dizon, may naunang rekomendasyon na noong Nobyembre 2001, sa panunungkulan ni Dr. Pablo S. Trillana III. May mga kawaning dapat mabigyan ng ganitong benepisyo at insentibo ayon sa Batas Republika. Ang ilan dito ay sina Marilou Dancel, isang kimiko, at Eva Acera at Candido Castro, pawang inhenyero sibil.
- Idinagdag niyang ang pondo para sa pagkakaloob ng nasabing benepisyo ay kukunin sa nakalaang badyet subalit depende kung may makukuha sa naimpok. Ang badyet sa taong ito ay tulad ng nakaraang mga taon, kaya makatatagpo tayo ng magkatulad na suliraning pinansiyal.
- Binasa ni Bb. Dizon ang naunang mga rekomendasyon, nakalakip ang sipi nito.
- Noong 2002, ang komite sa hazard na binuo para pamunuan ang pag-inspeksiyon sa kinauukulang mga ahensiya/mga tanggapan upang tiyakin ang karapat-dapat na makatanggap ng hazard pay ay bumisita sa laboratoryo ng NHI. Batay sa kanilang mga natuklasan at mga ebalwasyon, binigyan ng sertipikasyon ang mga karapat-dapat na mga tauhan upang makatanggap ng 30% hazard allowance.
- Tuwirang sinabi ni Bb. Dizon na ang pagpopondo sa mga benepisyo ay manggagaling sa mga impok ng ahensiya. Para sa kasalukuyang taon ay may nakalaang 25% mandatory savings para sa ganitong layunin.

- Iminungkahi ni Arkitekto Inovero na ibahagi sa lahat ang benepisyo upang ang lahat ay makinabang dito. Magkakaroon ng kasunduan hinggil sa porsiyento na ibabahagi sa ibang mga kawani.
- Ipinabatid ni Gng. Dancel na may panukalang ginawa upang isama ang mga tauhan ng MCC na nagtatrabaho sa laboratoryo na nasa ilalim ng DOST sa kategoryang tekniko. Subalit natuklasan na kulang sila sa itinakdang edukasyon.
- Sa pagsusuri sa mga probisyon ng Batas Republika 8439, binigyang diin ni Bb. Dizon ang mga sumusunod:
  1. Ang kahulugan ng “Siyentipiko at Teknolohikong mga Gawain” (Scientific and Technological Activities o STA) na tumutukoy sa lahat ng mga sistematikong gawaing may kinalaman sa paglikha, pag-unlad, pagpapalaganap at paggamit ng siyentipiko at teknikal na kaalaman sa lahat ng larangan ng natural na agham at teknolohiya.
  2. Mga uri ng STA:
    - a. **Ang Pananaliksik at Pagpapaunlad Eksperimental** (Research and Experimental Development o R & D) o alin mang sistematiko at malikhaing gawain sa mga larangan ng pisikal, natural, matematikal, at applied na agham sa pamamagitan ng paggamit ng mga pamamaraang makapagpaparami ng mga kaalaman, at ang paggamit ng kaalamang ito sa gayong mga larangan upang makalikha ng mga bagong aplikasyon;
    - b. **Ang Siyentipiko at Teknolohikong Serbisyo** (STS) na tumutukoy sa mga gawaing pansuporta sa mga pang-aghams na pananaliksik at pagpapaunlad, diseminasyon at aplikasyon ng mga pang-aghams at panteknolohiyang kaalaman (i.e. mga serbisyo ng aklatan, impormasyon, at museo, mga sarbey na heolohiko at idrolohiko, mga obserbasyong meteorolohiko at seismolohiko; pagtitipon ng routine statistics, testing, estandardisasyon, at kontrol sa kalidad; pagpapayo sa mga kliyente, pagkuha ng patent at lisensiya, mga serbisyong pang-inhenyeriya at panteknolohiya.
- Nabanggit ni Arkitekto Inovero na may natala na sila hinggil sa saklaw ng Pagpapahayag ng Patakaran ng DOST. Ang halimbawa ay ang kay Ark. Arnulfo Dado na isang propesyonal na arkitekto subalit siya ay gumaganap sa mga tungkuling may kinalaman sa agham sa laboratoryo ng MCC. Napagkasunduan na ang mga hustipikasyon at rekomendasyon ay dapat isagawa upang ang ibang mga kawani ay maging karapat-dapat.
- Tungkol sa Sek. 4.2, binigyang diin ni Bb. Dizon na ang mga tauhan ng MCC gaya nina Gng. Dancel at Inhenyero Acero at gayundin ni Inhenyero Castro ay nasuring karapat-dapat. Ang tungkulin at mandato ng kanilang uri ng trabaho ay may kinalaman sa

Agham at Teknolohiya.

- Hiniling ni Bb. Dizon ang mga puna ng mga puno ng dibisyon na naroroon hinggil sa probisyon. Ang mga sumusunod ang nagawang mga puna:
- Ang puno ng RPD na si Dr. De Viana ay umaamin na ang kaniyang mga tauhan ay di karapat-dapat sa Sek. 2.3.2 (STS) sapagkat sila, kabilang ang laybraryan, ay hindi gumaganap sa mga gawaing siyentipiko gaya ng sinasaad ng Magna Carta.
- Si Ark. Veronica Dado ng MHD ay nagpapalagay namang ang mga tauhan ng museo ay hindi karapat-dapat dahil sa uri ng kanilang trabaho.
- Si Arkitekto Inovero, sa kahilingan ni Bb. Dizon, ay sumang-ayon na ang mga hustipikasyon at rekomendasyon ay dapat ihanda ng mga tauhan na nagsisigawa sa siyentipikong HPD na gumaganap sa mga tungkuling may kinalaman sa agham.
- Nilinaw na ang mga allowance ay dapat maibigay kung may naimpok para dito. Ang gugulin para sa subsistence allowance ay tinatamasa na ng mga kawani sa pamamagitan ng mga per diem sa panahon ng kanilang paglalakbay.

Itinala:

(Lgd.)

JULIETA M. DIZON

Pinunong Pampangasiwaan I

Pambansang Komite sa Wika at Salin
Pambansang Komisyon para sa Kultura at mga Sining

KATITIKAN NG BUWANANG PULONG

Gusali ng NCCA, Intramuros, Maynila
6 Disyembre 2004

Mga Dumalo:

Almario, Virgilio S. (Puno ng PKWS, Indibidwal)
Constantino, Pamela C. (Pangalawang Puno, Indibidwal)
Zafra, Galileo S. (Kalihim, Indibidwal)
Añonuevo, Roberto T. (Kagawad, UMPIL)
Balde, Abdon, Jr. (Kagawad, Indibidwal)
Baquiran, Romulo, Jr. (Kagawad, SANGFIL)
Barcenas, Lourdes U. (Kagawad, Indibidwal)
Capitan, Severino S. (Kagawad, SWF-UP Los Baños)
Coroza, Michael M. (Kagawad, SALIN)
Delima, Purificacion (Kagawad, Cordillera Studies Center)
Naval, Jimmuel C. (Kagawad, Indibidwal)
Nicolas, Leuterio (Kagawad, FIT)
Zilmar, Grace (PDO I, SCD)
Odulio, Federico (PMD)

Mga Di-nakadalo:

Regala, Trinidad O. (Kagawad, Indibidwal)
Kinatawan ng Komisyon sa Wikang Filipino

1. Pagsisimula ng Pulong

Nagsimula ang pulong nang ika-12:30 ng hapon. Pinamahalaan ito ni Prop. Virgilio S. Almario, Puno ng Pambansang Komite sa Wika at Salin (PKWS).

2. Pagpapatibay sa Panukalang Adyenda

Iminungkahi ni Dr. Severino Capitan na pagtibayin ang adyenda. Pinangalawahan ito ni Dr. Pamela Constantino.

3. Pagbasa at Pagpapatibay sa Katitikan

Iminungkahi ni Dr. Capitan na pagtibayin ang katitikan ng pulong noong Oktubre 8, 2004. Pinangalawahan ito ni Prop. Joey Baquiran.

4. Mga Dapat Pag-usapan Batay sa Nakaraang Katitikan

4.1 Seminar-Workshop sa Filipino ng Pambansang Samahan ng Wika (PSW)

Iniulat ni Dr. Constantino na matagumpay na naidaos ng PSW ang seminar-workshop sa wika at panitikan sa Benguet State University. Dinaluhan ito ng higit sa 240 kalahok, kasama rito ang mga mananaliksik-kawani ng KWF.

4.2 Oras ng mga Pulong

Laging ika-10 ng umaga na gaganapin ang regular na pulong ng Komite. Napagkasunduan ito matapos konsultahin ang mga miyembro ng Komite na nanggagaling sa malayong lugar.

4.3 Tugon sa Pagkilos Laban sa Wikang Filipino

Patapos na ang resolusyon at *Kartilya ng Wikang Filipino*. Maglalaan ng isang resolusyon ang Komite na humihiling ng pondo sa Pambansang Komisyon para sa Kultura at mga Sining (PKKS) para sa reproduksiyon ng *Kartilya*. Limampung libo piso ang kailangan para sa pagpapalimbag ng 100,000 kopya. Hihilingin din na ma-upload ang *Kartilya* sa website ng PKKS. Titiyakin na mapalaganap nang husto ang *Kartilya* lalo sa mga paaralan.

Makikipagpulong din ang Komite sa Kalihim ng Kagawaran ng Edukasyon na si Florencio Abad paratalakayin ang EO 210 at personal na iabot ang resolusyon. Hihiling sa Sekretaryat na isa ayos ang pakikipagpulong sa Enero 20 o 27, 2004. Napagkasunduan ding isabay na sa araw na ito ang regular na pulong ng Komite.

4.4 Forum sa Ispeling

Iniulat ni G. Abdon Balde, Jr., isa sa inatasang mangasiwa sa forum sa ispeling, na matapos ang huling pulong ng Komite, dumeretso sila sa KWF para alamin ang saloobin nito sa pagdaraos ng forum sa ispeling. Nakausap nila si Dr. Fe Aldave-Yap na nagpahayag naman ng pagsang-ayon sa proyekto. Nangako pa ito sa magpapadala ng 50 kopya ng *2001 Revisyon ng Alfabeto at Patnubay sa Ispeling*. May isa pa silang nakausap sa KWF na nagbanggit na hindi sila nakatanggap ng paanyaya sa pulong ng Komite kung kaya hindi sila nagpapadala ng kinatawan.

Idinagdag ni Ginoong Balde na buo na ang programa at proposal para sa proyekto. Hindi lamang ito napaabot sa PKKS dahil nagkalituhan ang mga tagapangasiwa kung magiging proyekto pa nga ito ng Komite gayong nakatanggap ng abiso mula sa PKKS na kanselado muna ang lahat ng forum. Nilinaw ni Propesor Almario na talagang proyekto ito ng Komite. Ipaliliwanag na lang sa mga mag-aapropa ang kahalagahan ng proyekto. Nangangako ang mga tagapangasiwa na ipaabot na sa PKKS ang proposal.

Ipinaalala ni Propesor Almario na hindi kailangang gawing malaki ang forum, at sa halip, imbitahan lamang ang mga taong mahalaga sa usapin.

5. Pagtalakay sa mga Panukalang Proyekto

5.1 Paglilimbag ng *Dila ng Bayan: Mga Sanaysay sa Filipino*

Hindi tinatanggi ang proyekto. Ipapasabi muna sa proponent na kailangan sa proyekto ang isang mahusay na editor na magsasaayos ng koleksiyon at susulat ng introduksiyon na magbibigay ng konseptuwal na balangkas para sa pagsasama-sama ng mga sanaysay.

5.2 Seminar-Workshop on Language Issues in Philippine Education and Development

Di-aprobado. Hindi naniniwala ang Komite sa multilingualism bilang opsyon. Mas hinihikayat din ang pagdaraos ng mga kumperensiya sa nasa wikang Filipino.

Gayunman, maaaring makipagdiyalogo sa Komite ang proponent kung nanaisin nilang ipaliwanag pa ang kanilang proyekto.

5.2.1 Paglilimbag ng *Filipino at Pagpaplanong Pangwika: Pangalawang Sourcebook ng SANGFIL, 1994–2001*.

Aprobado. Gayunman, imumungkahi na isalang-alang ang mga komentaryo ng mga referee ng sourcebook. Kailangan ding ayusin ang gamit ng wika sa iba't ibang sanaysay ayon sa mapagkakasunduan sa forum sa ispelang.

5.3 Diskurso sa Lenguaheng Binisaya ng Imaheng Rehiyonal

Imumungkahing ibigay ang panukala sa Committee on Theater Arts o Literary Arts.

5.4 Paglimbag muli ng *Miirgu-irgo Atamo*

Pinansin na maaaring kailangan nito ng rebisyon sa halip na reprinting lamang. Maaaring hindi na tugma sa panahon ang nilalaman nito dahil matagal na itong unang nailathala.

Imumungkahing sa Summer Institute of Linguistics na humiling ng pondo dahil maliit lamang naman ang kailangan para sa proyekto.

6. Iba Pang Pinag-usapan

6.1 Ibinahagi ng Sekretaryat ang istatus ng naaprobahan nang proyekto: *Kapampangan Dictionary at Development of a Teacher-Training Module for the Teaching of Filipino Language and Culture to Second/Third Generations Overseas Filipinos*. Patuloy ang implementasyon ng dalawang proyekto.

- 6.2 Ipinaalam ni Dr. Constantino na may bago nang kinatawan ang PSW, si Dr. Jimmuel Naval. Hinalinhan niya bilang Pangulo ng samahan si Dr. Lilia Antonio. Ngunit dahil dati nang bahagi ng Komite si Dr. Naval bilang miyembrong indibidwal, may isang posisyon na mababakante. Napagkasunduan na bumuo ng resolusyon ang Komite upang pormal na maipasok si Dr. Teresita Fortunato upang di na siya makihati ng termino ng panunungkulan kay Atty. Lourdes Barcnas. Hinilingan din ang PSW na sumulat sila para pormal na maipaalam ang pagpapalit ng kinatawan sa Komite.
- 6.3 Nag-imbata sina G. Balde at G. Roberto Añonuevo sa paglulunsad ng kanilang aklat, *Hunyango sa Bato at Liyab sa Alaala*, na inilimbag ng University of Santo Tomas Press. Gaganapin ito sa Disyembre 11, 2004.

7. Pagtatapos ng Pulong

Natapos ang pulong nang 1:55 ng hapon.

Itinala ni

(Lgd.)

DR. GALILEO S. ZAFRA

Kalihim, PKWS

11

Mga Pormularyong Pampamahalaan

(Government Forms)

- Papel ng Datos Personal
- Deskripsiyon ng Posisyon
- Paghirang
- Panunumpa sa Katungkulan
- Kahilingan sa Pansamantalang Pagtatalaga
- Sertipikong Medikal
- Sinumpaang Salaysay Tungkol sa mga Ari-arian, Pagkakautang atbp
- Memorandum ng Kasunduan
- Aplikasyon sa Pagliban
- Aplikasyon para sa mga Espesyal na Pribilehiyo
- Pahintulot/Atas na Paglalakbay
- Katibayan ng Natapos na Paglalakbay
- Katunayan ng Pagpapakita
- Katunayan ng Paglabas
- Katunayan ng Kawalang-Pananagutan
- Balangkas ng Panukalang Proyekto
- Ulat sa Daloy ng Proyekto
- Ulat sa Pagmomonitor
- Payslip
- Talatukuyan
- Kapangyarihan ng Kinatawan
- Mga Kahilingan
  - Pahintulot sa Overtime
  - Bayad sa Overtime
  - Kasulatan sa Kapanganakan
  - Kasulatan sa Kasal
  - Pananaliksik
  - Inspeksiyon Bago Kumpunihin
  - Kahilingan para sa Serbisyo
  - Serbisyong Audio-Video
- Pass Slip
- Gate Pass
- Listahan ng Dumalo
- Nominasyon
- Iba't Ibang Uri ng Gawad/Sertipiko

- Pagkilala
- Pagpapahalaga
- Merito
- Katapatan
- Paglahok
- Pagdalo
- Pagtatapos
- Paglilipat
- Tsart ng Organisasyon

Mga Pormularyong Pampamahalaan (Government Forms)

Ang gastusin sa Paglalakbay / Pagbibiyahe (Traveling Expenses) ay maaaring matamo ng sino mang empleado ng pamahalaan na nagbibiyahe at napapaloob dito di lamang ang aktuwal na kakailanganin sa transportasyon kasama na ang kaniyang mga bagahe kundi gayon din ang aktuwal na gastusing pang-araw-araw (subsistence) at pangangasera (lodging) habang nasa biyahe o nakaliban sa permanenteng lugar ng pinagtatrabahuhan kasama na ang iba pang aytem ng dagliang pangangailangan niyon na maaaring sa pamamagitan ng pagpapalakad o regulasyon ay pahihintulutan ng Awditor at may pagpapatibay ng Pangulo ng Pilipinas (Seksiyon 297, Rebisadong Kodigo Administratibo)

PANUNUMPA SA KATUNGKULAN (Oath of Office)

Ang panunumpa sa katungkulan ay isinasagawa ng sino mang naglilingkod sa pamahalaan simula sa Pangulo ng Pilipinas hanggang sa nasasakupan nitong nakabababa sa kaniya bago gampanan ang tungkulin at gawaing iaatas sa kaniya ng pamahalaan at ng bayan. Ang mga pahayag na napapaloob sa panunumpa sa katungkulan ay makatotohanan, makahulugan, maikli, malinaw, at buo kung kaya't epektibo at mapuwersa.

Sa Artikulo VII, Seksiyon 5 ng Saligang Batas, matamang suriin ang nilalaman ng panunumpa sa katungkulan ng Pangulo ng Pilipinas, Pangalawang Pangulo, o Nanunungkulang Pangulo.

Sa Sek. 5 bago magsimula sa pagtupad ng kanilang katungkulan, ang Pangulo, ang Pangalawang Pangulo, ang Nanunungkulang Pangulo ay dapat magsagawa ng sumusunod na panunumpa o pagpapatotoo:

Mataimtim kong pinanunumpa (o pinatotohanan) na tutuparin ko nang buong katapatan at sigasig ang aking mga tungkulin bilang Pangulo (o Pangalawang Pangulo o Nanunungkulang Pangulo) ng Pilipinas, pangangalagaan at ipagtatanggol ang kaniyang Konstitusyon, ipatutupad ang mga batas nito, magiging makatarungan sa bawat tao, at itatalaga ang aking sarili sa paglilingkod sa bansa. Kasihan nawa ako ng Diyos. (Kapag pagpapatotoo ang huling pangungusap ay kakaltasin.)

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KATARUNGAN
(Department of Justice)
Maynila

PANUNUMPA SA KATUNGKULAN

Ako, si _____,
na hinirang sa katungkulan bilang, _____ ay
taimtim na nanunumpa/ na tutuparin ko nang buong husay at katapatan/ sa abot ng aking
kakayahan/ ang mga tungkulin ng aking kasalukuyang katungkulan/ at ng iba pang pagkaraan
nito ay gagampanan ko/ sa ilalim ng Republika ng Pilipinas;/ na aking itataguyod at ipagtatanggol/
ang/ Saligang Batas ng Pilipinas; tunay na mananalig at tatalima ako rito; na susundin ko ang mga
batas/ at mga kautusang legal/ ng mga sadyang itinakdang maykapangyarihan/ ng Republika
ng Pilipinas; at kusa kong babalikatin ang pananagutang ito/ nang walang ano mang pasubali/
o hangaring umiwas.

Kasihang nawa ako ng Diyos

_____

NILAGDAAN AT PINANUMPAAN sa harap ko ngayong _____
sa Lungsod ng Maynila, Pilipinas.

Pormularyo ng Panunumpa sa Katungkulan
(Oath of Office)

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA REGULASYONG PAMPROPESYONAL
Maynila

PANUNUMPA NG PROPESYONAL

Ako, si _____, ng _____
(Pook na Sinilangan, Bayan/Lungsod, Probinsiya)

ay taimtim na nanunumpa na itataguyod ko at ipagtatanggol ang Saligang Batas ng Pilipinas, na ako ay tunay na mananalig at tatalima rito; na susundin ko ang mga batas, mga utos na legal, at mga atas na ipinahayag ng mga sadyang itinakdang maykapangyarihan ng Republika ng Pilipinas, at kusa kong babalikatin ang pananagutang ito nang walang ano mang pasubali o hangaring umiwas.

Taimtim pa rin akong nanunumpa na sa lahat ng panahon at pook na kinaroroonan ay mahigpit akong manghahawakan sa mga etika at tuntuning propesyonal ng mga _____ sa Pilipinas, at marapat kong gagampanan nang buong husay sa abot ng aking makakaya ang mga tungkulin at pananagutang iniatang sa isang itinakdang _____.

Kasihang nawa ako ng Diyos.

_____
(Lagda)

A - _____
(No. ng Sedula) _____ (Kinuha sa) _____ (Petsa)

Nilagdaan at Pinanumpa sa harap ko ngayong ika- _____ ng _____, Taon ng ating Panginoon _____ sa _____, Pilipinas.

Selyong Dokumentaryo	PARA SA PAGPROSESONG PRC	
	Ok para magbayad _____	
	No. ng OR _____	_____ (Pinunong Tagapanumpa)
	Petsa ng Pagbayad _____	
	Propesyon _____	
	No. ng Rehistrasyon _____	
	Petsa ng Rehistrasyon _____	_____ (Katungkulan ng Opisyal)

PERSONAL NA DATOS	
Petsa ng Eksaminasyon:	Kasarian:
Pagkamamamayan:	Petsa ng Kapanganakan:
Estado Sibil:	Pangalan ng Asawa/Pagkamamamayan:
Pangalan ng Ama/Pagkamamamayan:	Pangalan ng Ina/Pagkamamamayan:

PAPEL SA PAGKUHA
(Claim Slip)

PANGALAN : _____ PROPESYON: _____
NO. NG REHISTRASYON: _____ PETA NG REHISTRASYON: _____

Ipakita ang papel na ito sa Bintanang Nagkakaloob _____ upang kunin ang lisensiyang propesyonal sa _____.

(PANSININ: ANG KINATAWANG MAY MAAYOS NA PAGKAKAKILANLAN AY DAPAT MAGHARAP NG NATATANGING KAPANGYARIHAN NG KINATAWAN (SPECIAL POWER OF ATTORNEY) MULA SA REHISTRADONG PROPESYONAL. ANG REHISTRADONG PROPESYONAL NA GUMAGANAP BILANG KINATAWAN AY MAAARING MAGPAKITA NG SULAT-PAHINTULOT AT NG KANIYANG PROPESYONAL NA PAGKAKAKILANLAN.

_____
Opisyal sa Rehistrasyon

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Lungsod Quezon

PANUNUMPA SA KATUNGKULAN

Ako si, _____ ng _____
_____ na (hinirang/ itinalaga) sa katungkulan bilang _____
_____ ay taimtim na nanunumpa na tutuparin kong buong husay at katapatan, sa
abot ng aking kakayahan, ang mga tungkulin ng aking kasalukuyang katungkulan at ng mga iba
pang pagkaraan nito'y gagampanan ko sa ilalim ng Republika ng Pilipinas; na aking itataguyod
at ipagtatanggol ang Konstitusyon ng Pilipinas; na tunay na mananalig at tatalima ako rito; na
susundin ko ang mga batas, mga kautusang legal, at mga dekreto ng pinaiiral ng mga sadyang
maykapangyarihan ng Republika ng Pilipinas; at kusa kong babalikatin ang mga pananagutang
ito, nang walang ano mang pasubali o hangaring umiwas.

KASIHAN NAWA AKO NG DIYOS.

_____
LAGDA

Klase ng Sedula _____, No. _____
Kinuha sa _____
Petsa _____

Nilagdaan at pinanumpa sa harap ko ngayong ika-_____ ng _____
_____.A.D. sa _____ Pilipinas.

_____
(Pinunong Tagapagpanumpa)

Magdikit ng Isang
P 30 Sentimong
Selyo dokumentaryo

CSC PORMULARYO 212 (Rebisyon 2010)

PAPEL NG DATOS PERSONAL

Sulatan nang maayos. Punan ang nararapat na kahon ng markang tsek at gumamit ng panibagong papel kung kinakailangan.

No. ng KSS:

(pupunan ng kss)

PERSONAL NA IMPORMASYON

APELYIDO			
UNA			
PANGGITNA	Karugtong na Pangalan (Hal. Jr., Sr.,)		
Petsa ng Kapanganakan	Adres ng Tirahan		
Lugar ng Kapanganakan			
Kasarian ☐ Lalaki ☐ Babae			
Kalagayang Sibil ☐ Walang Asawa ☐ May-Asawa ☐ Balo ☐ Hiwalay ☐ at iba pa. Ilagay_____	Zip code No. ng Telepono		
Pagkamamamayan	Permanenteng Tirahan		
Taas		Zip code No. ng Telepono	
Timbang	E-MAIL (Kung Mayroon)		
Tipo ng Dugo			
No. ng GSIS Policy			
No. ng Pagibig I.D.		No. ng Cell Phone (Kung Mayroon)	
No. ng PhilHealth		Ahensiya, No. ng Empleado	
No. ng SSS		TIN	

BACKGROUND NG PAMILYA

Apelyido ng Asawa Unang Pangalan Gitnang Pangalan		Pangalan ng anak/mga Anak	Petsa ng Kapanganakan (mm/dd/yyyy)
Hanapbuhay			
Pangalan ng Ahensiyang Pinagtatrabahuhan			
Adres ng Pinagtatrabahuhan			
No. ng Telepono			

(Ipagtuloy sa ibang papel kung kinakailangan)

Apelyido ng Ama Unang Pangalan Gitnang Pangalan			
Pangalan ng Ina noong Dalaga			
Apelyido			
Unang Pangalan			
Gitnang Pangalan			

(Ipagtuloy sa ibang papel kung kinakailangan)

Mga Pormularyong Pampamahalaan

EDUKASYON							
Antas	Pangalan ng Paaralan	Digri / Kurso	Taon nang Natapos	Mataas na Grado/ Antas/ Yunit na Nakuha	Saklaw ng Petsa ng Pagdalo		Iskolaryip/ Akademikong Parangal na Tinanggap
					Mula	Hanggang	
Elementarya							
Sekundarya							
Bokasyonal							
Kolehiyo/ Pamantasan							
Araling Gradwado							
Elihibilidad sa Serbisyo Sibil							
Pangalan ng Pagsusulit		Nakuhang Marka	Petsa ng Pagsusulit	Lugar ng Pagsusulit	Lisensiya Bilang at Kung kailan binigay		
Talaan ng Paglilingkod							
Petsang Nasasaklaw ng Paglilingkod	Posisyon	Departamento/ Ahensiya	Buwanang Sahod	Istatus ng Pagkahirang	Uri ng Sahod	Gobyernong Serbisyo (Oo/Hindi)	
Elementarya							
Sekundarya							
Mataas/Bokasyonal na Paaralan							
Kolehiyo/Pamantasan							
Araling Gradwado							
Kusang Pagtatrabaho o Nakiisa sa Gawaing Pambayan/ Di-Gobyerno/ Mamamayan/Kusang Paglilingkod sa Organisasyon							
Pangalan at Adres ng Organisasyon		Saklaw na Petsa	Bilang ng Oras	Posisyon / Uri ng Gawain			
(Ipagtuloy sa ibang papel kung kinakailangan)							

Pagsasanay sa Iba Pang Programa o Panayam (Simulan mula sa Kasalukuyan)			
Titulo ng Seminar/ Kumperensiya (Isulat nang Buo)	Saklaw na Petsa ng Pagdalo (Mula-Hanggang) (Buwan/ Petsa/Taon)	Bilang ng Oras	Nangasiwa/Nagtaguyod
(Ipagpatuloy sa ibang papel kung kinakailangan)			
Iba Pang Impormasyon			
Natatanging Kasanayan	Di-Akademikong Karangalan/ Pagkilala	Kasapi ng Asosasyon/Organisasyon	
(Ipagpatuloy sa ibang papel kung kinakailangan)			
Ikaw ba ay may kamag-anak sa dugo o matrimonyo ng humihirang o nagrerekomenda, na puno ng kawanihan o tanggapan o taong kagyat na mamamahala sa iyo?		☐ Oo / ☐ Hindi, Kung "Oo", ibigay ang sumusunod na impormasyon. _____ _____	
Ikaw ba ay napatangan, isinakdal o nilitis sa paglabag sa batas, kautusang bayan o tuntunin sa alin mang hukuman o kapulungan?		☐ Oo / ☐ Hindi, Kung "Oo " , ibigay ang sumusunod na impormasyon. _____ _____	
Ikaw ba ay napatangan/pinatangan o nilitis sa ano mang paglabag sa disiplinang militar, pandagat, konstabularya sa alin mang kapulungang militar, pandagat o konstabularya o nalapatan ng disiplinang administratibo?		☐ Oo / ☐ Hindi, Kung "Oo," ibigay ang sumusunod na impormasyon. _____ _____	
Ikaw ba ay may karanasan sa paglilingkod sa pamahalaan at/o pribadong bahay-kalakal?		☐ Oo / ☐ Hindi, Kung "Oo", ibigay ang sumusunod na impormasyon. _____ _____	
Ikaw ba ay itiniralag na sa ano mang paglilingkod? o napilitang pinagbitiw maliban sa kakulangan ng gawain o pondo? Nagpahinga sa paglilingkod?		☐ Oo / ☐ Hindi, Kung "Oo," ibigay ang sumusunod na impormasyon. _____ _____	
Sanggunian: (Taong di-kamag-anak at walang kaugnayan sa trabahong papasukan)			
Pangalan	Katungkulan/Tirahan	No. ng Telepono	

Mga Pormularyong Pampamahalaan

PINATUTUNAYAN KO NA ANG INILAHAD KONG KASAGUTAN SA ITAAS AY PAWANG TOTOO AT WASTO SA ABOT NG AKING KAALAMAN AT PANINIWALA

Numero ng Sedula: _____

Ibinigay sa: _____

Ibinigay noong: _____

_____
Lagda (Lagdaan sa loob ng Kahon)

_____
Petsa nang Naisagawa

Hugis Pasaporte

Kaliwang Hinlalaki

**AHENSIYA NG MGA MANGGAGAWANG PILIPINO SA IBAYONG DAGAT
PANGASIWAAN SA KAPAKANAN NG MANGGAGAWANG PILIPINO
KORPORASYON NG PAMBANSANG KALUSUGAN PARA SEGURIDAD
(Overseas Workers Welfare Administration)**

TALA NG DATOS PERSONAL

PERSONAL NA DATOS

Pangalan: _____
Apelyido Pangalan Gitnang Pangalan

Tirahan: _____

Kapanganakan: Buwan _____ Araw: _____ Taon: _____ No. ng Pasaporte _____
 Kasarian: Lalaki Babae Katayuan sa Buhay Walang Asawa Hiwalay
 May-Asawa Balo

Pinakamataas na Antas ng Pag-aaral na Natapos: _____
 Pangalan ng Asawa (Kung Kasal): _____ Pangalan ng Ina noong Dalaga: _____
 (Mga Tatanggap ng Benepisyo mula sa Ahensiya):
Pangalan Kaugnayan Tirahan

Itinalaga na padadalhan ng bahagi ng sahod ng Ahensiya:

KONTRATA PARTIKULAR MULA SA AHENSIYA	Pagbabago (Kung Kailangan)
Pangalan ng Prinsipal/ Tanggapan/ Ahensiya : _____	_____
Tirahan: _____	_____
Bansang pupuntahan: _____ No. ng Telepono: _____	_____
Hangganan ng Kontrata: _____ Buwanang Sahod: _____ Salapi: _____	_____
Huling Petsa ng Pag-alis sa Pagbabakasyon trabaho sa Pilipinas: _____	_____
Petsa ng Iskedyul na pag-alis/ pagbalik sa ahensiya mula sa trabaho: _____	_____
Pangalan sa Ahensiya (Kung Naayon) : _____	_____

Lagda ng Empleado

Pagpapatibay ng Awtorisadong Opisyal

(Ang bahaging ito ay pupunan ng Ahensiya---Para sa Sipi ng PHILHEALTH)

Pangalan: _____
Apelyido Pangalan Gitnang Pangalan

Tirahan: _____ No. ng Telepono : _____

Araw ng Kapanganakan: Buwan: _____ Araw: _____ Taon: _____ Lugar ng Kapanganakan: _____
 Kasarian: Lalaki Babae Katayuan sa Buhay Walang Asawa May Asawa
 Hiwalay Balo

BENEPISYARYO

20 -Taong gulang pababa sa mga bata, 60-taong gulang pataas para sa magulang, at asawang walang trabaho.

Pangalan ng mga Bata / Magulang / Asawa	Kasarian	Kaugnayan sa Ahensiya	Petsa ng Kapanganakan
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Ako ay nagpapatunay na ang pahayag na nasa itaas na ay totoo at tama.

_____
Lagda ng Manggagawa

Pormularyo 1, MC KSS (CSC)

DESKRIPSIYON NG POSISYON

1. PANGALAN NG EMPLEADO (APELYIDO) (UNA) (GITNANG INISYAL)			
2. KAGAWARAN, KORPORASYON O AHENSIYA		3. KAWANIHAN NG TANGGAPAN	
4. KAGAWARAN/ SANGAY/ DIBISYON		5. LUGAR NG TRABAHO	
6a. KASALUKUYANG BATAS NG PRESUPWESTO (APPROPRIATING ACT) BOARD RES. BLG. NG ORD. BLG. NG AYTEM	6b. NAKALIPAS NA BATAS NG PRESUPWESTO (APPROP. ACT) BOARD RES. BLG. NG ORD. BLG. NG AYTEM	7a. SUWELDO AWTORISADO AKTUWAL	7b. IBA PANG KOMPENSASYON KARAGDAGANG KOMP. PERA
8. OPISYAL NA DESIGNASYON O POSISYON		9. PANUKALANG TITULO NG PAGTATRABAHO (IWANG WALANG SAGOT)	
10. KLASIPIKASYON SA WAPCO NG POSISYONG ITO		11. PANGKATANG TITULO NG HANAPBUHAY	
12. PARA SA POSISYON SA PAMAHALAANG LOKAL, LAGYAN NG TSEK ANG YUNIT PAMPAMAHALAAN AT ANG KLASE NG YUNIT <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> [ ] MUNISIPYO [ ] LUNGSOD [ ] LALAWIGAN </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 5px;"> Una [ ] Pang-2 [ ] Pang-3 [ ] Pang-4 [ ] Pang-5 [ ] Pang-6 [ ] Pang-7 [ ] </div>			
13. PAHAYAG NG MGA TUNGKULIN AT GAWAIN. Kung kailangan pa ang dagdag na espasyo, maglakip ng mga dagdag na papel.			
Porsiyento ng Oras ng Pagtatrabaho			
14. PAMAGAT NG POSISYON NG TUWIRANG SUPERBISOR		15. PAMAGAT NG POSISYON NG KASUNOD NA NAKATATAAS NA SUPERBISOR	
16. MGA PANGALAN, TITULO AT BLG. NG AYTEM NG MGA TAONG TUWIRAN MONG PINAMAMAHALAAN (Kung higit sa pito /7, itala lamang ang kanilang aytem)			

17. MGA MAKINA, KASANGKAPAN, KAGAMITAN, ATBP NA GINAGAMIT PALAGI SA PAGTUPAD NG TRABAHO			
18. MGA KONTAK O INUUGNAYAN			19. KONDISYON/ KALAGAYAN NG PAGTATRABAHO
	PAMINSAN- MINSAN	MADALAS	
BALANA/MADLA	[ ]	[ ]	NORMAL NA KALAGAYAN NG PAGTATRABAHO [ ]
IBA PA	[ ]	[ ]	TRABAHO SA LABAS NG OPISINA [ ]
MGA SUPERBISOR	[ ]	[ ]	MGA PAGLALAKBAY LANTAD SA IBA-IBANG LAGAY NG PANAHON [ ]
PANGASIWAAN	[ ]	[ ]	IBA PA (TIYAKIN) [ ]
IBA PA (TIYAKIN)	[ ]	[ ]	
20. PINATOTOHANAN KO NA ANG MGA SAGOT SA ITAAS AY WASTO AT KOMPLETO.			
_____		_____	
PETA		LAGDA NG EMPLEADO	
21. ILARAWAN NANG MAIKLI ANG PANGKALAHATANG GAWAIN NG YUNIT O SEKSIYON			
22. ILARAWAN NANG MAIKLI ANG PANGKALAHATANG GAWAIN NG POSISYON			
23a. IDETALYE ANG KAILANGANG KUWALIPIKASYON AYON SA MGA TAON AT URI NG EDUKASYONG ISINAALANG-ALANG SA PAGPUNO NG BAKANTE PARA SA POSISYONG ITO. (Isaisip ang posisyon kaysa sa kuwalipikasyon ng kasalukuyang nanunungkulan. Ang aytem ay kailangang lagyan para sa lahat ng posisyon bukod sa pagtuturo)			
EDUKASYON :			
KARANASAN :			
23b. MGA LISENSIYA O SERTIPIKONG KAILANGAN UPANG MAGAMPANAN ANG TRABAHO. KUNG MAYROON...			
24. PINATUTUNAYAN KO NA ANG MGA SAGOT SA ITAAS AY WASTO AT KOMPLETO.			
_____		_____	
PETA		LAGDA/TITULO NG TUWIRANG SUPERBISOR	
APROBADO:			
_____		_____	
PETA		PUNO NG AHENSIYA	

Pormularyo ng Paghirang

Pormularyo ng KSS (CSC) No. 33
(Binago, 1998)

Republika ng Pilipinas
Republic of the Philippines

_____
Ahensiya
_____

Ginoo/Gng./Bb.:
Mr./Mrs./Ms.:

Kayo ay nahirang na _____ na may
You are hereby appointed as _____ with a

istatus _____ sa _____
(Status) at (Agency)

sa pasahod na _____ piso kada taon.
with a compensation rate of _____ pesos per annum.

Ito ay magkakabisa sa petsa ng pagganap mo ng tungkulin subalit di aaga
The effectivity date of this appointment shall be the date of actual assumption by the appointee but not earlier.

sa petsa ng pagpirma ng puno ng tanggapan o ng humirang na awtoridad.
than the date of issuance of the appointment which is the date of the appointing authority.

Ang paghirang na ito ay _____ bilang kapalit ni
This appointment is (Original, Promotion, etc.) vice

_____ na _____
who (transferred, retired, etc.)

at ayon sa Aytem ng Plantilya No. _____ Pahina _____
and in accordance with Plantilla Item No. Page

Sumasainyo,
Very truly yours,

_____
Puno ng Tanggapan
Head of Agency

_____
Petsa ng Pagpirma
Date of Signing

Komisyon sa Serbisyo Sibil

Awtorisadong Opisyal / Komisyon sa Serbisyo Sibil
Authorized Official / Civil Service Commission

Sertipikasyon
Certification

Ito ay pagpapatunay na ang lahat ng dapat gawin at mga kailangang dokumento para sa paghirang na ito ayon sa CSC MC No. _____, s. 1998 ay nasunod na, narebyu at napatunayang nasa ayos.

This is to certify that all requirements and supporting papers pursuant to MC No. _____, s. 1998 have been complied with, reviewed and found to be in order.

Ang posisyon ay nalathala sa _____ noong _____.
(The position was published at) (on)

_____
Pinunong Pantauhan (HRMO)
Personnel Officer (HRMO)

Sertipikasyon
Certification

Ito ay pagpapatunay na ang nahirang ay nagdaan sa pagsusuri ng Lupon sa Pagpili/Promosyon ng Tauhan at nakitang kuwalipikado.

This is to certify that the appointee has been screened and found qualified by the Personnel Selection/ Promotion Board.

_____
Tagapangulo
Chairman
Lupon sa Pagpili/Promosyon ng Tauhan
Personnel Selection / Promotion Board

Mga Notasyon

_____
_____

ANUMANG BURA O PAGBABAGO SA AKSIYONG GINAWA NG KOMISYON SA SERBISYO SIBIL AY MAGPAPAWALANG BISA SA PAGHIRANG NA ITO MALIBAN KUNG ANG PAGBABAGO AY NAKASULAT NA KINUMPIRMA NG KOMISYON.

Petsa ng paglabas sa KSS/Komisyon
Mga Pagbibigyan ng Kopya:

Orihinal	-	Kopya ng nahirang
Pangalawang Kopya	-	para sa Komisyon sa Serbisyo Sibil
Pangatlong Kopya	-	para sa Ahensiya

Kahilingan para sa Pansamantalang Pagtatalaga

MEMORANDUM BLG. _____

MULA KAY: _____

PARA KAY: _____

PAKSA : _____

PAKSA : _____

x ----- x

Kayo ay pansamantalang itatalagang _____

simula _____ hanggang _____ o walang

itinatakda bilang _____

Makipag-ugnay kaagad kay _____

Ang pagtatalagang ito ay karagdagang gawain ngunit [ ] may karagdagan [ ] walang
karagdagang sahod maliban sa matatanggap ninyong _____ simula

TUMALIMA.

_____
Lagda ng Awtorisadong Opisyal

**KAHILINGAN PARA SA PANSAMANTALANG DESTINO/PAGTATALAGA
FORMULARYO NG KSS (CSC), NO. 405**

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Lungsod Quezon

(Dapat isagawa ng ahensiyang ang mga empleado ay may permanenteng appointment o pagkahirang. Kung ang pagdestino o pagtatalaga ay buhat sa isang tanggapan tungo sa iba, ang mga aytem Blg. 1-7, 10-11 ay dapat na may patunay ng ahensiyang pinapasukan ng empleado, at ang mga aytem Blg. 8-9, 12-13 ng ahensiyang humihiling.)

1. Pangalan ng empleadong balak ilipat ng destino	2. Katungkulan	3. Istatus ng pagkahirang (permanente, probisyonal o pansamantala)	4. Seksiyon at/o Dibisyon
5. Katungkulan (sa panahon ng pagtatalaga)	6. Saan		7. Panahon ng pagtatalaga (Sabihin ang saklaw na petsa)
8. Uri ng mga tungkuling gagampanan samantalang nakadestino/nakatalaga			
9. Dahilan ng pansamantalang destino/pagtatalaga	10. Kabuuan ng tauhang bumubuo ng ahensiya	11. Bilang ng mga taong nakatalaga na nang iharap ang kahilingang ito	
12. Ang kahilingan ba sa pagtatalaga ng tinutukoy ditong empleado ay ( ) para sa unang pagkakataon ( ) para sa pagpapatuloy ng destino/pagtatalaga			
13. Kung ang kahilingan ay para sa pagpapatuloy o ekstensiyon, sabihin ang orihinal na petsa ng destino/pagtatalaga.			
PINATUTUNAYANG WASTO:			
_____		_____	
Lagda ng Puno ng Ahensiyang pinapasukan ng empleado		Lagda ng Puno ng Ahensiyang humihiling	

KAHILINGAN PARA SA PANSAMANTALANG PAGTATALAGA

Empleadong Itatalaga : _____

Posisyon : _____ Sangay : _____

Kalagayan ng Paghirang : [ ] Kontraktuwal
[ ] Permanente

Posisyon sa lilipatang katungkulan sa oras ng pagtatalaga: _____

Lugar/Departamento/Ahensiya : _____

Saklaw na Petsa sa Pagtatalaga batay sa araw ng pagpapatibay ng bisa _____

TUNGKULIN AT GAMPANIN SA POSISYONG PINAGTALAGAHAN

Bilang ng mga empleadong kumakatawan sa Ahensiya :
_____

Dahilan ng Pagtatalaga : _____

Binigyang Pansin:

Lagda ng Awtorisadong Opisyal
ng Humihiling na Ahensiya

Pinatunayan ni:

_____
(Awtorisadong Opisyal)

PORMULARYO NO. 211 KSS (CSC), 1997
SERTIPIKONG MEDIKAL
SERBISYO SIBIL NG PILIPINAS
 Para sa Empleo

INSTRUKSIYON

1. Ang Sertipikong Medikal na ito ay dapat isagawa ng isang doktor ng pamahalaan.
2. Ilakip ang Sertipikong ito sa orihinal na pagkahirang (appointment) at pagkabalik sa dating tungkulin.

PARA SA IMINUNGKAHING HIRANGIN

PANGALAN (Apyido, Una, Gitna. Kung babaeng may-asawa, itala ang pangalan nang dalaga)			AHENSIYA
TIRAHAN			MUNGKAHING POSISYON
EDAD	KASARIAN	ESTADO SIBIL	

Mga Test na Medikal at Pisikal Bago ang Empleo

1. Test sa dugo
2. Suri sa lhi
3. X-ray sa dibdib
4. Test sa Droga
5. Eksaminasyong Neuro-Psychiatric

PANSIN: ILAKIP SA PORMULARYONG ITO ANG LAHAT NG RESULTA SA EKSAMIN

PARA SA DOKTOR

Pinatutunayan ko rito na personal kong ineksamin ang nakasaad na indibidwal at napatunayang siya ay may kakayahang pisikal at mental para sa Empleo.			Idikit ang Selyong dokumentaryo
Lagda ng Doktor	No. ng Sertipiko		Iba Pang Impormasyon Tungkol sa Hinirang
Opisyal na Designasyon		Taas	Timbang
Ahensiya		Petsa ng Eksamin	

Mga Pormularyong Pampamahalaan

Pormularyo ng Sinumpaang Salaysay

(Pormularyo No. 1)1994

**SINUMPAANG SALAYSAY TUNGKOL SA MGA ARI-ARIAN,
PAGKAKAUTANG, NETONG HALAGA,
MGA KONEKSIYON SA NEGOSYO AT PANANALAPI, AT IDENTIPIKASYON
NG MGA KAMAG-ANAK SA SERBISYONG PAMPAMAHALAAN**
Hanggang sa Disyembre _____
(Atas ng R.A. No. 6713)

Pangalan : _____
Apelyido Pangalan G.I.

Posisyon/Kita _____

Adres : _____

Opisina: _____

Adres ng Opisina: _____

Pangalan ng Asawa: _____
Apelyido Pangalan G.I.

Posisyon : _____

Opisina: _____

Mga anak na walang asawa at wala pang 18 taong gulang	
Pangalan	Petsa ng Kapanganakan

A. MGA ARI-ARIAN, PANANAGUTAN AT KABUUNANG HALAGA

1. ARI-ARIAN

a. Ari-ariang Lupa

URI	LOKASYON	TAON NG PAGKAKAKUHA	URI NG PAGKAKUHA (Pansarili, Pangmag-asawa o Komunal)	TASA SA HALAGA	MAKATWIRANG HALAGA SA KASALUKUYANG MERKADO	HALAGA NG PAGKAKUHA	
						LUPA GUSALI ATBP	MEHORA

KABUUNAN: P _____

b. Personal at Iba Pang Ari-arian

URI	TAON NG PAGKAKUHA	HALAGA NG PAGKAKUHA

KABUUNAN: P _____

2. PANANAGUTAN (Utang, Sangla, atbp)

URI	PANGALAN NG KREDITOR	HALAGA

KABUUNAN(1a+1b)P _____

NETONG HALAGA [Kabuuang halaga ng Ari-arian (1a+1b) na binawas ng Kabuuan ng Pananagutan (2)	KABUUNAN: P _____
--	-------------------

(Pansin: Gumamit lamang ng dagdag na pormularyo/papel kung kailangan. Pakisagutan itong pormularyo nang kabilaan.)

B. ANG PINAGKAKAKITAANG NEGOSYO AT MGA KONEKSIYONG PINANSIYAL

Mayroon ka bang pinagkakakitaang negosyo at iba pang koneksiyong pinansiyal kabilang na ang sa iyong asawa at mga anak na walang asawa at wala pang 18 taong gulang na nakatira sa iyong tahanan?

[ ] Oo. [ ] Hindi. Kung oo, pakilahad ang mga detalye.

PANGALAN	PANGALAN NG KOMPANYA	ADRES	URI NG PINAGKAKAKITAANG NEGOSYO AT/O KONEKSIYONG PINANSIYAL	PETSA NG PAGKAKUHA

C. IDENTIPIKASYON NG MGA KAMAG-ANAK SA SERBISYONG PAMPAMAHALAAN

Sa abot ng iyong kaalaman, ikaw ba ay may kamag-anak sa ikaapat na antas o may kaugnayan sa matrimonyo na nagtatrabaho sa pamahalaan? [ ] Oo. [ ] Hindi. Kung oo, pakibigay ang detalye.

Pangalan	Posisyon	Kaugnayan	Pangalan/Adres ng Opisina

Sa pamamagitan nito ay pinatutunayan ko sa abot ng aking kaalaman at impormasyon, na ang mga ito ay totoo ng paghahayag ng aking mga ari-arian, pananagutan, netong halaga, negosyong pinagkakakitaan at koneksiyong pinansiyal kabilang na ang sa aking asawa at mga anak na walang asawa at wala pang 18 taong gulang at ang mga pangalan ng aking kamag-anak sa pamahalaan hanggang sa Disyembre 31, _____, na hinihingi at alinsunod sa R.A. 6713.

Sa pamamagitan nito ay binibigyang kapangyarihan ko ang Ombudsman o ang awtorisadong kinatawan nito na kunin sa mga angkop na ahensiyang pampamahalaan, kabilang ang Kawanihan ng Rentas Internas, ang mga kasulatang maaaring magpakita ng aking mga ari-arian, pananagutan, netong halaga, pinagkakakitaang negosyo at koneksiyong pinansiyal, upang isama ang sa aking asawa at mga anak na walang asawa at wala pang 18 taong gulang at naninirahang kasama ko sa aking pamamahay na sumasaklaw sa mga nagdaang taón kabilang ang unang taóng ako’y nagtrabaho sa pamahalaan.

Petsa: _____

_____
Lagda ng Asawa

_____
Lagda

TIN : _____
Sedula: _____
Inilabas sa : _____
Inilabas noong : _____

TIN : _____
Sedula: _____
Inilabas sa : _____
Inilabas noong : _____

ISINAGAWA AT NILAGDAAN SA harap ko ngayong ika-_____ araw ng _____ na ipinakita ang sedula na nakalahad sa itaas.

_____
Pinunong Nagpanumpa

MEMORANDUM NG KASUNDUAN

SA KABATIRAN NG LAHAT:

Ang MEMORANDUM NG KASUNDUAN na ito ay ginawa at pinagtibay ngayong ika-19 ng Marso 2004 sa Lungsod ng Maynila.

Ang KOMISYON SA WIKANG FILIPINO (KWF) na may tanggapan sa Watson Building Malacañang Complex, 1610 J.P. Laurel Street, 1005 San Miguel, Maynila at kinakatawan ng Tagapangulong Komisyoner, **Dr. NITA P. BUENAOBRA**, na tutukuyin nito sa "Unang Panig"

at ng

PANREHIYONG SENTRO NG WIKANG FILIPINO (PSWF) R-XIII (CARAGA) na nakabase sa **Northern Mindanao State Institute of Science & Technology (NORMISIST)**, Ampayon, Lungsod ng Butuan at kinakatawan ni **Dr. EDGAR W. IGNACIO**, ang Pangulo na tutukuyin pagkatapos nito na "IKALAWANG PANIG" ay

NAGPAPATUNAY

SAPAGKAT, ang Unang Panig ay may pakikipagsundo sa Panrehiyong Sentro sa Wikang Filipino na nakabase sa mga pang-estadong unibersidad at kolehiyo para magplano at magsagawa ng mga programa at iba pang gawain na titiyak sa higit na pagpapaunlad, pagpapayaman, pagpapalaganap at preserbasyon ng Wikang Filipino at iba pang mga Wika ng Pilipinas kasama na rito ang pangunguna sa pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa tuwing sasapit ang buwan ng Agosto;

SAPAGKAT, ang Ikalawang Panig ay bisig-tagapagpaganap ng Komisyon sa Wikang Filipino sa antas panrehiyon para isakatuparan ang mga proyektong pangwika sa rehiyon.

SAPAGKAT, ang Ikalawang Panig sa pamamagitan ng PSWF R-XIII (CARAGA) Direktor na si **Gng. LOLITA M. FUNCION** para sa ikapagtatagumpay ng pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa ay maglulunsad ng palatuntunan; at

SAPAGKAT, ang pagdaraos ng Buwan ng Wikang Pambansa ay isang mabisang gawain/stratehiya na nagpapalaganap ng wikang pambansa, ang PSWF R-XIII (CARAGA) at KWF ay nagkasundo na pagkalooban ng tulong pinansiyal ang huli na gugugulin sa mga gastusin sa pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa 2004.

DAHIL DITO, ang Unang Panig ay magkakaloob ng halagang **DALAWAMPUNG LIBONG PISO (Php. 20,000.00)** LAMANG bilang tulong pinansiyal sa pasubali na ang Ikalawang Panig ay magbibigay ng Liquidation Report pagkaraan ng tatlung araw.

SA KATUNAYAN NG LAHAT, ang mga panig ay kapwa lumagda sa ibaba nito ngayong ika-19 ng Marso, 2004 sa Lungsod ng Maynila.

(Lgd.)

DR. NITA P. BUENAOBRA
Tagapangulong Komisyoner IV
Komisyon sa Wikang Filipino

(Lgd.)

Dr. EDGAR W. IGNACIO
Pangulo
Northern Mindanao State Institute
of Science & Technology

Mga Saksi

(Lgd.)

LORNA LYNN L. WENCESLAO
Budget Officer III
Katuwang PSWF

(Lgd.)

LOLITA M. FUNCION
Direktor, PSWF- R-XIII
Northern Mindanao State
Institute of Science and Technology

(Lgd.)

BERNADETTE F. MERIOLES
Accountant III

NOTARYO

Republika ng Pilipinas
Lungsod ng Butuan

Ang Memorandum ng Kasunduang ito ay may dalawang pahina at may lagda ng mga taong kaugnay sa kasunduang ito sa kaliwang bahagi ng unang pahina na lahat ay Selyado at Notaryo ko. (si Dr. Edgar V. Ignacio lamang ang humarap)

Saksi ang aking lagda at selyo ngayong ika _____ ng _____ 2004.

Doc. No. _____

Page No. _____

Book No. _____

Series of _____

MGA PANUTO SA KAHILINGAN NG PAGLIBAN

1. Ang aplikasyon sa pagliban dahil sa bakasyon o pagkakasakit para sa isang buong araw o higit pa ay dapat isagawa sa pormularyong ito sa dalawang kopya man lamang.
2. Ang aplikasyon sa **pagliban dahil sa pagkakasakit** para sa isang buong araw o higit pa ay **dapat na iharap kaagad sa pagpasok ng empleado mula sa nasabing pagliban.**
3. Ang aplikasyon sa pagliban dahil sa bakasyon ay **dapat iharap nang maaga** o hangga't maaari, limang (5) araw bago magbakasyon.
4. Ang aplikasyon sa pagliban dahil sa pagkakasakit na iniharap nang maaga o mahigit sa limang (5) araw ay dapat lakipan ng patunay ng doktor. Sakaling hindi nagpatingin sa doktor, dapat magharap ng affidavit ang aplikante.
5. Ang isang empleado na lumiban nang walang pinagtibay na pagliban ay hindi makatatanggap ng sahod para sa kaukulang panahon ng kaniyang di-awtorisadong pagliban.
6. Ang aplikasyon sa pagliban para sa tatlung (30) araw o higit pa ay dapat lakipan ng patunay ng kawalan ng pananagutan sa salapi o ari-arian.

KAHILINGAN SA PAGLIBAN

Pampaaralan/Pangkolehiyo/Pang-unibersidad

APELYIDO/ PANGALAN/ GITNANG PANGALAN	_____		[ ] KONTRAKTUWAL [ ] PERMANENTE
EMPLEADO # TELEPONO	Tirahan: _____		KAGAWARAN POSISYON
Uri ng Pagliban	PETSA NG SIMULA	PETSA NG TAPOS	BILANG NG PAGPASOK SA BUONG TAON _____ BILANG NG ARAW SA BUWAN NG _____
<p>• <i>Pinatutunayan na lahat ng impormasyon sa itaas ay tama. Anumang pagkakamali sa nasabing impormasyon ay dahilan para sa aking aksiyong disiplinaryo. Samantala ay lubusan kong nauunawaan kung wala na akong natitirang kredit ng pagliban sa mga nakaraang araw/buwan/taon na aplikasyon, ang saklaw ng aking pagliban sa buwan ng _____ ay ibabawas kaagad.</i></p> <p>_____ Lagda ng Empleado _____ Petsa</p>			
REKOMENDASYON NG TAGAPANGASIWA (Lagyan ng Panandang X)			
Pinapayagan ( )	Hindi Pinapayagan ( )	Pag-uusapan ( )	Sa ibang araw ( )
<p>PANSIN (<i>Kung hindi pinayagan, itala sa ibaba ang dahilan at ang araw, kung sakaling sa ibang araw</i>)</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____ Lagda ng Tagapangasiwa _____ Petsa</p>			

_____ Pangalan ng Unibersidad

APLIKASYON SA PAGLIBAN

Pangalan ng Empleado : _____

Posisyon : _____

Departamento : _____

Code ng Empleado : _____

Uri ng Pagliban: [ ] Buong Araw [ ] Kalahating Araw

Simula sa (Buong Buwan, Araw, at Petsa) _____ Hanggang _____

Bilang ng Pagliban: _____ Kabuuang Oras ng Pagliban: _____

Dahilan : _____

_____
Pangalan ng Itinalagang Tagapangasiwa
(Lagda sa Ibabaw ng Pangalan)

_____
Petsa

_____
Lagda ng Empleado

_____
Petsa

REKOMENDASYON

Tanggapan ng Serbisyong Pantauhan at Pamamahala: _____ Petsa: _____

Puno, Kagawaran: _____ Petsa: _____

Puna: _____

KAGAWARAN NG SERBISYONG PANTAUHAN

KATEGORIYA NG PAGLIBAN

TALANG MGA PAGLIBAN	SAKIT (Sick)	NAGKATAON (Casual)	NAIPON (Earned)
Nakaraang balanse			
Sa Pormularyong ito			
Kasalukuyang balanse			

APLIKASYON SA PAGLIBAN

PETSA:

PANGALAN NG EMPLEADO: _____

DAHILAN NG PAGLIBAN: _____

Petsa ng Araw ng Simula ng Pagliban : _____

Petsa ng Araw ng Pagbalik: _____

Uri ng Pagliban: Taunan   Pagkakasakit   Paagahin   At iba pa

Bilang ng Araw na Magagamit: _____

Araw na may bayad: _____   Araw na walang bayad: _____

AWTORISADONG PINUNO: Sumasang-ayon : _____

Di Sumasang-ayon: _____

Puna: _____

_____

_____

_____
Lagda ng Empleado

_____
Lagda ng Awtorisadong Pinuno

Espesyal na Pribilehiyo

Republika ng Pilipinas
PAMBANSANG PANGASIWAAN SA KABUHAYAN AT PAGPAPAUNLAD
 NEDA sa Pasig, Amber Avenue, Lungsod ng Pasig
 Cable Address: NEDAPHIL • P.O. Box 419 Greenhills
 Tel. 631-09-45 hgg. 64 • http://www.neda.gov.ph

APLIKASYON PARA SA ESPESYAL NA PRIBILEHIYO

(Alinsunod sa CSC MC Blg. 6, s. 1999 na nagsusog sa CSC. MC. Blg. 41, s. 1998 at CSC MC Blg. 6 at 20, s. 1996)

Blg. _____

Pangalan:		
(Apyido)	(Una)	(G.I.)
Staff / Dibisyon	Posisyon	Petsa ng Paghaharap
DETALYE NG APLIKASYON		
Mga Pangyayaring Personal	Mga Obligasyon Bilang Anak	Mga Transaksiyong Personal
(Kaarawan/ Kasal / pagdiriwang ng Anibersaryo ng Kasal, at iba pang katulad na mga pangyayari, kabilang ang Anibersaryo ng Kamatayan)	(Obligasyong moral ng empleado sa kaniyang mga magulang at mga kapatid para sa mga pangangailangang medikal at sosyal)	(Kabuuang saklaw ng mga transaksiyon gaya ng ginagawa ng isang indibidwal sa mga tanggapan ng pamahalaan at pribado tulad ng pagbabayad ng buwis, pagharap sa korte, pag-aayos ng pautang sa pabahay, atbp)
Mga Obligasyon Bilang Magulang	Mga Biglaang Pangangailangang Pantahanan	Bakasyon kaugnay ng Kalamidad, Aksidente, Pagpapaospital
(Pagdalo sa mga programa ng paaralan, pulong ng PTA, gradwasyon, unang komunyong pangangailangang medikal at iba pa na may kinalaman sa anak ng isang empleado ng pamahalaan)	(Madaliang pagkumpuni sa bahay, biglaang pagliban ng yaya o katulong at mga katulad nito.)	(Mga pangyayaring hindi inaasahan na makaaapekto sa buhay at kapinsalaan ng katawan at ari-arian ng empleado o ng kaniyang pinakamalapit na pamilya)
Bilang ng Araw na Hiniling	Mga Petsang Saklaw	Lagda ng Aplikante
AKSIYON SA APLIKASYON		
Una sa Tatlo	Nagrerekomenda ng Pag-aproba:	
Pangalawa sa Tatlo	<div style="text-align: center;"> _____ Lagda _____ Awtorisadong Opisyal _____ Posisyon </div>	
Pangatlo sa Tatlo		
_____		
_____		
Lagda		
_____		
Tauhang Nagpoproseso		
_____		
Posisyon		
_____		
APROBADO:	HINDI INAPROBAHAN DAHIL SA:	
_____	_____ _____ _____	
Petsa	_____ Lagda _____ Awtorisadong Pinuno _____ Posisyon	

KOMISYON SA LALONG MATAAS NA EDUKASYON

G/F Jollibee Centre Building
San Miguel Avenue , Lungsod ng Pasig

No. _____

PAHINTULOT SA PAGLALAKBAY

Pangalan ng Opisyal/ Kawani		Katungkulan
Tanggapan	Patutunguhan	Panahon ng Paglalakbay
Layunin sa Paglalakbay		Pakitsek ☐ Opisyal na Gawain ☐ Oras na Opiysal Lamang
TINATAYANG GASTUSIN		
Bayad sa Rehistrasyon	Transportasyon	Alawans ng Paglalakbay
		Pakitsek ☐ Baleng Kas ☐ Balik-Gastos
HINIHLING NI		PONDONG NAKALAAN
Peta: _____		Pagkukunan ng Pondo
		Peta: _____

Pormularyong PD T-1
Binago, Pebrero 1997

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KAGALINGAN AT PAGPAPAUNLAD PANLIPUNAN
Constitution Hills, Lungsod Quezon

_____

Petsa

Atas sa Paglalakbay
Blg. _____
Serye ng 2004

PAKSA : PAHINTULOT

KAY : _____

Sa pamamagitan nito kayo ay binibigyan ng pahintulot na makalakbay nang opisyal sa:

Lugar/mga Lugar	Tagal	
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Layunin:

_____
_____
_____

Kayo ay inaatasang magharap ng ulat hinggil sa kabuuang paglalakbay kasama ng sertipiko ng pagtungo sa mga lugar na pinuntahan at ng ibang dokumentong patunay sa paglalakbay.

_____
PANGALAN AT LAGDA NG AWTORIDAD

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON
SERBISYONG PAMPANGASIWAAN
DepEd Complex, Meralco Avenue, Lungsod Pasig, Pilipinas

Tanggapan ng Puno
Sangay ng mga Rekord

Direkta 687-1449
Fax: 613-7218
DETxt: 0919-4560027
E-mail Address: records@deped.gov.ph
Website: <http://www.deped.gov.ph>

PAHINTULOT SA PAGLALAKBAY

PANGALAN : _____
PATUTUNGUHAN : Tagbilaran, Bohol
PETSА : Hunyo 1–3, 2004
LAYUNIN : Upang dumalo sa Seminar-Workshop Hinggil sa “Pangangasiwa sa mga Rekord” sa Hunyo 1–3, 2004 sa Bohol Tropics Resort, Graham Avenue, Lungsod ng Tagbilaran, Bohol.
PONDONG GUGUGULIN : Ang gastusin sa transportasyon, rehistrasyon, pagtuloy sa hotel, per diem, atbp ay masisingil sa pondong OSEC alinsunod sa kaugaliang tuntunin at regulasyon sa pagkukuwenta sa pag-aawdit.

_____
Puno, Sangay ng mga Rekord

PINAGTIBAY:

_____
Direktor
Serbisyong Pampangasiwaan

Republika ng Pilipinas
Mababang Kapulungan ng Mambabatas
Lungsod Quezon, Kalakhang Maynila

_____

Petsa

KATIBAYAN NG NATAPOS NA PAGLALAKBAY

Ang Pangkahalatang Kalihim

Ginoo:

Ako po ay nagpapatunay na natapos ko ang aking paglalakbay ayon sa ITINERARYO NG PAGLALAKBAY Blg. _____ namaypetsang _____ naumaayonsamga kondisyong nakasulat sa ibaba.

- / / Lubos na alinsunod sa aprobadong itinineraryo
- / / Napaikli, may paliwanag sa ibaba. Labis na kabayaran sa halagang P _____, isinauli ayon sa O.R. No. _____ na may petsang _____
- / / Napatagal, may paliwanag sa ibaba. Ibinigay ang karagdagang itinineraryo.
- / / Iba pang pangyayari, may paliwanag sa ibaba.

Pagpapaliwanag o Pagbibigay-Katwiran _____

Nakalakip ang mga katibayan sa paglalakbay _____

Lubos na gumagalang,

_____
(Pangalan ng Kawani)

Ayon sa katibayan at impormasyong abot ng aking kaalaman, ang paglalakbay ay totoong naisagawa.

_____
(Tagapangulo)

TANGGAPAN SA PAMAMAHALA NG MGA KASULATAN AT SINUPAN

KATUNAYAN NG PAGPAPAKITA

SA MGA KINAUUKULAN:

Ito ay nagpapatunay na si G./Gng. Bb. _____ ng _____ ay dumating sa aming tanggapan nang alas-_____ at umalis nang alas-_____ noong _____ para sa layunin / mga layuning nakasaad sa ibaba:

_____ Pagsangguni at teknikal na tulong	_____ Pagtasa ng mga rekord
_____ Imbentaryo ng mga rekord	_____ Pag-dispose ng mga rekord
_____ Paghatid/Pagkuha ng mga komunikasyon	_____ Iba pa (tukuyin)

_____
(Pangalan ng Opisyal)

_____
(Katungkulan)

_____
(Ahensiya)

**ANG PAMBANSANG AKLATAN
Dibisyon ng Filipiniana**

_____
Petsa

KATIBAYAN NG PAGPAPAKITA

Ito ay nagpapatunay na si _____ ay dumating dito sa Pambansang Aklatan, Dibisyon ng Filipiniana noong _____ kaugnay ng kaniyang pananaliksik hinggil sa _____.

Ang katibayang ito ay ipinagkaloob sa kahilingan ni _____ para sa anumang layuning paggamitan niya.

_____
Nanunungkulang Puno
Dibisyon ng Filipiniana

Pormularyo ng Paglabas

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

(Commission on the Filipino Language)

Watson Bldg., 1610 J.P. Laurel St., Malacañan Complex, San Miguel, Manila

KATUNAYAN NG PAGLABAS

SA KINAUUKULAN:

Ito ay katunayan na si _____ ng Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) ay nagtungo/nakipag-ugnay sa tanggapan ng _____ para sa gawaing opisyal noong ika- _____ ng _____.

_____
Limbag na Pangalan at Lagda

_____
Katungkulan

Nabatid:

_____
Puno/OIC ng Sangay

_____
Petsa

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG REPORMANG PANSAKAHAN
Diliman, Lungsod Quezon

PANGALAN _____

_____ Petsa

HIMPILAN _____

_____ Designasyon

SA KINAUKULAN:

KATUNAYAN NG KAWALANG PANANAGUTAN
(Clearance)

Ito ay nagpapatunay na ang pangalan ng kawani/mga kawani ng Kagawarang ito ay walang pananagutang salapi, ari-arian at iba pa, gaya ng pinatutunayan sa ibaba, at samakatwid ay pinagkakalooban ng CLEARANCE para sa _____ na may bisa sa _____.

PAGLIPAT, PAGRERETIRO, PAGBIBITIW, PAGLIBAN

1. Walang pananagutan sa aking Sangay

6. Walang pananagutan sa mga kasulatan

_____
Superbisor

_____
ALMA P. PAMITAN

Puno, Sangay ng mga Rekord

2. Walang nakabimbong administratibong kaso

7. Walang pananagutan sa:

a. Appointment/Pagkahirang

b. Pagliban

c. At iba pa

_____
BERNADETTE B. VELASCO

Puno, Sangay Pambatas

_____
DIVINAFLOR R. MALONZO

Puno, Sangay Pantauhan

3. Walang pananagutan sa mga aklat, atbp

8. Walang pananagutan sa:

a. Baleng Cash

b. Koleksiyon

c. Account Receivable

d. Outstanding Appendix

e. CSB & 74-710

f. At iba pa

_____
CELSA A. SAMILAY

Librarian II, BALA

_____
JEANETTE S. ABILLAR

ARPO I. BARIE

_____
CHARLIE A. REYES

Puno, Sangay ng Akawnting

4. Walang pananagutan sa pera

NILDA P. BAUI
Kahera III

9. Walang pananagutan sa

- a. Sasakyang de-motor
- b. Kooperatiba ng DAR
- c. DAREA
- d. ARMMA

5. Walang pananagutan sa:

- a. Kagamitan
- b. Semi-expendable at Non-expendable
- c. Mga Ari-arian

OSCAR M. LIBUNAO
Puno, Sungay ng Serbisyong Panlahat

TEDDI ELSONE. RIVERA
Pangalawang Kalihim
Para sa Pananalapi, Pamamahala, at
Pangangasiwa

KALIHIM/PANGALAWANG KALIHIM/KAWAKSING KALIHIM

Pansin:

1. Lalagdaan ng Kawaksing Kalihim sa mga gawaing Pampangasiwaan ang pagpapatunay sa kawani/mga kawani na mababa sa katungkulan ng Puno ng Sangay.
2. Lalagdaan ng Pangalawang Kalihim ang pagpapatunay sa kawani/mga kawani na mababa ang katungkulan sa mga Direktor ng Kawanihan, mga Puno ng Serbisyo, Puno ng Yunit maliban sa (a).
3. Direktor Panrehiyon, mga Puno ng Serbisyo, Puno ng mga Tanggapan, at ibang mga katumbas na katungkulan.
4. Magpapanatili ng pangalawang kopya sa Sangay Pantauhan para sa mga 201 file.

Binago, Oktubre 2002

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG INTERYOR AT PAMAHALAANG LOKAL

A. Francisco Gold Condominium II Bldg. EDSA
Corner Mapagmahal Street, Diliman, Lungsod Quezon

KATUNAYAN NG KAWALANG PANANAGUTAN

Petsa: _____

Sa Sinumang Kinauukulan:

ITO AY NAGPAPATUNAY na si _____
ng tanggapan ng ito, na nakadestino sa _____

ay walang pananagutang salapi, ari-arian at iba pang mga saguting pinansiyal batay sa mga rekord ng kinauukulang mga tanggapan.

_____
Puno, Dibisyon sa Pananalapi

_____
Puno, Dibisyon ng Serbisyong Panlahat

PINAGTIBAY PARA SA KALIHIM

_____
Pinuno ng Kinauukulang Tanggapan

- N.B.
1. Sa pagkakataong ang opisyal o empleado na napatunayang walang pananagutan ay matuklasang mayroon pang pananagutang maaaring kas o ari-arian, ang pinagtibay na kawalan ng pananagutan ay hindi magliligtas sa kaniya sa nabanggit na pananagutan (GAO Sirkular Blg. 62 na may petsang Disyembre 23, 1957)
  2. Ang mga empleado na nanunungkulan sa labas ay kailangang maglakip ng katunayan ng kanilang kawalang pananagutan mula sa rehiyon.
  3. Karagdagang katunayan ng kawalang pananagutan ang kailangang makuha sa Serbisyong Legal sakaling may paglilipat, pagbibitiw, at opsiyonal na pagreretiro ng empleado.
  4. Ang kopyang ito at iba pang katunayan ng pananagutan, kung mayroon, ay kailangang maisumite sa Dibisyon ng Pantauhan, Serbisyong Pampangasiwaan.

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

2/F Gusaling Watson, 1610 J.P Laurel Street, Malacañan Palace Complex, San Miguel, Maynila

KATUNAYAN NG KAWALANG PANANAGUTAN
(Clearance Paper)

ITO AY KATUNAYAN na si _____ ay walang pananagutang salapi o ari-arian sa tanggapang ito.

YUNIT PANTAUHAN _____

KATIWALA NG AKLATAN _____

KATIWALA NG MGA ARI-ARIAN _____

KAHERO _____

PAGTUTUOS _____

PUNO NG SANGAY _____

_____
Tagapangulong Komisyoner

*Ang clearance na ito ay gagamitin sa kaniyang _____

Balangkas ng Panukalang Proyekto

**PROGRAMA NG GAWAIN AT KUWENTA NG MGA KAGAMITAN
(PANUKALANG PROYEKTO)**

I. PROPONENT NG PROYEKTO: (Pangalan ng Sangay at Pinunong Namamahala)

II. PAMAGAT NG PROYEKTO: (Hal. Coffee Table Book Para sa _____)

III. PONDONG KAILANGAN: (Php. _____)

IV. RASYONAL
(Kahalagahan ng Gawain)

V. DESKRIPSIYON AT LAYUNIN NG PROYEKTO

- Deskripsiyon _____
  - Layunin ng Proyekto _____
- Layunin ng proyektong ito na _____
-

VI. KASANGKOT SA PROYEKTO

Kasangkot sa proyektong ito ang mga sumusunod:

- _____
- _____
- _____
- _____

VII. KAPAKINABANGANG DULOT

Ang paglilimbag ng coffee table book para sa _____

VIII TALATAKDAAN NG GAWAIN AT ESTRATEHIYA

Upang maisakatuparan ang proyektong ito, itinatakda ang sumusunod na mga gawain o hakbangin:

TAKDANG GAWAIN	TARGET NA PETA
Unang Yugto: Pagpapalano	
•	•
•	•
•	•
Ikalawang Yugto : Pagsasaliksik / Pangangalap ng mga Datos	
•	•
•	•
•	•
Ikatlong Yugto: Pamimili at Pag-aangkop ng Nasinop na Materyales	
•	•
•	•
•	•
Ikaapat na Yugto: Pagtitilad-tilad ng Unang Borador Tungo sa Pag-aangkop (artikulasyon) sa Nakalap na Materyales	
•	•
•	•
•	•

Mga Pormularyong Pampamahalaan

Ikalimang Yugto: Pagtitipon ng Lahat ng Manuskrito	
•	•
•	•
•	•
Ikaanim na Yugto: Pagwawasto at Pag-eedit ng Manuskrito	
•	•
•	•
•	•
Ikapitong Yugto: Pagrerebisa ng Manuskrito	
•	•
•	•
•	•
Ikawalong Yugto: Disenyo ng Pabalat, Aklat, at <i>Lay-out</i>	
•	•
•	•
•	•
Ikasiyam na Yugto: Pagpapakinis	
•	•
•	•
•	•
Ikasampung Yugto: Pagpapalimbag	
•	•
•	•

** Bukod sa takdang gawaing inilatag sa katatapos na bahagi, ang mga kasapi ay nagtakda ng lingguhang pagpupulong. Biyernes ang napiling araw na magsisimula sa Enero 14, 2011. Layunin ng lingguhang pagpupulong na ito na mabatid ang kalagayan o istatus ng gawaing itinalaga sa bawat kasapi.

IX. GASTUSIN NG PROYEKTO

Sa proyekyong ito, tinatayang gugugol ang Sangay ng Impormasyon at Publikasyon ng kabuuang halagang Php. _____ na inilalaan sa sumusunod na pagkakagastusan:

PAGLALANGANANG GASTUSIN	HALAGANG GUGUGULIN
KABUUANG GASTUSIN:	Php

Inihanda ni

Lagda ng Pangalang Nakalimbag (sa itaas)
 Katungkulan at Tanggapan

Iminungkahing Pagtibayin:

Lagda ng Pangalang Nakalimbag (sa itaas)
 Katungkulan at Tanggapan

Pinagtibay:

Lagda ng Pangalang Nakalimbag (sa itaas)
 Katungkulan at Tanggapan

Ulat ng Proyekto

ULAT SA DALOY NG PROYEKTO

PROYEKTO BILANG _____

PETSA _____

_____
Pangalan ng Proyekto

Layunin ng Proyekto: _____

Panimula: (Kaligiran ng Proyekto) _____

Grupo/ Samahan na magsasagawa ng proyekto:

- _____
• _____
• _____

MGA GAGAMITING KAGAMITAN AT HALAGA NITO

Table with 2 columns: Mga Kagamitan, Halaga

ARAW NA SISIMULAN ANG PROYEKTO AT HANGGANG KAILAN MATATAPOS

Simula _____ at Matatapos sa _____ taong _____

Hakbanging gampanin sa proseso ng proyekto

Table with 2 columns: Petsa at araw na paggawa, Mga gawain

PANUNUMPA SA ULAT NG PROYEKTO

Ako, si _____ ay nangangakong tutulong sa proyektong _____ na may layuning _____. Sumasang-ayon ako sa mga hakbangin at proseso ng proyekto para sa ikatatagumpay nito.

Lugar : _____

Petsa: _____

Samahan na nagsagawa ng Proyekto:

_____
Pangalan ng Samahan

_____
Pangalan ng Puno ng Samahan (Lagda sa itaas ng pangalan nito)

Lagda ng mga kinatawan

- _____
• _____

Tanggapan ng Pangulo
LUPON SA REBYU AT KLASIPIKASYON NG PELIKULA AT TELEBISYON
1373 A. Francisco Building, Rodriguez Avenue, Lungsod Quezon

_____
Petsa ng Pag-uulat

KAY: G. LEOPOLDO DEL MUNDO
Opisyal ng mga Rekord, MTRCB

ULAT SA PAGMOMONITOR

SINEHAN: _____
ADRES : _____
PELIKULANG IPINALALABAS: _____
PETSAT AT ORAS: _____

Ginoo:

Ang may lagda sa ibaba ng papel na ito ay deputy ng MTRCB at personal na nakakita ng mga sumusunod na paglabag, (may tsek) sa mga tuntunin at regulasyon ng MTRCB sa pagpapalabas ng nasabing pelikula, narito:

_____ walang lisensiya o walang nakapaskel na exhibition permit	_____ paglabag sa PD 1986
_____ walang tayuan sa lobby	_____ magkaibang tayuan
_____ hindi aprobadong karatula	_____ hindi aprobadong poster
_____ hindi aprobadong kuwadro ng litrato	_____ hindi aprobadong larawan
_____ pagtanggap ng menor-de-edad	_____ pagpapalabas ng malaswang pelikula
_____ ilegal na pagsisingit	_____ hindi aprobadong pakitang eksena
_____ hindi aprobadong video trailer	_____ walang pahintulot sa pagpapalit sa pamagat
_____ pinakialaman/binagong lisensiya	_____ iba pang puna
_____ pasóng lisensiya	

_____
_____
_____

_____
(LAGDA SA IBABAW NG NAKALIMBAG NA PANGALAN)
Ahenteng Diputado ng MTRCB, ID # _____

Pormularyo ng Payslip

 Republika ng Pilipinas KAGAWARAN NG EDUKASYON OPISYAL NA PAYROLL SLIP	
12/17/10	Buwan ng Disyembre, 2010
PANGALAN :	Rehiyon:
NUMERO NG EMPLEADO:	Dibisyon:
PETSA NG PAGKATALAGA:	Estasyon:
POSISYON:	Batayang Suweldo
GRADO NG SUWELDO: _____ ANTAS: _____	PERA + ACA:
KODIGO NG BUWIS:	Subsistence + Laundry:
HALAGA NG EKSEMPSIYON	Kabuuang Kompensasyon:
MGA BINAWAS	MGA HINDI PA NABABAWAS NA OBLIGASYON:

Code	Deskripsiyon	Nagkabisa Petsa	Pagtatapos	Kabuuang na Binawas	Code	Deskripsiyon	Pagtatapos Petsa	Kabuuang na Binawas
003	GSIS Personal Share							
011	MEDICARE (Phil-Health)							
022	PAG-IBIG FUND							
0036	BIR WITH HOLDING TAX							
0085A	MTSLA							
Kabuuang Binawas:								
Neto ng Suweldo:								

BAGONG OBLIGASYON (na pipirmahan ng GFI/PLI)
Organisasyon: Uri: Halaga ng Utang: Buwanang Amortisasyon:

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO
 Watson Bldg., 1610 J.P. Laurel St., Malacañan Complex, San Miguel, Manila

PANGALAN NG EMPLEADO:		BUWAN:
Posisyon :		
No. ng I.D.		
BUWANANG SAHOD:		
MGA BINAWAS:		
Life and Retirement		
Pag-ibig		
PhilHealth		
Salary Loan		
Policy Loan (GSIS)		
Withholding Tax		
Housing Loan		
MPL (HDMF)		
Land Bank Loan		
UOLI		
ALI		
HIP		
Emergency Loan -GSIS		
Emergency Loan - HDMF		
Cash Advance Loan		
KABUUANG BINAWAS:		
NETO NG SUWELDO:		

Unang Linggo	Ika-2 Linggo	Ika-3 Linggo	Ika-4 na Linggo	KABUUAN

Pinatutunayan:

(Lgd.
LORNA LYNN L. WENCESLAO
 Pinunong Pampangasiwaan
 (Kahero III)

Pormularyo ng Talatukuyan

KAGAWARAN NG EDUKASYON

TALATUKUYAN

PETA : :

MULA SA : TANGGAPAN NG DIREKTOR PANREHIYON

PARA SA : SUPERBISOR NG DIBISYON NG MGAPAARALANG PANLUNGSOD NG MAYNILA

	Superbisor sa Ingles		Impormasyon/ Sipi
	Superbisor sa Filipino		Mga Komento/ Rekomendasyon
	Superbisor sa Agham at Teknolohiya		Nararapat na pagtuunan Konsiderasyon
	Superbisor sa Agham Panlipunan		Kinakailangang pagtuunan Beripikasyon
	Superbisor sa Matematika		Inisyal kung OK
	Superbisor sa Edukasyong Pagpapahalaga		Tala at Pagbalik
	Superbisor sa Edukasyong Pantahanan at Pangkabuhayan		Planong Sagot/ Memo Sumangguni sa akin
	Superbisor sa MSEP at PEHM		Pagdalo/ Pagtugon Pangangasiwa
	Superbisor sa <i>Alternative Learning System</i>		Iba pa

 Nanunungkulang Direktor IV

		KAGAWARAN NG ENERHIYA		PORMULARYO NG TALATUKUYAN	
Petsa:		Tanggapang Nagpadala:		Itinukoy sa:	
	Kawanihan sa Pagpapaunlad ng Yamang Enerhiya (<i>Energy Resource Development Bureau</i>)		Mga Sipi		Mungkahing Proyekto
	Kawanihan sa Pagpapalano at Pagmomonitor sa Enerhiya (<i>Bureau of Planning and Energy Monitoring</i>)		Pansin		Pagpupulong
	Kawanihan ng Pamamahala sa Paggamit ng Enerhiya (<i>Energy Utilization Management Bureau</i>)		Rekomendasyon		Memorandum
	Kawanihan sa Pangangasiwa ng Industriya ng Langis (<i>Oil Industry Management Bureau</i>)		Pamamahala		Komento
			Iba pa		
		Tala :			

KAGAWARAN NG KALUSUGAN
PORMULARYO NG TALATUKUYAN

MULA SA: Tanggapang Panrehiyon
Direktor Panrehiyon

1 2 3 4-A 4-B 5 6
 7 8 9 10 11 CAR
 ARMM CARAGA NCR

Kawanihan : _____

PARA SA MGA _____

-
☐ Pagdalo sa Buwanang Pagpupulong	☐ Memorandum Sirkular
☐ Kaugnayang Impormasyon	☐ Mga Mahahalagang Gawain
☐ Kaugnayang Tala	☐ Aksiyong Pangkabatiran
☐ Iba pang Kaugnayan	

☐ Pagpapatibay Pagbibigay Inisyal: _____	_____ Lagda ng Nagpadala	Tala/ Karagdagan _____ _____ _____
---	-----------------------------	---

Pormularyo ng Voucher sa Pagbabayad
(Slip ng Ruta)

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING
633 Hen. Antonio Luna Street, Intramuros, Maynila

NCCA
VOUCHER SA PAGBABAYAD
Slip ng Ruta

BABAYARAN: _____

NO. NG RESIBO _____

HALAGA _____

PONDO _____

	Lagda	Petsa at Oras Tinanggap	Petsa at Oras Pinalabas
Inihanda ni			
Pinuno ng Pangasiwaan V/PDO V/ (Kahon A)			
Pinuno ng Badyet (para sa paghahanda ng ROA)			
Pangkalahatang Rebyu - Bahagi ng Pananalapi:			
Tagatuos (pre-awdit)			
Pinuno ng Pananalapi at Pamamahala II (Kahon B)			
Direktor Tagapagpaganap (Kahon C)			
Kahero (Paghahanda ng Tseke)			
Direktor Tagapagpaganap (Paglagda sa Tseke)			
Kahero (Pagpapalabas ng Tseke)			

KAPANGYARIHAN NG KINATAWAN

ALAMIN NG TANANG MAKABABASA NITO:

Ako si _____ nagtatrabaho sa
 _____
 (Pangalan ng Empleado)
 _____ sa ilalim ng Republika ng Pilipinas
 (Tanggapang Pinapasukan)
 bilang _____ sa pamamagitan nito'y
 _____
 (Katungkulan/ Posisyon)
 itinatalaga si _____ ng _____ na tunay at
 legal kong kinatawan, para sa akin at sa aking pangalan, katayuan, lugar, at sa halip ko upang
 pabayaran sa isinasaad ng Pamahalaan ng Republika ng Pilipinas ang halagang _____
 _____ piso (P _____)
 _____.

(Dahilan ng halagang singilin)

Buhat sa anumang bayarin o anumang gantimpala/ pabuya/ paghahabol at anumang uri na ngayon ay dapat bayaran sa akin ng nasabing Pamahalaan, at nilagdaang mga resibo/ tseke na kinuha sa Ingat-Yaman ng Pamahalaan o alin mang lokal na pamahalaan, at gumawa ng lahat ng aksiyon na kailangang gawin at magagawa ng aking sarili kung ako ay personal na haharap, at sa pamamagitan nito'y aking pinatutunayan ang lahat ng legal na gawain/hakbangin na isinasagawa ng aking nabanggit na kinatawan sa pagkabisa nito. Ang Kapangyarihan ng Kinatawang ito ay may bisa hanggang sa maihatid ko sa Ingat-Yaman ng Pilipinas at sa Tagasuring Heneral ang isang nakasulat na anunsyo ng pagpapawalang-bisa.

Bilang Katunayaan Nito, ako ay lumagda ngayong ika-_____ araw ng _____,
 Taong _____.

_____
 Lagda ng Nagtatalaga

() _____ ay lalagda:

_____
 Pangalan ng Nagtatalaga

ni _____
 (Kinatawan)

Republika ng Pilipinas
KAPULUNGAN NG MGA KINATAWAN
 Lungsod Quezon, Metro Manila

ANNEX "A"
 PAHINTULOT PARA SA OVERTIME

Dibisyon/Yunit		Petsa
Hinihiling naming maaprobahan: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ang makapag-overtime sa serbisyo sa: _____ ☐ Ang mabayaran sa ginawang overtime noong _____ 		
Mga dahilan para sa overtime:		
Hustipikasyon (para sa di makapagsumite ng kahilingan bago mag-overtime):		
PANGALAN	DESIGNASYON	LAGDA
Kahilingan ni:	Nagrerekomenda ng Aprobasyon:	Pinagtibay ni:
Puno ng Lupong Teknikal/ Direktor sa Serbisyo		VIOLETA T. VELASCO Direktor Tagapagpaganap Departamento ng Lupon sa mga Gawain

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING

**APLIKASYON PARA SA BAYAD SA OVERTIME
(KUWARTERLING KABUUAN NG OVERTIME)**

PANGALAN:

_____
(Apelyido) (Una) (Panggitna)

PETSA NG PAGSUMITE

TUNGKULIN:

BUWANANG SAHOD:

MGA DETALYE NG APLIKASYON

Petsa ng Overtime	Oras	Blg. ng Oras na Inaplayan	Aktuwal na mga Oras/Minuto ng Overtime	
			Mga Araw na May Pasok	Mga Huling Araw Linggo/Holiday

KABUUANG BLG. NG
MGA ORAS/MINUTO _____

Inihanda ni:

_____
Lagda sa ibabaw ng limbag na pangalan

Inirekomenda ni:

Inawdit ni:

_____
Pinunong Pantauhan

_____
Dibisyon ng Pananalapi

Pansinin:

Mga Kalakip 2 para sa Bayad sa Overtime

- Aplikasyon para sa Bayad sa Overtime
  - Kapahintulutang mag-overtime
  - DTR para sa petsa/oras
  - Ulat tungkol sa nagawa sa Overtime
- Ang hindi kompletong mga kalakip ay hindi ipoproseso.

Kahilingan Para sa Kasulatan sa Kapanganakan

TANGGAPAN SA PAMAMAHALA NG MGA KASULATAN AT SINUPAN
MAYNILA

Pormularyo ng RMAO No. 12
Binago, 1998

No. ng TR B - _____
Petsa _____

PAKILIMBAG ANG IMPORMASYON

KAHILINGAN PARA SA KASULATAN SA KAPANGANAKAN

BUONG PANGALAN	BUONG PANGALAN NG AMA	BUONG PANGALAN NG INA NOONG DALAGA
SINILANGANG POOK		PETSA NG KAPANGANAKAN

Ipinanganak ba sa _____ Hospital? Oo Hindi
(Pangalan)

Ipahayag kung ang naunang kahilingan ay nagawa na. Oo Hindi
Makukuha Hindi makukuha

Kung hindi makukuha, nais mo bang kumuha ng Sertipikasyon ng
Pagkadi-makukuha Oo Hindi

LAYUNIN	Blg. ng Kopyang Hinihiling		
PANGALAN NG PARTIDONG HUMIHILING	LAGDA	ADRES	
PARA LAMANG SA TAUHAN NG SINUPAN			
Mga Kasulatang Sinangguni	Ang Kasulatan ay : ☐ Makukuha ☐ Di-makukuha ☐ Di-tiyak		Takdang Petsa: _____ GDS/SDS ARTSIBERO (Archivist)
No. ng O.R.	Petsa ng Pagbabayad	Halaga	RS Artsibero
		Tagamakiniya/Artsibero	

Kahilingan Para sa Kasulatan sa Kasal

PAMBANSANG SINUPAN

National Archives

Archivo Nacional

MAYNILA

Pormularyo ng RMAO No. 16
Binago, 2002

No. ng TR M _____
Petsa _____

KAHILINGAN PARA SA KASULATAN SA KASAL

PAKILIMBAG ANG IMPORMASYON

Pangalan ng LALAKI:		Pangalan ng BABAE noong Dalaga:		
Lugar ng Kasal:		Petsa ng Kasal:		
Layunin:		Bilang ng Kopyang Hinihiling:		
Pangalan ng Partidong Humihiling		Lagda:		Adres at Tel. No.
PARA LAMANG SA SINUPANG PANTAUHAN				
Mga Kasulatang Sinangguni:		Ang Kasulatan ay [ ] Makukuha [ ] Di makukuha [ ] Di tiyak		Takdang Petsa: _____ _____ GD/SD Artsibero:
No. ng O.R.:	Petsa ng Pagbabayad	Halaga:	RS Artsibero	Tagamakinilya/Artsibero

Pormularyo ng Pananaliksik

AKLATAN NG SINUPAN

Archives Library

PORMULARYO NG KAHILINGAN (sa PANANALIKSIK)

Request Form

TITULO NG DOKUMENTO: _____

MGA TAON/PANAHONG SAKLAW: _____

SDS NO./BLG. NG BULTO: _____

PAKSA NG SALIKSIK: _____

_____
_____
_____

PANGALAN: (Pakilimbag) _____

LAGDA: _____

PETSA: _____

1. Ang mga mananaliksik ay pinahihintulatang humiling nang dalawang ulit sa isang araw (minsan sa umaga at minsan sa hapon).
2. Ang kahilingan ay limitado sa apat (4) na bulto sa isang araw.
3. Ang mga mananaliksik ay kailangang umalis sa lugar ng pananaliksik sa ganap na 4:25 n.h.
4. Ito ay nangangahulugang ang mga mananaliksik ay sasailalim sa alituntunin at regulasyon ng Aklatan at Sinupan.

Kahilingan para sa Inspeksiyon

PAMBANSANG SINUPAN

Tanggapan ng Pamamahala sa mga Kasulatan at Sinupan
Archivo Nacional *National Archives*

M A Y N I L A

KAHILINGAN PARA SA INSPEKSIYON BAGO KUMPUNIHIN

DESKRIPSIYON NG ARI-ARIAN:

Tipo _____
 No. ng Serial/Engine _____

Brand Model _____
 No. ng Ari-arian _____
 Halaga ng Akwisisyon _____
 Uri ng Huling Pagkumpuni: _____

Petsa ng Akwisisyon _____
 Petsa ng Huling Pagkumpuni _____

(Kalakip ang kopya ng huling Job Order)

MGA DEPEKTO/REKLAMO:

Uri at sakop ng trabahong gagawin _____

Mga piyesang isusuplay/papalitan _____

Hiniling ni:

Pinuno ng Suplay _____

Petsa _____

TANGGAPAN NG AWDITOR

BAGO KUMPUNIHIN

NAKITANG _____

Pre-Inspeksiyon ni:

Itinala ni:

Inspektor ng Ari-ariang Teknikal _____

Awditor ng Yunit _____

Petsa _____

Petsa _____

Matapos Makumpuni

Job Order No. _____

Petsa _____

Invoice No. _____

Petsa _____

Halaga bawat Job Order P _____

Bayarin P _____

NAKITA/NAPATUNAYAN:

Ininspeksiyon ni:

Itinala ni:

Inspektor ng Ari-ariang Teknikal _____

Awditor ng Yunit _____

Petsa _____

Petsa _____

Kahilingan para sa Serbisyo
PORMULARYO B. GSD

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Diliman, Lungsod Quezon

Uri ng Kahilingan

Humihiling na Pinuno/Empleado/Opisina A. Serbisyo sa Petsa ng
Pag-imprenta Kahilingan _____
B. Serbisyo sa
Likhang-Sining
C. Serbisyo sa Dormitoryo
_____
Lagda sa ibabaw ng pangalang nakalimbag

Deskripsiyon ng Kahilingan

A. Uri ng Kahilingan sa Pag-imprenta   **B. Uri ng Kahilingan Para sa Likhang-Sining**   **C. Serbisyo sa Dormitoryo**
Pangalan: _____
_____
_____

_____ Pag-imprenta	_____ Lay-out	
_____ Pagputol	_____ Backdrop	Opisina/Rehiyon: _____
_____ Binding	_____ Mga Poster	Contact No/s. _____
_____ Lay-out	_____ Pagleletra	Petsa ng Check-in: _____
_____ Atbp	_____ Atbp	Tagal ng Pagtigil: _____
		Petsa ng Check-out: _____

_____
Puno ng Opisyal/Awtorisadong Representante
Lagda sa ibabaw ng pangalang nakalimbag

_____
Kawani lamang ng GSD ang susulat sa sumusunod:

Ginawang Aksiyon/Pansin: _____
_____

Itinakda ni:

Pinagtibay ni:

_____
GLORIA OLIVA V. MEJIA
Pampangasiwaang Opisyal II

_____
MOONYEEN T. ALEGRO
Puno, Dibisyon
ng Pangkalahatang Serbisyo

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Diliman, Lungsod Quezon

Sanggunian: _____

JO No: _____

Pormularyo ng Kahilingan para sa Serbisyo/Trabaho

Pangalan/Opisina ng Humihiling _____

Petsa/Oras ng Paghiling _____

Uri ng Kahilingan/Problema _____

_____

Pinagtibay ni:

_____

Puno-BCMD

_____

Gawaing Itinalaga kay: _____

(Lumagda sa ibabaw ng pangalang nakalimbag)

Petsa/Oras ng Pagkatalaga: _____

Petsa/Oras ng Pagtapos: _____

Taong Nagpapatunay sa Gawaing Natapos _____

_____

(Lumagda sa ibabaw ng pangalang nakalimbag)

Uri ng isinasagawang aksiyon: _____

Iniskedyul ni:

_____

Inhenyero IV-BGMD

PORMULARYO B. GSD

No. _____

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Diliman, Lungsod Quezon

KAHILINGAN PARA SA SERBISYONG AUDIO-VIDEO

Humihiling na Opisyal/Empleado

Petsa ng Paghiling _____

Gawain:

_____ Lagda sa ibabaw ng nakalimbag na pangalan

_____ Petsa at Oras ng Gawain

Kasangkapang Audio-Video na Hinihiling

_____ Sound System
_____ Mikropono kung kailangan _____
_____ Overhead Projector
_____ Multi-Media
_____ VHS-VCD
_____ Karaoke
_____ at iba pa

_____ Venue ng Gawain Bukod sa Silid-gawaan

_____ Gustong Kaayusang Pisikal para sa Venue

Nagrerekomenda ng Pagpapatibay:

_____ Puno ng Tanggapan/Awtorisadong Kinatawan
(Lagda sa ibabaw ng nakalimbag na pangalan)

Susulatan lamang ng Empleado ng GSD

Isinagawang Aksiyon:
Reserbadong Ginawa _____
Kaayusang Pisikal _____
Pag-instala ng Audio-Video System _____
Kalidad ng Serbisyong Ibinigay _____
Minarkahan ni _____

Itinalaga ni:

_____ **G. KATWIRAN BATA**
Puno ng Pangkat, Audio-Video

Susulatan lamang ng Empleado ng GSD

Isinagawang Aksiyon:
Reserbasyong Ginawa _____
Kaayusang Pisikal _____
Pag-instala ng Audio-Video Sytem _____
Kalidad ng Serbisyong Ibinigay _____
Minarkahan ni _____

_____ **G. KATWIRAN BATA**
Puno ng Pangkat, Audio-Video

Pinagtibay ni:

Ms. CONSTANCIA Z. ANGELES
Pampangasiwaang Opisyal V
Puno, Dibisyon ng Pangkalahatang Serbisyo

(Gumawa ng duplikado)

TANGGAPAN SA PAMAMAHALA NG MGA KASULATAN AT SINUPAN
Maynila

PASES SA PAGLABAS

_____ (Petsa)

Ang Direktor ng Tanggapan

Ginoo:

Hinihiling ko pong pahintulutan akong makalabas ng tanggapan.

Layunin: _____

Tanggapang pupuntahan: _____

Adres: _____

PINAGTIBAY PARA SA DIREKTOR:

Matapat na sumasainyo,

_____
(Pangalan)

_____
(Pangalan ng Kawani)

_____
(Katungkulan)

Tinanggap ng guwardiya _____

Oras ng Pag-alis _____

Pagdating: _____

May Katunayan ng Pagpunta _____ Wala: _____

MGA TAGUBILIN:

1. Dalawang kopya nitong Slip sa Paglabas ang dapat ibigay sa Guwardiya na mag-iingat ng isang kopya.
2. Sa pagbalik ng kawani, dapat iharap sa guwardiya ang anumang ebidensiya ng pagpunta o pagpapakita.
3. Ang mga Slip sa Paglabas na nasa mga guwardiya ay dapat isumite sa Seksiyong Pantauhan bawat linggo.

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
Diliman, Lungsod Quezon

P A S E S P A G L A B A S

PARA SA: _____
Puno ng Tanggapan

[ ] Hinihiling ang pahintulot sa paglabas ng Opisina sa oras ng trabaho

oras ng pag-alis : _____
oras ng pagdating : _____

[ ] sa paglihis (deviate) mula sa aking permanenteng oras ng pagdating sa

_____ ng _____
(Lugar) (Petsa/Oras)

aktuwal na oras ng pagdating _____

Layunin : [ ] Opisyal [ ] Personal

Katwiran : _____
_____

Empleado : _____
_____

(Lagda sa ibabaw ng pangalang nakalimbag)

Pinagtibay : _____
Puno ng Tanggapan/ Awtorisadong Kinatawan

Nabatid : _____
Puno ng Tanggapan/ Awtorisadong Kinatawan

Petsa : _____

PAMBANSANG SURIANG PANGKASAYSAYAN
T.M. Kalaw Street, Ermita, Maynila

G A T E P A S S

No.: _____

Petsa: _____

Ang Guwardiya
Pambansang Suriang Pangkasaysayan

G./Gng./Bb.:

Pahintulutan lamang ang maydala nito na si _____

_____ upang ilabas ang mga sumusunod:

_____
_____
_____

na:

- Binili
- Nirekisisyon
- Hiniram

Mula sa Pambansang Suriang Pangkasaysayan para sa: _____

_____

Sumasainyo,

JOSE C. CENTENO
Nombradong Opisyal sa Panustos

**PAMBANSANG MUSEO
MUSEO NG MGA SINING (DATING GUSALING KONGRESO)
DAANG P. BURGOS, ERMITA, MAYNILA**

GATE PASS

PAPASOK [ ]

PALABAS [ ]

PETSA: _____

NO. _____

SA: NAKATALAGANG GUWARDIYA

Pahintulutan ang maydala nito na si _____
ng _____ na
IPASOK/ILABAS ng gusali ang mga sumusunod na aytem:

NUMERO NG AYTEM	DESKRIPSIYON	DAMI	YUNIT	MGA PUNA

Hiniling ni _____
Lagda ng maydala sa ibabaw ng pangalan

Pinagtibay ni: _____
PUNO NG DIBISYON/ OIC

SINIYASAT NI:

_____
Guwardiya/Mga Guwardiyang Nakatalaga

_____
Tagapangulo ng NMSC/Nakatalagang/OIC

MGA PUNA: _____
_____
_____

PANSIN: Gawin ito sa apat na kopya. (Binigyan ng kopya ang: NMSC kinauukulang dibisyon, guwardiyang nakatalaga, at maydala).

ADM—A-05
Binago, Marso 2001

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG TRANSPORTASYON AT KOMUNIKASYON

GATE PASS

No. ng Empleado _____

Magalang ko pong hinihiling ang pahintulot sa paglabas ng Tanggapan para sa sumusunod na kadahilanan:

Opisyal:

- Paglalakbay (Pakitukoy) _____
- Seminar/Pagsasanay/Kumperensiya/Pulong _____
- Subaybay sa Dokumento/Pick-up/Paghahatid _____
- Atbp _____

Personal:

- Pagpapagamot/Physical Check-up (Ibabatay sa Patunay ng Doktor)
- Pag-aasikaso sa Pagpapagamot ng Kapamilya/Kamag-anak
- Atbp _____

Petsa: _____ Oras Nag-umpisa: _____ Oras Nagtapos: _____

Venue: _____

_____
(Lagda sa ibabaw ng pangalan)

APROBADO NI:

_____
(Lagda ng ibabaw ng pangalan)

PAMBANSANG KOMISYON PARA SA KULTURA AT MGA SINING
633 Hen. Luna Street, Intramuros, Maynila

LISTAHAN NG DUMALO
ATTENDANCE SHEET

Pulong ng : _____
Meeting of

Petsa : _____ Oras: _____
Date Time

Lugar : _____
Venue

Layunin : _____
Purpose

LIMBAG NA PANGALAN <i>Printed Name</i>	OPISINA/KATUNGKULAN <i>Office/Designation</i>	LAGDA <i>Signature</i>

Inihanda ni:
Prepared by

_____
Pangalan/Tungkulin
Name/Designation

Pormularyo sa Opisyal na Nominasyon

BAGONG BAYANI AWARDS
Pormularyo sa Opisyal na Nominasyon

KATEGORIYA: (Lagyan ng Tsek at Tiyakin)

Trabahong Panlupa

Propesyonal, Medikal, Teknikal at iba pang kaugnay na manggagawa
Administratibo at Tagapamahalang Manggagawa
Produksiyong, Transportasyong pasilidad
Operasyonal
Klerikal at Pagbebenta
Serbisyo
Sining Pantanghalan sa Ibayong Dagat
Agrikultural

Trabahong Pandagat

Marino/Seafearer (Opisyal)
Marino/Seafearer (Ratings)

A. TALA NG DATOS PERSONAL NG NOMINADO

1.	Pangalan:		
	(Apeyido)	(Unang Pangalan)	(Gitnang Pangalan)
2.	Edad:	3.Kasarian:	4.Istatus sa Buhay:
5.	Tirahan:		
6.	Tirahan sa Pilipinas:		
7.	Adres saLugar ng Trabaho:		
8.	Tel. No.	9. Petsa ng Kapanganakan:	10. Lugar ng Kapanganakan
11	Adres ng email:		
12.	Kung kasal:		
	Pangalan ng Asawa: (noong dalaga)		
	Tirahan:	Bilang ng mga anak:	
	Kung Empleado: Posisyon	Pangalan ng Ahensiya:	
13.	Pangalan ng mga Magulang. Ina:		Ama:

B. EDUKASYON

Antas	Pangalan ng Paaralan	Digri ng Kurso	Taong Natapos	Mataas na Grado/antas/ Yunit na Nakuha	Saklaw ng Pagdalo		Iskolaryip/Akademikong Parangal na Tinangaap
					Mula	Hanggang	
Elementarya							
Sekundarya							
Kolehiyo/ Unibersidad							

Naipasang Pagsusulit mula sa Gobyerno: _____

C. TUNGKOL SA EMPLEADO:

1. Kasalukuyang posisyon: _____

Pangalan ng Ahensiya: _____

Tirahan: _____

Tagal ng Serbisyo sa Kasalukuyang Trabaho: _____

Kinaroroonan/Pangalan ng Proyekto _____

Pangalan ng Lokal na Ahensiya/Ahensiyang nag-emplo sa nominado, kung kinakailangan:

_____

2. Pinanggalingang ahensiya (maglaan ng karagdagang kopya kung kinakailangan)

Posisyon	Pangalan at Lugar ng Ahensiya	Saklaw ng Petsa sa Serbisyo	Pangalan ng Lokal na Ahensiya

D. Pagpapatunay para sa Nominasyon

1. Pagbibigay ng patunay sa pagiging napakamahusay na manggagawa ng nominado (kabayanihan o gawaing pioneering, mga natatanging nagawa, sikap at tibay sa paggawa, pagsusulong ng mabubuting pagpapahalaga, atbp) na dahilan ng pagkanomina ng OFW, kabilang ang petsa at iba pang kaugnay na impormasyon. (Di lalampas sa 300 salita, maglakip ng pansuportang mga dokumento. Gumamit ng hiwalay na papel, kung kailangan.)

_____

_____

2. Mga Pagkilala, Parangal na natanggap na may kaugnayan sa isinaad na pagpapatunay.

Pagkilala/Parangal	Petsa at Lugar ng Parangal	Institusyong nagbigay

3. Promosyong natamo habang nasa ibang bansa.

Dating Posisyon	Promosyon sa Posisyon	Petsa	Ahensiya/Tanggapan

4. Paglahok sa Gawaing Pangkomunidad sa ibang bansa

Samahan	Posisyon o uri/paraan ng paglahok

_____

Lagda ng Nominador

_____

Pangalan ng Nominador

ADRES NG NOMINADOR _____

NO. NG TELEPONO _____

ADRES NG EMAIL _____

Isang (1) kopyang napunan nang buo (may pansuportang mga dokumento) ang dapat ipadala sa:

1. Sekretaryat ng BBA
Manpower Development Division (Dibisyon sa Pagpapaunlad ng Lakas Paggawa)
Ground Floor, BFO Bldg., Ortigas Avenue
cor. EDSA. Lungsod ng Mandaluyong
Tel./Fax No. (632) 722-1165
Email: bagong_bayani_awards@yahoo.com
2. Sa kinauukulang Philippine Overseas Labor Office (POLO)

Gawad ng Pagkilala

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

PAGKILALA

Si **PONCIANO B.P. PINEDA**, isang premyadong manunulat, lingguwista, abogado, at masugid na makawika ay ang dating Punong Komisyoner ng Komisyon sa Wikang Filipino (1991-1997), naging direktor ng Linangan ng mga Wika sa Pilipinas at ng Surian ng Wikang Pambansa;

Angkin niya ang mga katangiang kailangan sa pamamalakad ng isang napakasensitibong ahensiya ng pamahalaan. Si PBPP ang pangunahing tagapagbalangkas ng Linangan ng mga Wika sa Pilipinas; ng Batas Republika Blg. 7104 na lumikha ng Komisyon sa Wikang Filipino; punong tagasalin sa wikang pambansa ng teksto ng mga Saligang Batas ng 1973 at 1987;

Sa kaniyang liderato, nireporma ang alpabeto at inilabas ang *1987 Patnubay sa Ispeling ng Wikang Filipino*, isang malaking hakbang tungo sa estandardisasyon ng wikang pambansa. Iniluwal din sa kaniyang panahon ang monolingguwal na *Diksiyunaryong Filipino* at di- mabilang na publikasyon. Isinalin sa Filipino ang mahahalagang kodigo at batas na nagbigay ng ibayong pakinabang sa iba't ibang kagawaran/ahensiya ng pamahalaang gumagamit nito;

Pinaigting din sa kaniyang panahon ang pagdaraos ng mga seminar sa programang edukasyong bilingguwal at talastasang opisyal gamit ang wikang Filipino;

Nakabuo siya ng lawas ng mga papel pangwika na kaniyang binasa sa loob at labas ng bansa. Ito ang nagbigay-direksiyon sa mga pagpaplanong pangwika sa Pilipinas;

Ang di-mabilang na pagkilalang tinanggap niya mula sa akademya at mga samahang pangwika, ay patunay ng kaniyang tagumpay sa larangan ng edukasyon, wika, at panitikan.

Para sa pag-uukol ng limampu't isang taon ng kaniyang buhay upang mailuklok ang isang wikang pambansa, iginagawad ng Komisyon sa Wikang Filipino kay

PONCIANO B.P. PINEDA
ang
GAWAD DANGAL NG WIKANG FILIPINO

ngayong ika-31 ng Agosto, 2004 sa The Pan Pacific Hotel, Maynila kaugnay ng pagdiriwang ng Buwan ng Wikang Pambansa.

(Lgd.)
LEONIDA B. VILLANUEVA
Tagapangulo
Lupon sa Gawad-Parangal

(Lgd.)
NITA P. BUENAOBRA
Tagapangulong Komisyoner

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON, KULTURA AT ISPORTS
Linangan ng mga Wika sa Pilipinas
Pasig

GAWAD NG PAGKILALA

sa

PAMANTASAN NG LUNGSOD NG MAYNILA
Intramuros, Maynila

Dahil, sa marubdob na makabayang pagnanais na mapayaman at maitampok ang pambansang wika na pinatutunayan ng sumusunod:

- * pagbibigay ng ngalang Filipino sa pamantasan at sa mga gusali nito; gayundin sa pagsasa-Filipino sa mga sertipiko, diploma, at palatuntunan sa pagtatapos na naglalaman ng Talaan ng Nagtagumpay na mga Mag-aaral;
- * paglikha ng mga katumbas sa Filipino na may antas pampanitikan ng mga salitang banyaga na iginagawad sa mga kabataang nagtatapos nang may namumukod-tanging talino, tulad ng *May Papuri*, *May Dakilang Papuri*, *May Sukdulang Papuri para sa Cum Laude*, *Magna Cum Laude at Summa Cum Laude*, gayundin ng Bachelor's Degree para sa iba't ibang sangay ng karunungan;
- * paggamit ng Filipino bilang midyum ng talakayan sa mga asignaturang nauukol sa Agham Panlipunan; at
- * pagdaraos ng mga taunang timpalak na nagtatanghal sa wika at kalinangang Pilipino.

Iginawad ngayong ika-19 ng Agosto, 1991 sa Audio-Visual Room ng Philippine Human Resource Development Center, University of Life Complex, Pasig, Metro Manila kaugnay ng pagdiriwang ng Linggo ng Wika '91.

(Lgd.)
LEONIDA B. VILLANUEVA
Tagapangulo
Lupon sa Gawad Pagkilala

(Lgd.)
PONCIANO B. P. PINEDA
Direktor

Republika ng Pilipinas
Linangan ng mga Wika sa Pilipinas
Maynila

GAWAD NG PAGKILALA

kay

JOSE V. ABUEVA, Ph.D.

Pangulo, Unibersidad ng Pilipinas

Dahil sa kaniyang di-mapasusbaliang pagdakila at pananalig sa kakayahan ng Filipino, ang wikang pambansa, na pinatitibayan ng –

- * paglulunsad ng kaniyang administrasyon sa Unibersidad ng Pilipinas ng isang patakarang pangwika na maglililaw sa epektibong mga hakbangin at programang makatutulong sa proseso ng higit pang pagpapaunlad at pagpapayabong ng Wikang Filipino na natatanging instrumento ng kaunlarang pambansa;
- * kagyat na pagpapatupad ng pasiyang gamitin ang Filipino na wikang panturo ng mga paksang-aralin sa antas di-gradwado simula sa taong panuruan 1989–1990; at
- * kasigasigan sa paggamit ng Filipino sa karaniwang pakikipag-usap, pagbibigay ng mga mensahe, at pagtatalumpati sa loob at labas ng Unibersidad.

Iginawad ngayong ika-18 ng Agosto, 1989 sa University of Life Auditorium, Rizal Building, University of Life Complex, Meralco Avenue, Pasig, Metro Manila.

(Lgd.)

LEONIDA B. VILLANUEVA

Tagapangulo

Lupon sa Gawad Pagkilala

(Lgd.)

PONCIANO B. P. PINEDA

Direktor

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG EDUKASYON, KULTURA AT ISPORTS
LINANGAN NG MGA WIKA SA PILIPINAS
PASIG

GAWAD NG PAGKILALA

kay

BRO. ANDREW B. GONZALEZ, FSC

Pangulo, Pamantasang De La Salle

Dahil sa natatangi at kapuri-puring naiambag niya sa pagpapalaganap ng Wikang Filipino na pinatutunayan ng sumusunod:

- pagsasagawa ng mga mapanuri at lingguwistikong pag-aaral hinggil sa wika na napapaloob sa kaniyang mga artikulo at aklat tulad ng: *Acoustic Correlates of Accent, Rhythm and Intonation in Tagalog; Classifiers in Tagalog: A Semantic Analysis; Pampangan: Outline of a Generative Semantic Analysis; The Glottal Stop in Tagalog; In a World of Language; Towards Intellectualization: The Use of Pilipino as a Medium of Instruction in Philippine Tertiary Institutions; Language and Nationalism: The Philippine Experience Thus Far;* at maraming iba pa;
- pagsusuri, pag-aanalisa, at pagpapahalaga hinggil sa mga pagbabago sa kalakaran at suliranin ng wika na batayan sa pagpaplanong pangwika;
- masigasig na pamumuno sa Linguistic Society of the Philippines, isang kalipunan ng mga iskolar ng wika, na nakapagpapasigla sa lingguwistika sa bansa; at
- pagbubunsod ng mga progresibong hakbangin sa pagtuturo at paggamit ng wika at panitikang Filipino sa Pamantasang De La Salle na siya ang Pangulo.

Iginawad ngayong ika-19 ng Agosto, 1988 sa Marco Polo Restaurant, Pasig, Metro Manila kaugnay ng pagdiriwang ng Linggo ng Wika '88.

(Lgd.)

ARACELI M. MANALIGOD

Tagapangulo

Lupon sa Gawad Pagkilala

(Lgd.)

PONCIANO B.P. PINEDA

Direktor

Republika ng Pilipinas
Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

GAWAD NG PAGKILALA

kay

RUTH ELYNIA S. MABANGLO, Ph.D.

Makata, Mandudula, Manunulat
Tagapagsalingwika, Lektyurer

Dahil sa walang-sawang pagbabahagi ng kaniyang talino, at malawak na kaalaman at panahon sa patuloy na pagpapaunlad ng Wika at Literaturang Filipino lalo na sa larangan ng pagkatha ng tula at dula na pinatutunayan ng:

- * Pagtatamo ng karangalang kauna-unahang makatang babaeng naluklok sa Hall of Fame ng Carlos Palanca Memorial Awards for Literature; National Book Award for Poetry para sa *Kalipunan ng mga Tula, Mga Liham ni Pinay*, ng Manila Critics Circle,
- * Pagbabahagi ng kaalaman sa wika bilang lektyurer sa mga paksang nauukol sa pagtuturo ng Wika at Literaturang Filipino, kasaysayan at pag-unlad nito sa mga seminar/kumperensiyang dinaluhan sa lahat ng dako ng Pilipinas, sa Kuala Lumpur, Thailand, Hawaii, Chicago, London, at iba pa,
- * Pagkikintal ng kagandahan at kahalagahan ng Wikang Filipino sa mga estudyanteng Filipino-Amerikano bilang Associate Professor ng Filipino at Programa ng Literatura ng Pilipinas sa Unibersidad ng Hawaii at Manoa,
- * Pagdisenyo at pagbuo ng 50 mga pagsasanay sa Balarilang Tagalog, mga Palaisipan at mga aralin sa pagbasa at pagsasadula ng sitwasyon para sa tiyak na pangangailangan ng mga mag-aaral na nasa elementarya at intermedya na may problema sa pagsasalita, pagbasa, at pagsulat; at
- * Pagtatampok ng wika at kulturang Pilipino bilang kolumnista sa *Hawaii Filipino Chronicle*.

Iginawad ngayong ika-19 ng Agosto, 1997, sa Club Filipino, Greenhills, San Juan, Metro Manila, kaugnay ng Pambansang Pagdiriwang ng Linggo ng Wika '97.

(Lgd.)

PONCIANO B.P. PINEDA, Ph.D.

Punong Komisyoner

Itinala:

(Lgd.)

LETICIA F. MACARAEG

Tagapangulo, Lupon sa Gawad

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

Ipinagkakaloob ang

Gawad Francisco Balagtas

sa

JORGE COLLANTES FOUNDATION

Matapat na Tagapagsulong ng Wikang Filipino

Dahil sa napakahalagang ambag sa pagpapayaman, pagpapalaganap, pagpapahalaga, at pagtatampok sa Wikang Pambansa at Panitikang Pilipino sa loob ng dalawampu't limang (25) taong paglalaan ng gantimpalang salapi para sa dalawang patimpalak na itinataguyod ng Surian ng Wikang Pambansa/Linangan ng mga Wika sa Pilipinas/ Komisyon sa Wikang Filipino: ang TALAANG GINTO: GAWAD SURIAN SA TULA at GAWAD SURIAN SA SANAYSAY.

Iginawad ngayong ika-2 ng Abril, 2009 sa Philippine International Convention Center, CCP Complex, Lungsod ng Pasay, kaugnay ng pagdiriwang ng Araw ni Balagtas.

(Lgd.)

SHEILEE BORAS-VEGA

Tagapangulo, Lupon sa Gawad
Pagdiriwang ng Araw ni Balagtas 2009

(Lgd.)

CARMELITA C. ABDURAHMAN

Full-time na Komisyoner

(Lgd.)

CONCEPCION H. LUIS

Full-time na Komisyoner

(Lgd.)

JOSE LADERAS SANTOS

Tagapangulong Komisyoner

Tanggapan ng Pangulo
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

Ipinagkakaloob ng Lupon sa Parangal
ang

Gawad Dangal ng Wikang Filipino

Sa
Sangay ng Panitikan
Sentrong Pangkultura ng Pilipinas
(Cultural Center of the Philippines)

Sa ilalim ng pamumuno ni
Dr. RAUL M. SUNICO
Nanunungkulang Pangulo

At sa pamamahala ni
HERMINIO S. BELTRAN, JR.
Direktor, Sangay ng Panitikan

Dahil sa masiglang pagpapaunlad sa panitikang Filipino na pinatutunayan ng mga gawaing tulad ng pagtatatag ng Sentrong Pang-ugnayan para sa Panitikan ng CCP, paglalathala ng mga akdang pampanitikan (ANI at iba pang aklat) at mga pag-aaral. At sa pagtatampok ng wika at kulturang Pilipino sa pamamagitan ng pagtataguyod ng mga timpalak sa pagsulat ng tula, maikling kuwento, dula at libreto sa Filipino, mga palihan sa malikhaing pagsulat (LIKHANG PASLIT), timpalak sa pagsulat at pagbigkas para sa kabataan (BATA-BATUTE), pagtatanghal ng mga pagtula (PARNASONG PILIPINO at TANGHAL-TULA), malikhaing pagpapahayag (BATANG SINING), pag-awit at pagbabasa ng mga aklat pambata (BOSES BATA).

(Lgd.)

ELVIRA B. ESTRAVO

Tagapangulo, Lupon sa Gawad Parangal
Pagdiriwang ng Buwan ng Wika 2009

(Lgd.)

CONCEPCION H. LUIS

Komisyoner

(Lgd.)

CARMELITA C. ABDURAHMAN

Komisyoner

Tagapangulo, Pagdiriwang ng Buwan ng Wika 2009

(Lgd.)

JOSE LADERAS SANTOS

Punong Komisyoner

Republika ng Pilipinas
PAMBANSANG SURIANG PANGKASAYSAYAN
Maynila

Ang

GAWAD NG PAGKILALA

bilang

Kawani ng Taon

ay malugod na ipinagkakaloob kay

FERDINAND J. NOLASCO

Data Controller II
Dibisyong Administratibo

Dahil sa kaniyang katangi-tanging pagganapsatungkulin at ibapangitinakdang gawain nang hindi na nangangailangan pa ng masusing pangangasiwa ng kaniyang superbisor;

Dahil sa kaniyang pagkukusa upang magampanan nang buong husay at katapatan hindi lamang ang mga gawaing iniatang sa kaniya kundi gayundin ang ibang gawaing kaniyang isinasagawa upang makamtan ang misyon at bisyon ng Surian na maging isang “**strong, leading and outstanding resource center**”;

Dahil sa pagtupad sa isinasaad ng Panunumpa ng Kawani ng Gobyerno lalo na yaong pangakong papasok nang maaga at magtatrabaho nang lagpas sa takdang oras kung kinakailangan hanggang sa siya ay tanghaling isang uliran at huwarang kawani ng pamahalaan.

Ipinagkaloob ngayong ika-16 ng Disyembre taong 2000 sa Nagcarlan, Laguna kaugnay ng pagdaraos ng **NHI Family Day & Sportsfest 2000**.

(Lgd.)

PABLO S. TRILLANA III

Tagapangulo at Patnugot Tagapagpaganap

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA WIKANG FILIPINO
San Miguel, Lungsod ng Maynila

KATIBAYAN NG PAGPAPAHALAGA

kay

PAT. V. VILLAFUERTE

Dahil sa mataas na antas ng pagpapahalaga sa Wikang Filipino na ipinamalas ng kaniyang pakikiisa sa taos-pusong pagtulong na maidaos ang makasaysayan at makulay na selebrasyon na opisyal na nagbukas ng Pambansang Buwan ng Wika 2007 tampok ang Parada ng mga Bayani ng mga Wika sa Pilipinas at ebolusyon ng Wikang Filipino na sinimulan sa Manuel Luis Quezon University Quadrangle hanggang Damnanang Bonifacio, Mehan Garden, Lungsod ng Maynila.

Ipinagkaloob ngayong ika-16 ng Agosto, 2007 sa National Press Club, Bonifacio Drive, Intramuros, Maynila.

(Lgd.)

JOSE LADERAS SANTOS

Tagapangulo

Buwan ng Wikang Pambansa 2007

(Lgd.)

RICARDO MA. DURAN NOLASCO, Ph.D.

Punong Komisyoner

Kagawaran ng Turismo

Ang

Sertipiko ng Pagpapahalaga

ay iginawad

kay

NORA A. LANSANG

bilang pasasalamat at pagkilala sa kaniyang napakahalaga at dedikadong paglilingkod sa pamahalaan, na sa gayo'y nakapaghandog nang napakalaki sa pag-unlad ng industriya ng turismo sa kabuuan at partikular sa pagsasakatuparan ng misyon at bisyon.

Ipinakaloob ngayong ika-30 araw ng Setyembre, 2004
sa Maynila kasabay ng ika-104 na Anibersaryo
ng Serbisyo Sibil ng Pilipinas

(Lgd.)

EVELYN B. PANTIG
Nanunungkulang Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KAGALINGAN AT PAGPAPAUNLAD PANLIPUNAN
(DEPARTMENT OF SOCIAL WELFARE AND DEVELOPMENT)

Itong

Sertipiko ng Merito

ay ipinagkakaloob kay

MILAGROS S. GABRIEL

dahil sa kaniyang kapuri-puring komitment at buong-pusong dedikasyon sa pangangasiwa sa Operasyong Tulong at Rehabilitasyon para sa mga biktima ng Bundok Pinatubo sa Rehiyon III, na nakatulong sa maayos na pagbibigay ng mga pangunahing serbisyong panlipunan.

Ipinagkaloob ngayong ika-25 araw ng Mayo, 1992, Lungsod Quezon, Pilipinas.

(Lgd.)

MITA PARDO DE TAVERA, M.D.

Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG TURISMO
Maynila, Pilipinas

Iginagawad itong

SERTIPIKO NG KATAPATAN

kay

TERESITA A. ROMANES

lakip ang marubdob na pagkilala at taos-pusong pasasalamat sa kaniyang dedikasyon, komitment, at mahalagang dalawampung (20) taóng tuloy-tuloy na paglilingkod sa Kagawaran.

Iginawad ngayong ika-30 ng Setyembre, 2004, sa Maynila kasabay ng Ika-104 na Anibersaryo ng Serbisyo Sibil ng Pilipinas.

(Lgd.)
EVELYN B. PANTIG
Nanunungkulang Kalihim

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KAGALINGAN AT PAGPAPAUNLAD PANLIPUNAN
Kawanihan ng Pagpapaunlad Institusyonal ng Kagalingang Panlipunan

Ang

SERTIPIKO NG PAGLAHOK

ay ipinagkakaloob kay

Laura L. Hernandez

dahil sa kaniyang matagumpay na pakikilahok sa

**SEMINAR – WORKSHOP SA MABISANG PANGANGASIWA
NG MGA REKORD: MGA SISTEMA AT PAMAMARAAN**

ng ginanap noong Abril 26 – 30, 2004 sa DSWD Board Room,
Batasang Pambansa Complex, Constitution Hills, Lungsod Quezon

Ibinigay ngayong ika-30 ng Abril, 2004.

(Lgd.)

LUWALHATI F. PABLO
Pangalawang Kalihim, GASSG

Republika ng Pilipinas
KOMISYON SA SERBISYO SIBIL
PAMBANSANG PUNONG REHIYON

Katunayan ng Pagdalo

Ito ay pagpapatunay na si _____ ng _____
_____ ay dumalo sa Mobile Course on Appointment Preparation na
pinangasiwaan ng Komisyon sa Serbisyo Sibil Pambansang Punong Rehiyon, noong Oktubre
12, 1992 sa Silid-Pulungan ng Punong Tanggapang Pampangasiwaan ng DSWD nang
walong (8) oras.

Ipinagkaloob ngayong ika-12 ng Oktubre, 1992 sa Lungsod Quezon.

(Lgd.)
ATTY. ROLANDO T. MAJOMOT
Direktor II

Republika ng Pilipinas
KAGAWARAN NG KAGALINGAN AT PAGPAPAUNLAD PANLIPUNAN
Lungsod Quezon

Ang Sertipiko ng Pagtatapos

ay ipinagkakaloob kay

---

sa kaniyang pagdalo sa natapos na

SEMINAR SA KALUSUGAN AT KASAGANAAN

na pinangasiwaan ng
SERBISYO PARA SA PAGPAPAUNLAD PANTAUHAN
SANGAY NG PAGAPLANO AT PAGPAPAUNLAD NG PROPESYON

sa pakikipag-ugnay sa
TANGGAPAN NG PANGULO

May 18, 1995
Petsa

Gusali ng DSWD, Constitution Hills, Lungsod Quezon
Venue

(Lgd.)
ARLENE M. IMPERIO, M.D., M.P.H.
Koordineytor sa Programang Pangkasaganaan
Tanggapan ng Pangulo

(Lgd.)
DALISAY L. NAZARENO
Koordineytor sa Programang Pangkasaganaan
Tanggapan ng Pangulo

(Lgd)
LUVIMIN A. CUSTODIO
Kawaksing Kalihim
Para sa Pamamahalang Pantauhan

(Lgd.)
LINA B. LAIGO
Nanunungkulang Kalihim

REPUBLIKA NG PILIPINAS
PAMBANSANG KOMISYONG PANGKASAYSAYAN NG PILIPINAS
Kalye T. M. Kalaw, Ermita, Maynila

**KATIBAYAN NG PAGLILIPAT
AT
PAGTANGGAP NG PANANDANG PANGKASAYSAYAN**

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO

SA LAHAT NG KINAUKULANG MAKABABASA NITO:

Dapat mabatid na ang **Pambansang Komisyon Pangkasaysayan ng Pilipinas**, sa pagpapatupad ng kapangyarihang ipinagkaloob dito ng batas at bilang pagtatlima sa kautusang parangalan ang mga pambansang bayani, pamalagiin ang luwalhati ng kanilang kabutihan, at pagyamanin ang mga makasaysayang pook, ay malugod na inililipat ang panandang pangkasaysayang ito sa **Pamunuan ng Komisyon sa Wikang Filipino** na buong pusong sumasang-ayon na tanggapin at panatiliing isang banal na tungkulin ang pangangalaga rito.

BILANG KATUNAYAN NITO, ang mga kinauukulan ay lumagda ngayong ika- 13 ng Nobyembre, 2011 sa Lungsod ng Maynila.

KOMISYON SA WIKANG FILIPINO:

PUNONG KOMISYONER JOSE LADERAS SANTOS

ATTY. CONCEPCION H. LUIS

NILAGDAAN AT PINANUMPAAN sa harap ko ngayong ika- 13 ng
Nobyembre, 2011 sa Lungsod ng Maynila, Pilipinas.

Not. Reh. Blg. 175
Pahina 35
Libro XVII
Serye ng 20.11

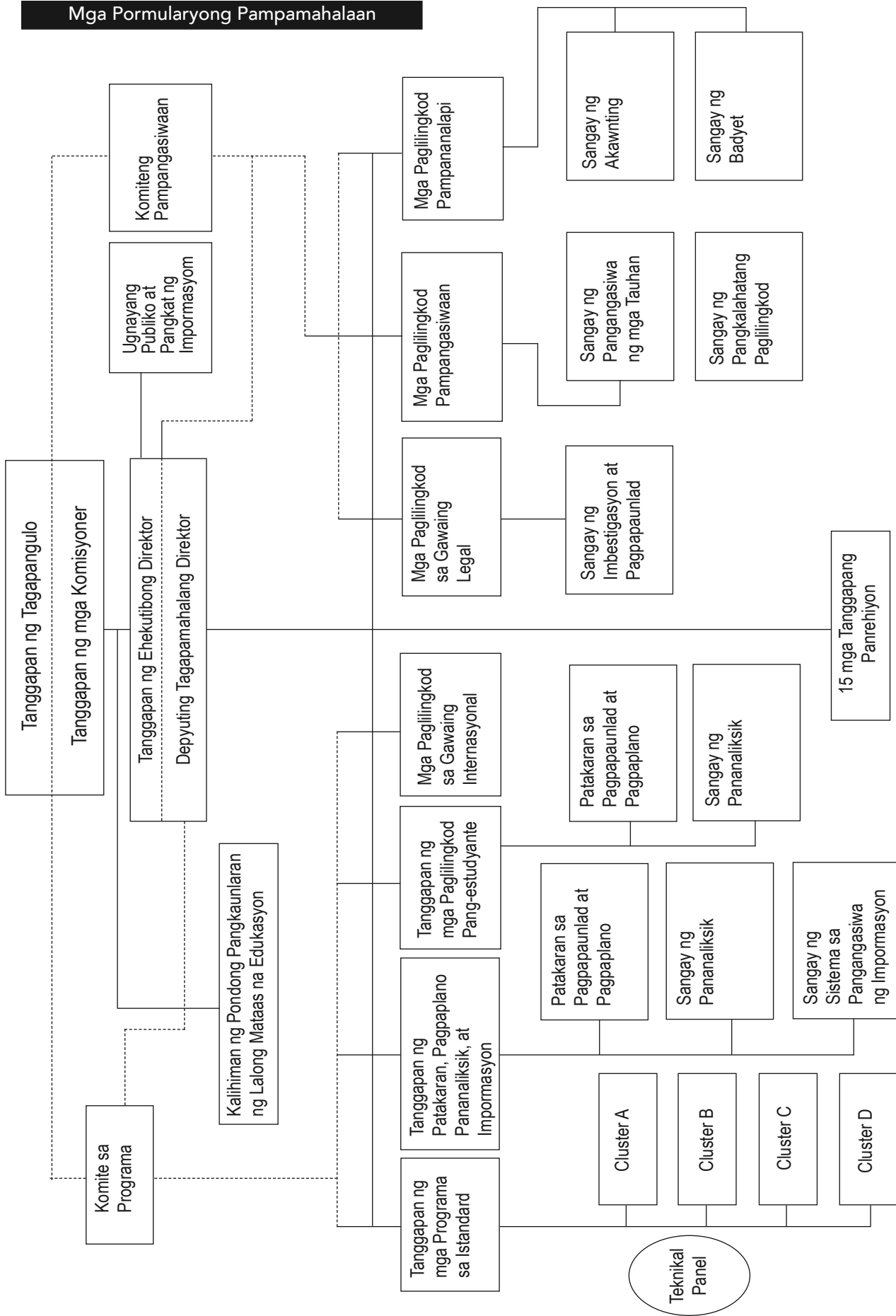
PAMBANSANG KOMISYONG PANGKASAYSAYAN NG PILIPINAS:

EXEC. DIR. LUDOVICO D. BADOY

BB. CARMINDA R. AREVALO

NOTARYO PUBLIKO
Ang akting komisyon ay magtatapos
Disyembre 31, 2011, 2011
ADD: 907 DEL PAN ST., TORRE, M.L.A.
PTR NO. 9221050. 01-3-11.M.L.A.
ISP NO. 746636. 12/04/09. M.L.A.
TIN NO. 183-600-611 ROLL 28924

**Tsart ng Organisasyon
KOMISYON SA MAS MATAAS NA EDUKASYON***

*Kasalukuyang kilala bilang "Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon"

12

Pagsulat ng Direksiyon at Pag-adres sa mga Taong May Mataas na Katungkulan (Ways of Addressing Individuals with Higher Position)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pantitagang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Sangay Tagapagpaganap Ang Pangalan ng Pilipinas	Ang Kagalang-galang Juan Manuel Dela Cruz Pangulo ng Pilipinas Palasyo ng Malakanyang Maynila, ZIP Code o Ang Pangulo San Miguel, Maynila	Ang Pangulo at Ginang dela Cruz (apey/ido lamang) Sa asawa ng Pangulo Ginang dela Cruz (apey/ido lamang)	Ginoong Pangulo: Kagalang-galang na Pangulo at Ginang dela Cruz:	Lubos na gumagalang, Magalang na sumasainyo,	Ang Pangulo o Ang Pangulo ng Pilipinas o kung nasa labas ng bansa Ang Pangulo ng Republika ng Pilipinas
Ang Pangalawang Pangulo ng Pilipinas	Ang Kagalang-galang Juan Emmanuel dela Cruz Pangalawang Pangulo ng Pilipinas Coconut Palace, F. Ma. Guerrero Street, CCP Complex, Lungsod ng Pasay o Ang Pangalawang Pangulo Coconut Palace, F. Ma. Guerrero Street, CCP Complex, Lungsod ng Pasay	Ang Pangalawang Pangulo at Ginang dela Cruz (apey/ido lamang) Sa asawa ng Pangalawang Pangulo Ginang dela Cruz (apey/ido lamang)	Kagalang-galang na Pangalawang Pangulo: Mahal na Ginoong Pangalawang Pangulo at Ginang dela Cruz:	Lubos na gumagalang, Magalang na sumasainyo,	Ang Pangalawang Pangulo o Ang Pangalawang Pangulo ng Pilipinas o kung nasa labas ng bansa Ang Pangalawang Pangulo ng Republika ng Pilipinas
Dating Pangulo o Pangalawang Pangulo	Ang Kagalang-galang Juan Ramon dela Cruz (tanggapan)	Ang Kagalang-galang Juan Ramon dela Cruz at Ginang dela Cruz (adres ng tirahan)	Mahal na Pangulong dela Cruz:	Gumagalang Magalang na sumasainyo,	Ang Kagalang-galang Juan Ramon dela Cruz (at Ginang dela Cruz)
Miyembro ng Gabinete (lalaking puno ng Kagawaran)	Ang Kagalang-galang Juan Paulino dela Cruz Kalihim ng Kalusugan (tanggapan)	Ang Kagalang-galang Ang Kalihim ng Kalusugan at Ginang dela Cruz Sa asawa ng miyembro ng gabinete: Ginang Juan Paulino dela Cruz	Mahal na Kalihim: Mahal na Kalihim at Ginang Juan Paulino dela Cruz:	Gumagalang, Matapat na sumasainyo,	Kalihim dela Cruz o Ang Kalihim ng Kalusugan o Ang Kagalang-galang Juan Paulino dela Cruz, Kalihim ng Kalusugan

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Miyembro ng Gabinete (babaeng puno ng kagawaran)	Ang Kagalang-galang Maria Lourdes Reyes Kalihim ng Edukasyon (tanggapan)	Ang Kagalang-galang Ang Kalihim ng Edukasyon at Ginoong Reyes o Ginoong at Ginang Reyes	Mahal na Ginang Kalihim: Mahal na Ginang (Binibining) Reyes: Mahal na Ginoong at Ginang Reyes:	Gumagalang Magalang na sumasainyo	Ang Kalihim ng Edukasyon Ginang (o Binibining) Reyes (apelyido lamang) o Ang Kagalang-galang Maria Lourdes Reyes Kalihim ng Edukasyon
Gumaganap na / Nanunungkulang Kalihim ng isang Kagawaran	Ang Kagalang-galang Juan Cesario dela Cruz Gumaganap na / Nanunungkulang Kalihim ng Pananalapi	Ang Kagalang-galang Gumaganap na / Nanunungkulang Kalihim ng Pananalapi at Ginang dela Cruz (apelyido lamang)	Mahal na Ginoong dela Cruz:	Matapat na sumasainyo	Ginoong dela Cruz o Ang Gumaganap na / Nanunungkulang Kalihim ng Pananalapi, Ginoong dela Cruz (at Ginang dela Cruz) o Ang Kagalang-galang Juan Cesario dela Cruz, Gumaganap na / Nanunungkulang Kalihim ng Pananalapi (at Ginang dela Cruz)
Miyembro ng Gabinete ad interim o pansamantala (kapag bakante ang tanggapan ng kalihim	Ang Kagalang-galang Juan Arturo dela Cruz Pansamantalang Kalihim ng Agrikultura	Ang Kagalang-galang Ang Pansamantalang Kalihim ng Agrikultura at Ginang dela Cruz (apelyido lamang)	Mahal na Ginoong dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Ang Pansamantalang Kalihim ng Agrikultura Ginoong dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan dela Cruz Ang Pansamantalang Kalihim ng Agrikultura (at Ginang dela Cruz)
Kinatawag Kalihim	Ang Kagalang-galang Juan Rafael dela Cruz Kinatawag Kalihim ng Kapaligiran at Likas na Yaman	Ang Kagalang-galang Kinatawag Kalihim ng Kapaligiran at Likas na Yaman at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong Kinatawag Kalihim:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Ang Kinatawag Kalihim ng Kapaligiran at Likas na Yaman Ginoong Juan Rafael dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Rafael dela Cruz Deputyting Kalihim ng Kapaligiran at Likas na Yaman

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pantibagong Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Pangalawang Kalihim ng Kagawaran	Ang Kagalang-galang Juan Blas dela Cruz Pangalawang Kalihim ng Paggawa at Empleo Kagawaran ng Paggawa at Empleo	Ang Kagalang-galang Pangalawang Kalihim ng Paggawa at Empleo at Ginang dela Cruz	Mahal na Pangalawang Kalihim dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz Ang Pangalawang Kalihim ng Paggawa at Empleo Ginoong Juan Blas dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Blas dela Cruz Pangalawang Kalihim ng Paggawa at Empleo
Solitor Heneral	Ang Kagalang-galang Juan Estelito dela Cruz Solitor Heneral	Ang Kagalang-galang Juan Estililo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Solisitor Heneral: Mahal na Solisitor Heneral dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Estelito dela Cruz Solisitor Heneral ng Pilipinas
Komisyoner	Ang Kagalang-galang Juan Benjamin dela Cruz Komisyoner Kagawaran ng _____	Ang Kagalang-galang Juan Benjamin dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Komisyoner: Mahal na Komisyoner dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Benjamin dela Cruz Komisyoner ng Rentas Internas

Sangay ng Tagapagbukom

Ang Punong Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas	Ang Punong Mahistrado Ang Kataas-taasang Hukuman (adres)	Ang Punong Mahistrado at Ginang dela Cruz Asawa ng Punong Mahistrado Ginang Juan Fernando dela Cruz	Mahal na Punong Mahistrado: Mahal na Punong Mahistrado dela Cruz:	Lubos na gumagalang, Magalang na sumasainyo,	Ang Punong Mahistrado Ang Punong Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas
Kasangguning Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas	Mahistrado-dela Cruz Ang Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas (adres)	Mahistrado dela Cruz at Ginang dela Cruz (Ginoong Juan Felix dela Cruz) Asawa ng Kasangguning Mahistrado Ginang (Ginoong) dela Cruz	Kagalang-galang na Mahistrado dela Cruz: Mahal na Ginoong Mahistrado: Mahal na Ginang Mahistrado:	Lubos na gumagalang, Magalang na sumasainyo,	Mahistrado dela Cruz Mahistrado dela Cruz ng Kataas-taasang Hukuman

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Panibagong Pangwakas	Pagpapakiiala
	Opisyal	Sosyal			
Retiradong Punong Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas	Punong Mahistrado dela Cruz Ang Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas (adres)	Punong Mahistrado dela Cruz at Ginang dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Enrique dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Punong Mahistrado dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Punong Mahistrado dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Enrique dela Cruz, neging Punong Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas
Retiradong Kasangguniang Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman ng Pilipinas	Ang Kagalang-galang Juan Felix dela Cruz (adres ng tirahan)	Ang Kagalang-galang Juan Felix dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong Mahistrado dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong Mahistrado dela Cruz
Punong Hukom ng isang Mababang Hukuman ng Pilipinas	Ang Kagalang-galang Juan Amado dela Cruz (banggitin ang ngalan ng hukuman/ korte (lungsod, lalawigan, ZIP)	Ang Kagalang-galang Juan Amado dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Hukom dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Hukom dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Amado dela Cruz Punong Hukom Hukuman (banggitin ang ngalan ng korte ng Pilipinas
Hukom ng isang Mababang Hukuman	Ang Kagalang-galang Juan Florencio dela Cruz Hukuman (banggitin ang ngalan nito) ng Pilipinas (lungsod, lalawigan, ZIP)	Ang Kagalang-galang Juan Florencio dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoo o Mahal na Hukom dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Hukom dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Florencio dela Cruz Hukom ng (banggitin ang ngalan ng korte) ng Pilipinas
Namunong/Pinunong Hukom (ng isang mababang hukuman)	Ang Kagalang-galang Juan Romulo dela Cruz Pinunong Hukom Sangay ng Paghahabol Kataas-taasang Hukuman (lungsod, lalawigan, ZIP)	Ang Kagalang-galang Juan Romulo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoo: o Mahal na Ginoong Hukom:	Matapat na sumasainyo,	Hukom dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Romulo dela Cruz, Pinunong Hukom ng Sangay ng Paghahabol Kataas-taasang Hukuman ng (lalawigan)
Klerk ng Mababang Hukuman	Ginoong Juan Jose dela Cruz Klerk ng (ngalan ng korte, kung korteng pandistrito, sabihin ang distrito) tanggapang lokal	Ginoo at Ginang Juan Jose dela Cruz	Mahal na Ginoo: o Mahal na Ginoong dela Cruz:	Matapat na sumasainyo	Ginoong dela Cruz o Ginoong Juan Jose dela Cruz Klerk ng (pangalan ng Korte)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitangang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Sangay ng Tagapagbatas Pangulo ng Senado	Ang Kagalang-galang Juan Eulogio dela Cruz Pangulo ng Senado Lungsod ng Pasay		Ginoo: 0 Kagalang-galang na Pangulo:	Gumagatang, 0 Matapat na sumasainyo	Ang Pangulo ng Senado
Pangulo Pro Tempore ng Senado	Ang Kagalang-galang Juan Francisco dela Cruz Pangulo Pro-Tempore ng Senado Lungsod ng Pasay	Ang Kagalang-galang Juan Francisco dela Cruz at Ginang dela Cruz	Kagalang-galang na Senador dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Senador dela Cruz 0 Ang Kagalang-galang Juan Francisco dela Cruz, Pangulo Pro Tempore ng Senado
Senador ng Pilipinas (lalaki)	Ang Kagalang-galang Juan Vicente dela Cruz Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay	Ang Kagalang-galang Juan Vicente dela Cruz at Ginang dela Cruz	Kagalang-galang na Senador dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Senador dela Cruz 0 Ang Kagalang-galang Juan Vicente dela Cruz, Senador ng Pilipinas
Senador ng Pilipinas (babae)	Ang Kagalang-galang Maria Purita Reyes Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay	Ang Kagalang-galang Maria Purita Reyes at Ginoong Reyes 0 Ginoo at Ginang Jose Reyes	Kagalang-galang na Senadora Ryees: Mahal na Ginoo at Ginang Reyes	Matapat na sumasainyo,	Senador Reyes 0 Ang Kagalang-galang Maria Purita Reyes, Senador ng Pilipinas
Lider ng Mayor/na Lider ng Minor/na	Ang Kagalang-galang Juan Antonio dela Cruz Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay	Ang Kagalang-galang Juan Antonio dela Cruz at Ginang dela Cruz	Kagalang-galang na Senador dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Senador dela Cruz 0 Ang Kagalang-galang Juan Antonio dela Cruz, Senador ng Pilipinas
Tagapangulo ng Komite	Ang Kagalang-galang Juan David dela Cruz Tagapangulo, Komite ng (banggitin) Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay		Mahal na Ginoong Tagapangulo:	Matapat na sumasainyo,	Senador dela Cruz 0 Ang Kagalang-galang Juan David dela Cruz Senador ng Pilipinas
Tagapangulo ng Subkomite	Ang Kagalang-galang Juan Carlos dela Cruz Tangapangulo, Subkomite (sa ngalan ng pinangalilingang komite) Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay		Mahal na Ginoong Tagapangulo 0 Mahal na Ginoong dela Cruz:	Matapat na sumasainyo	Ginoong Juan Carlos dela Cruz 0 Ang Kagalang-galang Juan Carlos dela Cruz Senador mula sa <i>(Lugar) na kinakatawan</i>

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitang Pangwakas	Pagpapakiatala
	Opisyal	Sosyal			
Kalhim ng Senado	Ang Kagalang-galang Juan Gabriel dela Cruz Kalihim ng Senado ng Pilipinas Lungsod ng Pasay	Ang Kagalang-galang Juan Gabriel dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Gabriel dela Cruz Kalihim ng Senado ng Pilipinas
Tsapeyn	Ang Reberendo Mateo dela Cruz, D.D., Litt. D. Tsapeyn ng Senado Gusali ng Tanggapan ng Senado Lungsod ng Pasay	Ang Reberendo Mateo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Dr. (Ginoong) dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginoong (Dr.) dela Cruz o Ang Reberendo Mateo dela Cruz, Tsapeyn ng Senado ng Pilipinas
Kalihim/Kawaksing Administratibo sa isang Senator	Ginoong Juan Ignacio dela Cruz Kalihim (Kawaksing Pang-administratibo) sa Ang Kagalang-galang Juan Victor dela Cruz Gusali ng Tanggapan ng Senado, Lungsod ng Pasay		Mahal na Ginoong dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	
Ang Ispiker ng Kapulungan	Ang Kagalang-galang Juan Ramon dela Cruz Ispiker ng Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan Lungsod ng Pasay	Ang Ispiker ng Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan at Ginang Dela Cruz Asawa ng Ispiker: Gng. Juan Ramon dela Cruz	Mahal na Ginoong Ispiker:	Gumagalang, o Matapat na sumasainyo	Ang Ispiker o Ang Ispiker ng Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan o Ang Kagalang-galang Juan Ramon dela Cruz, Ispiker ng Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan
Mambabatas/Kinatawan ng Pilipinas (lalaki)	Ang Kagalang-galang Juan Luis dela Cruz Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan Constitution Hills, Lungsod Quezon	Ang Kagalang-galang Juan Luis dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Luis dela Cruz, Kinatawan ng (lugar/distrito)
Mambabatas/Kinatawan ng Pilipinas (babae)	Ang Kagalang-galang Maria Clara Reyes Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan Constitution Hills, Lungsod Quezon	Ang Kagalang-galang Maria Clara Reyes at Ginang Reyes	Mahal na Ginang (Bimbining) Reyes	Matapat na sumasainyo,	Ginang (Bimbining) dela Cruz o Ang Kagalang-galang Maria Clara Reyes Mambabatas/Kinatawan ng (lugar/distrito)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitangang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Isang dating Mambabatas/ Kinatawan	Ang Kagalang-galang Juan Oscar dela Cruz (adres)	Ang Kagalang-galang Juan Oscar dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong (Ginang, Binibining) dela Cruz	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Ginoong (Ginang, Binibining) dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Oscar dela Cruz, dating Mambabatas/Kinatawan ng (lugar/distrito)
Lider ng Mayor/aler ng Minorya	Ang Kagalang-galang Juan Eduardo dela Cruz Kapulungan ng mga Mambabatas/ Kinatawan Constitution Hills, Lungsod Quezon	Ang Kagalang-galang Juan Eduardo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz:	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Eduardo dela Cruz, Mambabatas/Kinatawan ng (lugar/distrito)
Tagapangulo ng Komite/ Lupon	Ang Kagalang-galang Juan dela Cruz Tagapangulo, Komite sa (pangalan) Kapulungan ng mga Mambabatas/ Kinatawan		Mahal na Ginoong dela Cruz:	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan dela Cruz, Mambabatas/Kinatawan ng (lugar/distrito)
Klerk ng Kapulungan	Ang Kagalang-galang Juan Patrick dela Cruz Klerk ng Kapulungan ng mga Mambabatas/ Kinatawan Constitution Hills, Lungsod Quezon	Ang Kagalang-galang Juan Patrick dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz:	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Patrick dela Cruz, Kapulungan ng mga Mambabatas/Kinatawan
Mga Pamahalaang Panlalawigan at Lokal	Ang Kagalang-galang Juan Eliseo dela Cruz Gobernador/ Punong Lalawigan ng (lugar) (adres)	Ang Kagalang-galang Ang Gobernador/ Punong Lalawigan ng _____ at Ginang dela Cruz	Mahal na Gobernador dela Cruz	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Gobernador dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Eliseo dela Cruz, Gobernador ng _____
Gumaganap na/ Nanunungkulang Gobernador ng isang Lalawigan	Ang Kagalang-galang Juan Ronaldo dela Cruz Gumaganap na/ Nanunungkulang Gobernador ng _____	Ang Kagalang-galang Ang Gumaganap na/ Nanunungkulang Gobernador ng _____ at Ginang dela Cruz _____	Mahal na Gobernador dela Cruz	Magalang na sumasainyo, Lubos na gumagalang,	Ginoong dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Ronaldo dela Cruz, Gumaganap na/ Nanunungkulang Gobernador ng _____
Alkalde (lalaki)	Ang Kagalang-galang Juan Enrico dela Cruz Alkalde ng _____ (lugar, zip)	Ang Kagalang-galang Juan Enrico dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Alcalde dela Cruz	Matapat na sumasainyo	Alkalde dela Cruz Ang Kagalang-galang Juan Enrico dela Cruz Alkalde ng _____

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitagang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Alkalde (babae)	Ang Kagalang-galang Maria Elena Reyes Alkalde ng _____	Ang Kagalang-galang Ang Alkalde ng _____ at Ginoong Reyes o Ginoong at Ginang Jose Pablo Reyes	Mahal na Alkalde Reyes o Mahal na Ginang (Binibining) Reyes	Matapat na sumasainyo,	Alkalde Reyes o Ang Kagalang-galang Maria Elena Reyes, Alkalde ng _____

Sa mga Miyembro ng Misyong Diplomatiko

Embahador (lalaki)	Ang Kagalang-galang Juan Eduardo dela Cruz Embahador ng Pilipinas sa (buong pangalan ng bansa)	Ang Kagalang-galang Ang Embahador ng Pilipinas at Ginang dela Cruz	Ginoong: o Mahal na Ginoong Embahador: o (kung ang Embahador ay may ranggong militar) Mahal na (Almirante) dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Embahador dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Eduardo dela Cruz ng Pilipinas
Embahador (babae)	Ang Kagalang-galang Maria Concepcion Reyes Embahadora ng Pilipinas sa (bansa)	Ang Kagalang-galang Ang Embahadora ng Pilipinas at Ginoong Reyes	Ginang: o Mahal na Ginang Embahadora: o Mahal na Ginang (Binibining) Reyes:	Matapat na sumasainyo,	Embahadora Reyes o Ang Kagalang-galang Maria Concepcion Reyes, Embahadora ng Republika ng Pilipinas (_____)
Embahador Pangkalahatan (Ambassador at Large)	Ang Kagalang-galang Jose Enrico Santos Embahador Pangkalahatan	Ang Kagalang-galang Ang Embahador Pangkalahatan at Ginang Santos	Mahal na Ginoong Embahador:	Matapat na sumasainyo,	Embahador Santos o Ang Kagalang-galang Jose Enrico Santos, Embahador Pangkalahatan (ng Republika ng Pilipinas)
Konsul Heneral ng Pilipinas	Juan Fernando dela Cruz Konsul Heneral ng Pilipinas	Ginoong at Ginang Juan Fernando dela Cruz	Ginoong o Mahal na Ginoong dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Ang Konsul Heneral ng Pilipinas Ginoong dela Cruz
Charge d' Affaires	Ginoong Juan Abel Clavio o Ang Kagalang-Kagalang ng Charge d' Affaires ng (bansa)	Ang Charge d' Affaires ng (bansa) at Ginang Clavio Ang Kagalang-Kagalang ang Charge d' Affaires ng (bansa) at Gng. Clavio	Ginoong: (o Ginang) o Mahal na Ginoong (Ginang, Binibini) Clavio:	Matapat na sumasainyo	Ginoong (Ginang, Binibining) Clavio o Ang Charge d' Affaires, ng (bansa) Ginoong (Ginang, Binibining) Clavio

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitlagang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Dating Embahador ng Pilipinas	Ang Kagalang-galang Juan Paulo dela Cruz	Ang Kagalang-galang Juan Paulo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz o Mahal na Ginoong Embahador:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz o Embahador dela Cruz o Ang Kagalang-galang Juan Paulo dela Cruz dating Embahador ng Republika ng Pilipinas
Unalagang Embahador sa Pilipinas	Ang Kaniyang Ekselesiyia John Peter Clark Hinirang na Embahador ng (buong pangalan ng bansa)	Ang Kaniyang Ekselesiyia Ang Hinirang na Embahador ng (buong pangalan ng bansa) at Ginang Clark	Ekselesiyia (pormal) Mahal na Ginoong Embahador: (di pormal)	Matapat na sumasainyo,	Embahador Clark o Ang Kaniyang Ekselesiyia John Peter Clark Hinirang na Ambasador ng (bansa)

Mga Pinuno o Opisyal ng Pandaigdigang Organisasyon

Sekretaryo Heneral ng United Nations	Ang Kaniyang/ Ekselesiyia John Andrew Smith Sekretaryo Heneral ng United Nations, New York, N. Y. 1007	Ang Kaniyang Ekselesiyia Ang Sekretaryo Heneral ng United Nations at Ginang Smith	Ekselesiyia: o Mahal na Ginoong Sekretaryo Heneral: o Mahal na Ginoong (o Dr.) Smith	Matapat na sumasainyo,	Ang Sekretaryo Heneral ng United Nations, Ginoong (Dr.) Smith o Ang Kaniyang Ekselesiyia John Andrew Smith, Sekretaryo Heneral ng United Nations
Presidente, International Monetary Fund	Ang Kagalang-galang John Alexander Smith Presidente (pangalan ng bangko)	Ang Kagalang-galang John Alexander Smith at Ginang Smith	Mahal na Ginoong Smith:	Matapat na sumasainyo,	Ginoong Smith o Ang Pangulo ng (pangalan ng bangko)

Serbisyong Militar ng Pilipinas (Hukbong Katihan, Himpapawid, Dagat, Pulisya)

Heneral, Tenyente Heneral, Medyor Heneral, Brigadyer Heneral (lataki o babae)	Heneral Juan Gregorio dela Cruz, AFP Tenyente Heneral, Medyor Heneral, Brigadyer Heneral...	Heneral at Ginang Juan Gregorio dela Cruz Tenyente Heneral at Ginang, Medyor Heneral at Ginang, Brigadyer Heneral at Ginang...	Mahal na Heneral dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Sosyal: Heneral dela Cruz Pormal: (full rank) (buong pangalan), (titulo ng posisyon)
---	---	--	----------------------------	------------------------	--

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitagang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Koronel, Tenyente Koronel, Medyor, Kapitan (lalaki o babae)	Koronel Juan Antonio dela Cruz, AFP Tenyente, Koronel ... Medyor ... Kapitan ...	Korenel at Ginang, Juan Antonio dela Cruz Tenyente, Koronel at Ginang ... Medyor at Ginang ... Kapitan at Ginang ...	Mahal na Koronel (Medyor, Kapitan) dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Sosyal: Koronel (Medyor, Kapitan) dela Cruz Pormal: Tenyente Koronel Juan Antonio dela Cruz Pansin: Ang Tenyente Koronel na buong titulo ay ginagamit lamang sa nakasulat na adres at pormal na pagpapakilala. Sa Pagbati at simpleng pakikipag-usap "Koronel" ang ginagamit.
Unang Tenyente, Pangalawang Tenyente, (lalaki o babae)	Unang Tenyente Juan Andres dela Cruz AFP		Mahal na Tenyente dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Tenyente dela Cruz o, kung pormal: Unang (o Pangalawang Tenyente dela Cruz ng (pangalan ng kinatatagahan)
Opisyal/ Pinuno na noncommissioned Hukbong Katihan/Hukbong Panghimpapawid at Marine Corps (adres Ang iba pang non-commissioned officers ay ang ss: Master Sergeant, Sergeant, Major First Class, Platoon Sergeant, Technical Sergeant, Staff Sergeant, Sergeant, Corporal, Specialist, Private, Airman First, Second and Third Class, Basic Airman	(Rating) Juan Apolinario dela Cruz (tirahan)	(Rating) at Ginang Juan Apolinario dela Cruz	Mahal na (Sarhento, Korporal, Private) dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	(Rating) (o Ginoong) dela Cruz
Opisyal/ Pinunong Retirado, Hukbong Katihan, Hukbong Himpapawid, Pandagat	(Ganap na/ buong ranggo) Juan Andres dela Cruz (abrehiyasyon ng serbisyong kinatutungkulan) Retirado	(ganap na/ buong ranggo) at Ginang Juan Andres dela Cruz	Mahal na (ranggo) dela Cruz:	Matapat na sumasainyo	(ranggo) dela Cruz o (ranggo) Juan Andres dela Cruz, Hukbong _____ ng Pilipinas Retirado

Mananatili ang titulo ng retiradong opisyal ngunit hindi ang mga "Reserve" na opisyal.

Almirante, Bisealmirante, Kontralmirante (lalaki o babae)	Almirante Juan Pablo dela Cruz, PN (itulo ng posisyon) Bisealmirante ... Kontralmirante	Almirante at Ginang Juan Pablo dela Cruz o Para sa babaeng opisyal: Kontralmirante Maria Ester Reyes at Ginoong Jose Reyes	Mahal na Almirante dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Almirante dela Cruz o, kung pormal Almirante Juan Pablo dela Cruz (itulo ng posisyon) Kontralmirante Maria Ester Reyes (itulo ng posisyon)
---	---	---	-------------------------------	------------------------	---

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitangang Pangwakas	Pagpapakitala
	Opisyal	Sosyal			
Komodor, Kapitan, Komandante	Komodor Juan Crisostomo dela Cruz PN (titulo ng posisyon)	Komodor at Ginang Juan Crisostomo dela Cruz o para sa babang opisyal Komandante Maria Angelita Reyes at Ginoong Jose Reyes	Mahal na Komodor dela Cruz Mahal na Kapitan Mahala na Komandante	Magalang na sumasainyo.	Komodor dela Cruz Kapitan dela Cruz Komandante dela Cruz
Para Sa Iba Pang Ahensiya ng Pamahalaan Puno ng isang ahensiya, pangasiwaan o lupon	Ang Kagalang-galang Juan Adolfo dela Cruz (titulo) (ngalan ng ahensiya) (adres)	Ang Kagalang-galang Juan Adolfo dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong (Dr.) dela Cruz:	Magalang na sumasainyo.	Ginoong (Dr.) dela Cruz o (titulo) ng (ngalan ng ahensiya) Ginoong dela Cruz
Pangulo, Tagapangulo o miyembro ng isang Komisyon o Kalupunan	Ang Kagalang-galang Juan Roy dela Cruz Pangulo (o Tagapangulo o Miyembro) (ngalan ng komisyon/kalupunan adres)	Ang Kagalang-galang Juan Roy dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Ginoong dela Cruz: o Mahal na Ginoong Tagapangulo	Magalang na sumasainyo.	Ginoong dela Cruz o Ang Pangulo (Tagapangulo o Miyembro ng (komisyon/kalupunan), Ginoong dela Cruz
Ekleisyastiko: Ang Papa	Ang Kaniyang Kabanalan Ang Papa o Ang Kaniyang Kabanalan (Pangalan) Lungsod Vatican, Italy		Ang Inyong Kabanalan Mahal na Papa (pangalan) (ginagamit lamang ng Pangulo)	Magalang na sumasainyo.	Ang Kaniyang Kabanalan, Ang Papa
Sugong Apostoliko (Apostolic Delegate)	Ang Kaniyang Ekselensiya (gamit pang-iglesya Ang Kapita-pitlagang Reberendo Juan dela Cruz Arsobispo ng (lugar)		Ang Inyong Ekselensiya (gamit pang-iglesya) o Mahal na Arsobispo	Magalang na sumasainyo.	Ang Kaniyang Ekselensiya Ang Kapita-pitlagang Juan dela Cruz Arsobispo ng (lugar) Ang Sugong Apostoliko
Kardenal	Ang Kaniyang Kabunyan Juan Cardenal dela Cruz Arsobispo ng (lugar) (lokal na adres)		Ang Inyong Kabunyan: o Mahal na Kardenal dela Cruz	Magalang na sumasainyo.	Ang Kaniyang Kabunyan Kardenal dela Cruz Arsobispo ng (lugar)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Arsobispo (Katoliko Romano) ng Pilipinas	Ang Kaniyang Ekselensiya (gamit eklesiyaastiko) Ang Kapita-pitang Reverendo Fernando Rufino dela Cruz Arsobispo ng (lugar) (lokal na adres)		Ang Inyong Ekselensiya: (gamit eklesiyaastiko) o Mahal na Arsobispo:	Matapat na sumasainyo,	Arsobispo dela Cruz o Ang Kapita-pitang Reberendo Fernando Rufino dela Cruz, Arsobispo ng (lugar) o Ang Kaniyang Ekselensiya Arsobispo dela Cruz
Obispo (Katoliko Romano) ng Pilipinas	Ang Kapita-pitang Reberendo Juan Carlos dela Cruz Obispo ng (lugar)		Ang Inyong Ekselensiya (gamit eklesiyaastiko) o Kapita-pitang Ginoong Reberendo: o Mahal na Obispo dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Obispo dela Cruz o Ang Kapita-pitang Reberendo Juan Carlos dela Cruz, Obispo ng (lungsod) o (Diyosesis ng _____)
Obispo (Episkopal Protestante)	Ang Kapita-pitang Reberendo Juan Pedro dela Cruz, D.D., MD. Obispo ng (Lungsod) (lokal na adres)	Ang Kapita-pitang Reberendo Juan Pedro dela Cruz at Ginang dela Cruz	Kapita-pitang Ginoong Reberendo o Mahal na Obispo dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Obispo dela Cruz o Obispo o Dr. dela Cruz, Obispo
Obispo (Metodista)	Ang Reberendo Juan Enrico dela Cruz, D.D. Obispo ng Metodista (lokal na adres)	Ang Reberendo Juan Enrico dela Cruz at Ginang Dela Cruz	Ginoong Reberendo (Reverend Sir): o Mahal na Obispo dela Cruz: o Mahal na Dr. dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Obispo dela Cruz o Ang Reberendo Juan Enrico dela Cruz, Obispo ng (lugar) ng United Methodist Church
Monsenyor	Ang Kapita-pitang Monsenyor Jose Eliseo dela Cruz (lokal na adres)		Kapita-pitang Monsenyor: o Mahal na Monsenyor dela Cruz:	Matapat na sumasainyo,	Monsenyor dela Cruz o Ang Kapita-pitang Monsenyor Jose Eliseo dela Cruz
Pari (Katoliko Romano)	Ang Reberendo Juan Jaime dela Cruz (lokal na adres)		(Reverend Sir.) Ginoong Reberendo: (Pormal) o Mahal na Padre dela Cruz: (di pormal)	Matapat na sumasainyo,	Padre dela Cruz o Ang Reberendo Juan Jaime dela Cruz ng (ngalan ng simbahan, parokya, lungsod)
Ministro (Pastor) ng isang simbahan ng Protestante	Ang Reberendo Juan Fernando dela Cruz, D.D., Liit.D. (ngalan ng simbahan (lokal na adres)	Ang Reberendo Juan Fernando dela Cruz at Ginang dela Cruz	Mahal na Dr. (o Ginoong) Cruz:	Matapat na sumasainyo	Dr. (o Ginang) dela Cruz o Ang Reberendo Juan Fernando dela Cruz ng (parokya, lungsod)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitangang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Madre Supervora ng isang Institusyon	Madre (pangalan) (inisyal ng orden), kung ginagamit Supervora, (ngalan ng institusyon) (lokal na adres)		Mahal na Madre (pangalan):	Matapat na sumasainyo,	Madre (pangalan) o Madre (pangalan) ng (ngalan ng institusyon) ng (lungsod)
Sister (Katoliko)	Sister (buong pangalan) (orden, kung ginagamit (ngalan ng organisasyon) (lokal na adres)		Mahal na Sister (buong pangalan):	Matapat na sumasainyo,	Sister (buong pangalan)
Brother (Katoliko)	Brother (buong pangalan) (ngalan ng organisasyon) (lokal na adres)		Mahal na Brother (ngalang tawag)	Matapat na sumasainyo,	Brother (pangalang ginagamit) ng Orden _____

Para sa mga Pribadong Propesyonal na Mamamayan

Isang Doktor ng Medicina, (M.D.) Doktor ng Dental Surgery (D.D.S.) o Doktor ng Medisnang Pambeterinaryo (D.V.M.)	Juan Armando dela Cruz, M.D. (o D.D.S. o D.V.M.) o Dr. Juan Armando dela Cruz	Dr. at Ginang Juan Armando dela Cruz	Mahal na Dr. dela Cruz:	Matapat na sumasainyo.	Dr. dela Cruz
Pangulo (o Tsanselor) ng Pamantasan o Kolehiyo	Dr. (o G.) Jose Ariel Reyes Pangulo (o Tsanselor) (ngalan ng institusyon) (lokal na adres)	Pangulong (o Tsanselor) Jose Ariel Reyes Pangulo (o Tsanselor) at Ginang Jose Ariel Reyes o Dr. (o Ginoo) at Ginang Jose Ariel Reyes	Mahal na Dr. (o Ginoo) Reyes:	Matapat na sumasainyo.	Pangulong (o Tsanselor) Reyes o Dr. (o Ginoo) Jose Ariel Reyes, Pangulo (o Tsanselor) ng (ngalan ng pamantasan) o kolehiyo)
Dekano ng isang Kolehiyo	Dr. (o Ginoo) Jose Ronaldo Reyes Dekano, (ngalan ng kagawaran ngalan ng institusyon (adres)) Nota: Karaniwang inilalagay ang mga inisyal ng professional degree(s) pagkatapos ng pangalan sa halip ng titulong "Dr." kapag isinama sa talaan ng isang publikasyong pangkolehiyo, gaya ng ganito: Jose Allan Reyes, L.I.D., Ph. D. Pangulo, (ngalan ng institusyon)	Dekano Jose Ronaldo Reyes Dekano at Ginang Jose Ronaldo Reyes o Dr. (o Ginoo) Jose Ronaldo Reyes	Mahal na Dr. (o Ginoo) Reyes: o Mahal na Dekano Reyes:	Matapat na sumasainyo, o Mahal na Dekano Reyes:	Dekano Reyes o Dr. (o Ginoo) Jose Ronaldo Reyes Dekano ng (ngalan ng paaralan at pamantasan)

Posisyon	Adres sa Sobre		Bating Pambungad	Pamitang Pangwakas	Pagpapakilala
	Opisyal	Sosyal			
Propesor, Associate Professor	Dr. Jose Enrique Reyes (Kung mayroong digring doktoral) o Propesor Jose Enrique Reyes (walang digring doktoral) (ngalan ng kagawaran o paaralan) (ngalan ng kolehiyo o pamantasan) (lokal na adres) Pansin: Ang mga inisyal ng professional degree(s) ay madalas na inilalagay pagkatapos ng pangalan sa halip ng titulong "Dr." kapag isinasama sa talaan ng isang publikasyong pangkolehiyo gaya ng: Jose Enrique Reyes, Ph.D.	Dr. (o Ginang) Jose Enrique Reyes	Mahal na Dr. Reyes Mahal na Propesor Reyes	Matapat na sumasainyo, o Dr. (o Propesor) Reyes ng (ngalan ng pamantasan o kolehiyo)	
Abogado	G. Juan Ariel dela Cruz Attorney at Law o Ginang (Binibining) Maria Cecilia Reyes Attorney at Law	Ginoo at Ginang Juan Ariel dela Cruz	Mahal na Ginoong (Ginang, Binibining) dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginoo (Ginang, Binibining) dela Cruz
Lalaki	Ginoong, Juan Noel dela Cruz (adres)		Mahal na Ginoong dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginoong dela Cruz
Babaeng May-asawa	Gng. Juan Armando dela Cruz (adres)		Mahal na Ginang dela Cruz	Matapat na sumasainyo,	Ginang dela Cruz
Biyuda	Gng. Juan Alvin dela Cruz (adres)		Mahal na Ginang dela Cruz	Matapat na sumasainyo	Ginang dela Cruz
Dalega	Bb. Maria Carolina Reyes (adres)		Mahal na Binibining Reyes	Matapat na sumasainyo	Binibining Reyes

Sanggunian: McCaffee, Mary Jane and Innis, Pauline, Protocol: *The Complete Handbook of Diplomatic, Official and Social Usage*. Washington D.C.:

13

Mga Titulong May Pamimitagan

(Courtesy Title Distinction)

1. **Ang Kagalang-galang (*The Honorable*).** Ito ang titulong mas gustong gamitin sa pag-adres sa matataas na opisyal ng pamahalaan–nasa serbisyo man o retirado na. Kabilang sa mga opisyal na ito ang mga hinirang ng pangulo, mga halal na opisyal sa kongreso at senado, gayon din, ang mga halal na opisyal ng pamahalaang lokal mula gobernador ng mga lalawigan hanggang alkalde ng mga pamahalaang bayan at lungsod.

Para sa Pangulo ng Pilipinas, sa bisa ng Kautusang Tagapagpaganap Blg. 2 na nilagdaan noong Enero 4, 1954, ang salitang “Kamahalan”/“Ekselensiya” (Excellency) ay hindi na ginagamit sa Pangulo ng Republika, at sa halip ay “Ginoong Pangulo / Ginang Pangulo”

Ginagamit din ang “Kagalang-galang” sa mga dayuhang diplomat at mga opisyal ng Gabinete o kapantay na ranggo, Charge d’ Affaires, at mga puno ng mga organisasyong pandaigdig, maliban kung ang indibidwal ay ginagamitan ng titulong “Ang Kaniyang Ekselensiya.”

Halimbawa:

Ang Kagalang-galang
Maria Kristina Reyes
Embahador ng _____ sa (bansa)

Ang Kagalang-galang
John Paul Smith
Direktor Heneral ng (organisasyong pandaigdig)

Kailanman ay hindi ikinakabit ang titulong “Ang Kagalang-galang” sa posisyon ng isang opisyal para sa mga pag-aanyaya o kaya ay sa paglagda ng sagot sa mga paanyaya o dili kaya ay ilagay ito sa unahan ng kaniyang pangalan sa mga personal na stationery o tarheta (calling cards).

Halimbawa:

Wasto: Si G. Juan Jaime dela Cruz
Pangalawang Kalihim ng (Kagawaran)
ay malugod na nag-aanyaya

Mali: Ang Kagalang-galang Juan Jaime dela Cruz
Pangalawang Kalihim ng (Kagawaran)
ay malugod na nag-aanyaya

“Ang Kagalang-galang” ay sinusulat nang buo sa unahan ng pangalan ng tao. Kung minsan ang daglat na “Ang Kgg.” o “Kgg.” ay isinusulat sa unahan ng pangalan ngunit ito ay hindi kaaya-ayang gamitin. Hindi ginagamit sa karaniwang usapan o pag-uusap ang “Ang Kagalang-galang,” bagaman kung minsan ay maaari itong gamitin sa pagpapakilala kapag may palatuntunan subalit hindi ginagamit na apelyido lamang ang kasunod, bagkus ang buong pangalan ng tao.

Nasa ibaba ang isang parsiyal na talaan ng mga opisyal ng bansa na maaaring pag-ukulan ng pagbating “Ang Kagalang-galang”:

Sangay Ehekutibo

Ang Pangulo (kung inaadres sa pangalan)

Ang Pangalawang Pangulo (kung inaadres sa pangalan)

Kalihim/Lahat ng miyembro ng Gabinete

Depyuting Kalihim ng mga kagawarang ehekutibo

Mga Pangalawang Kalihim ng kagawarang ehekutibo at mga pinuno na may kapantay na ranggo

Mga Espesyal na Kawaksi sa Pangulo (“G.” o “Gng.” o “Bb.” ang ginagamit para sa mga miyembro ng kaniyang staff)

Kawaksing Kalihim, Tagapayong Legal, Tagapayo, at mga pinuno na may kapantay na ranggo ng mga kagawarang ehekutibo

Mga Filipinong Embahador/ Ambassador

Mga Filipinong representante, kinatawan, at depyuti sa mga organisasyong internasyonal

Sangay ng Lehislatura

Senado

Ang Pangulo
Pangulo ng Pro Tempore
Mga Senador
Kalihim ng Senado
Tagapamayapa

Kapulungan ng mga Kinatawan

Ang Ispiker
Mga Kinatawan/Kongresista
Klerk ng Kapulungan
Tagapamayapa

Sangay ng Hudikatura

Punong Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman
Kasangguning Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman
Dating Kasangguning Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman
Mga hukom ng ibang korte
Nangungulong mahistrado ng isang hukuman

Mga Ahensiya ng Pamahalaan

Mga Puno, kawaksing puno, at mga komisyoner o mga miyembro ng katulad na ranggo na hinirang ng Pangulo at kinumpirma ng Komisyon sa Paghirang.

Lalawigan at mga Pamahalaang Lokal

Gobernador ng lalawigan

Gumaganap na/Nanunungkulang Gobernador ng lalawigan

Alkalde

Pangulo ng Kalupunan ng mga Komisyoner

- 2. Ang Kaniyang Ekselensiya (*His/Her Excellency*)** ay ginagamit sa Puno ng Bansa ng ibang bayan (ang Pangulo ng republika ng ibang bansa), puno ng pamahalaan (isang Premier, isang Prime Minister), opisyal ng Gabinete ng ibang bansa, Embahador ng ibang bansa, iba pang mataas na opisyal ng ibang bansa, o dating mataas na opisyal ng ibang bansa.

Halimbawa:

Ang Kaniyang Ekselensiya
John Smith
Punong Minister ng (bansa)

Ang Kaniyang Ekselensiya
Mary Clark
Premier

Ang isang taong pinag-ukulan ng titulong “Ang Kaniyang Ekselensiya” ay magtataglay ng tawag o titulong ito habang siya ay nabubuhay.

- 3. Doktor (Medical).** Ang dinaglat nito na “Dr.” ay ginagamit sa unahan ng pangalan ng mga taong nagtamo ng titulong ito. Hindi ito dapat gamitin nang kapanabay sa abrebiyasyong tumutukoy sa gayong digri.

Mga halimbawa:

Dr. Jose Luna Reyes
o
Jose Luna Reyes, MD

Dr. Jose Antonio Reyes
o
Jose Antonio Reyes, DDS

Dr. Jose Gregorio Reyes
o
Jose Gregorio Reyes, DVM

Sa kalakaran, kapag sinusulatan ang mga doktor ng medisina, ang mga inisyal ng kaniyang digri ay inilalagay pagkatapos ng pangalan niya. Kung siya naman ay ipakikilala o kaya ay sa mga usapang propesyonal o sosyal—mas pinapaboran ang paggamit ng “Dr.” Reyes.

- 4. Titulong akademiko (Academic titles).** May dalawang uri ng titulong akademiko. Ang isa ay ang digri ng pagiging doktor, Doktor ng Pilosopiya (PhD), at ang isa ay ang posisyong akademiko. Kung ang may hawak ng doktorado ay isa ring propesor, maaari siyang tawaging “Propesor Jose Reyes.”

Ang isang Pangulo, Tsanselor, Dekano, Nanunungkulang Dekano, Propesor, o Nanunungkulang Propesor na may digring doktorado ay karaniwang tinatawag na “Dr.” na ang kaniyang posisyon ay nakasulat sa kaparehong linya na sumusunod sa kuwit, o sa linya sa ibaba ng pangalan. Para sa mga hindi tapos ng digring doktorado, ang titulong “Ginoo” ang ginagamit.

Upang mapatangi ang kaniyang posisyon sa ibang may titulo ng pagiging doktorado sa kaparehong larangan na hindi humahawak ng posisyong akademiko, ang

tao ay madalas na tinatawag na "Presidente [o Tsanselor] Jose Reyes. Ang akademikong posisyon ay karaniwang ginagamit sa pagpapakilala. Hal., Propesor Jose Reyes ng Unibersidad ng Pilipinas.

5. **Ang titulong Eklesiyastikal (Ecclesiastical titles).** Ang isang klerigo ay maaaring tawaging "Dr." kung nagtapos siya ng doktoral na digring akademiko—(Ph.D.) o pinagkalooban siya ng honorary degree (DD o LLD). Maaari siyang sulatang "Ang Reberendo" ngunit dapat isulat ang kaniyang buong pangalan kasunod nito, at ang "Reberendo" ay dapat laging lagyan sa unahan ng "Ang." Hindi angkop na tawagin siyang "Reberendo Santos" o sulatan ng "Mahal na Reberendo." Depende sa sekta o denominasyong kaniyang kinakatawan at ng hawak niyang posisyon, ang isang klerigo ay maaari ding tawaging "Ang Kapita-pitagang Reberendo" (kung obispo), "Obispo," "Kardenal" "Padre," "Pastor," o "Rabi."

Gamit ng mga Titulo ng Pamimitagan

1. **Asawa ng may titulo (Spouses of title holders).** Ang maybahay (asawang babae) ng Pangulo ng Pilipinas ay tinatawag sa pasulat o pasalita bilang "Ginang dela Druz (apelyido lamang). Kung ipinakikilala siya sa isang grupo, tinatawag siya sa gayon ding paraan. Ang mga paanyaya sa kaniya at ang kaniyang mga tarheta (calling cards) ay magtataglay lamang ng mga salitang "Ginang dela Cruz" at hindi ang kaniyang buong pangalan o mga inisyal.

Ang maybahay ng mataas na opisyal gaya ng Pangalawang Pangulo/Bise Presidente at miyembro ng Gabinete ay hindi gumagamit ng titulo ng kaniyang asawa kaya kung siya ay susulatan o ipakikilala ay sa karaniwang paraan: "Gng. Jose Gregorio Reyes." Kung ang paanyaya o imbitasyon ay para sa mag-asawa, ganito ang mababasa:

Sa sobre: Ang Kagalang-galang
                    Ang Kalihim ng Kalusugan
  at Ginang Reyes

Sa imbitasyon: Ang Kalihim ng Kalusugan
  at Ginang Reyes

Ang asawa o bana ng isang babaeng humahawak ng mataas na ranggo ay inaadres ng "G./Ginoo" maliban kung siya ay may titulo o ranggo ring hawak.

Halimbawa:

Ang Kagalang-galang
Ang Kalihim ng Kagalingang Panlipunan at Pagpapaunlad
  at Ginoong Reyes

o

G. at Gng. Juan Reyes (ang karaniwang adres para sa mag-asawa)

o

Ang Kagalang-galang

Ang Kalihim ng Kalusugan

at

Ang Kagalang-galang

Juan Reyes

2. **Mga retiradong opisyal (Retiree officials).** Ang mga Pangulo at Pangalawang Pangulo ay hindi patuloy na tatawaging Pangulo at Pangalawang Pangulo pagkatapos ng kanilang takdang panunungkulan. Ang ibang mataas na opisyal na nagretiro, gaya ng Gobernador, Mahistrado ng Kataas-taasang Hukuman, at ilang pinuno ng hukbo, ay maaaring tawagin, bilang pagpipitagan, sa mga titulong hawak nila nang sila ay nagretiro. Gayunman, ang isang taong nagbitiw sa kaniyang posisyon ay hindi maaaring tawagin sa titulong hawak niya nang siya ay magbitiw. Ang isang opisyal na may mataas na ranggo nang magretiro at may hawak nang higit sa isang puwesto sa gobyerno ay maaaring magpasiya kung aling titulo ng pamimitagan ang itatawag sa kaniya. Bilang halimbawa, sa bansang America ang naging pangulong Eisenhower na nagretiro sa serbisyo militar na may ganap na ranggong Heneral bago naging Pangulo ng America, ay pumiling tawagin siyang "Heneral" pagkatapos ng kaniyang panunungkulan bilang Pangulo.

Kung matapos na ang panunungkulan ng Pangulo at ng Pangalawang Pangulo, ay hindi na nila tataglayin ang kanilang mga titulo, gayundin ng mga miyembro ng Gabinete, upang isa lamang ang humahawak ng gayong posisyon sa bawat panahon. Gayunman, ang kinaukulan ay maaaring tawaging ang dating Pangulo, ang dating Pangalawang Pangulo, ang dating Kinatawan, Senador, atbp.

Sa hukbo, ang lahat ng pinuno ng Hukbong Katihan, Hukbong Himpapawid, at Hukbong Dagat na nagsipagretiro ay nakapagpapanatili ng titulo ng kanilang ranggo. Gayunman, sa Hukbong Dagat at Coast Guard, ang mga retiradong opisyal lamang na may ranggong Komandante o mas mataas pa ang maaaring gumamit ng kanilang titulo sa pagreretiro. Sa korespondensiya, ang "Retirado" ay laging dinadaglat o pinaikli at nasa loob ng panaklong (Ret.) pagkatapos ng pangalan ng retiradong opisyal.

Mga Daglat/Abrebiyasyon

Sa unahan ng pangalan. Sa kasalukuyang praktika, dinadaglat ang mga titulo kapag nasa unahan ng buong pangalan tulad ng sa mga titulong Ingles na "Mr.," "Mrs." at "Dr.," Ganito rin sa wikang Filipino, ginagamit din ang mga daglat na "G." para sa Ginoo, "Bb." para sa Binibini, at "Gng." para sa Ginang kapag ginagamit sa unahan ng buong pangalan ng sinusulatan.

Gayunman, sa korespondensiyang pandiplomasya, maaaring paikliin ang sobrang habang mga titulo gaya ng Tenyente Koronel, Brigadyer Heneral, Medyor Heneral para maging balanse at maganda sa paningin ang liham.

Sa hulihan ng pangalan. Ang mga digring akademiko at ordeng panrelihiyon ay dapat gamitin sa ganitong pagkakasunod-sunod: ordeng panrelihiyon, digring teolohiko, digring doktorado, at digring honorary o pandangal. Ngunit hindi dapat gumamit nang mahigit sa tatlong digri sa hulihan ng pangalan.

Halimbawa:

Ang Reberendo Jose Mateo Reyes, S.J., Ph.D., D.D.

Mga Bating Pambungad

Sa mga nakalipas na taon, tumaas ang tendensiya na gamitin ang di gaanong pormal na pagbati sa mga talastasang opisyal.

Ang titulong "Ginoo" ay ginagamit sa unahan ng mga titulong gaya ng "Pangulo," "Pangalawang Pangulo," "Tagapangulo," "Kalihim," "Ambassador," at "Minister." Para sa opisyal na babae, ang titulong "Bb." o "Binibini," "Gng." o "Ginang" ay ginagamit kasunod ng apelyido. Halimbawa:

"Mahal na Ginang Kalihim" (sa babaeng kagawad ng Gabinete)

o

"Mahal na Ginang Reyes" (sa babaeng kinatawan sa Kongreso)

subalit

"Mahal na Senadora Santiago" (sa babaeng mambabatas ng Senado)

May mga pagkakataong hindi alam kung lalaki o babae ang padadalhan ng liham, dapat gamitin ang "G./Ginoo" sa unahan ng pangalan ng padadalhan ng liham; kung hindi naman alam ang katayuang sibil ng babae, ginagamit ang "Bb." kaysa "Gng." Bagama't sa ilang taong nagdaan, may ilang ahensiya ang gumagamit ng daglat na "Ms." kapag alam nilang mas pinapaboran ng babae ang gayong titulo. Gayunman, sa talastasan o diplomatikong korespondensiya, ang "Ms." ay hindi ginagamit.

Sa pagsulat sa matataas na pinuno ng pamahalaan (hal. Ang Pangulo, Pangalawang Pangulo, Punong Mahistrado, Kalihim, Ambassador), hindi ginagamit na kasama ng kanilang titulo ang kanilang apelyido. Sa halip, ang pormal na paraan ng pagbati sa kanila ay "Mahal na Ginoong Pangulo:" "Mahal na Ginoong Ambassador:" "Mahal na Punong Mahistrado:" Sa pormal na talastasan, maaaring ang pagbati ay sa unang pangalan kung ang pagkakaroon ng ugnayan ay makatwiran (hal. Mahal na Maria," "Mahal na Juan,")

Sa mga liham pangnegosyo, maaaring gamitin sa pagbati ang "Ginoo:" "Ginang:" at kung isang pangkat ang susulatan ay "Mga Ginoo:" o "Mga Ginang:"

Sa ngayon ay hindi na ginagamit bilang pagbati ang "Mahal kong Ginoo/Ginang/Binibini _____:" para sa Pangulo at iba pang matataas na opisyal ng pamahalaan.

Mga Pamitagang Pangwakas

Maaaring gamitin bilang pamitagang pangwakas sa mga liham sa Pangulo ng Pilipinas o iba pang matataas na pinuno ng pamahalaan ang ganito, "Gumagalang," o "Magalang na sumasainyo,". Ang Pangulo ng Pilipinas sa kaniyang mga pakikipagtalastasan sa ibang Puno ng Bansa ay gumagamit ng ganitong pangwakas na pamimitagan, "Matapat na sumasainyo." Ginagamit din ang "Buong katapatang sumasainyo," sa mga pormal na komunikasyon.

Titulong Pangmilitar

Sa serbisyo militar, ang lahat ng opisyal ay tinatawag at ipinakikilala sa kanilang ranggo. Ang mga "non-commissioned" na opisyal ay tinatawag at ipinakikilala sa kanilang "rating" o klase, gaya ng "Private Juan."

Hindi tamang tawagin o ipakilala ang isang militar sa kaniyang titulo lamang, gaya ng Kapitan. Higit na wasto na sabihing Kapitan dela Cruz.

Sa mga okasyong sosyal, hindi na kailangang banggitin ang mahahabang ranggo, gaya ng Rear Admiral, Brigadyer Heneral, at Una at Pangalawang Tenyente, sapat na ang sabihing Admiral, Heneral, o Tenyente. Ngunit sa pormal na pagpapakilala, kailangang sabihin ang buong titulo.

Lahat ng mga tsapleyn ay tinatawag at ipinakikilala sa kanilang titulo at pangalan, "Tsapleyn Reyes."

Sa Hukbong Dagat, at Tanod Baybayin (Coast Guard), ang kapitan ng barko ay tinatawag na "Kapitan" anuman ang kaniyang ranggo.

14

Mga Parirala at Pananalitang Karaniwang Gamitin sa mga Liham Pampamahalaan

(Phrase and Expressions Commonly Used in Official Correspondence)

1. Unang Paglilipat
1st Indorsement
2. Ika-2 Paglilipat
2nd Indorsement
3. Mapitagang itinutuloy sa Kagalang-galang na Kalihim ng _____. *Respectfully forwarded to the Honorable Secretary of _____.*
4. Mapitagang itinutuloy sa Patnugot/Direktor ng _____ upang pagpasiyahan. *Respectfully forwarded to the Director of _____ for action.*
5. Mapitagang itinutukoy sa Puno, Sangay ng _____, upang pag-ukulan ng kuru-kuro at ibalik pagkatapos. *Respectfully referred to the Chief, _____ Division, for comment and return.*
6. Mapitagang itinutuloy sa Patnugot/Direktor ng _____ upang ihingi ng kuru-kuro at tagubilin. *Respectfully forwarded to the Director of _____ for comment and recommendation.*
7. Mapitagang itinutukoy sa Kagalang-galang na Alkalde, Lungsod ng _____, lakip ang tagubiling pagtibayin. *Respectfully referred to The Honorable Mayor, City of _____ recommending approval.*
8. Mapitagang ibinabalik sa Pansangay na Superintendente/Tagapamanihala ng mga Paaralan sa _____ kalakip ang pagpapatibay. *Respectfully returned to the Division Superintendent of Schools for _____, approval enclosed.*
9. Mapitagan kong ipinagbibigay-alam sa inyo na kayo ay nahirang na _____ sa Paaralang _____, may suweldong P_____ isang taon, na magkakabisa sa Hunyo _____ 20 _____.
I have the honor to inform you of your assignment as _____ in the _____ School, with compensation at the rate of P_____ per annum, effective June _____, 20_____.

10. Kalakip nito ay isang mapa ng bayan ng _____, na kakikitaan ng kalsadang binabalak na ipagawa.
Enclosed herewith is a map of the town of _____, showing the proposed road to be constructed.
11. Mapitagan kong ipinakikiusap o hinihiling na _____.
I have the honor to request that _____.
12. Mapitagan kong inilalakip dito ang isang sipi ng _____ bilang pag-alinsunod sa inyong kahilingan noong ika- (petsa).
I have the honor to enclose herewith a copy of _____ in compliance with your request of (date).
13. Mapitagang ibinabalik sa Puno, Sangay ng _____. Dinaramdam ng Tanggapang ito na hindi mapagtibay ang tagubiling nilalaman ng saligang liham.
Respectfully returned to the Chief, _____ Division. This Office regrets its inability to act favorably on the recommendation contained in the basic communication.
14. Mapitagang itinutuloy sa Puno, Sangay ng _____, upang alamin ang nilalaman at ibalik pagkatapos.
Respectfully forwarded to the Chief, _____ Division, for notation and return.
15. Mapitagang itinutuloy sa Puno, Sangay ng _____, para sa kaniyang kabatiran at patnubay.
Respectfully forwarded to the Chief, _____ Division, for his information and guidance.
16. Mapitagang ibinabalik sa Patnugot/Direktor ng _____, at natalos ang nilalaman.
Respectfully returned to the Director of _____, contents noted.
17. Mapitagang itinutuloy sa Patnugot/Direktor ng _____, ipinakikiusap o hinihiling na _____.
Respectfully forwarded to the Director of _____, requesting that _____.
18. _____ sa sinusundang paglilipat _____.
_____ in the foregoing indorsement _____.
19. _____ (na) binabanggit sa sinusundang unang paglilipat _____.
_____ mentioned in the preceeding first indorsement _____.
20. Mapitagan kong ipinagbibigay-alam sa inyo na _____.
I have the honor to inform you that _____.

21. _____ kalakip ang kahilingan na _____.
_____ with the request that _____.
22. _____ tinatawag ang pansin sa _____.
_____ inviting attention to the _____.
23. Mapitagang itinutukoy sa Punong Katiwala, Kawanihan ng _____, Maynila, para sa nararapat na aksiyon kaugnay ng nasasaad sa unang paglilipat, na may petsang _____ ng Tanggapang ito tungkol sa bagay ring iyan. Ang madaliang (o dagliang) pansin kaugnay nito ay ninanais (o ipinakikiusap).
Respectfully referred to the Officer-in-Charge, Bureau of _____, Manila for appropriate action in connection with the 1st Indorsement, dated _____ of this Office relative to the same subject-matter. Early (or prompt) attention hereto is desired (or requested).
24. Mapitagang itinutuloy sa pamamagitan ng Kagalang-galang, Komisyoner Serbisyo Sibil at ng Kagalang-galang na Kalihim Tagapagpaganap, Maynila, kalakip ang kahilingan na ipagkaloob ang kapahintutulang malagyan ng tao ang tungkuling _____, sa sahod na P _____ isang taon, Aytan Blg. _____, pahina _____. Batas Republika Blg. _____, na naging bakante dahil sa (pagkakapagbitiw o pagkakataas sa tungkulin o pagkakalipat sa ibang tungkulin) ni G. _____, bilang isang kataliwasan sa kapasiyahan ng Gabinete/Kabinete noong ika-16 ng Disyembre, 1949, na nagbabawal ng paglalagay ng tao sa mga tungkuling bakante, pagtataas sa tungkulin, at pagdaragdag ng suweldo hanggang hindi pa naisasagawa ang pagpapanibagong-tatag ng Pamahalaang Pambansa.
Para sa tungkuling binabanggit sa itaas, ang kalakip na paghirang (orihinal o pagtataas sa tungkulin) kay G. _____ ay isinusumite upang isaalang-alang at pagtibayin.
Dahil sa mga pagmamamatwid na inilalahad sa kalakip na saligang liham, mahigpit na itinatagubilin na ang balak na paghirang kay G. _____ ay ipalagay na katangitangi at (iharap sa Gabinete upang isaalang-alang o sang-ayunan o pagtibayin.)

=

Respectfully forwarded, thru the Honorable, the Commissioner of Civil Service and the Honorable, the Executive Secretary, Manila, requesting authority to fill the position of _____ at P _____ p.a., Item No _____, page _____, Republic Act No. _____ left vacant due to the (resignation or promotion or shifting to another position) of M _____, as an exception to the Cabinet Resolution of December 16, 1949, prohibiting the filling of vacant positions, promotions, and increases in salaries pending the reorganization of the National Government. For the above-mentioned position, the herein proposed appointment (original or promotional) of M _____ is being submitted for consideration and approval.

In view of the representations made, in the within basic communication, it is strongly recommended that the proposed appointment of M _____ be considered a special one and (taken to the Cabinet for its consideration or given favorable consideration).

25. Mapitagang itinutukoy sa Patnugot/Direktor ng _____, Maynila, para sa pagsisiyasat, kaukulang aksiyon, at pagbibigay-ulat.
Respectfully referred to the Director of _____, Manila, for investigation, appropriate action, and report.
26. Mapitagang itinutukoy sa Patnugot/Direktor ng _____, Maynila, upang ipatupad. Hinihiling na ipagbigay-alam ang ginagawang pasiya sa bagay na ito.
Sa ngalan ng Kalihim:
_____
Kawaksi
Respectfully referred to the Director of _____, Manila, for compliance. Information as to the action taken on the matter is desired.
For the Secretary:
_____
- Assistant
27. Mapitagang itinutuloy sa Kagalang-galang, ang Pangulo ng Pilipinas, Maynila, at itinatagubiling isaalang-alang ang kalakip na kahilingang _____. Lubos na pahahalagahan kung ang bagay na ito ay pag-uukulan ng tanging pansin.
Respectfully forwarded to the Honorable, the President of the Philippines, Manila, recommending favorable consideration of the within request of _____. It will be greatly appreciated if this matter could be given preferential attention.
28. Mapitagang itinutukoy sa Patnugot/Direktor ng _____, Maynila, para sa anumang aksiyon na kaniyang mamarapatin
Respectfully referred to the Director of _____, Manila, for whatever action he may wish to take on the matter.
29. Mapitagang itinutukoy sa _____, na may kapangyarihang magpasiya sa bagay na binabanggit sa kalakip na saligang liham.
Respectfully referred to _____ under whose jurisdiction the matter treated in the within basic communication falls.
30. Sa kabutihan ng paglilingkod, kayo ay inaalis sa inyong tungkulin bilang isang _____ sa _____, at inililipat sa _____ upang tumulong sa puno nito sa _____.
In the interest of the service, you are hereby relieved of detailed duties as _____ in the _____ and detailed in the _____ to help the chief thereof in _____.
31. Mapitagang iniharap _____.
Respectfully submitted _____.

Mga Dahong Dagdag

- A. Glosaryo ng mga Gamiting Termino at Katawagan sa Pamahalaan
- B. Direktoryo ng mga Tanggapan ng Pamahalaan
- C. Direktoryo ng ZIP Code ng Metro Manila at Lalawigan

A.

Glosaryo ng mga Gamiting Termino sa Pamahalaan

(Government Terminologies and Usages)

Aa

abandon pabayaan, iwan, abandonahin
abandonment pagpapabaya, pag-iwan, pag-abandona
abandonment of minor pagpapabaya/pag-iwan/pag-abandona sa menor de edad
abandonment of office/post pagpapabaya/pag-iwan/pag-abandona sa tungkulin/puwesto
abduction abduksiyon; sapilitang pag-agaw ng babae
abduction with consent abduksiyong may pahintulot
abeyance pagkapigil; pagpapaliban
able-bodied malusog at walang kapansanan; malakas at malusog
above sa itaas
above-cited na tinutukoy sa itaas
abovementioned na nabanggit sa itaas
ability kakayahan, abilidad
absence pagliban, pagkawala,
absent wala, liban
absent without leave lumiban nang walang paalam o pahintulot
in the absence of sa di pagharap ni/samantalang wala si
temporary absent pansamantalang nakaliban
abuse abuso, pag-abuso; umabuso; abusuhan; pagmamalupit; pagsamantalahan; pagmalupitan; magsamantala, magmalabis, magmalupit
abuse of authority pagmamalabis/pag-abuso sa kapangyarihan
abuse of confidence pag-abuso/pagsira sa pagtitiwala
abuse of discretion pag-abuso/pagmamalabis sa sariling pagpapasiya
academy akademya
academic freedom kalayaang akademiko
military academy akademya militar

accept tanggapin
accessible mararating, nararating, napupuntahan, naaabot, nakukuha, nalalapitan, bukás
accessory kasapakat, kakutsaba, may kinalaman o kasangkot sa krimen
accessory after the fact taong tumulong sa kriminal pagkatapos maisagawa ang krimen; sangkot o kalahok bagama't wala siya mismo sa pinangyarihan nito
accessory before the fact taong tumulong na maisagawa ang isang krimen bagama't wala siya mismo sa pinangyarihan nito
accompanying kasama
accomplice kasabwat, kasapakat, kaalam sa krimen
accomplishment (of work required) (kailangang gawaing) naisagawa o naisakatuparan
accordingly nang naalinsunod
account kuwenta, talatuusan
accountable may pananagutan; responsable
accountability pananagutan
accountant tagatuos, tagakuwenta, tenedor de libro
accounting pagtutuos/akawnting
accounting report ulat pagtutuos
official primarily accountable opisyal na unang-unang nananagutan
accrual pagsapit ng takdang panahon
accrual of payment pagsapit ng takdang panahon sa pagbabayad
accrual of action pagsapit ng takdang panahon ng pagsasakdal
acknowledge kilalanin; tanggapin; sertipikahan na umiiral
acknowledge receipt kilalanin/sertipikahan ang pagkatanggap
acknowledgment pagkilala
accuracy kawastuan
acquire magkamit, magtamo
acquisition pagkamit, pagtamo
act kilos; akta, batas

- enabling act** aktang nagbibigay-kapangyarihan
- acting** pansamantalang gumaganap o nanunungkulan
- in an acting capacity** gumanap bilang
- action** aksiyon; demanda, habla
- action taken** ginawang pasiya/aksiyon/hakbang
- cause of action** sanhi o dahilan ng reklamo o usapin
- civil action** aksiyong sibil; aksiyong ginawa para protektahan ang mga pribadong karapatan
- criminal action** aksiyong kriminal; aksiyong nililitis sa hukuman sa ngalan ng gobyerno ng isang isinakdal
- defer action** ipagpaliban ang pagpapasiya
- for action** upang pagpasiyahan/aksiyunan
- for appropriate action in connection with** gawin ang nararapat hinggil sa
- for whatever action he may wish to take** upang gawin ang anumang aksiyon na kaniyang marapatin
- to file action** makapagsampa ng kaso/demanda
- joint action** magkasanib na sumbong
- activity** gawain; aktibidad
- cultural activities** mga gawaing pangkalinangan/ pangkultura
- actual** aktuwal; tunay; totoo
- actual cost** aktuwal na bayad
- actual damages** aktuwal na bayad-pinsala batay sa kapinsalaang tunay na nagawa
- actually** talagang
- actually available** talagang magagamit
- address** patunguhang-liham/adres; talumpati
- state of the nation address** talumpati hinggil sa kalagayan ng bansa
- ad interim appointment** paghirang na ad interim/pansamantala
- adjourn** itindig, tapusin
- adjourn sine die** itindig/tapusin nang walang takdang araw (sa muling pagpupulong)
- adjudication** pasiya, hatol
- administer** mamahala sa; mangasiwa; maggawad ng (parusa)
- administration** pamamahala; pangangasiwa; administrasyon; pangasiwaan
- administrative** pampangasiwaan/administratibo
- administrative action** pasiyang pampangasiwaan/administratibo
- administrative body** lupong pampangasiwaan/administratibo
- administrative issuances** mga pahayag pampangasiwaan
- administrative needs** pangangailangang pampangasiwaan
- administrative proceedings** hakbang pampangasiwaan
- administrative remedies** lunas administratibo
- administrator** tagapangasiwa; tagapamahala, administrador
- internal administration** pangasiwaan panloob
- adopt** ampunin, kupkupin, arugain, kalingain; pagtibayin, sundin, pairalin; gamitin
- adopted child** ampon; inamong bata; batang ampon
- adoption of regulation** pagpapatibay ng mga regulasyon
- adultery** pakikiapid
- adulterer** lalaking nakikiapid
- adulteress** babaeng nakikiapid
- advantageous** kapaki-pakinabang
- advertisement** anunsiyo, patalastas
- advise** payuhan, babalaan, pasabihan, paalalahanan
- adviser** tagapayo
- presidential adviser** pampanguluhang tagapayo
- affairs** mga gawain; mga transaksyon
- affairs of the government** gawain ng pamahalaan
- economic affairs** gawaing pangkabuhayan
- external affairs** gawaing panlabas
- foreign affairs** gawaing/ugnayang panlabas
- general affairs** pangkalahatang gawain
- legal affairs** gawaing pambatas; gawaing legal
- local affairs** pambansang gawain; gawaing pambansa
- affiant** taong nagharap ng sinumpaang salaysay; tagasalaysay
- affidavit** apidabit; deklarang sinumpaang nilagdaan sa harapan ng notaryo publiko
- counter-affidavit** kontra-salaysay
- affiliation** pagsanib, pagsapi, kaugnayan, apilasyon
- religious and political affiliation** kinasanibang relihiyon at politika
- affinity** apinidad, relasyon, pagkakamag-anak dahil sa kasal

- affirmation** pagpapatunay, pagpapatotoo; pagpapatibay
in solemn affirmation taimtim na/solemneng pagpapatibay
- affray** gulo, labo-labo, suntukan, basag-ulo
- aforementioned** ang nabanggit, ang nasabi sa unahan
- aforethought** pinag-isipan; dati nang naisip
- against** laban o laban sa; tutol, kontra
against the will laban sa kalooban, labag sa kalooban
- age** edad, gulang
age of adolescence edad ng pagbibinata o pagdadalaga
age of discernment edad ng mabuting pagpapasiya, (edad mula 12 hanggang 19)
age of emancipation edad ng kalayaan sa magulang
age of legal capacity labingwalong taong gulang; edad ng kakayahang legal (para mag-asawa o bumoto)
disregard of age pagpapawalang-halaga o galang sa katandaan
of age nasa gulang/karampatang gulang
of legal age nasa gulang na legal
- agency** ahensiya
attached agency ahensiyang kaugnay
certifying agency ahensiyang nagpapatunay
government agency ahensiyang/tanggapang pampamahalaan
information agency ahensiyang pang-impormasyon
national intelligence and security agency pambansang tanggapan/ahensiya sa paniniktik at seguridad
news agency ahensiya sa pagbabalita
- agenda** mga paksang tatalakayin o pag-uusapan; talaan ng pagpupulungan; adyenda
- agent** ahente; kinatawan
diplomatic agent kinatawang diplomatiko; ang namamahala sa mga transaksyon ng gobyerno sa ibang bansa
- agrarian** agraryo, pansakahan
agrarian reform repormang pansakahan
- agreement** pag-aayos; kasunduan; kontrata
back to work agreement kasunduan sa pagbalik sa trabaho
binding agreement napagkasunduang kontrata
collective bargaining agreement kasunduan sa kolektibong tawaran
trade agreement kasunduan sa kalakalan
- agriculture** pagsasaka, pananakahan, agrikultura
agri-business negosyong pansakahan
agricultural college dalubhasang/kolehiyong pang-agrikultura
agricultural research pananaliksik pang-agrikultura
agricultural statistics estadistikang pang-agrikultura
- agronomy** agronomiya; teorya at praktikang paghahalaman
- alias** bansag, taguri, alyas, ngalang pantawag
- alimony** sustento sa pamilya; suporta ng lalaki o ama sa pamilyang hiniwalayan
- allegation** bintang, paratang, akusasyon, alegasyon
- allegiance** pagkamatapat; katapatan sa bansa o bayan
- allotment** kaparte
- allowance** panggastos, panustos; sustento;
representation allowance panggastos sa pagkatawan/representasyon
- alternative** alin man sa pagpipilian
alternative circumstances mga pangyayaring pamimilian/alternatibo
- amelioration** amelyorasyon; pagbuti
social amelioration kabutihan/amelyorasyong panlipunan
- amend** baguhin, susugan, emyendahan
amendment susog o pagbabago sa batas; emyenda
constitutional amendment susog pangkonstitusyon
- amnesty** amnestiya; kapatawaran; pagpapatawad (sa kasalanan sa estado o pamahalaan)
- amortization** buwanang hulog o hurnal sa (utang); amortisasyon
- amusement** libangan, aliwan
amusement tax buwis sa libangan
city amusement center sentrong libangan ng lungsod
- annual** taon-taon; bawat taon, kada taon; taunan
annual report taunang ulat
- annul** pawalang-bisa; pawalang-saysay
annulment pagpapawalang-bisa; pagpapawalang-saysay
- antedate** ang pagpapaaga ng petsa sa anumang kasulatan
- appeal** apela, pag-aapela; paghahabol
- application** kahilingan; aplikasyon; pagpapairal
application for leave kahilingan/aplikasyon sa pagliban
application for temporary assignment kahilingan sa pansamantalang gawain/trabaho

- appendix** apendise, apendiks
appoint hirangin; italaga, nombrahan
ad interim appointment paghirang na pansamantala
appointee ang taong nahirang o nombrado
appointment paghirang; usapang oras ng pagkikita
appointive official puno/opisyal na hinirang
Commission on Appointments Komisyon sa Paghirang
permanent appointment permanenteng pagkahirang
withdrawal of appointment pagbawi ng paghirang
apportionment paghahati-hati; pagbabahagi
appreciate pahalagahan, pasalamatan
appreciation of ballots pagpapahalaga/ paghusga sa mga balota
will be highly appreciated lubos na pahahalagahan
appropriate nababagay, nararapat;
appropriation pondo, laang-gugulin; apropiyasyon
appropriations ordinance ordinansa sa laang-gugulin
approval pagpapatibay, pagsang-ayon; pag-aproba
for approval para sa pagpapatibay
recommending approval itinatagubilin ang pagpapatibay
arbitrary arbitraryo; di-makatwiran
arbitrary detention walang matwid at sapilitang detensiyon
arising from the performance of bunga ng pagsasagawa ng; bunga ng pagtupad ng
armed sandatahan, armado
armed forces sandatahang lakas; hukbong sandatahan
arrears atraso sa bayad
arrest pagkahuli, pagkadakip; pag-aresto; dakpin, hulihin, arestuhin
under arrest arestado, dinarakup
warrant of arrest warrant sa pagdakip; utos sa paghuli; mandamyento de aresto
article (as law) angkat/artikulo/bahagi o talata ng batas
article (as in merchandising) paninda (gaya sa negosyo)
arsenal arsenal, pabrika o imbakan ng mga bala at sandata
government arsenal arsenal ng pamahalaan
assault atake, pag-atake; pagsalakay; paglusob
direct assault tuwirang salakay; tuwirang paggamit ng lakas at pananakot sa maykapangyarihan o sa ahente opisyal ng gobyerno.
assembly asamblea, kongreso, kapulungan ng mga mambabatas, pagtitipon-tipon
assemblyman kinatawan, kongresista, diputado, representante, miyembro ng asamblea/ kapulungan
national assembly kapulungang pambansa/asamblea nasyonal
right of assembly karapatan sa pagtitipon
unlawful assembly labag sa batas na pagtitipon; pagtitipong labag sa batas; ilegal na pagtitipon
assess tasahin; tayain
assessment taya; tasa; halaga ng ari-arian na magiging batayan ng ipapataw na buwis o amilyar.
assessed value tasang halaga; itinakdang halaga
assessor asesor, tasador; opisyal na tagapagsabi ng halaga ng ari-arian
assign idestino; itakda; itoka
assignment utos; takdang aralin o gawain; trabaho; destino; toka
assistant katulong; kawaksi; pangalawa (sa ranggo)
clerical assistant kawaksing klerikal
associate kasama sa trabaho o negosyo; kasosyo; miyembro ng isang institusyon na pinagkalooban ng ilang pribilehiyo.
assumption of office pagsisimula sa panunungkulan
attach ikabit, isama, iugnay
attached agency ahensiyang kaugnay
attachment pag-ilit; atas ng pag-ilit; pagsamsam ng sheriff; embargo sa utos ng hukuman.
attack atake, paglusob, pagsalakay
direct attack tuwirang hamon; hamon ng isang may asunto para ipawalang-saysay ang bisa ng hatol o kautusan
attendance pagdalo; bilang ng mga taong dumalo o dumating; pagpasok
attention pansin, atensiyon
attend to gawin, asikasuhin
attention hereto is desired hinihinging pag-ukulan ito ng pansin
attest magpatunay; magpatotoo; magpatibay
attested pinatunayan; pinatotohanan; pinatibayan
attorney abogado; manananggol; kinatawan o taong kumakatawan

attorney at law abogado, manananggal
prosecuting attorney abogadong tagausig
power of attorney karapatang gumanap bilang kinatawan
public attorney abogadong pampubliko
auditor tagasuri; tagatuos; awditor
authenticate patunayan; patibayan
authority kapangyarihan; pahintulot/permiso; awtorisasyon.
abuse of authority pag-abuso sa kapangyarihan
lawful authority kapangyarihang legal
requesting authority humihiling na bigyan ng pahintulot o kapangyarihan
supervisory authority kapangyarihang magmasid
award gawad; parusa; pasiya; desisyon; premyo; pabuya
award of recognition gawad ng pagkilala
special award natatanging gawad
aye oo, opo; botong sang-ayon

Bb

ballistics balistika/balistiks
ballot balota
ballot box urna, sisidlan ng balota
marked ballot balotang may tanda/marka
spoiled ballot balotang sira
barangay barangay/baranggay
base himpilan; base;
base and reservations mga base at lupang-laang/reserbasyon
basic saligan; batay
basic education batayang edukasyon
basic pay batayang sahod/suweldo
benefit biyaya, benepisyo
fringe benefit karagdagang suweldo o biyaya
beneficiary benepisyaryo; taong makikinabang
bicameral bikameral; may dalawang kamara o kapulungan
bid imbitasyon; paanyaya
bidder manunubasta; taong tumatawad sa subasta
bid price halagang alok
invitation to bidding alok sa subasta; pagsusubasta
bill listahan ng utang o kuwenta ng babayaran; salaping papel; panukalang batas

bill of exchange papel de bangko; kasulatang nag-uutos na ang nakasulat na halaga ay ibayad sa binanggit na tao
bill of lading katibayan sa pagsasakay sa barko ng kargamento
bill of rights kalipunan ng mga karapatan ayon sa batas
bill of sale kasulatan sa pagbibili
filing of bills paghaharap ng panukalang batas
reading of bill pagtalakay ng panukalang batas
revenue bills mga panukalang batas ukol sa kikitain ng pamahalaan
blackmail panginigil; ekstorsiyon; pangunguwalta (sa pamamagitan ng pananakot)
blackmarket ilegal na pangangalakal; ilegal na bentahan
board lupon, kalupunan
board of canvassers lupon ng mga canvasser
board of examiners lupon ng tagasulit/ lupon ng mga eksaminer
board of directors lupon ng mga direktor
board of inspectors lupon ng mga inspektor/tagasuri
board of judges (in a contest) lupon ng tagahatol; lupon ng inampalan
municipal board kapulungang-bayan; sangguniang bayan; hunta munisipal
national board of education pambansang lupon sa edukasyon
provincial board sangguniang panlalawigan; kapulungang panlalawigan/probinsiyal
regulatory board lupon ng tagapagtakda; lupon ng tagapangasiwa
bond panagot; sangla o piyansa; bono
bond section pangkat ng piyansa
government bond bonong pampamahalaan
peace bond piyansa sa katiwasayan
public works and economics development bond mga bono sa pagawaing bayan at pagpapaunlad ng kabuhayan/ekonomiya
bonus bonus
bookkeeper tenedor de libro, tagapagtala ng mga transaksyon
bookkeeping tenedurya; bukiping; pagtatala ng mga transaksyon sa negosyo
book of accounts aklat ng pagtutuos; libro ng kuwenta

booth kubol
voting booth kubol-halalan
boundary hangganan, hanggahan
municipal boundary hanggahang-bayan
provincial boundary hanggahang-panlalawigan
boycott boykot, boykotin
branch sangay
branches of government mga sangay ng pamahalaan
executive branch sangay tagapagpaganap/ehekutibo
judicial branch sangay ng hudikatura/tagapaghukom
legislative branch sangay ng lehislatura/tagapagbatas
breeding station pabinhian; himpilang palahian
bribery panunuhol
direct bribery tuwirang/tahasang panunuhol
budget badyet; salaping laang-gugulin; presupuwesto
supplementary budget karagdagang badyet
building gusali
bureau kawanihan
bureaucracy burukrasya
business negosyo; kalakalan; trabaho, gawain
business administration pangangasiwa sa pangangalakal
on official business nasa opisyal na gawain/paglakad
regular course of business karaniwang takbo ng negosyo
the chair is open for new business ang panguluhan ay handang tumanggap ng bagong gawain/paksa
unfinished business mga gawaing hindi tapos
by-laws mga alituntuning panloob, alintuntunin
by order sa utos

Cc

cabinet gabinete/kabinete
call tawag, panawagan; tumawag, tawagin, tawagan
calling card tarheta
call to order tawag pangkaayusan

to call (special session) pagtawag (ng tanging sesyon)
camp kampo; himpilan
candidate kandidato
candidacy kandidatura
certificate of candidacy katibayan/sertipiko sa pagkakandidato/kandidatura
canvass (of votes) pagkambas/pagbilang (ng mga boto)
board of canvassers lupon ng mga tagabilang ng boto; lupon ng canvasser/kambaser
capital nangunguna; pinakamahalaga; pangunahin; matindi
capital offense pinakamalaking kasalanan
capital punishment ang pinakamabigat na parusa (parusang kamatayan)
capital stock saping-puhunan, puhunang aksiyon
capitol kapitolyo, kabesera, punong lungsod, punong bayan
career degree karera; bokasyon
career service propesyon ng paglilingkod pampamahalaan; karerang lingkod-bayan
care of (c.o) sa pag-iingat ng, ni (s/p)
caretaker tagapangalaga; katiwala; mayordomo
cargo kargada, kargamento, kargo; lulan, sakay (na paninda)
carry out magsakatuparan, isakatuparan, magpatupad, ipatupad, ipairal; sumunod, tumalima, gawin ang iniuutos
the motion is carried ang mosyon/mungkahi /panukala ay pinagtibay
cash salapi, pera, kuwarta
cash section seksiyon ng mga ingatang salapi
cash surrender value halaga ng salaping ibabalik
casting (of votes) pagboto
casual kaswal; hindi pirmihan/permanente
casualty napinsala, namatay, nasaktan sa isang sagupaan, sakuna o aksidente; sa aksidente, bilang ng patay o sugatan o nawawala
cause dahilan, sanhi
probable cause malamang na sanhi o dahilan
remote cause pinakamalayong dahilan/sanhi
separative cause pagkatiwalag nang may kadahilanan
center sentro
medical center sentrong medikal

training center sentrong pasanayan
certificate katibayan; sertipiko; katunayan; patunay; pagpapatunay; pagpapatotoo; patotoo
certificate of appointment katibayan ng pagkahirang
certificate of confirmation katibayan ng kumpirmasyon
certificate of participation katibayan ng paglahok
certificate of service rendered katibayan ng serbisyong ipinagkaloob
certificate of title sertipiko ng titulo/pagkamay-ari
certified correct pinatutunayang wasto
medical certificate sertipikong medikal
chairman/chairperson/chair tagapangulo; tser
challenge (of right to register) pagdududa/pagkuwestiyon (sa karapatan sa pagpapatala/pagpaparehistro)
chamber kapulungan, asamblea, konseho, kamara
lower and upper chambers mababa at mataas na kapulungan
chapter (book) kabanata; tsapter (ng isang aklat)
chapter (as of an organization) balangay/tsapter (gaya ng sa isang samahan)
charge (for registration) bayad sa pagpapatala/pagpaparehistro
charge (accusation) bintang, akusasyon, demanda, reklamo, paratang, habla, sumbong, akusahan, pagbintangan sa hukuman, ipagsakdal, kasuhan, idemanda, isuplong
chargeable pagbabayaran; puwedeng ipataw; maaaring idemanda
charitable institution institusyon sa kawanggawa
chart tsart
flow chart tsart sa pagkilos
functional chart tsart sa pagsasagawa
position chart tsart sa puwesto/tungkulin
status of work chart tsart sa kalagayan ng nagawa
charter karta, tsarter
chartered city may kartang lungsod
city incorporated under special charter lungsod/siyudad na nakatala sa bisa ng tanging karta
check tsek; lagyan ng tsek
check up eksaminasyon; pagpapatingin; pagkonsulta; pagsusuri ng doktor sa katawan ng pasyente

chief puno; hepe
child bata
adopted child ampon, inampong bata; batang ampon
battered child batang binubugbog
child abuse abuso sa bata
illegitimate child ilehitimong anak; anak sa labas ng kasal
legitimate child lehitimong anak; tunay na anak
natural child anak na isinilang o ipinanganak ng tunay na magulang
christian name pangalang Kristiyano; pangalan sa pagkabinyagan
chronological order sunod-sunod na ayos; ayos ayon sa pangyayari
circular sirkular; palibot-sulat
circumstances mga pangyayari; pagkakataon; kalagayan
aggravating circumstances mga pangyayaring nagpapabigat
circumstantial evidence ebidensiyang sirkumstansiyal, testimonyang hindi batay sa aktuwal na kaalamang personal
mitigating circumstances mga pangyayaring nagpapagaan
citizen mamamayan
citizen of the Philippines mamamayan ng Pilipinas
citizenship pagkamamamayan
city lungsod, siyudad
civic sibiko; pambayan
civil sibil; pambayan
civil action aksiyong sibil
civil defense tanggulang sibil
civil disobedience pagtutol sibil, mapayapang pagtutol ng mga sibilyan sa batas; pagsuway ng mamamayan
civil liability pananagutang sibil
civil liberties mga karapatang sibil
civil marriage kasal sa huwes
civil procedure pamamaraan sa asuntong sibil
civil registrar tagapagtalang sibil
civil service serbisyo sibil
civil service law batas ng serbisyo sibil
civil service rules mga alituntunin ng serbisyo sibil
civil status estado sibil; kalagayang sibil
civilian taong-bayan; sibilyan
claim kahilingan; paghahabol; pang-aangkin; salaysay; maghahabol; humingi
adverse claim salungat sa pag-aangkin; paghahabol laban sa tunay na may-ari

- claimant** taong umaangkin; taong naghahabol
- claims and conflicts (section)** (seksiyon ng) mga paghahabol at gusot
- quit claim** isuko o ipaubaya ang karapatan o ang bagay na hinahabol
- clarify** liwanagin; linawin
- clarification** paglilinaw, pagpapaliwanag; paliwanag; klaripikasyon
- classification** klasipikasyon; kaurian; pag-uuri-uri
- clearance** patunay/katibayan ng kawalang pananagutan
- clerk** klerk
- chief clerk** punong klerk
- clerk of court** klerk ng hukuman/korte
- deputy clerk (of court)** kinatawang eskribano (ng hukuman)
- poll clerk** klerk ng halalan
- clerical** klerikal; pangklerk
- clerical error** kamaliang klerikal, isang pagkakamali sa pagsulat o pagkopya
- code** kodigo
- coinage** pagbabarya; paggawa ng salaping metal
- collateral** sangla; prenda; panagot; garantiya sa isang utang
- column** pitak; kolum; tudling
- commander-in-chief** punong komandante
- commemorative event** pangyayaring pang-alaala
- comment and recommendation (for)** para sa kuro-kuro/komentaryo at tagubilin/rekomendasyon (para)
- commissary (section)** (pangkat/seksiyon ng) komisaryo
- commission** komisyon
- commissioner** komisyonado/ komisyoner
- committee** lupon, komite
- committee hearing** pagdinig ng lupon/komite
- executive committee** lupong tagapagpaganap/ehekutibo
- secondary committee** pangalawang lupon/komite
- special committee** tanging lupon/komite
- standing committee** palagiang lupon/komite
- subcommittee** sublupon/subkomite
- common-law marriage** pagsasama ng isang lalaki at isang babae na hindi kasal
- communication** komunikasyon, talastasan, pakikipagtalastasan; ugnayan, unawaan
- basic communication** saligang liham, saligang komunikasyon
- communication letter** kalatas, liham
- communication system** sistema ng komunikasyon
- confidential communication** usapang kumpidensiyal
- privileged communication** pinag-usapang may pribilehiyo, komunikasyong may pribilehiyo
- commutation** pagpapagaan/pagpapababa ng parusa, komutasyon; pagpapalit/paghalili ng kabayaran
- commutation of sentence** pagpapagaan ng parusa
- company** samahan, kompanya
- compensation** sahod, bayad, kompensasyon; pabuya; kabayaran sa paglilingkod
- just compensation** makatarungang kompensasyon/bayad; bayad na makatarungan sa may-ari at publiko kung ang ari-arian ay kinuha para sa publikong gamit
- competence** kakayahan; abilidad; talino; galing
- competent** sapat ang kakayahan o katangian; may kakayahang magampanan ang utos
- compilation** kompilasyon; kalipunan, katipunan
- complainant** ang taong naghain ng demanda; ang nagrereklamo, nagsumbong, naghabla
- comply** sumunod, tumalima sa utos
- compliance** pagsunod, pagtalima
- in compliance with your request** bilang pag-alinsunod sa inyong kahilingan
- compromise** pag-aayos ng alitan; areglo; kompromiso; pakikipagkasundo
- compromise claim** ikompromiso/ipagkasundo ang paghahabol
- compulsory** sapilitan; obligadong gawin
- compute** magtuos, tuusin; magkuwenta, kuwentahin
- conciliation** areglo; konsilyasyon; mapayapang proseso sa pag-aayos ng alitan
- conduct** asal; ugali; kilos
- code of conduct** kodigo ng asal
- norm of conduct** pamantayan/huwaran ng pag-uugali
- conference** kumperensiya; panayam
- closed-door conference** lihim na panayam/kumperensiya; eksklusibong kumperensiya
- confirm (appointment)** kumpirmahin, tiyakin (ang paghirang)
- congress** kongreso, kamara, batasan, lehislatura
- congressman** kinatawan, kongresista/konggresista, diputado (sa Kongreso/Konggreso), representante
- congresswoman** kongresistang/kongresistang babae

- consanguinity** pagkakamag-anak sa dugo
consent pumayag; sumang-ayon; magbigay ng pahintulot; pagpayag; pagsang-ayon
conservation pagtitipid; konserbasyon; mahusay na paggamit ng likas na yaman
soil conservation pangangalaga/konserbasyon ng lupa
consideration pagsasaalang-alang
constitution saligang batas, konstitusyon
constitutional konstitusyonal; ayon sa konstitusyon
constitutional convention kumbensiyong konstitusyonal, kumbensiyong tinawag ng kongreso o lehislatura upang gumawa, palitan o susugan ang Konstitusyon
constitutional government pamahalaang konstitusyonal o naaayon sa saligang batas
constitutional guarantee garantiyang konstitusyonal
constitutional law batas konstitusyonal
constitutional officer opisyal na konstitusyonal, isang opisyal ng pamahalaan na ang panunungkulan ay nilikha ng Konstitusyon
consulate konsulado
consultant kasangguni, sanggunian, konsultant
consumer mamimili
consumers organization organisasyon ng mga mamimili
consumers protection proteksiyon ng mga mamimili
consumers product produkto ng mamimili; bilihin
construction konstruksiyon, pagtatayo o pagbubuo (ng gusali, idea, o pangungusap); pagkakaunawa, interpretasyon
statutory construction pagbibigay ng kahulugan sa mga batas
contempt desakato; pagkamuhi; kawalan ng respeto
contempt of court lantarang pagsuway o kawalang-galang sa korte, anumang akto na may layuning hiyain, abalahin, o pigilin ang korte.
direct contempt tuwirang paglapastangan
contention pangangatwiran; sagutan; salungatan ng idea; sagutan; pagtatalo
contest magprotesta; tumutol
election contest panghalalang habol/protesta; usaping/ protestang panghalalan
contract kasunduan, kontrata
bilateral contract kontratang bilateral; isang kasunduang nilagdaan ng dalawang nagkasundong panig
breach of contract di pagtupad sa kontrata
executed contract kasunduang naganap; kontratang ipinatupad/ipinairal
illegal contract ilegal na kontrata
quasi-contract malakasunduan
recession of contract pagpapawalang bisa sa kontrata/kasunduan
service contract kontrata/kasunduan sa serbisyo
social contract kasunduang panlipunan
to execute contract isagawa/ipatupad o gawing legal ang kontrata o kasunduan
void contract kontratang walang-bisa; kontratang walang-saysay
control kontrolin; paghawak; pangangasiwa; pamamahala; pagsugpo
control accounts and expenses pagkontrol/pamamahala sa mga bayarin at gugulin
field control pagkontrol/pamamahalang panlarangan
general control pangkalahatang pamamahala/pagkontrol
plant pest and disease control pagsugpo sa salot at sakit ng halaman
convention kumbensiyon; kapulungan
cooperation pakikipagtulungan, pagtulong, pagtutulongan, kooperasyon
cooperative tumutulong; nakikiisa; kooperatiba
coordination pag-uugnay, ugnayan, koordinasyon
coordinator tagapag-ugnay, koordineytor
copy sipi, kopya
certified copy siping may patibay/pinatibayang sipi/sinertipikahang sipi
copy furnished pinagkalooban/binigyan ng sipi o kopya
true copy tunay na kopya
copyright karapatang-ari; karapatang magpalathala
copyright office tanggapan/opisina na tungkol sa karapatang-ari
cordially yours buong-pusong sumasainyo; matapat na sumasainyo
corporation korporasyon
corporate counsel tagapayong pangkorporasyon
government-owned and/or controlled corporation mga korporasyong ari at/o kontrolado ng pamahalaan

subsidiary corporation korporasyong subsidiyaryo, isang korporasyong kontrol ng ibang korporasyon dahil ang mayorya ng mga sapi o sosyo ng korporasyon ay pag-aari nitong huli

correspond tumugon, bumagay

correspondence korespondensiya; pakikipagtalastasan; pakikipagsulatan; komunikasyon (sa sulat o liham)

official correspondence korespondensiya opisyal; pakikipagtalastasang opisyal

corruption katiwalian, anomalya, korupsiyon

cost, fees, fines, forfeitures mga bayarin, butaw, multa, at pag-ilit

coterminous kasabay sa tagal ng panunungkulan

council konseho; kapulungan; sanggunian

advisory council sanggunian/konseho ng tagapayo

barangay council sangguniang pambarangay

city council sangguniang panlungsod

governing council sangguniang tagapamahala

municipal council sangguniang bayan, konseho munisipal

national council pambansang sanggunian

counterclaim kontrademanda, kontrahabla

countersign lagda ng pagpapatotoo; lagdang-patibay

coup d'état kudeta; tangkang pagpapabagsak ng pamahalaan sa pamamagitan ng puwersa at kaparaanang labag sa konstitusyon

court hukuman, korte

contempt of court lantarang pagsuway o paglapastangan sa korte

court personnel tauhan ng hukuman

day in court pagkakataong ibinigay upang madinig sa hukuman

cover-up pagtatakip

credentials committee lupong naghahanda at nag-aaral ng mga katibayan/kredensiyal

credit kredito; kapurihan; karapatan sa pag-utang; balanse ng kuwarta o deposito sa bangko

creditor pinagkakautangan, may pautang, kreditor

revolving credit pautang; umiikot na kredito

culture pag-aalaga at pagpapahusay; kultura, kalinangan

cultural communities pamayanang pangkultura

fish culture pag-aalaga ng isda

currencies salapi

government currencies salaping

pampamahalaan

private currencies salaping pribado

custodian tagapag-alaga; kustodyan

custodian force pangkat ng mga tagapangalaga

custody pagkakadakup, pangangalaga, pag-iingat

customs adwana

customs duties bayad sa adwana o angkat na kalakal

Dd

daily arawan

damages mga pinsala

compensatory damages bayad-pinsala; bayad sa anumang kawalan o kasiraan na naidulot sa kapuwa.

exemplary damages bayad-pinsalang panghalimbawa

date petsa

antedate ang pagpapaaga ng petsa sa anumang kasulatan

inclusive dates buong saklaw na mga petsa

postdated pinetsahan; may takdang petsa; ipinahuling petsa; inatrasuhang petsa

to fix date itakda ang petsa

debate debate, pagtatalo

close the debate tapusin ang pagtatalo

debt utang

bad debt utang na di masingil; utang na di mabayaran

public debt utang na pambayan

deceased namatay, namayapa; pumanaw; yumao

deceit panlilinlang, pandaraya, panloloko; kabulaanan

decision pasiya; desisyon

final decision huling pasiya, huling hatol

declaration salaysay; sinabi; ulat; deklarasyon; pahayag

declaration of property deklarang mga ari-arian

declare vacancy ipahayag na bakante

dying declaration deklarasyon o pahayag ng naghihingalo

tax declaration deklar/ulat sa buwis

decorum wastong ugali; dekorum

decree atas; kapasiyahan; takda; dekreto

deed kasulatan, dokumento

register/registry of deeds rehistro/patalaan ng mga kasulatan

slander by deed paninirang-puri sa pamamagitan ng gawa

de facto umiiral na realidad, mayroon o wala mang legal na karapatan o pahintulot sa aktuwal; sa katunayan; sa katotohanan

defamation paninirang-puri
oral defamation pasalitang paninirang-puri; pagmumura; panlalait

defect (in form) kakulangan sa porma; depekto sa ayos
material defect kakulangang materyal; mahalagang pagkukulang

defend ipagtanggol; idepensa
defendant ang akusado; ang nasasakdal; ang ipinagsumbong; ang nahahabla
national defense tanggulang pambansa
public defender manananggol ng bayan

defer ipagpaliban

deficit kakapusan; kawalan

definition of terms kahulugan ng mga katawagan

de jure may karapatan at legal na titulo ayon sa batas; sa pamamagitan ng titulong legal

delay pagkabimbin; pagkaantala
undue delay walang dahilang pagkabimbin / pagkaantala

delegate kinatawan, delegado

delinquent delingkuwente
delinquency kapabayaang, pagkukulang
habitual delinquent habitwal na delingkuwente; laging pabaya/may pagkukulang

deliver ihatid, dalhin, ipadala, ipaabot

demand hingi, hiling / kahilingan; mag-atas, humiling

democracy demokrasya

denunciation denunsyasyon; tuligsa, bintang, paratang; pag-aakusa

department kagawaran; departamento

dependent sustentado; nakasalig o nakabatay

deportation deportasyon; pagpapatapon

deposit lagak, deposito
depository lagakan; deposituhan

deposition deposisyon; pahayag na sinumpaan

deprive alisan, bawasan, magbawas
deprivation of private property pagkaitan/ pagkuha ng ari-ariang pribado

deputize bigyang-kapangyarihan
deputy kinatawan; pangalawa; depyuti

description paglalarawan, deskripsiyon

designate italaga/hirangin; humirang
designation tungkulin; designasyon

detail detalye; partikular
over-attention to detail labis na pagpapahalaga sa detalye

detainer detensiyon; pagkukulang sa tao; pagbimbin; pagsupil sa kalayaang personal

detention detensiyon; pagpigil; pagkulong sa tao
arbitrary detention arbitraryong detensiyon; walang matwid at sapilitang pagpigil

development pag-unlad, pagpapaunlad
community development pagpapaunlad ng pamayanan
cooperative development pagpapaunlad ng kooperatiba
economic development pagpapaunlad pangkabuhayan
housing development pagpapaunlad ng pabahay
human resource development pagpapaunlad ng kakayahang pantao/yamang tao
land development pagpapaunlad ng lupain
rural development pagpapaunlad ng kanayunan
urban development pagpapaunlad ng kalungsuran.

dilatory motion mga mosyong pambalam

direct mamahala; mangasiwa; magturo; mag-atas
direction direksiyon; tunguhin; panuto
directive direktiba, utos, atas, kautusan
director direktor, patnugot
directorate lupon ng mga direktor; patnugutan
directory direktoryo
direct purchase tuwirang pagbili

disability kapansanan; kawalang-kaya; kawalan ng kakayahan
total disability ganap na pagkainutil o pagkawalang-kaya

disallow tanggihan, hindi payagan, hindi ipahintulot

disapproval pagpapawalang-kabuluhan; walang pagpapatibay

disbar ang pag-alis ng karapatang magpraktis ng propesyon bilang abogado

disbursement pagbabayad

discharge alisin; pagtupad
discharge from work alisin sa trabaho
discharge of duties pagtupad sa mga tungkulin

discipline disiplina
administrative discipline disiplinang pampangasiwaan/ administratibo
disciplinary action aksiyong disiplinaryo
disciplinary measure hakbanging disiplinaryo

disclose maglantad, magsiwalat, ipaalam

discount diskuwento; halagang ibinabawas sa presyo

discretion mabuting pagpapasiya; desisyon; hatol

abuse of discretion abuso sa pagpapasiya

discretion on the part of the public officer sariling pagpapasiya ng pinunong bayan

discrimination diskriminasyon; hindi pantay na pagtatangi-tangi

discussion pagtalakay; palitang-kuro; diskusyon

disfranchise alisin ang prangkisa; pag-alis ng karapatang bumoto o iboto sa isang posisyong pambayan

dishonorable conduct asal na walang dangal

disinherit alisan ng mana

disloyalty kawalang-katapatan; pagtataksil

dismissal pagtanggap (sa trabaho); pagtiwalag

dismissal for cause pagtiwalag nang may dahilan

dismissal from service pagtiwalag sa tungkulin

dismissal without cause pagtiwalag nang walang dahilan

summary dismissal agarang/ madaliang tuwirang pagtiwalag

disobedience pagtutol; pagsuway

civil disobedience pagtutol sibil; mapayapang pagtutol ng mga sibilyan sa batas; pagsuway ng mamamayan

disperse pakalatin, pagpaghiwa-hiwalayin

disposal pagtatapon

dispose itapon, ipamigay, patayin

disposition pagpapasiya; kapasiyahan

disposition of funds paggugol ng pondo

dispute pagtatalo

disqualify pagpawalang-karapatan; alisan ng karapatan/ kapangyarihan o pribilehiyong legal

disrespect kawalang-galang, kawalang-respeto, kawalan ng pitagan

disseminate palaganapin, magpalaganap, magpakalat

district purok, distrito

disturbance gulo, panggugulo, kaguluhan, pagkakagulo

division sangay, dibisyon

chief of division puno ng sangay/ dibisyon

division of business (among branches of court) paghahati-hati/pagbabahabagi ng mga gawain (sa mga sangay ng hukuman)

property division sangay ng ari-arian

docket talaan; pormal na talaan o listahan ng usaping nililitis sa hukuman

document kasulatan, dokumento

authentic document dokumentong tunay/totoo

execute a document gawin ang dokumento; ipatupad ang dokumento/kasulatan

questioned document mga kasulatang pinagtatalakayan/ pinagtatalunan

documentary evidence katibayang nakasulat/nasusulat

domain saklaw, nasasaklawan; teritoryo

ancestral domain yamang lupa, hangin, lahat ng punong itinuturing na sagrado at iba pang likas na yamang pag-aari ng pamayanan

double indemnity dobleng bayad-pinsala

double jeopardy dobleng panganib

doubt duda, agam-agam, hinala

beyond reasonable doubt walang kaduda-duda

drugs gamot, droga

dangerous drugs mapanganib na gamot/droga

illegal drugs bawal na gamot/droga

drug abuse abuso sa gamot/droga

drawing of lots palabunutan

drainage paagusan ng tubig

due process wastong proseso

due process of law sa wastong kaparaanan/proseso ng batas

duly nang nararapat, nang karampatan

duplicate magkapareho/magkatulad na kopya/sipi

duplicate original kopyahin ang orihinal

duplicity panlilinlang o pagdaraya sa pagdoble o pag-ulit ng dokumento

duly gaya ng nararapat

duly appointed karampatang hinirang

duress pagpilit sa pamamagitan ng pagbabanta

duty tungkulin, obligasyon

discretionary duty tungkuling ginagamitan ng sariling pagpapasiya

in line of duty habang tumutupad ng tungkulin

legal duty tungkuling legal; tungkuling ipinag-uutos ng batas

Ee

earnings kita; tubo o pakinabang sa negosyo; sahod; suweldo

- eastern** silanganin
- economic** pangkabuhayan; ekonomiko
- economic control** kontrol sa kabuhayan
- education** edukasyon
- elementary education** edukasyong elementarya
- non-formal education** edukasyong di-pormal
- secondary education** edukasyong sekundarya
- technical education** edukasyong teknikal
- effect** bisa; epekto
- eject** paalisin, magpaalis
- election** halalan, eleksiyon
- election case** usaping panghalalan
- election code** kodigo sa halalan/eleksiyon
- election law** batas sa halalan/eleksiyon
- election return** kinalabasan sa halalan/eleksiyon
- elective** elektibo; hindi sapilitan; nailuklok sa tungkulin sa pamamagitan ng pagwawagi sa halalan; inihalal
- elective office** tungkuling halal/tungkuling elektibo
- elective official** pinunong-halal/halal na opisyal
- electoral code** kodigo elektoral
- regular election** karaniwang halalan/eleksiyon
- special election** tanging halalan/eleksiyon
- snap election** biglaang eleksiyon
- eligible** kuwalipikado; karapat-dapat upang mapili o mahirang
- civil service eligible** kuwalipikado sa serbisyo sibil
- eligible for admission** kuwalipikado o maaaring tanggapin
- emancipation** kalayaan
- age of emancipation** edad ng kalayaan sa magulang
- embezzlement** pagdispalko; paglustay ng salapi ng iba
- emergency** pangkagipitan; biglang pangangailangan.
- emergency purchase** pangkagipitang pagbili, pangmadaliang pagbili
- eminent domain** kapangyarihan ng gobyerno na kunin nang may makatarungang bayad ang pribadong ari-arian para sa pambayang pangangailangan
- emolument** sahod, suweldo; kita sa empleo
- employ** gumamit ng; i-empleo; tanggapin sa trabaho; pagkaempleo; pamamasukan
- employment** empleo, trabaho; gawain; hanapbuhay; pamamasukan
- casual employment** walang kaseguruhang empleo; walang katiyakan o kaswal na empleo; empleo sa limitado at maikling panahon
- employee** empleado/-a; kawani
- emergency employee** kawani/empleadong pangkagipitan
- employee relation** ugnayang pang-empleado
- permanent employee** permanenteng/palagiang empleado/ kawani
- regular employee** kawaning/empleadong regular
- temporary employee** empleadong/kawaning pansamantala
- empowerment** pagbibigay-kapangyarihan
- encourage** pasiglahin, himukin; hikayatin
- encumbrance** enkumbransa; pasanin; kapanagutan
- endangered species** nasasapanganib na uri
- endeavor** magsikap; magpunyagi; pagpupunyagi; pagsusumikap
- endorsement** paglilipat (ng liham); pag-eendoso; pag-eendoso pagpapatibay
- enemy** kalaban, kaaway
- public enemy** kalaban ng estado
- enforce** magpatupad; magpairal; ipatupad
- enforcement of labor laws** pagpapatupad sa mga batas sa paggawa
- enforcement section** pangkat/seksiyon ng pagpapatupad
- engage** magsagawa
- enhance** pagbutihin; pagandahin; magdagdag, makaragdag, dagdagan
- enjoin** mag-utos; mag-atas, magtakda
- enterprise** negosyo
- government enterprise** negosyong pampamahalaan
- entitled** may-karapatan
- environmental sanitation** pangkapaligirang kalinisan
- equal** pareho; pantay, pantay-pantay
- equal protection of the law** pantay-pantay na proteksiyon sa ilalim ng batas
- equipment** kagamitan; kasangkapan
- equitable** makatarungan; nararapat; dapat
- error** mali, kamalian
- writ of error** kasulatan ng pagkakamali; utos ng korte na rebisahan ang bista at ituwid ang desisyon kung kinakailangan.

essential lubhang kailangan; kailangang-kailangan
establish itatag, magtatag
establishment pagtatatag; pagpapatunay; negosyo; gusali; establisimyento; pook ng negosyo
estafa estapa, panggagantso, panlilinlang, panunuba
estate ari-arian, pag-aari; lupa
estimate kalkula, taya, tasa
annual estimate taunang taya
evaluation pagpapahalaga; ebalwasyon
evict palayasin, paalisin
eviction pagpapaalis, pagpapalayas (sa lupa o tirahan na ari ng iba)
evidence katibayan, ebidensiya, katunayan
circumstantial evidence ebidensiyang sirkumstansiyal; testimonyang hindi batay sa aktuwal na kaalamang personal
direct evidence direkto o tuwirang ebidensiya
documentary evidence ebidensiyang nakasulat
rebuttable evidence ebidensiyang pampabulaan
suppression of evidence pagtatago ng ebidensiya
testimonial evidence ebidensiyang pasalita
evolve bumalangkas
examine suriin, siyasatin; eksaminin
examination pagsusulit; eksaminasyon; eksamin; pagsusuri; pagsisiyasat; pagtatanong; interogasyon
career examination eksaming pampropesyon
competitive examination eksaming pahusayan, eksamingpataasan, labanangpagsusulit
direct examination tuwirang pagtatanong
examination fee bayad sa pagkuha ng eksamin
examination requirement pangangailangan sa eksamin
field examination pagsusuri sa labas ng tanggapan
non-competitive examination eksaming walang labanan
preliminary examination preliminaryong pagsusuri; pagsusuring piskal bago magpalabas o gumawa ng subpoena
promotional examination pagsusulit na promosyonal
subject of examination paksa ng

pagsusulit
examiner tagasiyasat, eksaminer
board of examiner lupon ng mga tagasulit/eksaminer
exception kataliwasan; pasubali
as an exception bilang kataliwasan/pasubali
exception to the order (of the president) kataliwasan sa kautusan (ng pangulo)
excerpt halawin, hanguin; halaw; hango; talata o pangungusap na hinalaw
excessive labis-labis, napakalaki
exclude ipuwera; alisin; tanggalin; kaltasin, mag-alis, magtanggal, magkaltas
exclusion proceeding pagdinig sa pagkaltas
exclusion of voter from list pagkaltas ng manghahalal sa talaan ng mga botante
exclusion of witness pag-aalis/di-pagsasama sa testigo
exclusive pantangi
exclusively tangi, maliban
exclusive of hindi kasali ang; di saklaw ang
execute ipatupad; isagawa; gawin
execute a document gawin o isagawa ang dokumento
execute a person bumitay/bitayin ang tao, pumatay ng tao
executed contract kasunduang naganap; kontratang ipinatupad
execution pagpapatupad; pagpatay ayon sa batas
execution of judgment pagpapatupad ng hatol o desisyon
executive tagapagpaganap, ehekutibo
chief executive punong tagapagpaganap; punong ehekutibo
executive committee lupong tagapagpaganap
executive mansion tahananang opisyal ng punong tagapagpaganap
executive office tanggapan ng punong tagapagpaganap
executive order atas/ kautusang tagapagpaganap
executive prerogative tanging karapatan ng punong tagapagpaganap
executive secretary kalihim tagapagpaganap
executor tagapagpaganap, tagapagsagawa
executory maipapaganap,

maipapatupad
ex-officio member kagawad na ex-officio
exonerate magpawalang-sala; magpatawad;
 pawalang-sala; patawarin
expenses/expenditure gugol, gastos; gugulin,
 gastusin
expert dalubhasa; eksperto
expire matapos, magtapos; mapasó; mamatay
expiration of term of office pagtatapos
 ng panahon ng panunungkulan
export pagluluwas (sa ibang bansa); eksport
exportation pagluluwas; eksportasyon
expulsion of members pagtitiwalag sa mga
 kasapi
expurge from the record burahin/kaltasin sa
 rekord/ talaan
extension pagpapatuloy; pagpapaabot ng
 tulong; pagpapalawak; ekstensiyon
agricultural extension pagpapaabot ng
 tulong sa mga bukirin; pagpapalawak
 ng sakahan/agrikultura
extrajudicial ekstrahudisyal; anumang gawaing
 di pinadaan sa regular na daloy ng proseso
 ng hukuman
extraneous influence panlabas na impluwensiya
eye witness saksi

Ff

facilitate magpadali, padaliin, magpagaan
facility kaluwagan; pasilidad; kagamitan
facsimile kopya, sipi, ang eksaktong kopya ng
 orihinal
facts pangyayari; katotohanan
stipulation of facts pagtatadhana/
 paghahanay ng mga pangyayari
factor sanhi, dahilan, salik
faculties of municipal corporations katangian/
 kakayahan ng mga korporasyong munisipal
faith tiwala, kumpiyansa sa sinseridad o
 kabutihan ng tao.; pananalig
bad faith masamang kalooban, layunin,
 o hangarin
good faith mabuting kalooban, layunin,
 o hangarin
falsify huwarin, manghuwad; palsipikahin,
 magpalsipika
falsification panghuhuwad,
 palsipikasyon, misrepresentasyon
family pamilya, mag-anak
family name pangalang-angkan,
 apelyido
head of the family ulo ng pamilya;
 padre de-pamilya
favoritism pagkiling, paboritismo

fee bayad
filing fee bayad sa pagsasampa ng
 demandang sibil o kontrademanda
feedback puna; komentaryo
files and records mga sinupan at kasulatan
filibustering pananalumpating pambimbini;
 pagpipilibustero
filing section pangkat sinupan
filling blanks pagsulat sa blangko
final judgment pangwakas na hatol
finance pananalapi
financial institution institusyong
 pampananalapi
fine multa
fingerprint section pangkat ng tatak-daliri
fiscal piskal; tagausig ng pamahalaan
fiscal year taong piskal; taong panuusan
fishery pangisingda, pag-iisda; pangisdaan
for (as: for the secretary, etc.) para sa (gaya ng:
 para sa kalihim, atbp)
force lakas; hukbo; puwersa
armed forces sandatahang lakas;
 hukbong sandatahan
force majeure pangyayaring gawa ng
 kalikasan o tao ngunit di sakop ng
 kaniyang kontrol tulad
 ng kidlat, lindol, baha, welga, kudeta,
 giyera, atbp
foreclose ilitin, rematahin
foreclosure pagremata, pag-ilit ng
 sangla
forfeiture pag-alis/pagkaalis; pagtatanggal/
 pagkakatanggal; pag-ilit/pagkakailit
forgery panghuhuwad; panggagaya ng pirma ng
 iba
foreign panlabas
foreign affairs ugnayang panlabas
foreign exchange palitang panlabas
foreign relations pakikipag-unawaan/
 relasyong panlabas ng bansa
forensic chemistry division sangay ng
 kemistring
 forensic
form porma, pormularyo
application form pormularyo ng
 kahilingan sa pagpasok sa trabaho
clearance form katunayan ng kawalang
 pananagutan
forms of making motions paraan ng
 pagmumungkahi
itinerary form pormularyo ng
 paglalakbay
receipt form pormularyo ng pagtanggap
travel form pormularyo ng paglalakbay
formal pormal
informal impormal
nonformal di-pormal

formulation pagbabalangkas
forum porum; talakayan
foundation batayan; pundasyon
franchise prangkisa
     grant a franchise magbigay ng prangkisa
     legislative franchise prangkisang panlehislatura
fraud pandaraya; panunuba; panloloko; panlilinlang
     discovery of fraud pagkadiskubre/ pagkatuklas ng panlilinlang
     fraudulent may pandaraya; mapanlinlang
freedom kalayaan
     academic freedom kalayaang akademiko
fund pondo
     depository fund pondong nakadeposito
     fidelity fund pondo sa pagtitiwala
     fund-raising pangilinglak-pondo
     government fund pondo ng pamahalaan
     private fund pondong sarili/pribado
     revenue fund pondo sa buwis
     social fund pondong panlipunan
     transfer of fund paglilipat ng pondo/ pag-uukol ng pondo sa ibang layunin
     trust fund pondong tiwala

Gg

gavel malyete
gazette diyaryo/pahayagan, peryodiko, gaseta
     official gazette diyaryong opisyal, gaseta opisyal
general panlahat
     general consent panlahatang pagsang-ayon
     general fund pangkalahatang pondo
     general supervision pangkalahatang pagsubaybay
     newspaper of general circulation pahayagang may malawak na sirkulasyon
gentleman from maginoo ng; maginoong mula sa
goods ari-arian, paninda
goodwill mabuting hangarin/kalooban; magandang pangalan; mabuting pakikipagkapuwa
governance pamamahala
governor gobernador; punong lalawigan
     vice governor pangalawang gobernador, bise gobernador
government pamahalaan, gobyerno
     city government pamahalaang lungsod

democratic government pamahalaang demokratiko
government corporation korporasyong pampamahalaan
government enterprises negosyong pampamahalaan
government of laws pamahalaan ng mga batas
government of the Republic of the Philippines pamahalaan ng Republika ng Pilipinas
government reorganization reorganisyong pampamahalaan
local government pamahalaang lokal
municipal government pamahalaang bayan
Philippine government pamahalaan ng Pilipinas
provincial government pamahalaang panlalawigan
representative government pamahalaang representatibo
republican government pamahalaang republikano
graft and corruption katiwalian at kabulukan
grantee ang tumanggap (ng titulo)
grantor ang nagkaloob
grants-in-aid bigay-tulong; kaloob-tulong, salapi buhat sa bigay-tulong
licensed grantee ang pinagkalooban/ tumanggap ng lisensiya
gratuity bigay-pala; gratwiti
guaranty garantiya, kolateral
guarantee garantiyahan, gumarantiya, maggarantiya
guarantor garantor, piyador, nananagot
guidance patnubay, payo/pagpapayo
guilty may-sala; nagkamali; nagkasala

Hh

handwriting sulat-kamay
harassment mapang-abusong panliligalig, pag-abala, panggugulo, o pagpapahirap
head ulo, puno
     head of an office puno ng tanggapan
     head of the family puno/ulo ng pamilya
     managing head punong tagapangasiwa
hearing pagdinig, bista, paglilitis
     public hearing pagdinig pambayan
hearsay sabi-sabi; salin-sabi
heraldry panandang-sagisag
hereby sa pamamagitan nito
holdover pansamantalang paghawak; patuloy na

panunungkulan
homestead homisted; lupang kaloob ng pamahalaan sa isang taong maninirahan doon upang iyo'y sakahin at pakinabangan
honesty katapatan, pagkamatapat
honor karangalan, dangal
honorary pangkarangalan
honorary member kasaping pandangal
honorary president pangulong pandangal
hospital pagamutan; ospital
children's hospital ospital ng mga bata
general ospital ospital heneral
orthopedic hospital ospital ortopediko
house bahay-kapulungan,; asamblea; lehislatura; kamara
Houses of Congress mga Kapulungan ng Kongreso
House of Representatives Kamara de Representante; Mababang Kapulungan (ng mga Mambabatas/ Kinatawan); Kongreso
Lower House Mababang Kapulungan ng mga Mambabatas; Kapulungan ng mga Representante/ Kinatawan/ Kongresista
Upper House Mataas na Kapulungan ng mga Mambabatas; Senado
human resources yamang tao
human rights karapatang pantao
human settlements panahanang pantao
hygiene pangangalaga sa kalusugan

li

I am pleased to ... Ikinalulugod ko na .....
identification section pangkat/seksiyon ng kilanlanan/identipikasyon
I have the honor ... Ikinararangal kong/ko na . . .; Mapitagan kong . . .
I may be permitted to ... Ipahintulot sa aking/ aking na . . .
idle land lupang hindi ginagamit
ill-effects masamang dulot
illegal ilegal; labag sa batas
illegal contract ilegal na kontrata
illegal drugs bawal na gamot/ droga
illegal possession pagtataglay ng isang bagay nang labag sa batas, hal. armas, droga, atbp
illegitimate ilehitimo/; ilegal; labag sa batas
illegitimacy pagkailehitimo; pagkabastardo; ang katayuan ng bata ng pagiging anak sa labas ng kasal.
illegitimate child ilehitimong anak; anak

sa labas ng kasal
illiterate iliterato; mangmang; hindi marunong bumasa at sumulat
immediately agad-agad, kagyat, karaka- raka
immigration pandarayuhan; imigrasyon
immoral imoral, mahalay, malaswa
immorality imoralidad, kahalayan, kalaswaan
immunity imunidad,
legislative immunity lehislatibong imunidad
impartiality walang pagkiling
impeachment pag-uusig, pagpapatang, at pagtitiwalag
articles of impeachment artikulo ng pagsasakdal/pagtitiwalag
implementation of a program pagsasakatuparan/pagsasagawa/ implementasyon ng programa
import angkat
importation pag-angkat, importasyon
improper wala sa ayos
imprudence kawalang-ingat
reckless imprudence matinding kawalang-ingat
in nasa loob
in accordance with alinsunod sa
inaugural ceremony seremonya sa pagpapasinaya/pasinaya
incapacity kawalang-kakayahan
incapacitated nawalan ng kakayahan
incentive pangganyak; insentibo
incidental nauugnay, kaugnay
incidental to (territorial change) kaugnay ng o bunga ng (pagbabago ng kasaklawan)
inclosed/enclosure/inc./encl. kalakip/kal.
inclosed herewith (a copy) kalakip nito (ang isang sipi)
inclusive kasama (ang)
income kinikita
government income kita ng pamahalaan
gross income kitang lansak
national income kitang pambansa
net income kitang linis/neto
provincial income kita ng lalawigan
incoming papasok, pumasok
in conformity with sang-ayon sa
incorporation pagkakapatala; inkorporasyon
articles of incorporation artikulo ng inkorporasyon
incorrigible di-mababago; di-maitutuwid
incumbent nakaupo; nanunungkulan, kasalukuyang nanunungkulan
incumbency panahon ng panunungkulan
indefinite postponement walang takdang

pagpapaliban
indemnity bayad-pinsala
indent ipasok (ang unang linya ng talata/parapo)
index taluntunan; indeks
indigenous katutubo
indigenous cultural communities mga pamayanang may kulturang katutubo
indigenous people taong katutubo
in due time sa tamang /takdang panahon
industry industriya
cottage industry industriyang pambahay
handicraft industry industriyang yari sa kamay
plant industry industriya ng paghahalaman
inefficiency kawalang-kaya (sa pagganap)
inefficient di-mabisa (sa pagganap)
ineligible hindi maaari; walang mga katangiang hinihingi
in favor sang-ayon
information kabatiran; kaalaman; impormasyon
for his information para sa kaniyang kaalaman
public information pagbabalita sa bayan; kaalaman ng publiko
infrastructure impraestruktura
infringe lumabag, labagin; sumuway, suwayin
injunction pagbabawal; utos, atas; utos ng korte na nagbabawal sa pagsasagawa ng isang bagay
injury pinsala, kapinsalaan
initial panimula; inisyal
initiate pasimulan, magpasimula
initiative kusa, pagkukusa
innuendo pasaring; parinig; patutsada
inoperative hindi ipinasusunod
inquire siyasatin; tanungin
inserted isiningit, nakasingit
inspection pagsisiyasat
general inspector ang kalahatang inspektor
labor inspection pagsisiyasat sa paggawa
installment hulog; hurnal
instant kagyat; dagli; kaagad
internal revenue kinikitang panloob; rentas internas
institute surian; instituto; paaralan; linangan
institution institusyon; samahan
instruction pagtuturo; aral; instruksiyon; utos; atas; tagubilin
instructional materials mga kagamitang panturo
public instruction paturuang pambayan
the president's instruction ang atas ng pangulo
insubordination pagsuway; pagtanggig

sumunod sa utos; insubordinasyon
insult paghamak, hamakin; mang-insulto, insultuhin; mang-alipusta, alipustahin; mandusta, dustahin.
integrity katapatan; kalinisang-budhi; integridad
intelligence service serbisyo sa paniniktik/intelihensiya
interest interes, tubo, pakinabang; kapakanan, kabutihan; karapatan
beneficial interest benepisyal na interes/pakinabang, benepisyo o bentahe na magreresulta sa isang propyedad na kaiba sa pag-aaring legal
conflict of interest magkalabang interes; nagsasalungatang interes
interest in government bond pakinabang sa mga bonong pampamahalaan
pecuniary interest interes sa pananalapi
public interest kapakanang pambayan
real party in interest partido o panig na may tunay na interes
successor in interest kapalit o kasunod sa interes o karapatan
unity of interest pagkakaisa o pagkakasundo ng interes
interference panghihimasok
internal panloob
internal organization organisasyong panloob
internal revenue kinikitang panloob
internal threat banta na nagmumula sa loob ng bansa
interrogate magtanong, tanungin
intervention pamamagitan; pakikialam; panghihimasok
intestate intestado; walang testamento
in the absence of sa di pagharap ni/samantalang wala si
in toto sa kabuuan; buong-buo
inventory imbentaryo
investigate siyasatin; imbestigahan
investigation pagsisiyasat; pag-iimbestiga, imbestigasyon
preliminary investigation paunang pagsisiyasat; preliminaryong imbestigasyon
investment puhunan, pamumuhunan; pangangapital
inviting attention to the tinatawagan ang pansin sa
invoice paktura, resibo
invoke gawing batayan; kuning halimbawa
irregularity katiwalian; iregularidad
irreparable di-malulunasan; di-mababayaran
irrevocable di-mababawi; di-mababago

item aytem; bagay; gamit
itemized isa-isa; nakatala nang hiwa-hiwalay
itemized list lista ng bawat isa
itinerary talalakbayan; itinero
I wish to . . . Nais kong/ko na . . .

Jj

jail bilangguang; piitan; bilibid; karsel; kalaboso; preso
city jail bilangguang panlungsod
jailer karselero; warden
municipal jail bilangguang pambayan
provincial jail bilangguang panlalawigan
jeopardy panganib, peligro
double jeopardy dobleng panganib; dalawang beses na nilitis at pinarusahan ng isang hukuman ang isang tao sa iisang krimen o kasalanang kaniyang nagawa
job classification klasipikasyon/pag-uuri ng trabaho
joint magkasanib, pagsanibin; pagsamahin, magkasama
joint action magkasanib na pagkilos
joint resolution pinagsanib/magkasanib na resolusyon
joint venture magkasamang pakikipagsapalaran
joint venture magkasamang pakikipagsapalaran
journal dyornal; aklat-talaan; talaarawan sa pulong
judge hukom, huwes
district judge hukom pampurok/pandistrito
judge advocate general pangkalahatang manananggol ng hukbo
judge-at-large hukom pangkalahatan
judge of the court of first instance hukom ng unang dulugang hukuman
judge (in a contest) tagahatol; inampalan
municipal judge hukom pambayan/munisipal
judgment pasiya; hatol
consent judgment ang hatol/pasiyang inilagda sa kagustuhan ng bawat panig
execution of judgment pagpapatupad ng hatol/pasiya
prejudgment paunang paghatol; pagbibigay ng hatol o pagdedesisyon bago mapag-aralan ang isang kaso
rendition of judgment paglalahad ng

hatol/desisyon
judicial panghukuman, hudisyal
judicial branch sangay panghukuman
judicial conduct asal panghukuman
judicial duties mga tungkuling panghukuman
judicial independence kasaralang panghukuman
judicial power kapangyarihang panghukuman
judicial proceeding gawaing hudisyal; Anumang hakbang na humihiling at nagsasagawa ng aksiyon ng hukuman
judicial statesmanship pagkaestadistang panghukuman
judicial supremacy kapanaigang hudisyal
judicial system sistemang panghukuman
judiciary hukuman; hudikatura
independence of the judiciary pagkamalaya ng hudikatura
jurisdiction saklaw; hurisdiksiyon; sakop;
the question is jurisdiction ang suliranin ay ukol sa hurisdiksiyon
under whose jurisdiction na siyang may kapangyarihang magpasiya
jurisprudence hurisprudensiya
justice katarungan; hustisya
justifiable makatarungan, makatwiran
social justice program of the government programa sa katarungang panlipunan ng pamahalaan

Kk

kidnap for ransom dukutin/kidnapin ang tao para ipatubos
kin kamag-anak
next of kin pinakamalapit na kamag-anak

Ll

labor paggawa
labor law batas sa paggawa
labor-management relations ugnayan ng paggawa at pangasiwaan
Labor Day Araw ng Paggawa; Araw ng mga Manggagawa
labor-management advisory board lupong pagpapayo sa paggawa at pangasiwaan
labor movement kilusan sa paggawa

labor union	unyon ng mga manggagawa		regulasyon
laid-off employees or laborers	mga empleado o manggagawang tinanggal/inalis sa trabaho		parliamentary law batas parlamentaryo
Magna Carta of Labor	Magna Karta ng Paggawa		penal law batas ng kaparusahan
registration of labor union	pagpapatala/rehistrasyon ng unyon ng mga manggagawa		practice of law praktis ng batas; pagganap ng tungkulin o gawaing pang-abogado
land	lupa, lupain		rule of law pamamayani/pangingibabaw ng batas; kapangyarihan ng batas
agricultural land	lupang sakahan		unwritten law batas na di-nakasulat
ancestral land	lupang ancestral; lupang mana; lupang minana pa sa mga nuno; lupain ng mga katutubo o lumad		lay on the table isasantabi; ipagpaliban; huwag pag-usapan
distribution of public lands	pamimigay/pamamahagi ng mga lupaing pambayan		leader puno, lider
land development	pagpapaunlad ng lupain		majority leader lider ng mayorya
land distribution	pamamahagi ng lupain		minority leader lider ng minority
landholding	lupain		leaflet polyeto
land management	pamamahala sa lupain		leasehold ari-ariang pinaupahan; pagpapaupa ng lupang sakahan
land owner	may-ari/, nagmamay-ari ng lupa		leave bakasyon
land reform act	batas sa reporma sa lupa; batas sa repormang panlupain		accrued leave natipong bakasyon; bakasyong di nagagamit
land survey	pagsukat ng lupa		leave law batas sa bakasyon
land tenure act	batas na panghahawakan sa pagmamay-ari ng lupa		leave of absence pagbabakasyon
land title	titulo ng lupa		maternity leave bakasyon sa panganganak
mineral land	lupang minahan		sabbatical leave bakasyong sabatikal
pasture land	lupang pastulan		sick leave bakasyon sa pagkakasakit
private land	lupang pribado		study leave bakasyong aral
public land	lupang pambayan		vacation leave bakasyon sa pamamahinga
settlement of land problems	pagsasaayos ng mga alitan sa lupa		legal legal; naaayon sa batas
timberland	lupang kahuyan		legal aid office tanggapan ng tulong legal
lapse	munting kamalian; kasalanan; kapabayaan; pagkapasó; paglipas; mapasó; lumipas		legal duty tungkuling legal.
larceny	pagnanakaw ng personal na ari-arian ng iba		legal residence tirahang legal; permanenteng tirahan ng isang tao na nais niyang balikan
lasciviousness	kalaswaan, kahalayan		legal separation separasyong legal
acts of lasciviousness	mga gawaing malalaswa; mahalay na gawain		legal title titulong legal
law	batas		legacy pamana
constitutional law	batas konstitusyonal		legality pagkaalinsunod sa batas
due process of law	sa wastong kaparaanan ng batas		legation legasyon; pagpapadala ng sugo o kinatawan sa ibang bansa
equal protection of the law	pantay-pantay na proteksiyon sa ilalim ng batas		legible mababasa
laws and regulations	mga batas at		legislation pagbabatas; lehislasyon
			in aid of legislation nakatutulong/bilang tulong sa pagbabatas
			legislative pambatasan, lehislatibo, panlehislatura
			legislative act batas lehislatibo
			legislative franchise prangkisang panlehislatura
			legislative immunity lehislatibong imunidad
			legislative reform pagbabago/repormang pambatasan
			legislator mambabatas; kagawad ng

batasan
legislature batasan; lehislatura
legitimate lehitimo
legitimate child lehitimong anak; tunay na anak
letter liham; sulat
confidential letter sulat kumpidensiyal; kalatas na liham
cover letter liham pangharap; liham paliwanag
letterhead ulo ng liham/sulat;
official letter liham opisyal
personal letter liham personal
levy pagpapataw (ng buwis); singil sa buwis; magpataw ng buwis; pabuwisan
liability pananagutan
civil liability pananagutang sibil
liable may pananagutan
liaison ugnayan; liaison
library aklatan
city libraries mga aklatan ng lungsod
license pahintulot; lisensiya
limit takda
litigant taong may-usapin
livestock hayop pansakahan
loan pautang
crop loan collection paniningil/koleksiyon sa mga pautang sa ani
employees loan association samahan sa pagpapautang ng mga empleado
loyalty katapatan

Mm

mail sulat; koreo; pahatirang-sulat
domestic mail service serbisyo ng koreong lokal
foreign mail service serbisyo ng koreo mula sa ibang bansa
mailing address pahatirang-sulat
mail carrier tagahatid-sulat; kartero
main pangunahin
majority mayorya; nakararami
majority vote boto ng mayorya; boto ng nakararami
malefactor salarin; sinumang nahatulan ng isang krimen o pagkakasala
malfeasance (in office) katiwalian; masamang pagtupad (sa tungkulin)
malpractice malpraktis; di-nararapat na asal ng isang propesyonal
management pangangasiwa; pangasiwaan; pamamahala
dynamics of scientific management

dinamika/lakas ng pangangasiwang siyentipiko
manager tagapamahala; manedyer
solid waste management pamamahala ng solidong basura
mandatory sapilitan
mangroves bakawan
manpower laang-bisig; lakas-manggagawa
manuscript manuskrito
market value kalakarang halaga sa bilihan
fair market value umiiral na halaga; wastong halaga sa merkado/bilihan
marking (as of cattle, carabao, etc.) paghehero (gaya ng sa baka, kalabaw, atbp)
marriage kasal
common-law marriage pagsasama ng isang lalaki at babae na hindi kasal
measure hakbang, panukalang batas
corrective measure hakbanging nakapagwawasto
disciplinary measure hakbanging disiplinaryo
work measurement sukatan ng gawain
mediation proceedings hakbang ng pamamagitan paglilitis
medical medikal
medical center sentrong medikal
medical service serbisyong medikal
medical supply panustos na gamot
medico-legal mediko-legal
meeting pulong, miting
minutes of the meeting katitikan ng pulong
notice of meeting abiso ng pulong
ordinary or regular meeting karaniwan/regular na pulong
preside at the meeting mamuno sa pulong
public meeting pulong pambayan
schedule of meetings iskedyul ng mga pulong
member kagawad; miyembro
cabinet member miyembro ng gabinete
memorandum memorandum; sulat-paalaala
department memorandum memorandum pangkagawaran
memorandum circular memorandum sirkular
memorandum of agreement memorandum ng kasunduan
memorandum of understanding memorandum ng pag-uunawaan
office memorandum memorandum pantanggapan
memorial school pang-alaalang paaralan
mercantile pangkalakal; pangkomersiyo;

merkantil
merchandise kalakal; paninda; tinda
merchant marine bapor pangkalakalan
method pamaraan; metodo
Metropolitan Manila Kalakhang Maynila
mines mina; minahan
gold mines, etc. minahan ng ginto atbp
minority minorya
minutes of the meeting katitikan ng pulong
misappropriation paglulustay ng salapi ng bayan o opisina; maling paggugol
miscellaneous iba't ibang bagay; samot-sari
miscellaneous expenses gugulin sa ibat ibang bagay; samot-saring gugulin
miscellaneous provision mga tadhana ukol sa iba't ibang bagay
misconduct maling asal o ugali; kabastusan
 misdemeanor munting delito; maliit na kasalanan o pagkakasala; bahagyang paglabag sa batas
misfeasance paglabag/di wastong pagtupad (sa tungkulin)
mission misyon; layunin; pakay
monitoring pagsubaybay; pagmomonitor
morality moralidad; kagandahang-asal
motion mungkahi; panukala; mosyon

Nn

name pangalan
family name/ surname; apelyido
first name unang pangalan
middle name panggitnang pangalan
nation bansa
Filipino nation bansang Pilipino
national pambansa, nasyonal
national anthem pambansang awit
national assembly pambansang asamblea/kapulungan
national defense pambansang tanggulan/ tanggulang pambansa
national flag pambansang watawat
national hero pambansang bayani
national heroes day pambansang araw ng mga bayani
national income pambansang kita
national indebtedness pambansang pagkakautang
nationalism pagkamakabansa; pagkamakabayan; nasyonalismo
national leader pambansang lider/ pinuno
national security pambansang seguridad
nautical pambarko; nabal; nautikal; nauukol sa

mga barko, karagatan o nabigasyon sa dagat
nautical and geodetic survey pagsukat ng karagatan at kalupaan
nautical engineering inhenyeriya sa pagdaragat
nautical school paaralan sa pagdaragat; paaralang nautikal
nay hindi
negotiated purchase pinagkasunduang pagbili
nepotism nepotismo; pagkiling o pagtangkilik sa mga kamag-anak
next-in-rank sunod sa katayuan, sunod sa katungkulan
net neto
net income netong kita, linis na kita
nonfeasance (in school or office) di pagtupad sa tungkulin (sa paaralan o tanggapan)
nomination paglalagay/ pagpapasok ng pangalan; nominasyon
close the nomination ipinid ang pagpapasok ng pangalan/ nominasyon
nomination ballot balota sa pagpapasok ng pangalan/nominasyon
northern kahilagaan
notation notasyon, nota; tala na nakasulat
for notation and return upang alamin ang nilalaman at ibalik pagkatapos
note pagunita; nota
promissory note nakasulat na pangako na halaga ng salapi sa itinakdang panahon
noted nabatid; natalos
contents noted natalos ang nilalaman
notice paunawa, notisya, abiso
judicial notice paunawang hudisyal/ panghukuman
notice to the public paunawa sa madla
notice to the world paunawa sa mundo
official notice paunawang opisyal
take judicial notice of ipinalalagay na nababatid ng hukuman
to post notice magpaskil ng paunawa
nuisance molestiya, perhuwisyo, pangyamot, panggulo, pampayamot
null and void walang halaga/ bisa at saysay

Oo

oath panunumpa
oath of allegiance panunumpa ng katapatan
oath of office panunumpa sa katungkulan
solemn oath taimtim na panunumpa
take oath manumpa

take under oath sumpaang
obligate pilitin
obligatory obligado; sapilitan
obligation obligasyon, pananagutan, tungkulin
primary obligation obligasyong primarya; pangunahing obligasyon
object tumutol, tutulan
objection to the reconsideration of a question tutol/ pagtutol sa muling pagsasaalang-alang ng paksa o suliranin
objection or correction to the minutes pagtutol o pagwawasto sa katitikan
objective (of the administration) layunin (ng pangasiwaan)
long-range objective masaklaw na balakin/ pangmatagalang layunin
obscenity kahalayan
obtaining floor paghingi ng pahintulot upang makapagsalita
occasional meeting paminsan-minsang pagpupulong
occupant taong tumitira/nakatira
occupation tungkulin, gawain
offend makapagpagalit; makasakit o makasugat ng damdamin
offended party nasaktan/napinsalang panig
offense sala, kasalanan; kamalian; pagpapagalit
capital offense pinakamabigat na kasalanan
office tanggapan; opisina; katungkulan; tungkulin
assumption of office pagsisimula sa panunungkulan
constitutional office tanggapang konstitusyonal; tanggapang nakabatay sa konstitusyon
judicial office tungkuling panghukuman
local office tanggapang lokal
national office tanggapang pambansa
office force/ office staff tauhan ng tanggapan
office management pangangasiwa sa tanggapan
office of public trust tungkuling may kapanagutang bayan
public office tungkuling bayan, tungkuling pambayan
suspension from office pagkasuspindi sa tungkulin
term/tenure of office takdang panahon ng panunungkulan
to assume office magsimula sa panunungkulan/na manungkulan
officer pinuno; opisyal
constitutional officer opisyal na

konstitusyonal
minor officer nakabababang pinuno/ opisyal
officer-in-charge nanunungkulang pinuno/opisyal, pinunong namamahala
officer of the law alagad ng batas
peace officer pinunong tagapamayapa
public officer pinunong bayan
superior officer nakatataas na pinuno
official pinuno; opisyal
appointive official pinunong hinirang
chief official of bureaus, office etc. mataas na pinuno ng kawanihan, tanggapan, atbp
elective official pinunong halal
in their official capacity sa kanilang opisyal na katungkulan
official reader tagabasang opisyal o may pahintulot o kapangyarihang gumanap nito
offsetting pagbawi ng katumbas
operate pangasiwaan, pamahalaan
 operating expenditure/expenses gastos sa pangangasiwa, gastos sa pamamahala
operations operasyon; gawain; kilusan; pagpapakilos
army operations kilusang/mga gawaing panghukbo
detail operations mga detalye ng gawain
flight operations mga gawain sa pagpapalipad
government operations mga gawain ng pamahalaan
government operative tiktik/espiya/ sekreta ng pamahalaan
military operations mga operasyong pangmilitar/panghukbo
opinion opinyon; kuro-kuro; palagay
concurring opinion opinyong pasang-ayon
dissenting opinion opinyong tutol; opinyong patutol; opinyon ng pagtutol
opinion of the secretary of justice opinyon/ palagay ng kalihim ng katarungan
public opinion kuro-kuro ng madla
opposed di sang-ayon; tutol; salungat
optional opsiyonal; di sapilitan
oppressive mapagpahirap; mapang-api; pampabigat
optimize pasukduin
order utos; atas, kautusan; ayos, kaayusan

by order of sa atas ng
call to order hilingin/ ipag-utos ang kaayusan
chronological order sunod-sunod na ayos; ayos ayon sa pangyayari
court order atas ng hukuman
department order atas/kautusang pangkagawaran
executive order atas/ kautusang tagapagpaganap
general order kautusang pangkalahatan
giving order pag-aatas; pamamahala
not in order wala sa kaayusan
office order atas/ kautusang pantanggapan
order of business kaayusan ng gawain
order please mangyaring umayos tayo
order of precedence ayos ng pagkauna-una
order of the day palatuntunan ng pagpupulong
out of order wala sa pinag-uusapan
point of order paghingi ng kaunting liwanag; paglilinaw sa mga paksa
postal money order hiro postal
presidential order utos ng pangulo
pre-trial order utos ng hukuman bago ang paglilitis
public order kaayusang pambayan; kaayusang bayan; kautusang pambayan
restraining order utos na pagpigil
specific order kautusang tiyak
ordinance ordinansa; kautusan
appropriation ordinance ordinansa sa apropriyasyon
city ordinance ordinansa sa lungsod; ordinansang panlungsod
military base ordinance (air or naval) ordinansa ng base militar (panghimpapawid o nabal)
municipal ordinance ordinansa munisipal
ordinance appended to the constitution kautusang kasudlong ng saligang-batas
organization tanggapan; organisasyon; pagtatatag; pagbubuo
organizational ability kakayahan sa organisasyon
organizational and training organisasyon at pagsasanay
otherwise sa ibang paraan, kung hindi
outcome kalalabasan, kahihinatnan
outgoing papalabas, palabas
override ideklarang walang bisa; huwag/ hindi isaalang-alang
overrule pawalan ng bisa; baligtarin (ang

naunang desisyon)
overtime obertaym; oras na lampas sa itinakda

Pp

pamphlet munting aklat
paper papel, papeles; dokumento; kasulatan
pardon patawarin; kapatawaran
absolute pardon absolutong pagpapatawad; pagpapatawad nang walang kondisyon o pasubali
paragraph consideration tala-talataang pagsasaalang-alang
parliament parlamento; batasan, lehislatura
parliamentary parlamentaryo; pambatasan
parliamentary authority kapangyarihang pambatasan; awtoridad na pang- kapulungan/ parlamentaryo
parliamentary immunity imyuniting parlamentaryo
parenthesis panaklong, parentesis
parole parol; palayain (sa ilalim ng parole); bigyan ng parole
participate sumali; sumama, lumahok
participation pakikilahok
government participation pampamahalaang pakikilahok
party panig, partido
adverse party kalabang panig/partido
aggrieved party panig/partido na naapi o napinsala
passage pagpapatibay
pass a law magpatibay ng batas
patent patente
free patent libreng patente
patriotism pagkamakabansa, patriyotismo
peace officer pinunong tagapayapa
pecuniary may kinalaman sa salapi
penal ukol sa parusa; may kaparusahan
penal colony kolonya ng mga bilanggo
penal farm sakahan ng mga bilanggo
penal law batas penal
penal provision tadhanang nagpaparusa; probisyoning penal
penalty parusa, kaparusahan; multa
penology penolohiya; pangangasiwa at rehabilitasyon ng mga bilanggo
pendente lite hinihintay ang kaso; sa panahon ng litigasyon o paglilitis
pending nakabimbin; wala pang desisyon o kalutasan; wala pang hatol; hinihintay; hindi pa nadedesisyunan
people tao, mamamayan

people's participation pakikilahok ng mamamayan
per annum kada taon; taon-taon; taunan
per day bawat araw; isang araw
per diem araw-araw na panggastos, gastos sa paglalakbay, diyeta
per month bawat buwan; isang buwan
perform gumawa; magsagawa; magsakatuparan; ganapin; tuparin; isagawa; isakatuparan
performance budget badyet batay sa nagawa at gagawin; laang-gugulin sa pagsasagawa
satisfactory performance kasiya-siyang pagtupad
permanent palagian; permanente
permanent employee permanenteng kawani/empleado
permanent in category permanente sa kategorya
permanent office permanenteng tanggapan
permit permiso; pahintulot; lisensiya; pahintulutan; payagan
building permit permiso sa pagpapatayo
permission pahintulot; permiso
personal liberty pansariling kalayaan
personnel classification pag-uuri/klasipikasyon ng tauhan
petition kahilingan, petisyon
petty cash perang magagamit sa maliliit na gastusin
phase out unti-unting alisin
plagiarism plahiyo; panggagaya nang walang pahintulot o pagbanggit sa pinagkunan
plan plano; balak; panukala; programa
planning pagpapalano; pagbabalak
plans and operations mga panukala at pagpapakilos
working plan detalye /programa ng gawain
plant industry industriya ng paghahalaman
please mangyari po lamang na ...; kung maaari po sana
plunder pandarambong; pagnanakaw; mandambong, dambungin; magnakaw
plunderer mandarambong; magnanakaw
plurality vote botong nakararami
point is well taken care of tinatanggap ang pagunita/punto; nasa ayos ang pagunita
policy patakaran; polisiya; pamamalakad
administration policy patakarang pampangasiwaan
commercial and monetary policy patakaran sa pananalapi at pangangalakal
economic policy patakarang

pangkabuhayan
foreign policy patakarang panlabas
foreign trade policy patakaran sa pakikipagkalakalang panlabas
government policy patakaran ng pamahalaan
industrial policy patakarang industriyal
instrument of national policy kasangkapan ng patakarang pambansa
policy guidelines pampatakarang gabay-tuntunin
policy of the law patakaran ng batas
politics politika
body politics mga mamamayan; ang bansa
political pampolitika; politikal
political affiliation kinaaanibang grupong pampolitika
political bodies mga grupo/pangkat na pampolitika
political party lapiang/partidong pampolitika
political right karapatang pampolitika
polls pook-halalan
polytechnic politekniko
polytechnic college dalubhasaang/kolehiyo politekniko
polytechnic university pamantasang politekniko
postdated pinetsahan; ipinahuling petsa; may takdang petsa
postmark may tanda ng koreo
postpone to a certain time ipagpaliban sa isang tiyak na panahon
power kapangyarihan/poder
corporate power kapangyarihang pangkorporasyon
emergency power kapangyarihang ibinigay ng kongreso sa presidente upang magsagawa ng mga batas nang walang kongreso
executive power kapangyarihang pang-ehekutibo
judicial power kapangyarihang panghukuman
legislative power kapangyarihang pambatasan/panlehislatura
party in power lapiang nasa kapangyarihan
police power likas na kapangyarihan ng pamahalaan na magtakda ng mga tuntunin at regulasyon upang maitaguyod ang kaayusan, kaligtasan, moralidad at kagalingang pangmadla
power and function kapangyarihan at

tungkulin
power of attorney kapangyarihan ng kinatawan; kapangyarihang kumatawan sa ibang tao
presidential power to veto kapangyarihan sa beto ng pangulo
within the power of the council nasa kapangyarihan ng sanggunian
practice nakagawian; praktis
preamble panimula; preambulo
precede maunang mangyari o maganap
precedence of motion pagkakasunod-sunod/pagkakauna-una ng mosyon/mungkahi
preceding nauna; sinusundan
precinct presinto
election precinct presinto ng halalan
police precinct presinto ng pulisya
preclude pumigil, sarhan
prejudice kapinsalaan, pagwawalang- halaga
preference ang napili; preperensiya
preferential attention tanging pansin
prerequisite pangunang pangangailangan
prerequisite for chief officials pangunang pangangailangan para sa mga punong opisyal
prescribed in the administrative code itinakda ng kodigo administratibo
prescription of action to file administrative charge pagtatakda ng paghaharap ng sakdal na pampangasiwaan
present naririto; narito; sa kasalukuyan; sa ngayon
présent iharap, ipakita
preside mangulo; mamuno; mamahala
president pangulo, presidente
presidential pampanguluhan; presidensiyal
presiding officer nangungulong pinuno
press pamamahayag; pagbabalita; palimbagan
freedom of the press kalayaan sa pamamahayag
free press malayang pamamahayag
press freedom law batas sa kalayaan ng pamamahayag
press relations office tanggapan ng pagbabalita; tanggapan ng ugnayang pampamahayagan
press relations officer pinunong tagapagbalita
pressroom silid-imbagan; silid ng mga mamahayag o reporter
pretext pakunwaring dahilan
pre-trial bago ang paglilitis
pre-trial order utos ng hukuman bago

ang paglilitis
preventive nakahahadlang, nakapipigil
preventive suspension nakahahadlang pagkakapigil sa pagkasuspinde
previous motion mungkahing/mosyong nauna/nabanggit
price-fixing pagtatakda ng presyo
principal or main motion pangunahing mungkahi/mosyon
principally higit sa lahat
principle panuntunan, simulain, prinsipyo
print or type limbag o makinilyado
priority nangunguna, priyoridad
priority project proyektong dapat unahin; proyektong may priyoridad
private pribado; pansarili
private army pribadong hukbo
privatization pagsasapribado
privilege pribilehiyo; natatanging bentahe o karapatan
privilege tax buwis sa pribilehiyo
privilege motion mosyong/mungkahing pribilehiyado
question of privilege paksang ukol sa pribilehiyo (ng kapulungan o isang kasapi o kagawad)
probation probasyon; pagsubok
probational employee probasyonal na empleado/kawani
probation period panahon ng probasyon o pagsubok
pro bono serbisyong isinasagawa nang libre para sa kabutihan ng madla; libreng paglilingkod o serbisyo
procedure pamamaraan; prosidimyento; prosidyur
civil procedure prosidimyento sibil; pamamaraan sa asuntong sibil
criminal procedure prosidimyento kriminal
operating procedure pamamaraan sa pagpapakilos
regulatory guidelines or procedures panuntunan o pamamaraan sa pangangasiwa
proceedings prosidimyento
administrative proceedings mga administratibong prosidimyento
court proceedings litigasyon; pagdinig sa hukuman
judicial proceeding gawaing hudisyal; anumang bagay na humihiling at nagsasagawa ng aksiyon ng hukuman
proceeds pinagbilhan; tinubo, tubo; kita; halagang nailit/nalikom
proclamation pahayag; proklamasyon

presidential proclamation pahayag/
proklamasyon ng pangulo

process proseso

due process nararapat na proseso

due process of law nararapat na
kaparaanan ng batas

final process pinal o panghuling proseso

procurement office tanggapang tagapamili

productive livelihood napapakinabangang
pamumuhay

products produkto, ani

consumer product produkto ng
mamimili; bilihan

farm products ani sa sakahan

fish products ani sa pangingisda

forest products produkto ng kagubatan

production produksiyon

professional regulations mga regulasyong
pampropesyonal

project proyekto

foreign-assisted project proyektong may
tulong mula sa labas ng bansa

special project tanging proyekto

promotion promosyon; pagpapalaganap;
pagpapaunlad; pagtataas ng ranggo o
pagkataas ng tungkulin

industrial promotion pagpapaunlad ng
industriya

promotion of employees pagtataas sa
tungkulin ng mga empleado

promotion of social welfare
pagpapaunlad ng kagalingang
panlipunan

prompt maagap

promulgate magpahayag

proof patunay; katunayan; pruwera

burden of proof tungkuling magpatunay

property ari-arian

after-acquired property ari-ariang
nakamit pagkatapos

conjugal property ari-ariang konhugal o
pang-mag-asawa

government property ari-arian ng
pamahalaan

private property ari-ariang pribado

property right karapatang pang-ari-
arian

property settlement kasunduang pang-
ari-arian

public property ari-ariang bayan

taking property for public use pagkuha
ng ari-arian para sa kapakanan ng
madla

**taking of property without due process
of law** pagkuha ng ari-arian nang di
alinsunod sa batas

proprietor may-ari; propyetaryo

propriety kaangkupan

pro rata ayon sa takdang halaga o porsiyento

prosecuting attorney abogadong tagausig

pro tempore pansamantala

pro tempore president pangulong pro
tempore

protest protesta; tutol, pagtutol

counter-protest ganting-tutol; kontra-
protesta

filing of protest paghaharap ng protesta

notice of protest babala ng protesta

paid under protest binayaran nang may
protesta o pagtutol

protestant may-protesta; ang
nagpoprotesta; ang tumututol

protestee ang pinoprotestahan

protocol protokol

provisional remedies pansamantalang lunas

provident fund pondong laan; pondong impok

province lalawigan, probinsiya

regular province lalawigang regular

special province lalawigang espesyal

sub-province sub-probinsiya

provincial panlalawigan

provincial government pamahalaang
panlalawigan

provincial official pinunong
panlalawigan

provision tadhana; probisyon

general provision tadhanang
pangkalahatan

provisional pansamantala; probisyonal

provisional remedy pansamantalang
lunas/
remedyo

special provision tadhanang tangi;
espesyal na probisyon

statutory provision probisyon sa batas

proxy voting pagbotong proksi/kinatawan

public madla; bayan; publiko

public affairs kapakanang pambayan;
mga gawaing pambayan

public attorney abogadong pampubliko

public auction pampublikong subasta

public bidding pangmadlang
pagtatawaran

public building gusaling pambayan

public debt utang pambayan

public document kasulatang/
dokumentong pambayan

public domain ari-ariang pambayan

public enemy kalaban ng estado

public enterprise negosyong pambayan

public estate lupaing publiko

public highway lansangang bayan

public indebtedness pagkakautang

pambayan
public information kabatirang/
 impormasyong pangmadla
public interest kagalingang pambayan
public investment pamumuhunang
 pambayan
public morals pampublikong ugali
public office tanggapang pambayan
public officer pinunong pambayan
public official nahalal na opisyal
 pambayan
public order kaayusang pambayan
public relations pakikipag-ugnayang
 pangmadla
public service serbisyo publiko;
 serbisyong pambayan; paglilingkod-
 bayan
public utility publikong gamit; gamit
 pambayan
public welfare kapakanang pangmadla;
 kagalingang pambayan
public works pagawaing bayan;
 pagawaing pambayan
publication publikasyon; paglalathala; lathala
punishment parusa; kaparusahan
capital punishment pinakamabigat na
 parusa; (parusang kamatayan)
corporal punishment parusang pisikal
purpose layunin; hangarin
pursuant to ayon sa; alinsunod sa

Qq

qualification kuwalipikasyon; kalipikasyon;
 katangiang kailangan.
qualification standard istandard ng
 kuwalipikasyon
shall have been duly qualified
 makapanunungkulan na
upon the qualification of sa sandaling
 maging marapat
quarter kuwarter; tatlong buwan; ikaapat

quarterly tatluhang buwan, kada
 ikatlong buwan
quarterly report tatluhang buwang ulat
quasi- mala -
quasi-contract mala-kasunduan
quasi-judicial mala-hudisyal
query tanong; pagtatanong; katanungan;
 pagsisiyasat; magtanong
question tanong; katanungan
categorical question tanong na
 kategorikal; tanong na kailangang
 sagutin ng oo o hindi
leading question tanong na may

pahiwatig; nag-aakay na tanong
questionnaire talatanungan
quorum korum; sapat na bilang
quota kota; takda
quotation kotesyon; siping banggit
quo warranto usurpasyon; usapin ng pagtuligsa
 sa karapatan sa tungkulin o pagkakaroon ng
 prangkisa

Rr

rank ranggo
disregard of rank pagpapawalang-
 halaga o galang sa ranggo
rank and file mga karaniwang tauhan
 (hindi kasama ang mga pinuno o
 opisyaes nito)
ratification ratipikasyon; pagpapatibay
rating kalakaran; antas; grado; puwesto; ranggo
efficiency rating grado sa kakayahan sa
 gawain
rate of interest of government bonds
 kalakaran ng interes/pakinabang sa mga
 bono ng pamahalaan
reading of paper pagbasa ng papel
rebate bawas; tawad; diskuwento
recall pagbawi ng katungkulan
receipt resibo; pagtanggap; pagkakatanggap;
 resibuhan; bigyan ng resibo
receipt of earning (of bureau or office)
 resibo/katunayan ng kinita (ng
 kawanihan o tanggapan)
trust receipt resibo ng pagkatiwala
we are in receipt of tinanggap namin
 ang ...
recess rises; pansamantalang pahinga
reclamation reklamasyon; pagpapanumbalik;
 pagtatambak sa isang malalim o matubig
 na lugar upang mapakinabangan
 o mapagtayuan ng mga gusali o
 mapagtaniman.
recognition pagkilala
recommendation rekomendasyon
recommit gawin o isagawa muli; itukoy muli sa
 isang komite, para sa karagdagang/higit
 pang pag-aaral o pagsaalang-alang
reconnaissance division sangay ng pagsisiyasat
reconsideration muling pagsasaalang-alang;
 rekonsiderasyon
record rekord; ulat; tala; talaan; listahan;
 kasaysayan; irekord; itala; ilita
fiscal record talaang panuusan; rekord
 ng pananalapi
recorder or recording officer tagatala;

pinunong tagatala; rekorder
record of proceedings tala ng pagdinig/prosidimyento; tala ng pinag-uusapan
record section pangkat o seksiyon ng mga kasulatan
recreation paglilibang; libangan; dibersiyon
recreational activities mga gawaing panlibangan
recreational service serbisyong panlibangan
public recreation libangang pangmadla
recruitment and promotion board lupon sa pagkuha ng tauhan at promosyon
rectification of errors pagwawasto ng mga kamalian
redemption pagtubos
red tape walang makatwirang dahilan ng pagkabalang ng aksiyong opisyal
reelection reeleksiyon; muling pagkahalal
re-examination of economic policy muling pag-aaral/pagsusuri sa patakarang pangkabuhayan
reference section sangay sanggunian / reperensiya
referendum reperendum
refer to itukoy sa/kay
reform reporma; pagbabago; pagwawasto
agrarian reform repormang pansakahan
electoral reform repormang panghalalan
land reform reporma sa lupa
refund pagsasauli ng salapi; magsauli/magbalik ng salapi
region rehiyon; teritoryo; pook
administrative region rehiyong administratibo
autonomous region rehiyong nagsasarili
regional panrehiyon; rehiyonal; pampook
regionalism rehiyonalismo
register rehistro; talaan; irehistro; iparehistro
register of deeds rehistro ng mga kasulatan
registered trademark rehistradong tatak ng kalakal
registered voter rehistradong botante
registrar tagatala
registration pagpapatala; pagpaparehistro
alien registration pagpapatala ng mga dayuhan
registration law batas sa pagpapatala
registration of delegates pagpapatala ng mga delegado/kinatawan
registration of voters pagpapatala ng mga botante/manghahalal
regularly panayan

regulatory board lupon tagapagtakda/ tagapangasiwa
regulation regulasyon; reglamento
administrative regulations mga regulasyong pampangasiwaan
regulation by the state regulasyon ng estado
safety regulations mga regulasyon sa kaligtasan; regulasyong pangkaligtasan
trade regulations mga regulasyon sa kalakalan; mga regulasyong pangkalakalan
rehabilitation pagpapanibagong-buhay
reimburse magbayad
reimbursement pagbabayad o pagsasauli sa nagastos o naiabono ng iba
reinstatement pagbabalik sa tungkulin
relation ugnayan, kaugnayan; relasyon; pagkakamag-anak
blood relation pagkakamag-anak sa dugo
commercial relations ugnayang komersiyal/pangkalakalan
cultural relations ugnayang pangkalinangan/pangkultura
family relations ugnayang pampamilya/ pagkakamag-anak
foreign relations ugnayang panlabas
industrial relations ugnayang industriyal
international relations pandaigdigang ugnayan; ugnayang pandaigdig/ internasyonal
interparliamentary relations ugnayang interparlamentaryo
labor-management relations ugnayan ng paggawa at pangasiwaan
public relations ugnayang/pakikipag-ugnayang pangmadla
relative kamag-anak
relative by affinity kamag-anak sa kasal
relative by consanguinity kamag-anak sa dugo
relief kapalit, kahalili; relyebo; tighaw; agarang tulong, abuloy, lunas, ginhawa
and such other relief the court may deem at iba pangkalunasang maaaring ipasiya ng hukuman
relief of board members pagpapalit/ paghahalili sa mga kagawad ng lupon
relief of typhoon, earthquake, and fire victims tulong sa mga binagyo, nilindol, nasunugan
relieve (a person of an office) palitan/ halinhan (ang isang tao sa hawak na katungkulan)
relieve of his duty alisin sa kaniyang

- tungkulin
- remarks** pansin; puna; palagay
Are there any remarks? May puna/pansin ba?
- remedy** lunas; remedyo
administrative remedy lunas administratibo
provisional remedy pansamantalang lunas/remedyo
- remission** sa batas, pagpapatawad ng pananagutan sa utang
- remittance** pagpapadala
- remuneration** kaupahan
- renewal** pagpapanibago
- renunciation** pagtalikod, pagtatakwil, pagtitiwalag
- reorganization** reorganisasyon; pag-oorganisa muli
- repatriation** pagbabalik sa sariling bayan o bansa
- repeal** magpawalang-bisa
- report** ulat; report
accomplishment report ulat ng mga nagawa
annual report taunang ulat
bi-monthly report ulat tuwing ikalawang buwan; pandalawang buwang ulat
emergency report ulat na pangkagipitan
official report ulat na opisyal/opisyal na ulat
periodic report pamanahong ulat
quarterly report tatluhang buwang ulat
regular report karaniwang ulat
semi-annual report pangkalahating taong ulat
reporter tagapagbalita; tagaulat; reporter
- represent** kumatawan; sumagisag; gumanap
in view of the representations made dahil sa pagmamatatwid na inilahad
representative representante, kongresista, kinatawan, diputado; mambabatas
sectoral or party-list representative kinatawang sektoral o party-list
- reprimand** mahigpit na pangaral at babala; babalaan; pagsabihan; pagalitan
- republic** republika
republic act batas republika
Republic of the Philippines Republika ng Pilipinas
- repudiate** tanggihan, ayawan
repudiation pagtanggihan
- reputable** kapuri-puri
- request** paghiling; pakiusap
with the request that kalakip ang kahilingan na
- require** mangailangan; ipagpilitan
requirement pangangailangan; ang kinakailangan/kakailanganin
- requisite** kailangan, kinakailangan; mahalaga
requisition paghingi; kahilingan, rekwisisyon; bagay na kailangan, pangangailangan; pedido
requisition letter liham ng kahilingan/pedido
- research** pananaliksik; riserts
economic research pananaliksik na pang-ekonomiya/pangkabuhayan
labor research office tanggapan ng pananaliksik sa paggawa
legal research pananaliksik na pambatas
- rescind** pawalang-bisa; kanselahin
- resettlement** lipat-tirahan
- resign** magbitiw (sa tungkulin)
resignation pagbibitiw (sa tungkulin)
- resolution** resolusyon; kapasiyahan
bilateral resolution kapasiyahan ng magkabilang panig
concurrent resolution magkapanabay na resolusyon
joint resolution (of two legislative chambers) magkasaniib na kapasiyahan (ng dalawang kapulungan)
unanimous resolution napagkaisahang kapasiyahan
unilateral resolution kapasiyahan ng isang panig lamang
- resources** yaman/kayamanan
aquatic resources yamang pantubig
human resources yamang tao; yamang pantao; kakayahang pantao
manpower resources yamang lakas-tao
natural resources likas na yaman
resourceful mapamaraan
- respectful** magalang; mapitagan
- respondent** nasasakdal
- responsible** may pananagutan, responsable
responsible parenthood pananagutan sa pagiging magulang
responsibility responsibilidad; pananagutan
- restitution** pagsasauli ng anumang bagay sa tunay na may-ari; restitusyon
- restriction** paghihigpit; restriksiyon; limitasyon
- result** resulta; kinalabasan; bunga
- retirement** pagreretiro; pamamahinga

compulsory retirement sapilitang pagreretiro
optional retirement pagreretirong opsiyonal
retirement law batas sa pagreretiro
retirement pay bayad sa retiro
retirement of records pagsasaisantabi ng mga rekord
retroactive may bisa sa nakaraan
revenue kita; buwis; rentas; perang pumapasok sa negosyo o gobyerno
inter-governmental revenue sharing pagbubuwis sa loob ng pamahalaan
internal revenue rentas internas
revenue bills mga panukalang batas ukol sa kikitain ng pamahalaan
revenue stamp selyo sa buwis
revision pagbabago; rebisyon
right karapatan
civil rights mga karapatang sibil
human rights mga karapatang pantao
property rights karapatang pang-arian
public right karapatan ng bayan
right of assemblies karapatan ng mga kapulungan/kapisanan
right of assembly karapatan sa pagtitipon
vested right ipinagkaloob na karapatan; karapatang iginawad
violation of human rights paglabag sa mga karapatang pantao
roll call pagtawag ng mga pangalan mula sa talaan
roster talaan ng mga manggagawa; roster
army roster roster/talaan ng hukbo
route slip talatuntunan
royalty ang porsiyento o kaparte ng awtor sa bawat benta ng kaniyang aklat na ipinalimbag
rule tuntunin; alituntunin
as a rule bilang tuntunin; bilang panuntunan
committee on rules lupon sa mga tuntunin
parliamentary rules mga pamparlamentaryong tuntunin
rule of order mga pangkaayusang tuntunin
standing rules palagiang tuntunin
supplementary rules mga karagdagang tuntunin
suspension of rules pagsuspinde sa pag-iral ng mga tuntunin
two-witness rule alituntuning

kinakailangan ang patibay ng dalawang saksi
rural kanayunan; rural
rural area pook na rural
rural bank bangko rural
rural improvement pagpapabuti sa mga pook na rural
rural progress pag-unlad/kaunlaran ng kanayunan
rural rehabilitation rehabilitasyon ng kanayunan
rural workers manggagawa sa kanayunan

Ss

salary sahod; suweldo
maximum salary pinakamataas na sahod o suweldo
monthly salary buwanang suweldo
salary differential natitirang karagdagang suweldo; natipong hulihang sahod
salary grade antas ng suweldo
salary increase pagtaas ng suweldo
scale of salaries antas ng mga suweldo
yearly salary taunang sahod/suweldo
sale benta; pagbebenta; pagbibili; subasta
public sale subasta
sale and collection pagbibili at paniningil
sale and lease pagbibili at pagpapapaupa
sale of government bonds pagbibili ng mga bono ng pamahalaan
sanitation kalinisan
satisfy tugunan, magbigay-kasiyahan
schedule iskedyul, talatakdaan
scheme pamamaraan
school paaralan; eskuwelahan
elementary school paaralang elementarya
high school mataas na paaralan; hayiskul
polytechnic school paaralang politekniko
primary school paaralang primarya
secondary school paaralang sekundarya
vocational school paaralang bokasyonal
scope saklaw
seal selyo; tatak; sagisag; selyuhan; sertipikahan
dry seal selyo; tatak/pantatak
seal of the republic sagisag ng republika
to affix the seal of the court ikintal ang tatak ng hukuman
secession pagtiwalag
secretariat kalihiman; sekretaryat
national secretariat pambansang

kalihiman
section seksiyon; pangkat
securitization pagsasangla
security katiwasayan, panagot
seizure pagsamsam
self-reliant umaasa sa sarili
semestral semestral; pangkalahatiang taon
seminar palihan; seminar
semi-permanent mala-palagian; semi-permanent
sequestration legal na pagsamsam
sergeant-at-arms tagapamayapa sa isang pulong
 o ng isang organisasyon
series of taon ...; taon ng ...; serye
service serbisyo; paglilingkod
     civil service serbisyo sibil
     diplomatic service serbisyong
         diplomatiko
     employment service serbisyo sa empleo
     field service serbisyong panlabas
     general service serbisyong
         pangkalahatan
     public service serbisyong pampubliko;
         paglilingkod-bayan
     security service serbisyong
         panseguridad
     separation from service paghiwalay sa
         paglilingkod; pag-alis sa trabaho;
         separasyon o pagtiwalag sa trabaho;
     service contract kontrata ng serbisyo
     service credit kredit sa serbisyo/
         paglilingkod
     service record tala ng paglilingkod
     service rendered naipaglingkod;
         naipagserbisyo
     special delivery service serbisyong
         espesyal na paghahatid
     technical extension service serbisyo
         sa teknikal na pagpapalawak/
         pagpapalawig
session sesyon; pagpupulong, pulong
     during the session habang nagesesyon
     executive session sesyong ehekutibo
     inaugural session sesyong pampasinaya
     in closed session nasa pinid na sesyon
     in session nasa sesyon
     joint session magkasamang sesyon
     opening session pagbubukas ng sesyon
     plenary session sesyong plenaryo
     preceding session nakaraang sesyon
     regular session sesyong karaniwan
     special session sesyong tangi; sesyong
         espesyal
settlement kasunduan; pag-aayos, pagsasaayos
     property settlement kasunduang pang-
         ari-arian
     settlement area pook-tirahan

settlement of land problems
 pagsasaayos ng mga alitan sa lupa
sewerage alkantarilya
sex kasarian; seks
shipping pagbibiyaha ng kalakal o kargamento
shortage kakapusan; kakulangan
sign lumagda, pumirma
     signature lagda; pirma
signal hudyat; senyas; panghudyat; pansenyas
signal corps pangkat ng palahudyatan
signal section seksiyon ng palahudyatan
signboard karatula
significance kahulugan
sincerely yours matapat na sumasainyo
single space isang patlang o espasyo
skill kasanayan; kahusayan
slander paninirang-puri
     slander by deed paninirang-puri sa
         pamamagitan ng gawa
society lipunan; samahan; kapisanan
     social security seguridad panlipunan
     social welfare kabutihang panlipunan
solicitor tagausig; prokurador; solisitor
     solicitor general solisitor heneral;
         tagausig panlahat
sotto voce pabulong; paanas; mahinang-mahina
south timog
     southern katimugan
     southeast timog-silangan
speaker tagapagsalita; pangulo ng kongreso,
 batasan, kapulungan o asamblea
     Speaker of the House Ispiker ng
         Mababang Kapulungan
special tangi; espesyal
     special committee tanging lupon/komite
     special concerns mga tanging gawain
     special fund tanging pondo
     special order tanging atas
specification (of license) katakdaan,
 espisipikasyon (sa lisensiya)
staff katuwang; pangkat; staff; lupon; kalupunan
     administrative staff katuwang/lupong
         pampangasiwaan; katuwang sa
         pangangasiwa
     chief of staff puno ng estado mayor
     legal staff katuwang pambatas
     records staff katuwang pangkasulatan
     research staff katuwang pampananaliksik
     secretariat staff katuwang pangkalahatan
     technical staff katuwang na teknikal
staffing pattern huwaran ng paglalagay ng mga
 tauhan
standard pamantayan
     standards division sangay ng
         pamantayan
     standardization (of salaries)

- estandardisasyon/pagsasapamantayan (ng sahod)
- standing committee** palagiang lupon/komite
- standing rules** mga alituntuning palagian
- state** kalagayan; kondisyon; pampamahalaan
- state of the nation address** talumpati sa kalagayan ng bansa
- state college** dalubhasaang/kolehiyong pampamahalaan
- state university** pamantasang/unibersidad pampamahalaan
- statement** ulat; pahayag; salaysay
- financial statement** ulat sa pananalapi; ulat pinansiyal
- sworn statement** sinumpaang salaysay o pahayag
- sworn statement of assets and liabilities** sinumpaang ulat ng ari-arian at kapanagutan
- station** himpilan; estasyon
- experimental station** himpilang pang-eksperimento
- station of division superintendents** kinatatalagahan ng mga superintendente ng sangay
- status (of employee)** kalagayan/estado (ng empleado)
- stenographers section** seksiyon ng mga estenograpo
- strike** welga
- general strike** welgang bayan
- striker** welgista
- statutory** takda ng batas
- stock** puhunan o pondo
- capital stock** puhunang sapi/saping-puhunan; puhunang aksiyon
- subcommittee** subkomite; sublupon
- subdivision** subdibisyon
- sub judge** sa ilalim ng paglilitis o pag-aaral ng hukom; kasalukuyang pinag-aaralan ng hukuman; nasa kamay na ng husgado
- submit** magsumite; magharap
- respectfully submitted** mapitagang isinumumite/inihaharap
- submission** pagsusumite; paghaharap
- submitted for reconsideration and approval** isinumumite, inihaharap upang isaalang-alang muli at pagtibayin
- subordinate** mas mababa ang ranggo; tauhan
- subsidiary** sangay; pantulong; subsidiyaryo
- subsidiary corporation** korporasyong subsidiyaryo; korporasyon na ang mahigit na kalahati ng stock ay pag-aari ng ibang kompanya
- subsidiary motion** mosyong/mungkahing subsidiyaryo
- subsidy** tulong na pondo mula sa gobyerno
- subsistence** pantawid-buhay; ikinabubuhay; pang-agaw buhay
- substitute** pamalit; kapalit; kahalili; panghalili; ipalit; ihalili; pumalit; humalili
- successor** kapalit; kahalili
- summary** kabuuan
- summon** tawagin; ipatawag (upang humarap sa korte)
- summons** pagpapatawag sa isang tao upang ito ay humarap o magpakita sa korte
- sundry expenses** samot-saring gastusin
- superintendent** tagapamanihala; tagapangasiwa; superintendente
- division superintendent** tagapamanihalang pansangay; superintendente ng sangay
- supervision** superbisyon; pamamahala
- district supervisor** superbisor pandistrito; tagamasid pampurok/pandistrito
- division supervisor** superbisor pansangay; tagamasid pansangay
- regional supervisor** superbisor panrehiyon; tagamasid panrehiyon
- supervisor** superbisor; tagamasid; tagapamahala
- supplementary** karagdagan; pamuno
- supplemental budget** karagdagang badyet
- supply** panustos; suplay
- division of supplies** sangay ng mga panustos
- suppress** itago
- suppression of evidence** pagtatago ng ebidensiya
- surcharge** patong na singil
- surety** garantiya; seguro; tagaako
- surplus** labis
- surplus property** ari-ariang kalabisan
- survey** pagsusukat ng lupa; pagsusuri; pagsisiyasat; magsukat ng lupa; suriin; siyasatin; magsarbey
- cadastral survey** pagsukat ng kadastro/lupa
- soil survey** pagsusuri ng lupa
- suspension** pagsuspinde; pansamantalang itigil; isuspinde
- suspension of officers and employees** pagsuspinde ng mga opisyal at empleado
- suspension of rules** pagsuspinde sa pag-iral ng mga tuntunin
- sustainable** maipagpapatuloy

system sistema; pamamaraan; kaayusan
bicameral system sistemang bikameral
democratic system of government
 pamamaraang demokratiko ng
 pamahalaan
party-list system sistemang party-list
systematic maparaan

Tt

table of rules talaan ng mga alituntunin
tabulation talahanayan; tabulasyon
tabulating section pangkat ng
 talahanayan
tax buwis; buwis
amusement tax buwis panlibangan
assessment tax tayang buwis
direct tax buwis sa kita at ari-arian ng
 isang indibidwal
income tax buwis sa kita
power of taxation kapangyarihan sa
 pagpapabuwis; kapangyarihan sa
 pagpapataw ng buwis
privilege tax buwis sa pribilehiyo
real property tax buwis ng ari-ariang di
 natitinag
sales tax buwis na ipinapataw sa
 pagbibili ng mga kalakal o anumang
 bagay
tax-exempt libre sa buwis
tax evasion ilegal na pag-iwas sa buwis
taxing income binubuwisang kita; kitang
 may pataw na buwis
tax return ulat sa buwis
taxation pagbubuwis
taxation without representation
 pagpapabuwis/pagpapataw ng buwis
 nang walang representasyon
taxpayer namumuwis, mamumuwis
technical teknikal; tekniko
technical assistance tulong na tekniko/
 teknikal
technical division sangay tekniko/
 teknikal
technological university pamantasang
 teknolohiko/teknolohikal
teller tagabilang
telecommunication telekomunikasyon
temporary employee pansamantalang kawani/
 empleado
tenant-landlord relation ugnayang kasama-
 maylupa; ugnayang magkasamá
tenure panahon ng ipinaglingkod; panahon ng
 panunungkulan
land tenure authority kapangyarihan sa

panghahawakang-lupa
tenure of office taning na panahon ng
 panunungkulan
term takdang panahon, taning na panahon.
test and standard pagsubok at pamantayan
testimony patotoo; testimonyo
thereafter pagkatapos noon
thereby sa gayon
three-fourth vote tatlong-kapat na boto
through channel(s) sa pamamagitan ng (mga)
 kinauukulan
tie vote patas na boto
time oras
on official time sa opisyal na oras
staggered time schedule sálitang
 iskedyul ng talaorasan
time record rekord ng oras; tala ng
 pagpasok-paglabas
title pamagat; titulo
certificate of title sertipiko ng titulo
legal title titulong legal
token (gift) alaala; regalo; handog sa
to whom it may concern sa sinumang
 kinauukulan
tourism turismo/ sa
domestic tourism turismong lokal
town bayan; munisipalidad
town hall munisipyo; bulwagang
 pambayan
township kabayanan
trade kalakal, kalakalan, pangangalakal
domestic trade kalakalang domestiko/
 pambansa/lokal
foreign trade kalakalang panlabas
registered trademark rehistradong tatak
 ng kalakal
trademark tatak-kalakal/tatak ng kalakal
trade name ngalang pangalakal
training pagsasanay
in-service training pagsasanay ng mga
 nasa serbisyo
military training pagsasanay panghukbo
transfer to another position paglipat sa ibang
 tungkulin o puwesto
transaction pakikipag-unawaan
transient pansamantala
translation salin; pagsasalin, pagkasalin
transmittal paghahatid; pag-aabot
transmittal letter liham-pahatid
transparency pagiging tapat; pagiging bukas at
 walang itinatago o inililingid
transportation transportasyon; sasakyan
air transportation sasakyang
 panghimpapawid
land transportation sasakyang panlupa
water transportation sasakyang

pantubig
travel expense law batas sa gugol sa paglalakbay
treasury kabang-yaman; ingatang-yaman; tesorerya
treasurer ingat-yaman; tesorero
treasury bill papel-de-bangko
treaty kasunduan; tratado
military base treaty kasunduan sa base militar
peace treaty kasunduan sa kapayapaan
trespass pagdaan/pagpasok nang walang pahintulot; panghihimasok
trial pagsubok; paglilitis; bista ng kaso
fair trial makatarungang paglilitis
trial balloon pahayag o kampanyang isinagawa upang malaman ang reaksiyon ng publiko
trial of members paglilitis/pagsubok sa mga kasapi
tribunal tribunal; korte; hukuman, husgado
electoral tribunal tribunal sa eleksiyon
trustees mga katiwala, pinagkakatiwalaan
trust fund pondong-tiwala, pondong ipinagkakatiwala
two-thirds vote dalawang-katlong boto

Uu

unanimous consent pagsang-ayon ng lahat
unauthorized hindi pinagtibay
underpaid mababa sa karaniwan ang suweldo
undebatable motion mga mungkahing/mosyong di mapagtalunan
underdeveloped kulang sa pag-unlad
undeveloped hindi maunlad
unfinished business mga gawaing di tapos
uniform pare-pareho, hindi nagbabago, hindi nababago
unit yunit
mobile unit yunit na lumilibot/naglilibot
personnel unit yunit pantauhan
unit manager tagapangasiwa/manedyer ng yunit
university pamantasan; unibersidad
state university pamantasang/unibersidad na pampamahalaan
unsound wala sa mabuting kalagayan
update pagsasapanahon; isapanahon; baguhin
urban panlungsod; pansiyudad
urban planning pagpaplanong panlungsod/ pangkalungsuran
usurp agawin; angkinin
usurpation of authority pang-aagaw ng

kapangyarihan
usurpation of office pang-aagaw ng katungkulan
usury usura; mataas na interes ng pautang; labis na pagpapatubo; talinduwa
anti-usury division sangay laban sa usura
usurious contract kasunduang kalabisan ang patubo
usury law batas laban sa usura; batas sa usura
utility gamit, kagamitan
public utility kagamitang pambayan (tulad ng koryente, gas, tubig, pampasaherong sasakyan, atbp)
utility men mga tauhang panlaan; taong kayang gumana ng maraming tungkulin
water utilities gamit pantubig

Vv

vacancy bakante
filling of vacancy paglalagay ng tao sa
valid balido; may kabuluhan; tunay; totoo
validity katumpakan, katotohanan
value halaga
assessed value tasang halaga; itinakdang halaga
cash surrender value halaga ng salaping ibabalik
fair market value umiiral na halaga; wastong halaga sa merkado/ bilihan
market value kalakarang halaga sa bilihan
vehicle behikulo; sasakyang panlupa
motor vehicle law batas sa mga behikulong de-motor; batas sa mga sasakyang may motor
verification pagtiyak; pagpapatotoo; beripikasyon
verified answer sinumpaang sagot
verified complaint sinumpaang sakdal
very truly yours matapat na sumasainyo
vessel sasakyang dagat/pandagat o pantubig
vested ginawaran; pinagkalooban; ipinagkaloob
vested by law ipinagkaloob ng batas
vested in nasa kamay; nakasalalay sa
vested interest malasakit para sa pansariling kapakanan; makasariling interes
vested right karapatang angkin; lubos na mga karapatan
voluntary labor kusang-loob na paggawa
vote boto; pagboto, bumoto; iboto

majority vote botong mayorya; nakararaming boto; boto ng nakararami
nominal vote botong nominal; botohang nominal
plurality vote botong nakararami
right to vote karapatang bumoto
tie vote patas na boto
viva voce vote botong pasigaw; botong viva voce
voter botante; manghahalal

veteran beterano
war veterans mga beterano ng digmaan
voucher garantiya

Ww

wage sahod
minimum wage law batas sa pinakamababang sahod
wage claim paghahabol ukol sa sahod
wage earner arawang kawani/manggagawa
waiver pagpapaubaya
warrant utos; kautusan; pahintulot; mandamiyento
search warrant kautusan sa paghahalughog
warrant of arrest warrant sa pagdakip; utos sa paghuli; mandamiyento de aresto
warranty garantiya
way daan, daanan
right of way karapatan sa daan/daanan
ways and means kaparaanan at paglikom ng salapi
welfare kapakanan; kabutihan

general welfare kapakanang pangmadla; kabutihan ng nakararami
public welfare kapakanang pangmadla; kagalingang pampubliko
well-being kagalingan, kapakanan, kabutihan
western kanluranin
will kalooban; testamento
good will mabuting hangarin/kalooban
revocation of will pagpapawalang-bisa/pagpapawalang-saysay sa o pagbawi ng testamento
willful sadya; sinadya; kusa; intensiyonal
wiretapping paniniktik sa telepono
witness testigo; saksi
competent witness testigong kalipikado/kuwalipikado
recantation of witness pagbaligtad ng testigo
work trabaho; gawain
accomplished work nagawa
day-to-day work gawain sa araw-araw
public works gawaing pambayan
working days mga araw ng paggawa; mga araw na may pasok sa trabaho/gawain
worker manggagawa; trabahador; obrero
workplace lugar ng gawain
workshop pook-gawaan; palihan; gawaing-kapulungan

Zz

zone sona; pook; distrito; purok
economic zone sonang pangkabuhayan
zoning pagpopook-pook; soning
zoning ordinance ordinansa sa pagpook-pook

B.

Direktoryo ng mga Tanggapan ng Pamahalaan

(Directory of Government Offices)

Sangay Tagapagpaganap (Executive Branch)

- Tanggapan ng Pangulo (*Office of the President*)
- Tanggapan ng Pangalawang Pangulo (*Office of the Vice President*)
- Iba Pang Tanggapang Tagapagpaganap (*Other Executive Offices*)

Kagawaran ng Repormang Pansakahan (*Department of Agrarian Reform*)

Kagawaran ng Agrikultura (*Department of Agriculture*)

Kagawaran ng Badyet at Pamamahala (*Department of Budget and Management*)

Kagawaran ng Edukasyon (*Department of Education*)

Kagawaran ng Enerhiya (*Department of Energy*)

Kagawaran ng Kapaligiran at Likas na Yaman (*Department of Environment and Natural Resources*)

Kagawaran ng Pananalapi (*Department of Finance*)

Kagawaran ng Ugnayang Panlabas (*Department of Foreign Affairs*)

Kagawaran ng Kalusugan (*Department of Health*)

Kagawaran ng Interyor at Pamahalaang Lokal

(Department of the Interior and Local Government)

Kagawaran ng Katarungan (*Department of Justice*)

Kagawaran ng Paggawa at Empleo (*Department of Labor and Employment*)

Kagawaran ng Tanggulang Bansa (*Department of National Defense*)

Kagawaran nga mga Pagawain at Lansangang Bayan (*Department of Public Works and Highways*)

Kagawaran ng Agham at Teknolohiya (*Department of Science and Technology*)

Kagawaran ng Kagalingan at Pagpapaunlad Panlipunan (*Department of Social Welfare and Development*)

Kagawaran ng Turismo (*Department of Tourism*)

Kagawaran ng Kalakalan at Industriya (*Department of Trade and Industry*)

Kagawaran ng Transportasyon at Komunikasyon (*Department of Transportation and Communication*)

Pambansang Pangasiwaan sa Kabuhayan at Pagpapaunlad (*National Economic and Development Authority*)

- Mga Lupong Pansaligang Batas
- Mga Korporasyong Pagmamay-ari at/o Kontrolado ng Pamahalaan

*Sanggunian: Philippine Government Directory of Agencies and Officials
Produced by the Department of Budget and Management, 2013*

1. Sangay Tagapagpaganap

(Executive Branch)

Ang Sangay Tagapagpaganap ay binubuo ng Tanggapan ng Pangulo, mga kagawarang pampangasiwaan at mga tanggapanang konstitusyonal. Pangunahin nitong tungkulin ang paglilingkod sa bayan. Kabilang din sa sangay na ito ang mga pampamahalaang unibersidad at kolehiyo (SUCs) at mga korporasyong pagmamay-ari at/o kontrolado ng pamahalaan.

Nasa ibaba at mga kasunod pang pahina ang iba't ibang tanggapan ng pamahalaan at ang mga direksiyon nito.

TANGGAPAN NG PANGULO

(Office of the President)

Malacañang Palace Compound, New Executive Building
J.P. Laurel Street, 1005 San Miguel, Manila

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Korporasyong Pangkaunlaran ng Clark

(Clark Development Corporation)

Bldg. 2122 E. Quirino Street cor. C.P. Garcia Street
Clark Freeport Zone Philippines

Tanggapan ng Impormasyon sa Teknolohiyang Komunikasyon

(Information Communications Technology Office)

NCC Building, Carlos P. Garcia Avenue

Tanggapanang Pangkabuhayan at Pangkultura ng Maynila

(Manila Economic and Cultural Office)

7/F Trafalgar Plaza, 105 H.V. Dela Costa Street, Salcedo Village
Lungsod Makati

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Kalakhang Maynila

(Metropolitan Manila Development Authority)

MMDA Building, EDSA
Cor. Orense & Guadalupe Streets
Lungsod Makati

Tanggapan ng Pampanguluhang Tagapayo sa Prosesong Pangkapayapaan

(Office of the Presidential Adviser on the Peace Process)

7/F Agustin I Building, Emerald Avenue
Ortigas Complex, Lungsod Pasig

Komisyon sa Rehabilitasyon ng Ilog Pasig

(Pasig River Rehabilitation Commission)
5/F, Triumph Building, 1610 Quezon Avenue
Lungsod Quezon

Sentro ng Pilipinas Ukol sa Krimeng Transnasyonal

(Philippine Center on Transnational Crime)
Camp Crame, Lungsod Quezon

Pampanguluhang Komisyon Ukol sa mga Kasunduan sa Puwersang Nagsasanay

(Presidential Commission on Visiting Forces Agreement)
DFA Bldg., Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

TANGGAPAN NG PANGALAWANG PANGULO

(Office of the Vice President)
Coconut Palace F. Maria Guerrero Street
CCP Complex, Lungsod Pasay

TANGGAPANG PAMPANGULUHAN SA OPERASYONG PANGKOMUNIKASYON

(Presidential Communication Operation Office)
3/F New Executive Building (NEB)
Malacañang Compound, San Miguel,
Manila

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Kawanihan ng mga Serbisyong Pambrodkast

(Bureau of Broadcast Services)
4/F, Media Center Bldg. Visayas Avenue, Diliman
Lungsod Quezon

Kawanihan ng mga Serbisyong Pangkomunikasyon

(Bureau of Communications Services)
Philippine Cancer Society Bldg.
San Rafael Street, San Miguel
Manila

Tanggapan ng Pambansang Palimbagan

(National Printing Office)
EDSA cor. NIA Northside Road
Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Balita at Impormasyon

(News and Information Bureau)

Arlegui, Malacañang, Manila

Ahensiyang Pang-impormasyon ng Pilipinas

(Philippine Information Agency)

PIA Building, Visayas Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Radyo Telebisyon Malacañang/RTVM

(Radio Television Malacañang/RTVM)

RTVM Building, Gate 7

Malacañang Compound, Manila

Iba Pang Tanggapang Tagapagpaganap

(Other Executive Offices)

Sanggunian sa Bawal na Pagkakanlong ng Salapi

(Anti-Money Laundering Council)

Room 507, EDPG Building

Bangko Sentral ng Pilipinas Complex

Mabini cor. Vito Cruz Streets

Malate, Manila

Komisyon sa Pagbabago ng Klima

(Climate Change Commission)

Mabini Hall, Malacañang Compound

San Miguel, Manila

Komisyon sa mga Pilipinong nasa Ibayong Dagat

(Commission on Filipinos Overseas)

City Gold Center

1345 Quirino Avenue cor. South Super Highway

Manila

Komisyon sa Mas Mataas na Edukasyon

(Kilala ring Komisyon sa Lalong Mataas na Edukasyon)

(Commission on Higher Education)

Higher Education Development Center (HEDC) Building

C.P. Garcia Street, U.P. Diliman

Lungsod Quezon

Komisyon sa Wikang Filipino

(Commission on the Filipino Language)

Watson Building, 1610 J.P. Laurel Street

1005 San Miguel, Manila

Lupon sa Mapanganib na Droga

(Dangerous Drugs Board)

DDB & PDEA Building, NIA Site cor NIA Road
Diliman, Lungsod Quezon

Komisyonang Nangangasiwa sa Enerhiya

(Energy Regulatory Commission)

16/F, Pacific Center, San Miguel Avenue
Ortigas Complex, Lungsod Pasig

Sanggunian ng Pilipinas sa Pagpapaunlad ng Pelikula

(Film Development Council of the Philippines)

26/F, Export Bank Plaza
Gil Puyat Avenue cor. Chino Roces
Lungsod Makati

Lupon sa Palaro at Libangan

(Games and Amusements Board)

2/F, Legaspi Towers, 200 Paseo de Roxas, Lungsod ng Makati

Lupong Nangangasiwa sa Pabahay at Gamit ng Lupa

(Housing and Land Use Regulatory Board)

HLURB Building, Kalayaan Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Sangguniang Tagapag-ugnay sa Pagpapaunlad ng Pabahay at Kalungsuran

(Housing and Urban Development Coordinating Council)

15/F, BDP Plaza, Paseo de Roxas
Lungsod Makati

Pangasiwaang Pangkaunlaran ng Mindanao

(Mindanao Development Authority)

4/F, SSS Bldg., J.P. Laurel Avenue
Lungsod Davao

Lupon sa Rebyu at Klasipikasyon ng Pelikula at Telebisyon

(Movie and Television Review and Classification Board)

18 MTRCB Building
Timog Avenue, Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon Laban sa Kahirapan

(National Anti-Poverty Commission)

3/F, Agricultural Training Institute Bldg.
Elliptical Road, Diliman
Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon para sa Kultura at mga Sining

(National Commission for Culture and the Arts)

633 General Luna Street, Intramuros, Manila

Pambansang Sinupan ng Pilipinas

(National Archives of the Philippines)

National Library Bldg., T.M. Kalaw Street

Ermita, Manila

Pambansang Komisyon Pangkasaysayan ng Pilipinas

(National Historical Commission of the Philippines)

T.M. Kalaw Street, Ermita

Manila

Pambansang Aklatan ng Pilipinas

(National Library of the Philippines)

T.M. Kalaw Street, Ermita

Manila

Pambansang Komisyon sa mga Katutubong Mamamayan

(National Commission on Indigenous Peoples)

2/F, N. dela Merced Bldg., cor

West & Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon sa mga Pilipinong Muslim

(National Commission on Muslim Filipinos)

79 Jocfer Annex Building

Commonwealth Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Pambansang Ahensiya sa Ugnayang Intelihensiya

(National Intelligence Coordinating Agency)

V. Luna Road cor. East Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Sanggunian sa Pambansang Seguridad

(National Security Council)

NICA Compound

V. Luna Road cor. East Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon sa Telekomunikasyon

(National Telecommunications Commission)

Agham Road, East Triangle

Diliman, Lungsod Quezon

Lupon sa Optical Media

(Optical Media Board)

35 Scout Limbaga, Brgy. Laging Handa
Lungsod Quezon

Komisyon sa Kababaihan ng Pilipinas

(Philippine Commission on Women, formerly National Commission on the Role of Filipino Women)

1145 J.P. Laurel Street
San Miguel, Manila

Ahensiya ng Pilipinas sa Pagpapatupad ng Batas Laban sa Bawal na Gamot

(Philippine Drug Enforcement Agency)

PDEA Building, NIA Road, National Government Center
Brgy. Piñahan, Lungsod Quezon

Komisyon sa Karerahan ng Pilipinas

(Philippine Racing Commission)

4/F, Electra House Building
Herrera-Esteban Streets, Legazpi Village, Lungsod Makati

Komisyon sa Isports ng Pilipinas

(Philippine Sports Commission)

Rizal Memorial Sports Complex
Pablo Ocampo Street, Malate
Manila

Pampanguluhang Komisyon para sa Maralitang Tagalungsod

(Presidential Commission for the Urban Poor)

4/F DHC Bldg., 115 EDSA, Project 7
Lungsod Quezon

**Tanggapang Pampanguluhan sa Pagpapaunlad ng Komunikasyon at Estratehikong
Pagpapalano**

(Presidential Communications Development and Strategic Planning Office)

3/F, New Executive Building
Malacañang Compound, Manila

Tanggapan ng Pampanguluhang Tagapag-ugnay Pambatasan

(Presidential Legislative Liaison Office)

2/F, Annex New Executive Building
Mabini Hall, Malacañang
Manila

Pampanguluhang Lupon sa Pamamahala

(Presidential Management Staff)

10/F, PMS Bldg., Arlegui Street
San Miguel, Manila

Komisyon sa mga Panagot at Palitan
(Securities and Exchange Commission)
SEC Building, EDSA, Greenhills
Lungsod ng Mandaluyong

KAGAWARAN NG REPORMANG PANSAKAHAN
(Department of Agrarian Reform)
Elliptical Road, Diliman, Lungsod Quezon

Mga Kawanihan
(Bureaus)

Kawanihan ng Tulong Pambatas Pansakahan
(Bureau of Agrarian Legal Assistance)

Kawanihan ng Repormang Pansakahan sa Pag-unlad ng mga Benepisyaryo
(Bureau of Agrarian Reform Beneficiaries Development)

Kawanihan ng Impormasyon at Edukasyon ng Repormang Pansakahan
(Bureau of Agrarian Reform Information and Education)

Kawanihan ng Pagtatamo at Pamamahagi ng Lupain
(Bureau of Land Acquisition and Distribution)

Kawanihan ng Pagpapaunlad ng Lupain
(Bureau of Land Development)

KAGAWARAN NG AGRIKULTURA
(Department of Agriculture)
Elliptical Road, Diliman, 1100 Lungsod Quezon

Mga Kawanihan
(Bureaus)

Surian ng Pasanayang Pang-agrikultura
(Agricultural Training Institute)
Elliptical Road, Diliman
Lungsod Quezon

Kawanihan ng Pamantayan sa mga Produkto ng Agrikultura at Pangisdaan
(Bureau of Agriculture and Fisheries Product Standards)
BPI Compound, Visayas Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Pananaliksik sa Agrikultura

(Bureau of Agricultural Research)

3/F, ATI Building, Elliptical Road
Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Estadistika sa Agrikultura

(Bureau of Agricultural Statistics)

Ben-Lor Building, 1184 Quezon Avenue
Lungsod Quezon

Kawanihan ng Industriya ng Paghahayupan

(Bureau of Animal Industry)

Visayas Avenue, Diliman
Lungsod Quezon

Kawanihan ng Industriya sa Paghahalaman

(Bureau of Plant Industry)

San Andres, Malate
Manila

Kawanihan ng Pamamahala sa Lupa at Tubig

(Bureau of Soils and Water Management)

Visayas Avenue cor. Elliptical Road
Diliman, Lungsod Quezon

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Sanggunian sa Patakaran ng Pagpapautang sa Agrikultura

(Agricultural Credit Policy Council)

28/F One San Miguel Avenue, Executive Bldg.
San Miguel Avenue cor. Shaw Blvd.
Lungsod Pasig

Kawanihan ng Pangisdaan at Yamang-tubig

(Bureau of Fisheries and Aquatic Resources)

PCA Bldg., Elliptical Road, Diliman
Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Bulak

(Cotton Development Authority)

G/F, Rm. 100, ATI Bldg., Elliptical Road
Diliman, Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Pataba at Pestisidyo

(Fertilizer and Pesticide Authority)
BAI Compound, Visayas Avenue, Diliman
Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Industriya ng Himaymay

(Fiber Industry Development Authority)
Asiatrust Bank, Annex Building
1424 Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Sanggunian sa Pagpapaunlad ng Paghahayupan

(Livestock Development Council)
DA Compound, Elliptical Road
Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Sanggunian sa Agrikultura at Pangisdaan

(National Agriculture and Fishery Council)
DA Compound, Elliptical Road, Diliman
Lungsod Quezon

Serbisyong Pambansa sa Pagsusuri ng Karne

(National Meat Inspection Service)
BAI Compound, Visayas Avenue, Lungsod Quezon

Sentro ng Pilipinas para sa Kalabaw

(Philippine Carabao Center)
National Headquarters & Gene Pool
Science City of Muñoz, Nueva Ecija

Sentro ng Pilipinas sa Makaaning Gawain at Paggamit ng Makinarya

(Philippine Center for Postharvest Development and Mechanization)
CLSU Compound, Science City of Muñoz
Nueva Ecija

KAGAWARAN NG BADYET AT PAMAMAHALA

(Department of Budget and Management)
General Solano Street, San Miguel, Manila

Mga Kawanihan

(Bureaus)

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – A

(Budget and Management Bureau – A)
G/F, Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – B

(Budget and Management Bureau – B)
3/F, Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – C

(Budget and Management Bureau – C)
3/F, Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – D

(Budget and Management Bureau – D)
3/F, Boncodin Hall,
Gen. Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – E

(Budget and Management Bureau – E)
4/F, Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – F

(Budget and Management Bureau – F)
4/F Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Kawanihan ng Badyet at Pamamahala – G

(Budget and Management Bureau – G)
4/F Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Serbisyong Pampangasiwaan

(Administrative Service)
Mabini Hall, Malacañang
Manila

Serbisyong Teknikal ng Badyet

(Budget Technical Service)
G/F, Boncodin Hall, General Solano Street
San Miguel, Manila

Serbisyong Pagpaplano at Repormang Pangkorporasyon

(Corporate Planning and Reforms Service)
Mabini Hall, Malacañang, Manila

Serbisyong Pangangasiwa sa Pananalapi

(Financial Management Service)

Mabini Hall, Malacañang

Manila

Kawanihan ng Pagpapalano sa Pananalapi

(Fiscal Planning Bureau)

3/F Boncodin Hall, General Solano Street

San Miguel, Manila

Serbisyong Pang-impormasyon at Komunikasyon sa Sistemang Teknolohiya

(Information and Communications Technology Systems Services)

3/F Boncodin Hall, General Solano Street

San Miguel, Manila

Serbisyong Awdit Internal

(Internal Audit Service)

Mabini Hall, Malacañang, Manila

Serbisyong Pambatas

(Legal Service)

Mabini Hall, Malacañang, Manila

Kawanihan sa Pagpapahusay ng Sistema at Produktibidad

(Systems and Productivity Improvement Bureau)

Mabini Hall, Malacañang, Manila

Kawanihan sa Organisasyon, Klasipikasyon ng Posisyon, at Pasahod

(Organization, Position Classification and Compensation Bureau)

3/F, Boncodin Hall General Solano Street

San Miguel, Manila

Serbisyong Pagsasanay at Impormasyon

(Training and Information Service)

DBM Bldg. I, General Solano Street

San Miguel, Manila

Iba Pang Tanggapan/Mga Ahensiyang Kaugnay

(Other Offices/Attached Agencies)

CSO-Desk

(CSO-Desk)

G/F, Boncodin Hall, General Solano Street

San Miguel, Manila

Tanggapan ng Tagapag-ugnay Lehislatibo ng Kagawaran

(Department Legislative Liaison Office)

House of Representatives

Constitution Hills, Lungsod Quezon

Lupon ng Pamahalaan para sa Patakaran sa Pamimili/Tanggapan ng Suportang Teknikal

(Government Procurement Policy Board-Technical Support Office)

2506 Raffles Corporate Tower

F. Ortigas Jr. Road, Ortigas

Lungsod Pasig

Serbisyo sa Pamimili

(Procurement Service)

DBM Metal Closure, Otis, Paco, Manila

Yunit Para sa Impormasyong Pampubliko

(Public Information Unit)

G/F, Boncodin Hall, General Solano Street

Yunit sa Panrehiyong Koordinasyon

(Regional Coordination Unit)

2/F, Boncodin Hall, General Solano Street

San Miguel, Manila

KAGAWARAN NG EDUKASYON

(Department of Education)

DepEd Complex, Meralco Avenue

Lungsod Pasig

Mga Kawanihan

(Bureaus)

Kawanihan ng Edukasyong Elementarya

(Bureau of Elementary Education)

Kawanihan ng Edukasyong Sekundarya

(Bureau of Secondary Education)

Kawanihan ng Sistema sa Alternatibong Pag-aaral

(Bureau of Alternative Learning Systems)

Task Force na Nagpapatupad ng mga Proyektong Pangkaunlaran sa Edukasyon

(Educational Development Projects Implementing Task Force, EDPITAF)

Sentro sa Kalusugan at Nutrisyon
(*Health and Nutrition Center*)

Kalihiman ng Sanggunian sa Kagamitang Panturo
(*Instructional Materials Council Secretariat*)

Pambansang Sentro sa Pagsusulit at Pananaliksik sa Edukasyon
(*National Education Testing and Research Center*)

Pambansang Akademya ng mga Edukador ng Pilipinas
(*National Educators Academy of the Philippines*)

Pambansang Sentro ng mga Kagamitang Panturo sa Agham—Lungsod ng Cebu
(*National Science Teaching Instrumentation Center—Cebu City*)

Mga Ahensiyang Kaugnay
(*Attached Agencies*)

Pambansang Lupon sa Pagpapaunlad ng Aklat
(*National Book Development Board*)
Unit 2401 Prestige Tower, F. Ortigas Jr. Road (dating Emerald Avenue)
Ortigas Center, Lungsod Pasig

Pambansang Sanggunian para sa Telebisiyong Pambata
(*National Council for Children's Television*)
Rm. 402, 4/F, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Lungsod Pasig

Pambansang Museo
(*National Museum*)
Executive House Building, P. Burgos Street
Taft Avenue, Manila

Mataas na Paaralan ng Pilipinas para sa mga Sining
(*Philippine High School for the Arts*)
National Arts Center, Mt. Makiling
Los Baños, Laguna

KAGAWARAN NG ENERHIYA

(Department of Energy)
Energy Center, Rizal Drive Bonifacio Global City
Lungsod Taguig

Mga Kawanihan
(Bureaus)

Kawanihan sa Patakaran at Pagpaplanong Pang-enerhiya
(Energy Policy and Planning Bureau)

Kawanihan sa Pamamahala ng Industriya ng Elektrisidad
(Electric Power Industry Management Bureau)

Pananaliksik ng Enerhiya at Suriang Laboratoryo
(Energy Research and Testing Laboratory)

Kawanihan sa Pagpapaunlad ng Yamang Enerhiya
(Energy Resource Development Bureau)

Kawanihan ng Pangangasiwa sa Paggamit ng Enerhiya
(Energy Utilization Management Bureau)

Kawanihan sa Pamamahala ng Industriya ng Langis
(Oil Industry Management Bureau)

Kawanihan sa Pamamahala ng Napapalitang Enerhiya
(Renewable Energy Management Bureau)

KAGAWARAN NG KAPALIGIRAN AT LIKAS NA YAMAN

(Department of Environment and Natural Resources)
DENR Building, Visayas Avenue, Diliman, Lungsod Quezon

Mga Kawanihan/Tanggapan/Serbisyo
(Bureaus/Offices/Services)

Panrehiyong Sentro sa ASEAN para sa Konserbasyon ng Biodibersidad
(ASEAN Regional Center for Biodiversity Conservation)
Los Baños, Laguna

Kawanihan sa Pananaliksik at Pagpapaunlad ng Ekosistem
(Ecosystems Research and Development Bureau)
FORI Building, Los Baños, Laguna

Kawanihan ng Pangangasiwa sa Kapaligiran

(Environmental Management Bureau)

DENR Compound, Visayas Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Pamamahala sa Kagubatan

(Forest Management Bureau)

FMB Building, Visayas Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Kawanihan ng Pamamahala sa Lupain

(Land Management Bureau)

LMB Building, Plaza Cervantes

Binondo, Maynila

Kawanihan ng Minahan at Heo-siyensiya

(Mines and Geo-sciences Bureau)

MGB Compound, North Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng mga Protektadong Lugar at Buhay-ilang

(Protected Areas and Wildlife Bureau)

Ninoy Aquino Parks and Wildlife

Diliman, Lungsod Quezon

Tanggapan sa Pamamahala ng Baybayin at Dagat

(Coastal and Marine Management Office)

Tanggapan ng Ugnayang Pampubliko

(Public Affair Office)

Tanggapan ng mga Tanging Gawain

(Special Concerns Office)

Serbisyong Pampangasiwaan

(Administrative Service)

Serbisyong Pangangasiwa sa Pananalapi

(Financial Management Service)

Serbisyo sa Pagpapaunlad

ng Yamang Tao

(Human Resource Development Service)

Serbisyong Pambatas

(Legal Service)

Serbisyo sa Pagpapalano
at Pampatakarang Pag-aaral
(Planning and Policy Studies Service)

Pambansang Kalihim ng DENR-CARP
(DENR-CARP National Secretariat)

Dibisyon ng Bilateral at Inobatibong Pananalapi
(Bilateral and Innovative Financing Division)

Dibisyon sa Programa ng Pamumuhunang Multilateral
(Multi-lateral Investment Program Division)

Dibisyon sa Pamamahala ng mga Akawnt ng Proyekto
(Project Accounts Management Division)

Dibisyon sa Pamamahala ng Proyekto
(Project Management Division)

Dibisyon sa Pagmomonitor at Ebalwasyon ng Proyekto
(Project Monitoring and Evaluation Division)

Mga Ahensiyang Kaugnay
(Attached Agencies)

Kawanihan ng Pangangasiwa sa Kapaligiran
(Environmental Management Bureau)
DENR Compound, Visayas Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Minahan at Heo-siyensiya
(Mines and Geo-sciences Bureau)
MGB Compound, North Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Pangasiwaan sa Pagmamapa at Impormasyon sa Yaman
(National Mapping and Resources Information Authority)
NAMRIA Building, Fort Bonifacio
Lungsod ng Taguig

Pambansang Kalupunan sa Yamang Tubig
(National Water Resources Board)
8/F NIA Bldg., EDSA, Diliman
Lungsod Quezon

Sangguniang Palawan para sa Patuloy na Pag-unlad

(Palawan Council for Sustainable Development)

Room 402, The One Executive Office West Avenue cor. Col. Martinez Street
Lungsod Quezon

KAGAWARAN NG PANANALAPI

(Department of Finance)

DOF Bldg., BSP Complex, Roxas Boulevard, Manila

Mga Kawanihan/Ahensiyang Kaugnay

(Bureaus/Attached Agencies)

Kawanihan ng Adwana

(Bureau of Customs)

South Harbor, Gate 3

Kawanihan ng Rentas Internas

(Bureau of Internal Revenue)

BIR, National Office Building, Diliman, Lungsod Quezon

Kawanihan sa Pananalapi ng Pamahalaang Lokal

(Bureau of Local Government Finance)

8/F, EDPC Building, BSP Complex
Roxas Boulevard, Manila

Kawanihan ng Ingatáng-yaman

(Bureau of the Treasury)

3/F, Palacio del Gobernador Building
Intramuros, Manila

Lupong Sentral ng Pag-apela sa Pagtatasa

(Central Board of Assessment Appeals)

7/F, EDPC Building
Bangko Sentral ng Pilipinas Complex
Roxas Boulevard, Manila

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Kooperatiba

(Cooperative Development Authority)

5/F CDA Building, 827 Brgy. Immaculate Concepcion
Aurora Boulevard, Lungsod Quezon

Lupon sa Pagsusuri ng Insentibo sa Pananalapi

(Fiscal Incentive Review Board)

Harbor Center II 23rd cor.
A.C. Delgado Street
Port Area, Manila

Komisyon sa Seguro

(Insurance Commission)
1071 U.N. Avenue, Manila

Pambansang Sentro ng Pananaliksik sa Buwis

(National Tax Research Center)
Harbor Center II Bldg.
23rd Street cor. A. Delgado Street
Port Area, Manila

Ahensiya ng Pilipinas sa Pautang para sa Pagluluwas-Pag-aangkat

(Philippine Export-Import Credit Agency)
17/F Citibank Plaza
8741 Paseo de Roxas Street
Lungsod Makati

Tanggapan sa Pagsasapribado at Pamamahala

(Privatization and Management Office)
104 Gamboa Street, Legaspi Village
Lungsod Makati

KAGAWARAN NG UGNAYANG PANLABAS

(Department of Foreign Affairs)
2330 Roxas Boulevard
Lungsod ng Pasay

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Surian ng Serbisyong Panlabas

(Foreign Service Institute)
DFA Building, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

Sanggunian ng Pilipinas sa Pakikipagtulangang Teknikal

(Technical Cooperation Council of the Philippines)
DFA Building, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

Kalihiman ng Pambansang Komisyon ng Pilipinas sa UNESCO

(UNESCO National Commission of the Philippines Secretariat)
DFA Building, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

KAGAWARAN NG KALUSUGAN

(Department of Health)

San Lazaro Compound, Rizal Avenue, Sta. Cruz, Manila

Mga Kawanihan

(Bureaus)

Kawanihan ng Kagamitan at Teknolohiyang Pangkalusugan

(Bureau of Health Devices and Technology)

Kawanihan ng mga Pasilidad at Serbisyong Pangkalusugan

(Bureau of Health Facilities and Services)

Kawanihan ng Pandaigdigang Pagtutulungan para sa Kalusugan

(Bureau of International Health Cooperation)

Kawanihan ng Pagpapaunlad ng Kalusugang Pambayan

(Bureau of Local Health Development)

Kawanihan ng Kuwarentenas at Pandaigdigang Pagsubaybay sa Kalusugan

(Bureau of Quarantine and International Health Surveillance)

Kawanihan sa Pagpapaunlad ng Kalusugang Pantauhan

(Health Human Resource Development Bureau)

Kawanihan ng Pagbubuo ng Patakaran at Pagpaplanong Pangkalusugan

(Health Policy Development and Planning Bureau)

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Komisyon sa Populasyon

(Commission on Population)

Welfareville Compound, Acacia Lane

Lungsod Mandaluyong

Pambansang Sanggunian sa Nutrisyon

(National Nutrition Council)

Nutrition Bldg., 2232 Chino Roces Avenue

Lungsod Taguig

Mga Espesyal na Ospital, Rehiyonal na Ospital, Sentrong Medikal at Sanitaryum
(*Special Hospitals, Regional Hospitals, Medical Center and Sanitarian*)

Sentrong Medikal Amang Rodriguez

(*Amang Rodriguez Medical Center*)

Sumulong Highway, Sto. Niño
Lungsod Marikina

Pang-alaalang Ospital Dr. Jose Fabella

(*Dr. Jose Fabella Memorial Hospital*)

Lope de Vega Street
Sta. Cruz, Manila

Sentrong Medikal ng East Avenue

(*East Avenue Medical Center*)

East Avenue, Lungsod Quezon

Pambansang Sentro para sa Kalusugang Pangkaisipan

(*National Center for Mental Health*)

Nueve de Pebrero, Lungsod Mandaluyong

Pambansang Ospital Pambata

(*National Children's Hospital*)

E. Rodriguez, Lungsod Quezon

Sentrong Ortopediko ng Pilipinas

(*Philippine Orthopedic Center*)

Banawe, Lungsod Quezon

Pang-alaalang Sentrong Medikal Quirino

(*Quirino Memorial Medical Center*)

Quirino, CPD, Project 4, Lungsod Quezon

Surian sa Pananaliksik ng Medisinang Tropikal

(*Research Institute for Tropical Medicine*)

Filinvest Corporate City, Alabang
Lungsod Muntinlupa

Sentrong Medikal ng Rizal

(*Rizal Medical Center*)

Lungsod ng Pasig

Ospital ng San Lazaro

(*San Lazaro Hospital*)

Manila

Sentrong Medikal ng Tondo

(Tondo Medical Center)

Balut, Tondo, Manila

KAGAWARAN NG INTERYOR AT PAMAHALAANG LOKAL

(Department of the Interior and Local Government)

A. Francisco Gold Condominium II

EDSA cor. Mapagmahal Street, Diliman, Lungsod Quezon

Mga Kawanihan/Tanggapan/Serbisyo

(Bureaus/Offices/Services)

Kawanihan ng Pagpapaunlad sa Pamahalaang Lokal

(Bureau of Local Government Development)

Kawanihan ng Pangangasiwa sa Pamahalaang Lokal

(Bureau of Local Government Supervision)

Pambansang Tanggapan ng Operasyong Pambarangay

(National Barangay Operations Office)

Tanggapan ng Serbisyo sa Pagpapaunlad ng Proyekto

(Office of Project Development Service)

Tanggapan ng Ugnayang Pampubliko

(Office of Public Affairs)

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Kawanihan ng Pamatay-Sunog

(Kawanihan ng Proteksiyon sa Sunog)

(Bureau of Fire Protection)

Union Square Condominium

15th Avenue, Cubao, Lungsod Quezon

Kawanihan ng Pamamahala ng Bilangguan at Penolohiya

(Bureau of Jail Management and Penology)

144 Juco Building, Mindanao Avenue

Lungsod Quezon

Akademya ng Pamahalaang Lokal

(Local Government Academy)

Agustin I Building F. Ortigas Jr. Road

Lungsod Pasig

Komisyon sa Pambansang Pulisya

(National Police Commission)

1st E-Bank Building Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pambansang Pulisya ng Pilipinas

(Philippine National Police)

National Headquarters
EDSA, Kampo Crame
Lungsod Quezon

Kolehiyo ng Pilipinas para sa Kaligtasang Pampubliko

(Philippine Public Safety College)

Fort Bonifacio, Lungsod Taguig

KAGAWARAN NG KATARUNGAN

(Department of Justice)

DOJ Building, Padre Faura Street, Ermita, Manila 1004

Mga Kawanihan/ Ahensiyang Kaugnay

(Bureaus/Attached Agencies)

Kawanihan ng Koreksiyon

(Bureau of Corrections)

NBP Reservation, Lungsod Muntinlupa

Kawanihan ng Imigrasyon

(Bureau of Immigration)

Magallanes Drive, Intramuros, Manila

Pangasiwaan sa Patalaan ng Lupain

(Land Registration Authority)

DOJ Agencies Building
NIA Road cor. East Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Kawanihan ng Pagsisiyasat

(National Bureau of Investigation)

NBI Building, Taft Avenue, Ermita
Manila

Tanggapan ng Abogadong Pangkorporasyon ng Pamahalaan

(Office of the Government Corporate Counsel)

3/F MWSS Administration Bldg.
Katipunan Road, Balara
Lungsod Quezon

Tanggapan para sa Alternatibong Resolusyon sa Usapin

(Office for Alternative Dispute Resolution)

Padre Faura Street, Ermita, Manila

Tanggapan ng Solisitor Heneral

(Office of the Solicitor General)

OSG Building, 134 Amorsolo Street

Legaspi Village

Lungsod Makati

Pangasiwaan sa Parole at Probasyon

(Parole and Probation Administration)

NIA Road cor. East Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Pampanguluhang Komisyon sa Mabuting Pamahalaan

(Presidential Commission on Good Government)

82 RIC Bldg., EDSA

Lungsod Mandaluyong

Tanggapan ng Abogado ng Bayan

(Public Attorney's Office)

DOJ Agencies Building, NIA Road

Cor. East Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

KAGAWARAN NG PAGGAWA AT EMPLEO

(Department of Labor and Employment)

DOLE Building, Muralla cor. General Luna Streets

Intramuros, Manila

Mga Kawanihan/Serbisyo

(Bureaus/Services)

Kawanihan ng Estadistika sa Paggawa at Empleo

(Bureau of Labor and Employment Statistics)

3/F Dole Building

Intramuros, Manila

Kawanihan ng Ugnayan sa Paggawa

(Bureau of Labor Relations)

6/F. BF Condominium Corp.

Solana Street, Intramuros

Manila

Kawanihan ng Lokal na Empleo

(Bureau of Local Employment)
6/F BF Condominium Corp.
Solano Street, Intramuros
Manila

Kawanihan ng mga Manggagawang May Tanging Pangangailangan

(Bureau of Worker with Special Concerns)
9/F, G.E. Antonino Bldg., T.M. Kalaw cor. J. Bocobo Streets
Malate, Manila

Kawanihan ng Kalagayan sa Paggawa

(Bureau of Working Conditions)
3/F, Muralla Wing, DOLE Bldg., Muralla cor.
Gen. Luna Streets, Muralla, Manila

Kawanihan ng Pandaigdigang Ugnayan sa Paggawa

(International Labor Affairs Bureau)
G/F DOLE Building, General Luna Street
Intramuros, Manila

Sanggunian ng Pagsasanay sa Maritima

(Maritime Training Council)
10/F, G.E. Antonino Bldg., T.M. Kalaw Street
Ermita, Manila

Pangasiwaan sa Kagalingan ng Manggagawa sa Ibayong-dagat

(Overseas Workers Welfare Administration)
OWWADEC Building, 7th cor. F.B. Harrison Streets, Lungsod Pasay

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Surian ng mga Aralin sa Paggawa

(Institute of Labor Studies)
5/F DOLE Building, Intramuros, Manila

Pambansang Lupon sa Pagkakasundo at Pamamagitan

(National Conciliation and Mediation Board)
4/F-6/F, Aracadia Bldg., Quezon Avenue
Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon ng Ugnayan sa Paggawa

(National Labor Relations Commission)
PPSTA Building, Banawe cor. P. Florentino Streets
Lungsod Quezon

Pambansang Politeknikong Maritima

(National Maritime Polytechnic)
2/F, ECC Bldg., Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pambansang Komisyon sa Pasahod at Produktibidad

(National Wages and Productivity Commission)
2/F & 3/F, Dy International Bldg.,
Gen. Malvar cor. San Marcelino Street
Malate, Manila

Pangasiwaan ng Pilipinas sa Empleo sa Ibayong-dagat

(Philippine Overseas Employment Administration)
3/F POEA Building, Ortigas Avenue cor. EDSA
Lungsod Mandaluyong

Komisyon sa Regulasyong Pampropesyonal

(Professional Regulations Commission)
P. Paredes Street cor. N. Reyes Street
Sampaloc, Manila

Pangasiwaan sa Edukasyong Teknikal at Pagpapaunlad ng Kasanayan

(Technical Education and Skills Development Authority)
7/F TESDA Administrative Building
TESDA Complex, East Service Road
South Superhighway, Lungsod Taguig

KAGAWARAN NG TANGGULANG BANSA

(Department of National Defense)
Camp General Emilio Aguinaldo, Lungsod Quezon

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Arsenal ng Pamahalaan

(Government Arsenal)
Camp Antonio Luna
Limay, Bataan

Kolehiyo sa Tanggulang Bansa ng Pilipinas

(National Defense College of the Philippines)
LOGCOM Compound
Camp Gen. Emilio Aguinaldo
Lungsod Quezon

Tanggapan ng Tanggulang Sibil

(Office of Civil Defense)

DND, Camp. Gen. Emilio Aguinaldo

Lungsod Quezon

Tanggapan ng Ugnayang Pambeterano ng Pilipinas

(Philippine Veterans Affairs Office)

Camp. Gen. Emilio Aguinaldo

Lungsod Quezon

Serbisyong Dambanang Militar

(Military Shrine Services)

PVAO Compound, Camp Emilio Aguinaldo

Lungsod Quezon

Pang-alaalang Sentrong Medikal ng mga Beterano

(Veterans Memorial Medical Center)

North Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Sandatahang Lakas ng Pilipinas

(Armed Forces of the Philippines)

Camp Gen. Emilio Aguinaldo

Lungsod Quezon

Hukbong Katihan ng Pilipinas

(Philippine Army)

Fort Bonifacio

Lungsod Makati

Hukbong Himpapawid ng Pilipinas

(Philippine Air Force)

Villamor Airbase

Lungsod Pasay

Hukbong Dagat ng Pilipinas

(Philippine Navy)

Roxas Boulevard, Manila

Sentrong Medikal ng AFP

(AFP Medical Center)

General Headquarters, V. Luna Street

Lungsod Quezon

Akademya Militar ng Pilipinas

(Philippine Military Academy)

Fort del Pilar

Lungsod Baguio

Pampanguluhang Pangkat ng Seguridad

(Presidential Security Group)

Malacañang Park, Manila

KAGAWARAN NG MGA PAGAWAIN AT LANSANGANG BAYAN

(Department of Public Works and Highways)

Bonifacio Drive, Port Area

Manila

Mga Kawanihan

(Bureaus)

Kawanihan ng Konstruksiyon

(Bureau of Construction)

Kawanihan ng Disenyo

(Bureau of Design)

Kawanihan ng Kagamitan

(Bureau of Equipment)

Kawanihan ng Pagmamantene

(Bureau of Maintenance)

Kawanihan ng Pananaliksik at Pamantayan

(Bureau of Research and Standards)

DPWH, EDSA, Lungsod Quezon

KAGAWARAN NG AGHAM AT TEKNOLOHIYA

(Department of Science and Technology)

Gen. Santos Ave., Bicutan

Lungsod Taguig

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Mga Sangguniang Pansektor

(Sectoral Councils)

Sanggunian ng Pilipinas para sa Pananaliksik at Pagpapaunlad ng Agrikultura, Akwatiko, at Likas na Yaman

(Philippine Council for Agriculture, Aquatic and Natural Resources Research and Development - PCARRD)

Paseo de Valmayor, Los Baños

Laguna

Sanggunian ng Pilipinas para sa Pananaliksik at Pagpapaunlad ng Kalusugan

(Philippine Council for Health Research and Development - PCHRD)

3/F DOST Main Building, General Santos Avenue

Bicutan, Lungsod Taguig

Sanggunian ng Pilipinas para sa Pananaliksik at Pagpapaunlad ng Industriya, Enerhiya, at Bagong Teknolohiya

(Philippine Council for Industry, Energy and Emerging Technology Research and Development - PCIEERD)

4/F Phil. Science Heritage Center DOST, General Santos Avenue

Bicutan, Lungsod Taguig

Kalupunang Tagapayo

(Collegial Bodies)

Pambansang Akademya ng Agham at Teknolohiya

(National Academy of Science and Technology-NAST)

3rd Level Science Heritage Building

DOST Compound, General Santos Avenue

Bicutan, Lungsod Taguig

Pambansang Sanggunian sa Pananaliksik ng Pilipinas

(National Research Council of the Philippines-NRCP)

General Santos Avenue, Bicutan, Lungsod Taguig

Mga Surian sa Pananaliksik at Pagpapaunlad
(*Research and Development Institutes*)

Surian ng Sulóng na Agham at Teknolohiya
(*Advanced Science and Technology Institute-ASTI*)
ASTI Bldg., Technopark Complex
C.P. Garcia Street, UP Diliman
Lungsod Quezon

Surian ng Pananaliksik sa Pagkain at Nutrisyon
(*Food & Nutrition Research Institute-FNRI*)
DOST Compound, General Santos Avenue
Bicutan, Lungsod Taguig

Surian sa Pananaliksik at Pagpapaunlad ng mga Produktong Gubat
(*Forest Products Research and Development Institute-FPRDI*)
Narra St., Forestry Campus
4031 College, Los Baños, Laguna

Surian sa Pagpapaunlad ng Teknolohiya Pang-industriya
(*Industrial Technology Development Institute-ITDI*)
Metrology Bldg., DOST Compound
General Santos Avenue, Bicutan
Lungsod Taguig

Sentro ng Pananaliksik at Pagpapaunlad ng Industriyang Metal
(*Metals Industry Research and Development Center-MIRDC*)
MIRDC Compound
General Santos Avenue, Bicutan, Lungsod Taguig

Surian ng Pilipinas sa Pananaliksik Pang-nuclear
(*Philippine Nuclear Research Institute-PNRI*)
Commonwealth Avenue, Diliman
Lungsod Quezon

Surian ng Pilipinas sa Pananaliksik ng Tela
(*Philippine Textile Research Institute-PTRI*)
General Santos Avenue, Bicutan
Lungsod Taguig

Mga Serbisyong Surian sa Agham at Teknolohiya
(*Science and Technology Service Institutes*)

Tanggapan sa Pamamahala ng Teknolohiyang Impormasyon at Komunikasyon
(*Information and Communication Technology Management Office*)
NCC Bldg., C.P. Garcia Avenue, Diliman, Lungsod Quezon

Pangasiwaan ng Pilipinas sa Serbisyong Atmosperiko, Heopisiko at Astronomiko

(Philippine Atmospheric, Geophysical and Astronomical Services Administration - PAGASA)

PAGASA Science Garden, Agham Road, Diliman
Lungsod Quezon

Surian ng Pilipinas sa Bulkanolohiya at Sismolohiya

(Philippine Institute of Volcanology and Seismology - PHIVOLCS)

PHIVOLCS Bldg., Carlos P. Garcia Avenue, UP Diliman
Lungsod Quezon

Sistemang Mataas na Paaralang Pang-agham ng Pilipinas

(Philippine Science High School System)

Agham Road, Diliman
Lungsod Quezon

Surian ng Edukasyong Pang-agham

(Science Education Institute-SEI)

1st & 2nd Levels, Science Heritage Bldg., DOST Compound
General Santos Avenue
Bicutan, Lungsod Taguig

Surian ng Impormasyon sa Agham at Teknolohiya

(Science and Technology Information Institute-STII)

STII Building DOST Complex, General Santos Avenue
Bicutan, Lungsod Taguig

Surian sa Paggamit at Pagtataguyod ng Teknolohiya

(Technology Application and Promotion Institute-TAPI)

TAPI Bldg., DOST Compound, General Santos Avenue
Bicutan, Lungsod Taguig

Sentro ng Yamang Teknolohiya

(Technology Resource Center - TRC)

TRC Jacinto II Bldg., EDSA Guadalupe Nuevo
Lungsod Makati

KAGAWARAN NG KAGALINGAN AT PAGPAPAUNLAD PANLIPUNAN

*(Department of Social Welfare and Development)
Batasang Pambansa Complex, Constitution Hills
Lungsod Quezon*

Mga Kawanihan
(Bureaus)

Kawanihan sa Pagpapalakas ng Kapasidad
(Capacity Building Bureau)

Kawanihan sa Pagpapaunlad ng Yamang Tao
(Human Resource Development Bureau)

Kawanihan sa Pagbubuo ng mga Patakaran at Pagpapplano
(Policy Development and Planning Bureau)

Kawanihan ng Programang Pagbabawas ng Kahirapan
(Poverty Reduction Program Bureau)

Kawanihan ng Serbisyong Protektibo
(Protective Services Bureau)

Kawanihan ng Teknolohiyang Panlipunan
(Social Technology Bureau)

Mga Ahensiyang Kaugnay
(Attached Agencies)

Sanggunian para sa Kagalingan ng mga Bata at Kabataan
(Council for the Welfare of Children and Youth)
10 Apo Street, Sta. Mesa Heights
Lungsod Quezon

Lupon sa Pag-aampon Mula sa Ibang Bansa
(Inter-country Adoption Board)
2 Chicago Street cor. Ermin Garcia Street
Bgy. Pinagkaisahan, Cubao
Lungsod Quezon

Pambansang Komisyon sa Kabataan
(National Youth Commission)
4/F Bookman Bldg.
373 Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Pambansang Sanggunian Ukol sa Ugnayang Pangmaykapansanan

(National Council on Disability Affairs)

NCUDA Bldg., Isidora Street, Barangay Holy Spirit
Lungsod Quezon

KAGAWARAN NG TURISMO

(Department of Tourism)

DOT Building, Agrifina Circle
Rizal Park, Manila 1000

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Pangasiwaang Intramuros

(Intramuros Administration)

Palacio del Gobernador Building, Intramuros
Manila

Komite sa Pagpapaunlad ng mga Pambansang Liwasan

(National Parks Development Committee)

Agrifina Circle, Rizal Park, Manila

KAGAWARAN NG KALAKALAN AT INDUSTRIYA

(Department of Trade and Industry)

Industry and Investments Building
385 Sen. Gil Puyat Avenue, Lungsod Makati

Mga Kawanihan/Ahensiyang Kaugnay

(Bureaus/Attached Agencies)

Lupon sa Kagalingan ng Mamimili at Regulasyon sa Negosyo

(Consumer Welfare and Business Regulation Group)

Kawanihan ng mga Pamantayan ng Produkto

(Bureau of Product Standards)

3/F Trade and Industry Building
361 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Kawanihan ng Regulasyon sa Kalakalan at Proteksiyon ng Mamimili

(Bureau of Trade Regulation and Consumer Protection)

2/F Trade and Industry Building
361 Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pambansang Sanggunian sa Ugnayang Pangmamimili

(National Consumers Affairs Council)

G/F Trade and Industry Building
361 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Tanggapan sa Akdreditasyon ng Pilipinas

(Philippine Accreditation Office)

3/F Trade and Industry Building
361 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Kawanihan ng Pangkaragatang Tagahatid-kalakal ng Pilipinas

(Philippine Shippers Bureau)

5/F Trade and Industry Building
361 Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pangkat sa Pagpapaunlad ng Industriya at Patakarang Pangkalakalan

(Industry Development and Trade Policy Group)

Kawanihan ng Serbisyo sa Pag-aangkat

(Bureau of Import Services)

3/F Tara Building, 389 Sen. Gil Puyat Avenue, Lungsod Makati

Kawanihan ng Ugnayan sa Kalakalang Pandaigdig

(Bureau of International Trade Relations)

4/F DTI Industrial Building
375 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Sentro sa Kahusayang Pang-industriya

(Center for Industrial Competitiveness)

361 Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pangkat sa Promosyon ng Kalakalan at Pamumuhunan

(Trade and Investment Promotions Groups)

Kawanihan ng Promosyon sa Kalakalang Pang-eksport

(Bureau of Export Trade Promotion)

5/F & 8/F New Solid Building
357 Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Tanggapan sa Pagpapaunlad ng Industriya ng Damit at Tela

(Garments and Textile Industry Development Office)

Golden Shell Pavilion, Roxas Boulevard

cor. Sen. Gil J. Puyat Avenue

Lungsod Makati

Pangkat ng Serbisyo sa Kalakalang Panlabas

(Foreign Trade Service Corps)

6/F New Solid Building

357 Sen. Gil Puyat Avenue

Lungsod Makati

Pangkat ng Rehiyonal na Operasyon at Pagpapaunlad

(Regional Operations and Development Groups)

Kawanihan ng Kalakalang Lokal

(Bureau of Domestic Trade)

2/F Trade and Industry Building

361 Sen. Gil J. Puyat Avenue

Lungsod Makati

Kawanihan ng Pagpapaunlad sa Micro, Maliliit at Di-kalakihang Negosyo

(Bureau of Micro, Small and Medium Enterprises Development)

5/F Trade and Industry Building

361 Sen. Gil Puyat Avenue

Lungsod Makati

Korporasyon ng Maliliit na Negosyo

(Small Business Corporation)

17/F & 18/F Corporate Center

1399 Valero Street, Salcedo Village

Lungsod Makati

Programa sa Promosyon ng Panlalawigang Negosyong Micro ng DTI

(DTI-Rural Micro-Enterprise Promotion Program)

3/F Trade and Industry Building

349 Sen. Gil J. Puyat Avenue

Lungsod Makati

Tanggapan ng Pambansang Programa ng DTI-CARP

(DTI-CARP National Program Office)

3/F Oppen Building, 349 Sen. Gil Puyat Avenue, Lungsod Makati

Mga Ahensiyang Kaugnay
(Attached Agencies)

Lupon sa Pamumuhunan

(Board of Investments)

5/F Industry and Investments Building
385 Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Pangasiwaan ng Pilipinas sa Industriya ng Konstruksiyon

(Construction Industry Authority of the Philippines)

5/F Executive Center Building, 369 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Foundation sa Pagpapaunlad ng Lakas-tao sa Konstruksiyon

(Construction Manpower Development Foundation)

5/F Executive Center Building, 369 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Ari-ariang Intelektuwal, Pilipinas

(Intellectual Property Philippines)

28 Upper McKinley Road
McKinley Hill Town Center
Fort Bonifacio, Lungsod Taguig

Sentrong Pasanayan sa Kalakalan ng Pilipinas

(Philippine Trade Training Center)

International Trade Center Complex
Roxas Boulevard cor. Sen Gil Puyat Avenue, Lungsod Pasay

Sentro sa Pagpapaunlad at Disenyo ng Produkto ng Pilipinas

(Product Development and Design Center of the Philippines)

Design Center Bldg., CCP Complex, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

KAGAWARAN NG TRANSPORTASYON AT KOMUNIKASYON

(Department of Transportation and Communications)

The Columbia Tower, Brgy. Wack-Wack, Ortigas Avenue, Lungsod Mandaluyong

Serbisyong Sektoral

(Sectoral Services)

Lupon sa Prangkisa at Pamamahala ng Transportasyong Panlupa

(Land Transportation Franchising and Regulatory Board)

East Avenue, Lungsod Quezon

Tanggapan ng Transportasyong Panlupa

(Land Transportation Office)

East Avenue, Lungsod Quezon

Tanod Baybayin ng Pilipinas

(Philippine Coast Guard)

139 25th Street, Port Area, Manila

Mga Ahensiyang Kaugnay

(Attached Agencies)

Lupon sa Aeronautika Sibil

(Civil Aeronautics Board)

CAB Building, Old MIAA Road

Lungsod Pasay

Pangasiwaan sa Industriyang Maritima

(Maritime Industry Authority)

TRIDA Bldg., T.M. Kalaw Street, Ermita

Manila

Tanggapan ng mga Kooperatibang Pantransportasyon

(Office of Transportation Cooperatives)

Sugar Center, North Avenue

Lungsod Quezon

Tanggapan Para sa Seguridad ng Transportasyon

(Office for Transportation Security)

Andrews Avenue cor. Aurora Boulevard

Lungsod Pasay

Lupong Tagapamahala sa Toll

(Toll Regulatory Board)

2/F, IBP Building, Doña Julia Vargas Avenue

Ortigas Center, Lungsod Pasig

PAMBANSANG PANGASIWAAN SA KABUHAYAN AT PAGPAPAUNLAD

(National Economic and Development Authority)

NEDA sa Pasig, 12 St. Josemaria Escriva Drive, Ortigas Center

Lungsod Pasig 1605

Mga Kawanihan

(Bureaus)

Lupong Pampangasiwaan

(Administrative Staff)

Lupon sa Agrikultura

(Agriculture Staff)

Lupon ng Impormasyon sa Pagpapaunlad

(Development Information Staff)

Lupon sa Pakikipag-ugnayan sa Teknolohiyang Pang-impormasyon

(Information Technology Coordination Staff)

Lupon sa Impraestruktura

(Infrastructure Staff)

Lupong Pambatas/Lupon sa Pamamahala

(Legal Staff)/(Management Staff)

Lupon sa Pagpapalano at Patakarang Pambansa

(National Planning and Policy Staff)

Lupon sa Pagsubaybay ng Proyekto

(Project Monitoring Staff)

Lupon sa Pamumuhunang Publiko

(Public Investment Staff)

Lupon sa Pakikipag-ugnayan para sa Panrehiyong Kaunlaran

(Regional Development Coordination Staff)

Lupon sa Kaunlarang Panlipunan

(Social Development Staff)

Lupon sa Industriya at Utilidad sa Kalakalan

(Trade Industry and Utilities Staff)

Mga Ahensiyang Kaugnay
(Attached Agencies)

Pambansang Lupon sa Pakikipag-ugnayang Pang-estadistika

(National Statistical Coordination Board)

403 Midland Building

Sen. Gil Puyat Avenue

Lungsod Makati

Pambansang Tanggapan ng Estadistika

(National Statistics Office)

Solicarel Building I, R. Magsaysay Boulevard

Sta. Mesa, Manila

**Pambansang Ahensiya ng Pilipinas sa Pakikipag-ugnayan sa
Boluntaryong Paglilingkod**

(Philippine National Volunteer Service Coordination Agency)

NEDA Complex (opposite Channel 7)

EDSA, Lungsod Quezon

Sentro ng Sosyohang Publiko-Pribado

(Public-Private Partnerships Center)

NEDA sa QC EDSA, Diliman, Lungsod Quezon

Sentro ng Pananaliksik at Pagsasanay sa Estadistika

(Statistical Research and Training Center)

J & S Building, 104 Kalayaan Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Komisyon sa Taripa

(Tariff Commission)

Philippine Heart Center Building

East Avenue, Lungsod Quezon

MGA PANGKAT SA SALIGANG BATAS

(Constitutional Bodies)

Komisyon sa Serbisyo Sibil

(Civil Service Commission)

Lupon ng Serbisyo sa Propesyong Ehekutibo

(Career Executive Service Board)

3 Marcelino Street, Holy Spirit Drive

Diliman, Lungsod Quezon

Komisyon sa Awdit

(Commission on Audit)

Commonwealth Avenue, Lungsod Quezon 1100

Komisyon sa Halalan

(Commission on Elections)

Palacio del Gobernador, General Luna Street
cor. Andres Soriano, Jr. Avenue
Intramuros, Manila

Komisyon sa Karapatang Pantao

(Commission on Human Rights)

SAAC Building, Commonwealth Avenue UP Complex, Diliman
Lungsod Quezon

Tanggapan ng Tanodbayan

(Office of the Ombudsman)

Agham Road, Lungsod Quezon

Rehiyong Awtonomo ng Muslim Mindanao

(Autonomous Region in Muslim Mindanao)

ARMM Compound, Lungsod ng Cotabato
Manila Liaison Office, Unit 502 RCI Building
105 Rada Street, Legaspi Village, Lungsod Makati

Mga Korporasyong Pag-aari at/o Kontrolado ng Pamahalaan

(Government-Owned and/or Controlled Corporations)

Bangko sa Pamumuhunang Al-Amanah Islamiko ng Pilipinas

*(Al-Amanah Islamic Investment Bank
of the Pilippines)*

4/F DBP Bldg., Sen. Gil J. Puyat Avenue
cor. Makati Avenue
Lungsod Makati

Pangasiwaan ng Aurora sa Sona at Malayang-daungang Ekonomiko sa Pasipiko

(Aurora Pacific Economic Zone and Freeport Authority)

3/F Languages International Building
926 Arnaiz Avenue, Brgy. San Lorenzo
Lungsod Makati

Pangasiwaan ng Bataan sa Lugar ng Malayang-daungan

(Authority of the Freeport Area of Bataan)

2/F Administrative Building, Mariveles, Bataan

Bangko Sentral ng Pilipinas

Pablo Ocampo cor. Mabini Streets
Malate, Manila

Pangasiwaan sa Pangkaunlarang Kumbersiyon ng mga Base

(Bases Conversion Development Authority)

2/F Bonifacio Technology Center, 31st Street, Crescent Park West, Bonifacio Global City
Lungsod Taguig

Pangasiwaan sa Sonang Pangkabuhayan ng Cagayan

(Cagayan Economic Zone Authority)

7/F Westar Building, 611 Shaw Boulevard
Lungsod ng Pasig

Pangasiwaan sa mga Daungan ng Cebu

(Cebu Ports Authority)

CIP Complex, S. Osmeña Boulevard
North Reclamation Area
Lungsod Cebu

Sentro para sa Eksposisyon at Misyon sa Kalakalang Pandaigdig

(Center for International Trade Expositions and Missions)

Golden Shell Pavilion, Roxas Boulevard cor. Sen. Gil Puyat Avenue
Lungsod Makati

Bangko Sentral-Lupong Tagalikida

(Central Bank-Board of Liquidators)

Room 610 EDPC Building
BSP Complex, Pablo Ocampo cor. Mabini Streets
Manila

Pangasiwaan sa Abyasyong Sibil ng Pilipinas

(Civil Aviation Authority of the Philippines)

MIA Road, Lungsod Pasay

Sentrong Teknolohiya ng Industriyang Pantahanan

(Cottage Industry Technology Center)

20 Russet Street, SSS Village
Lungsod Makati

Korporasyong Impormasyon sa Kredito

(Credit Information Corporation)

Unit 1010, Annapolis Wheelchair Plaza
11 Annapolis Street, Greenhills
San Juan

Sentrong Pangkultura ng Pilipinas

(Cultural Center of the Philippines)
CCP Complex, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

Akademya sa Pagpapaunlad ng Pilipinas

(Development Academy of the Philippines)
DAP Building, San Miguel Avenue
Lungsod Pasig

Bangko sa Pagpapaunlad ng Pilipinas

(Development Bank of the Philippines)
Sen. Gil J. Puyat Street, cor. Makati Avenue
Lungsod Makati

Korporasyong Duty Free ng Pilipinas

(Duty Free Philippines Corporation)
Fiesta Shopping Center, Ninoy Aquino Avenue
Lungsod Parañaque

Komisyon sa Pasahod sa mga Kawani

(Employees Compensation Commission)
3/F ECC Building
355 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Paseguruhan ng mga Naglilingkod sa Pamahalaan

(Government Service Insurance System)
GSIS Headquarters, Financial Center, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

Pondong Tulungan sa Pagpapaunlad ng Pabahay

(Home Development Mutual Fund)
Petron Mega Plaza Bldg., 358 Sen. Gil J. Puyat
Lungsod Makati

Korporasyon ng Garantiya sa Pabahay

(Home Guaranty Corporation)
Jade Building, 335 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati

Korporasyon sa Pagpapaunlad ng Pamahayan

(Human Settlements Development Corporation)
1405 West Tower, PSE Building, Exchange Road
Ortigas Center, Lungsod Pasig

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad sa Lawa ng Laguna

(Laguna Lake Development Authority)

Philippine Sugar Center Building

North Avenue, Diliman

Lungsod Quezon

Bangko sa Lupa ng Pilipinas

(Land Bank of the Philippines)

1598 M.H. del Pilar,

cor. Dr. J. Quintos Street

Malate, Manila

Pangasiwaan sa Light Rail Transit

(Light Rail Transit Authority)

LRTA Compound, Aurora Boulevard

Lungsod Pasay

Pangasiwaan ng Serbisyong Pantubig Lokal

(Local Water Utilities Administration)

Katipunan Road, Balara

Lungsod Quezon

Ospital ng Pilipinas sa Maysakit sa Bagà

(Lung Center of the Philippines)

Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Paliparang Internasyonal ng Mactan-Cebu

(Mactan-Cebu International Airport Authority)

Lungsod Lapulapu, Cebu

Pangasiwaan sa Paliparang Internasyonal ng Maynila

(Manila International Airport Authority)

MIA Road, Lungsod Pasay

Sistema ng Patubig at Alkantariya sa Kalungsuran—Tanggapang Pangkorporasyon

(Metropolitan Waterworks and Sewerage System—Corporate Office)

MWSS-LWUA, Complex, Katipunan Road, Balara,

Lungsod Quezon

Sistema ng Patubig at Alkantariya sa Kalungsuran—Tanggapang Tagapangasiwa

(Metropolitan Waterworks and Sewerage System—Regulatory)

Pambansang Pangasiwaan sa Gatas

(National Dairy Authority)

NDA Building, BAI Compound, Visayas Avenue

Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Kompanya sa Pagpapaunlad

(National Development Company)
116 Tordesillas Street, Salcedo Village
Lungsod Makati

Pambansang Pangasiwaan sa Elektripikasyon

(National Electrification Administration)
Government Center, NIA Road
Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Pangasiwaan sa Pagkain

(National Food Authority)
SRA Bldg., North Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Pambansang Korporasyon ng Pautang sa Pabahay

(National Home Mortgage Finance Corporation)
Filomena Building III, Amorsolo Street
Legaspi Village, Lungsod Makati

Pambansang Pangasiwaan sa Pabahay

(National Housing Authority)
Elliptical Road, Diliman
Lungsod Quezon

Korporasyon sa Daangbakal ng Hilagang Luzon

(North Luzon Railways Corporation)
2/F Old Officers Clubhouse, Jusmag Area
Philippine Army Recreation Center
Fort Bonifacio, Lungsod ng Pasay

Sentro para sa Kaligtasang Pangkabuhayan at Kalusugan

(Occupational Safety and Health Center)
North Avenue, cor. Agham Road
Diliman, Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng PARTIDO

(PARTIDO Development Administration)
PDA Complex Caraycayon, Tigaon
Camarines Sur

Korporasyon sa Pagpapautang at Pagtutustos sa Mamamayan

(People's Credit and Finance Corporation)
2/F, Accelerando Bldg., 395 Sen. Gil J. Puyat Avenue
Lungsod Makati 1200

Telebisyon ng Bayan Network

(People's Television Network, Inc.)
Broadcast Complex, Visayas Avenue
Lungsod Quezon

Korporasyon sa Pagpapaunlad ng Himpapawid ng Pilipinas

(Philippine Aerospace Development Corporation)
MIA Road, Lungsod Pasay

Korporasyon sa Libangan at Palaro ng Pilipinas

(Philippine Amusement and Gaming Corporation)
PAGCOR House 1330 Roxas Boulevard
Ermita, Manila

Sentro ng Pilipinas para sa Araling Pangkabuhayan

(Philippine Center for Economic Studies)
UP Diliman, Lungsod Quezon

Tanggapan sa Charity Sweepstakes ng Pilipinas

(Philippine Charity Sweepstakes Office)
PICC, Roxas Boulevard
Lungsod Pasay

Sentrong Pagamutan ng mga Bata sa Pilipinas

(Philippine Children's Medical Center)
Quezon Avenue, Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Niyog ng Pilipinas

(Philippine Coconut Authority)
PCA Building, Elliptical Road
Diliman, Lungsod Quezon

Korporasyon sa Seguro sa Pananim ng Pilipinas

(Philippine Crop Insurance Corporation)
7/F Building A, NIA Complex
EDSA, Lungsod Quezon

Korporasyon ng Pilipinas sa Seguro ng Deposito

(Philippine Deposit Insurance Corporation)
SSS Bldg., 6782 Ayala Avenue
cor. Rufino Street
Lungsod Makati

Pangasiwaan sa Sonang Pangkabuhayan ng Pilipinas

(Philippine Economic Zone Authority)
Roxas Boulevard cor San Luis Street
Lungsod Pasay

Pangasiwaan ng Pilipinas sa Pagpapaunlad ng Pangisdaan

(Philippine Fisheries Development Authority)

PCA Annex Building, PCA Compound, Commonwealth Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Korporasyon sa Segurong Pangkalusugan ng Pilipinas

(Philippine Health Insurance Corporation)

City State Centre Building
709 Shaw Boulevard
Lungsod Pasig

Ospital ng Pilipinas sa Puso

(Philippine Heart Center)

East Avenue, Lungsod Quezon

Surian ng Pilipinas para sa Araling Pangkaunlaran

(Philippine Institute for Development Studies)

NEDA sa Makati Building, 106 Amorsolo Street
Legaspi Village
Lungsod Makati

Surian ng Pilipinas sa Tradisyonal at Alternatibong Pangangalaga ng Kalusugan

(Philippine Institute of Traditional and Alternative Health Care)

PITAHC Building, East Avenue Medical Center Compound
Matapang Street, Brgy. Pinyahan
Diliman, Lungsod Quezon

Korporasyon ng Pilipinas sa Kalakalang Pandaigdig

(Philippine International Trading Corporation)

5/F NDC Building, 116 Tordesillas Street
Salcedo Village, Lungsod Makati

Pambansang Kompanya sa Langis ng Pilipinas

(Philippine National Oil Company)

5/f PNOC Building No. 6 Energy Center
Meritt Road, Fort Bonifacio, Lungsod Taguig

Pambansang Daang-bakal ng Pilipinas

(Philippine National Railways)

PNR Executive Building
Mayhaligue Street, Tutuban
Tondo, Manila

Pangasiwaan sa mga Daungan ng Pilipinas

(Philippine Ports Authority)

Marsman Building, South Harbor
Port Area, Manila

Korporasyong Pangkoreo ng Pilipinas

(Philippine Postal Corporation)

Liwasang Bonifacio, Manila

Pangasiwaan sa Reklamasyon ng Pilipinas

(Philippine Reclamation Authority)

7/F Legaspi Towers 200

Paseo de Roxas Street, Legaspi Village

Lungsod Makati

Pangasiwaan ng Pilipinas sa Pagreretiro

(Philippine Retirement Authority)

29/F Citibank Tower

8741 Paseo de Roxas

Lungsod Makati

Surian ng Pilipinas sa Pananaliksik ng Palay

(Philippine Rice Research Institute)

Maligaya, Science City of Muñoz, Nueva Ecija

Korporasyon sa Asukal ng Pilipinas

(Philippine Sugar Corporation)

1401-A Security Bank Centre

Ayala Avenue, Lungsod Makati

Pangasiwaang Pang-industriya ng Korporasyon sa Pagpapaunlad

sa Pamumuhunang Pambeterano (PHIVEDEC) ng Pilipinas

(Philippine Veterans Investment Development Corporation (PHIVEDEC)

Industrial Authority)

Philippine Export-Import Credit Agency

4/F DAO I Condominium

Salcedo Street, Legaspi Village

Lungsod Makati

**Korporasyon sa Pamamahala ng mga Ari-arian at Pananagutan ng Sektor
ng Elektrisidad**

(Power Sector Assets and Liabilities Management Corporation)

3/F Bankmer Building, 6756 Ayala Avenue

Lungsod Makati

Korporasyong Quedan at Garantiya ng Pautang Panlalawigan

(Quedan and Rural Credit Guarantee Corporation)

Quedancor Center, 34 Panay Avenue

Lungsod Quezon

Korporasyon ng Maliliit na Negosyo

(Small Business Corporation)
17/F & 18/F 139 Corporate Centre
Valero Street, Salcedo Village
Lungsod Makati

Paseguruhan ng mga Naglilingkod sa Pribado

(Social Security System)
SSS Building, East Avenue
Diliman, Lungsod Quezon

Pangasiwaan sa Pagpapaunlad ng Katimugang Pilipinas

(Southern Philippine Development Authority)
4/F Karpentrade Bldg., Km. 2 McArthur Highway
Matina, Lungsod ng Davao
Manila Office: Suite 308 Pasda Mansion
77 Panay Avenue cor. Timog Avenue
Lungsod Quezon

Pangasiwaang Panlungsod ng Subic Bay

(Subic Bay Metropolitan Authority)
Administrative Bldg., 229 Waterfront Road
Subic Bay Freeport Zone
Lungsod Olongapo 2222

Pangasiwaang Tagapamahala sa Asukal

(Sugar Regulatory Administration)
Philippine Sugar Center Building
North Avenue, Lungsod Quezon

Sentro ng Yamang Teknolohiya

(Technology Resource Center)
Jacinto II Bldg., EDSA
Guadalupe Nuevo, Lungsod Makati

Pangasiwaan ng Turismo sa Sonang Impraestruktura at Negosyo

(Tourism Infrastructure and Enterprise Zone Authority)
DOT Bldg., T.M. Kalaw Street, Ermita
Manila

Lupon sa Promosyon ng Turismo

(Tourism Promotions Board)
4/F Legaspi Towers 300, Roxas Boulevard
Manila

Korporasyon sa Pagpapaunlad ng Kalakalan at Pamumuhunan

(Trade and Investment Development Corporation of the Philippines)

Philippine Export-Import Credit Agency

M/F Citibank Center Tower

8741 Paseo de Roxas

Lungsod Makati

Pangasiwaan sa Tanging Sonang Pangkabuhayan ng Lungsod ng Zamboanga

(Zamboanga City Special Economic Zone Authority)

ZCSEZA, San Ramon

Lungsod Zamboanga

Pampamahalaang Unibersidad at Kolehiyo

(State Universities and Colleges)

Pambansang Rehiyong Kapital

National Capital Region

Kolehiyong Eulogio "Amang"Rodriguez sa Teknolohiya

(Eulogio "Amang" Rodriguez Institute of Technology)

Nagtahan Street, Manila

Pamantasang Politekniko ng Marikina

(Marikina Polytechnic University)

Sta. Elena, Lungsod Marikina

Pamantasang Normal ng Pilipinas

(Philippine Normal Univerity)

Taft Avenue, Manila

Kolehiyong Pampamahalaan sa Aeronautika ng Pilipinas

(Philippine State College of Aeronautics)

Piccio Garden, Villamor Airbase, Lungsod Pasay

Politeknikong Unibersidad ng Pilipinas

(Polytechnic University of the Philippines)

Sta. Mesa, Manila

Pamantasang Teknolohiko ng Rizal

(Rizal Technological University)

Ayala Boulevard, Ermita

Manila

Pamantasang Teknolohiko ng Pilipinas
(*Technological University of the Philippines*)
Ayala Blvd., Ermita, Manila

Sistemang Unibersidad ng Pilipinas
(*University of the Philippines System*)
Diliman, Lungsod Quezon

Ospital Heneral ng Pilipinas UP
(*UP Philippine General Hospital*)
Taft Avenue, Manila

Nasa Pamamahala ng DBM-NCR
(*Under DBM-NCR Coverage*)

Pamantasang Pampamahalaan ng Mindanao-Lungsod ng Marawi
(*Mindanao State University (Main Campus) Marawi City*)

MSU-Lungsod General Santos
(*MSU-General Santos City*)
Lungsod General Santos

(MSU-Maguindanao)
Datu Odin, Sinsuat
Maguindanao

(MSU-Naawan)
Naawan, Misamis Oriental

(MSU-Sulu)
Jolo, Sulu

Institutong Panteknolohiya ng MSU-Iligan
(*MSU-Iligan Institute of Technology*)
Lungsod Iligan

Kolehiyo ng MSU-Tawi-Tawi sa Teknolohiya at Oseanograpiya
(*MSU-Tawi-Tawi College of Technology and Oceanography*)
Bongao, Tawi-Tawi

Rehiyong Administratibo ng Cordillera
(*Cordillera Administrative Region (CAR)*)

Institutong Pampamahalaan sa Agham at Teknolohiya ng Abra
(*Abra State Institute of Sciences and Technology*)
Lagangilang, Abra

Kolehiyong Pampamahalaan ng Apayao
(*Apayao State College*)
Conner, Apayao

Pamantasang Pampamahalaan ng Benguet
(*Benguet State University*)
La Trinidad, Benguet

Pamantasang Pampamahalaan ng Ifugao
(*Ifugao State University*)
Nayon, Lamut, Ifugao

Kolehiyong Pampamahalaan ng Kalinga-Apayao
(*Kalinga-Apayao State College*)
Bulanao, Tabuk, Kalinga

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Mountain Province
(*Mountain Province State Polytechnic College*)
Bontoc, Mountain Province

Rehiyon I - Rehiyong Ilokos
(*Region I – Ilocos Region*)

Pang-alaalang Pamantasang Pampamahalaan Don Mariano Marcos
(*Don Mariano Marcos Memorial State University*)
Bacnotan, La Union

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Ilocos Sur
(*Ilocos Sur Polytechnic State College*)
Sta. Maria, Ilocos Sur

Pamantasang Pampamahalaan Mariano Marcos
(*Mariano Marcos State University*)
Batac, Ilocos Norte

Kolehiyong Pampamahalaan ng Hilagang Luzon Pilipinas
(*North Luzon Philippines State College*)
Candon, Ilocos Sur

Pamantasang Pampamahalaan ng Pangasinan

(Pangasinan State University)

Lingayen, Pangasinan

Pamantasan ng Kahilagaang Pilipinas

(University of Northern Philippines)

Lungsod Vigan, Ilocos Sur

Rehiyon II – Lambak ng Cagayan

(Region II – Cagayan Valley)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Batanes

(Batanes State College)

Basco, Batanes

Pamantasang Pampamahalaan ng Cagayan

(Cagayan State University)

Lungsod Tuguegarao, Cagayan

Pamantasang Pampamahalaan ng Isabela

(Isabela State University)

Echague, Isabela

Pamantasang Pampamahalaan ng Nueva Vizcaya

(Nueva Vizcaya State University)

Bayombong, Nueva Vizcaya

Kolehiyong Pampamahalaan ng Quirino

(Quirino State College)

Diffun, Quirino

Rehiyon III – Gitnang Luzon

(Region III – Central Luzon)

Kolehiyong Pampamahalaan sa Teknolohiya ng Aurora

(Aurora State College of Technology)

Zabal, Baler, Aurora

Pamantasang Pampamahalaan ng Bataan Peninsula

(Bataan Peninsula State University)

Lungsod Balanga, Bataan

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura ng Bulacan

(Bulacan Agricultural State College)

San Ildefonso, Bulacan

Pamantasang Pampamahalaan ng Bulacan

(Bulacan State University)

Lungsod Malolos, Bulacan

Pamantasang Pampamahalaan ng Gitnang Luzon

(Central Luzon State University)

Science City of Muñoz, Nueva Ecija

Pampamahalaang Pamantasang Teknolohikong Don Honorio Ventura

(Don Honorio Ventura Technological State University)

Bacolor, Pampanga

Pamantasan ng Nueva Ecija sa Agham at Teknolohiya

(Nueva Ecija University of Science and Technology)

Gen. Tinio Street, Lungsod Cabanatuan

Kolehiyong Pang-agrikultura ng Pampanga

(Pampanga Agricultural College)

Magalang, Pampanga

Akademya sa Bapor Pangkalakalan ng Pilipinas

(Philippine Merchant Marine Academy)

Bgy. San Nicolas, San Narciso

Zambales

Pampamahalaang Pamantasang Teknolohikong Ramon Magsaysay

(Ramon Magsaysay Technological State University)

Iba, Zambales

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura ng Tarlac

(Tarlac State College of Agriculture)

Camiling, Tarlac

Pamantasang Pampamahalaan ng Tarlac

(Tarlac State University)

Romulo Boulevard, Tarlac

Lungsod Tarlac

Rehiyon IV-A-CALABARZON

(Region IV-A-CALABARZON)

Pamantasang Pampamahalaan ng Batangas

(Batangas State University)

Rizal Avenue Extension, Batangas

Pamantasang Pampamahalaan ng Cavite

(Cavite State University)

Indang, Cavite

Pampamahalaang Pamantasang Politekniko ng Laguna

(Laguna State Polytechnic University)

Siniloan, Laguna

Pamantasang Pampamahalaan ng Timog Luzon

(Southern Luzon State University)

Bgy. Kulapi, National Road

Lucban, Quezon

Sistemang Pamantasan ng Rizal

(University of Rizal System)

Tanay, Rizal

Rehiyon IV-B-MIMAROPA

(Region IV-B-MIMAROPA)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Marinduque

(Marinduque State College)

Tanza, Boac, Marinduque

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura at Teknolohiya ng Mindoro

(Mindoro State College of Agriculture and Technology)

Victoria, Oriental Mindoro

Kolehiyong Pampamahalaan ng Occidental Mindoro

(Occidental Mindoro State College)

San Jose, Occidental Mindoro

Pamantasang Pampamahalaan ng Palawan

(Palawan State University)

Lungsod Puerto Princesa

Palawan

Pamantasang Pampamahalaan ng Romblon

(Romblon State University)

Odiongan, Romblon

Pamantasan ng Kanlurang Pilipinas

(Western Philippines University)

Aborlan, Palawan

Rehiyong V – Bicol
(Region V – Bicol Region)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Bicol sa Aplyad na Agham at Teknolohiya
(Bicol State College of Applied Science and Technology)
Nabua, Camarines Sur

Pamantasan ng Bicol
(Bicol University)
Lungsod Legaspi

Kolehiyong Pampamahalaan ng Camarines Norte
(Camarines Norte State College)
Daet, Camarines Norte

Kolehiyo Politekniko ng Camarines Sur
(Camarines Sur Polytechnic Colleges)
Naga, Camarines Sur

Kolehiyong Pampamahalaan ng Catanduanes
(Catanduanes State College)
Virac, Catanduanes

Pamantasang Pampamahalaan sa Agrikultura ng Gitnang Bicol
(Central Bicol State University of Agriculture)
Pili, Camarines Sur

**Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura at Teknolohiya
na Pang-alaala kay Dr. Emilio B. Espinosa, Sr.**
(Dr. Emilio B. Espinosa, Sr. Memorial State College of Agriculture and Technology)
Madaon, Masbate

Pamantasang Pampamahalaan ng Partido
(Partido State University)
San Juan Bautista, Goa, Camarines Sur

Kolehiyong Pampamahalaan ng Sorsogon
(Sorsogon State College)
Lungsod Sorsogon

Rehiyon VI – Kanlurang Visayas
(Region VI – Western Visayas)

Pamantasang Pampamahalaan ng Aklan
(Aklan State University)
Banga, Aklan

Kolehiyong Pampamahalaang Pang-alaala Carlos Hilado

(Carlos Hilado Memorial State College)

Lungsod Talisay, Negros Occidental

Pamantasang Pampamahalaan ng Capiz

(Capiz State University)

Lungsod Roxas

Kolehiyong Pampamahalaan ng Guimaras

(Guimaras State College)

Buenavista, Guimaras

Kolehiyong Pampamahalaan sa Pangisdaan ng Iloilo

(Iloilo State College of Fisheries)

Barotac, Nueva Iloilo

Pamantasang Pampamahalaan ng Gitnang Pilipinas

(Central Philippines State University)

Lungsod Kabankalan, Negros Occidental

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Hilagang Iloilo

(Northern Iloilo Polytechnic State College)

Estancia, Iloilo

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agham at Teknolohiya ng Kahilagaang Negros

(Northern Negros State College of Science and Technology)

Lungsod Sagay, Negros Occidental

Pamantasan ng Antique

(University of Antique)

Sibalom, Antique

Kolehiyo sa Agham at Teknolohiya ng Kanluraning Visayas

(Western Visayas College of Science and Technology)

Burgos Street, La Paz, Lungsod Iloilo

Pamantasang Pampamahalaan ng Kanluraning Visayas

(Western Visayas State University)

Luna Street, La Paz, Lungsod Iloilo

Rehiyon VII – Gitnang Visayas
(Region VII – Central Visayas)

Pamantasang Pampamahalaan ng Bohol
(Bohol Island State University)
Carlos P. Garcia North Avenue
Lungsod Tagbilaran

Pamantasang Normal ng Cebu
(Cebu Normal University)
Osmeña Boulevard, Lungsod Cebu

Pamantasang Teknolohiko ng Cebu
(Cebu Technological University)
Main Campus cor M.J. Cuenco Avenue and R. Palma Street
Lungsod Cebu

Pamantasang Pampamahalaan ng Negros Occidental
(Negros Oriental State University)
Main Campus, Lungsod Dumaguete

Kolehiyong Pampamahalaan ng Siquijor
(Siquijor State College)
Larena, Siquijor

Rehiyon VIII – Silangang Visayas
(Region VIII – Eastern Visayas)

Pamantasang Pampamahalaan ng Silangang Samar
(Eastern Samar State University)
Maypangdan, Borongan, Eastern Samar

Pamantasang Pampamahalaan ng Silangang Visayas
(Eastern Visayas State University)
Aquino Avenue Lungsod ng Tacloban, Leyte

Pamantasang Normal ng Leyte
(Leyte Normal University)
Lungsod Tacloban, Leyte

Pamantasang Pampamahalaan ng Naval
(Naval State University)
P.I. Garcia Street, Naval, Biliran

Pamantasang Pampamahalaan ng Hilagang Kanlurang Samar

(Northwest Samar State University)

Catbalogan, Samar

Instituto sa Teknolohiya ng Palompon

(Palompon Institute of Technology)

Palompon, Leyte

Pamantasang Pampamahalaan ng Samar

(Samar State University)

Catbalogan, Samar

Pamantasang Pampamahalaan ng Timog Leyte

(Southern Leyte State University)

Sogod, Southern Leyte

Pamantasang Pampamahalaan ng Visayas

(Visayas State University)

Vizca, Lungsod Baybay, Leyte

Pamantasan ng Silangang Pilipinas

(University of Eastern Philippines)

University Town, Catarman, Northern Samar

Rehiyon IX – Tangway Zamboanga

(Region IX – Zamboanga Peninsula)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Basilan

(Basilan State College)

Isabela, Basilan

Kolehiyong Pampamahalaang J. H. Cerilles

(J.H. Cerilles State College)

Mati, San Miguel

Zamboanga del Sur

Pag-alaalang Pamantasang Pampamahalaan Jose Rizal

(Jose Rizal Memorial State University)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Sulu

(Sulu State College)

Jolo, Sulu

Panrehiyong Kolehiyo sa Agrikultura ng Tawi-Tawi

(Tawi-Tawi Regional Agricultural College)

Bongao, Tawi-tawi

Pamantasang Pampamahalaan ng Kanlurang Mindanao

(Western Mindanao State University)

Normal Road, Baliwasan

Lungsod Zamboanga

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Lungsod ng Zamboanga

(Zamboanga City State Polytechnic College)

Lungsod Zamboanga

**Kolehiyong Pampamahalaan sa Agham at Teknolohiyang Pangmarina
ng Zamboanga**

(Zamboanga State College of Marine Sciences and Technology)

Fort Pilar, Lungsod Zamboanga

Rehiyon X – Hilagang Mindanao

(Region X – Northern Mindanao)

Pamantasang Pampamahalaan ng Bukidnon

(Bukidnon State University)

Lungsod Malaybalay

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Camiguin

(Camiguin Polytechnic State College)

Balbagon, Mambajao, Camiguin

Pamantasan ng Gitnang Mindanao

(Central Mindanao University)

Maramag, Musuan, Bukidnon

Pamantasan sa Agham at Teknolohiya ng Mindanao

(Mindanao University of Science and Technology)

Lapasan, Lungsod Cagayan de Oro

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura ng Misamis Oriental

(Misamis Oriental State College of Agriculture)

Claveria, Misamis Oriental

**Kolehiyong Pampamahalaan sa Agham at Teknolohiya ng
Hilaga-kanluraning Mindanao**

(Northwestern Mindanao State College of Science and Technology)

Lapuyo, Lungsod Tangub

Rehiyon XI – Rehiyon ng Davao
(Region XI – Davao Region)

Kolehiyong Pampamahalaan ng Davao del Norte
(Davao del Norte State College)
New Visayas, Lungsod Panabo
Davao del Norte

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agham at Teknolohiya ng Davao Oriental
(Davao Oriental State College of Science and Technology)
Guang-guang, Dahican, Mati, Davao Oriental

**Paaralang Pang-agribisnes at Teknolohiyang Pangmarina at Akwatika
ng Katimugang Pilipinas**
(Southern Philippine Agri–business and Marine and Aquatic School of Technology)
Malita, Davao del Sur

Pamantasan ng Timog-silanganing Pilipinas
(University of Southeastern Philippines)
Iñigo Street, Obrero, Lungsod Davao

Rehiyon XII – Gitnang Mindanao
(Region XII – SOCCSKSARGEN)

Pang-alaalang Adiong na Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko
(Adiong Memorial Polytechnic State College)
Ditsa-an, Ramin, Lanao del Sur

Pampamahalaang Kolehiyo Politekniko ng Lungsod ng Cotabato
(Cotabato City State Polytechnic College)
Sinsuat Avenue, Lungsod ng Cotabato

Pundasyong Kolehiyo sa Agham at Teknolohiya ng Cotabato
(Cotabato Foundation College of Science and Technology)
Doruluman, Arakan, Cotabato

Rehiyon XIII—Caraga
(Region XIII (Caraga))

Kolehiyong Pampamahalaan sa Agrikultura at Teknolohiya ng Agusan del Sur
(Agusan del Sur State College of Agriculture and Technology)
Bunawan, Agusan del Sur

Pamantasang Pampamahalaan ng Caraga

(Caraga State University)

Ampayon, Lungsod Butuan

Pamantasang Pampamahalaang ng Surigao del Sur

(Surigao del Sur State University)

Tandag, Surigao del Sur

Kolehiyong Pampamahalaan sa Teknolohiya ng Surigao

(Surigao State College of Technology)

Lungsod Surigao

2. Sangay Tagapagbatas

(Legislative Branch)

Ang Kongreso ng Pilipinas na binubuo ng Senado (Mataas na Kapulungan) at ng Kapulungan ng mga Kinatawan (Mababang Kapulungan) ang Sangay Tagapagbatas. Ang Kongreso o ang dalawang kapulungan ay magtitipon minsan sa isang taon o tuwing ikaapat na Lunes ng Hulyo para sa sesyong regular, maliban kung itakda ng batas sa ibang araw. Magpapatuloy ang sesyon gaya ng pinagpasiyahan hanggang 30 araw bago magbukas ang susunod na sesyon. Ang Pangulo ay maaaring tumawag ng tanging sesyon (special session) anumang oras.

Ang Senado na pinamumunuan ng Pangulo ng Senado ay binubuo ng 24 na senador na hinahalal na pangkalahatan ng mga botante. Ang unang 12 na may pinakamalaking boto ay maglilingkod ng anim na taon at ang natirang 12 ay maglilingkod ng tatlong taon.

Ang Mababang Kapulungan ng Kongreso na pinangunguluhan ng Ispiker ng Kapulungan ay binubuo ng mga kinatawan o representante na hinahalal ng mga distrito at ng mga kinatawan ng party-list.

SENADO NG PILIPINAS

(Senate of the Philippines)

GSIS Building, Financial Center
Roxas Boulevard, Lungsod ng Pasay

Mga Palagiang Komite ng Senado
(Senate Permanent Committees)

Kuwenta
(Accounts)

Enerhiya
(Energy)

**Pananagutan ng mga Pinunong-
Pambayan at Pagsisiyasat Blue
Ribbon**
*(Accountability of Public Officers and
Investigations-Blue Ribbon)*

Kapaligiran at Likas na Yaman
(Environment and Natural Resources)

Repormang Pansakahan
(Agrarian Reform)

Etika at mga Pribilehiyo
(Ethics and Privileges)

Agrikultura at Pagkain
(Agriculture and Food)

Pananalapi
(Finance)

**Mga Bángko, Institusyong Pinansiyal
at Salapi**
(Banks, Financial Institution and Currencies)

Ugnayang Panlabas
(Foreign Relations)

**Serbisyo Sibil at Reorganisasyon
sa Pamahalaan**

*(Civil Service and Government
Reorganization)*

**Mga Susog Pangkonstitusyon, Rebisyon
ng mga Kodigo at Batas**

*(Constitutional Amendments, Revision
of Codes and Laws)*

Mga Kooperatiba

(Cooperatives)

Mga Pamayanang Pangkultura

(Cultural Communities)

Mga Gawaing Pangkabuhayan

(Economic Affairs)

Edukasyon, Sining, at Kultura

(Education, Arts, and Culture)

**Kapayapaan, Pagkakaisa,
at Pagkakasundo**

(Peace, Unification, and Reconciliation)

Kabatirang Pangmadla at Mass Media

(Public Information and Mass Media)

**Kaayusang Pambayan at mga Bawal
na Droga**

(Public Order and Illegal Drugs)

Mga Serbisyong Pambayan

(Public Service)

Palaro, Paglilibang at Isport

(Games, Amusement and Sports)

**Mga Pampamahalaang Korporasyon
at Negosyong Pambayan**

*(Government Corporations and Public
Enterprises)*

Kalusugan at Demograpiya

(Health and Demography)

**Katarungan at mga Karapatang
Pantao**

(Justice and Human Rights)

**Paggawa, Empleo at Pagpapaunlad
ng Yamang Pantao**

*(Labor, Employment and Human
Resources Development)*

Pamahalaang Lokal

(Local Government)

Agham at Teknolohiya

(Science and Technology)

Tanggulang Pambansa at Seguridad

(National Defense Security)

**Katarungan, Kagalingang
Panlipunan, at Pagpapaunlad
ng Kanayunan**

*(Social Justice, Welfare, and Rural
Development)*

Turismo

(Tourism)

Kalakalan at Komersiyo

(Trade and Commerce)

**Pagpaplanong Urban, Pabahay at
Lipat-tirahan**

*(Urban Planning, Housing and
Resettlement)*

Mga Pagawaing Bayan
(Public Works)

**Mga Kaparaanan at Paglikom ng
Salapi**
(Ways and Means)

Mga Tuntunin
(Rules)

Kalihiman ng Senado
(Senate Secretariat)

Kalihim ng Senado
(Senate Secretary)

Tagapayong Pambatas ng Senado
(Senate Legal Counsel)

Tagapamayapa
(Sergeant-at-Arms)

Pangasiwaan at Pananalapi
(Administration and Finance)

Mambabatas/Tagapagbatas
(Legislator)

(Blue Ribbon Oversight)

Pamamahala ng Tanggapan
(Office Management)

Badyet ng Lehislatura
(Legislative Budget)

Tanggapan sa Pananaliksik at Pagsusubaybay
(Research and Monitoring Office)

Tanggapan Para sa Ugnayang Internasyonal at Protokol
(Office for International Relations and Protocol)

Tanggapan ng Pagpaplanong Pang-ekonomiya ng Senado
(Senate Economic Planning Office)

Sentro sa Pag-aaral ng Buwis at Pananaliksik ng Senado
(Senate Tax Study and Research Center)

KAPULUNGAN NG MGA KINATAWAN

(House of Representatives)
Constitution Hills, Lungsod Quezon

Mga Palagiang Lupon ng Mababang Kapulungan
(Lower House Permanent Committees)

Kuwenta
(Accounts)

Repormang Pansakahan
(Agrarian Reform)

Agrikultura, Pagkain, at Pangisdaan
(Agriculture, Food and Fisheries)

Laang-gugulin
(Appropriations)

Tagapamagitan sa Bangko at Pananalapi
(Banks and Financial Intermediaries)

Batayang Edukasyon at Kultura
(Basic Education and Culture)

Karapatang Pantao, Sibil, at Politikal
(Civil, Political and Human Rights)

Serbisyo Sibil at Regulasyong Pampropesyon
(Civil Service and Professional Regulation)

Komunikasyon
(Communications)

Susog sa Saligang Batas
(Constitutional Amendments)

Pagpapaunlad ng Kooperatiba
(Cooperative Development)

Mapanganib na Gamot
(Dangerous Drugs)

Ekolohiya
(Ecology)

Enerhiya
(Energy)

Gawaing Pangkabuhayan
(*Economic Affairs*)

Etika at Pribilehiyo
(*Ethics and Privileges*)

Ugnayang Panlabas
(*Foreign Affairs*)

Palaro at Libangan
(*Games and Amusements*)

Mabuting Pamahalaan
(*Good Government*)

Pampamahalaang Negosyo at Pagsasapribado
(*Government Enterprises and Privatization*)

Reorganisasyong Pampamahalaan
(*Government Reorganization*)

Kalusugan
(*Health*)

Mas Mataas at Teknikal na Edukasyon
(*Higher and Technical Education*)

Pabahay at Pagpapaunlad Kalungsuran
(*Housing and Urban Development*)

Ugnayang Pangkapulungan at Diplomasya
(*Interparliamentary Relations and Diplomacy*)

Katarungan
(*Justice*)

Paggawa at Empleo
(*Labor and Employment*)

Prangkisang Lehislatibo
(*Legislative Franchises*)

Pamahalaang Lokal
(*Local Government*)

Ugnayang Pang-Mindanao

(Mindanao Affairs)

Ugnayang Pang-Muslim

(Muslim Affairs)

Pambansang Pamayanang Pangkultura

(National Cultural Communities)

Tanggulang Bansa at Seguridad

(National Defense and Security)

Komite sa Oversight

(Oversight Committee)

Pakikilahok ng Mamamayan

(People's Participation)

Impormasyong Pangmadla

(Public Information)

Kaayusang Pambayan

(Public Order)

Pagawain at Lansangang Bayan

(Public Works and Highways)

Rebisyon ng Batas

(Revision of Laws)

Tuntunin

(Rules)

Pagpapaunlad ng Kanayunan

(Rural Development)

Agham at Teknolohiya

(Science and Technology)

Agham Panlipunan

(Social Science)

Pagboto at Repormang Panghalalan

(Suffrage and Electoral Reforms)

Mga Tanging Lupon

Pagpapaunlad ng Lugar sa Silangang ASEAN

(East ASEAN Growth Area)

Edukasyon at Kapakanan ng mga Batang Espesyal

(Education and Welfare of Special Children)

Pagpapaunlad ng Negosyo

(Entrepreneurship Development)

Pagpatataguyod ng Ekспорт

(Export Promotion)

Seguridad sa Pagkain

(Food Security)

Globalisasyon-WTO

(Globalization-WTO)

Pagpapaunlad ng Metro Manila

(Metro Manila Development)

Mt. Pinatubo

(Mt. Pinatubo)

Pagpapaunlad ng Kuwadrangulong Lugar sa Hilagang Luzon

(Northwest Luzon Growth Quadrangle Area)

Pagbabawas ng Karalitaan

(Poverty Alleviation)

Pagtatanim Muli ng mga Punongkahoy

(Reforestation)

Pagpapaunlad ng Timog Luzon

(Southern Tagalog Development)

Dalawampung Lalawigang May Priyoridad

(Twenty Priority Promises)

3. Sangay Tagapaghukom

(Judicial Branch)

Sa ilalim ng Saligang Batas ng Pilipinas, ang kapangyarihang panghukuman ay kaloob sa Kataas-taasang Hukuman at sa mga mababang hukuman na maaaring itakda ng batas.

Ang sistemang panghukuman ng Pilipinas ay binubuo ng Kataas-taasang Hukuman o Korte Suprema, Hukuman ng Pag-aapela-Paghahabol, Hukuman ng Pag-aapela sa Buwis, Sandiganbayan, at mga mababang hukuman sa mga antas panrehiyon, munisipal, at panlungsod.

KATAAS-TAASANG HUKUMAN NG PILIPINAS

(Supreme Court of the Philippines)

Padre Faura Street cor. Taft Avenue
Ermita, Manila

Hukuman ng Pag-aapela

(Court of Appeals)

Maria Orosa Street, Ermita, Manila

Hukuman ng Pag-aapela sa Buwis

(Court of Tax Appeals)

Agham Road, Government Center
Diliman, Lungsod Quezon

Sandiganbayan

Centennial Building, Commonwealth Avenue cor. Batasan Road
Lungsod Quezon

May apat na antas ang hudikatura ng Pilipinas. Ang mga hukuman sa **unang antas** ay kinabibilangan ng sumusunod:

- **Mga Panlungsod na Hukuman sa Paglilitis**
(Metropolitan Trial Courts-MeTCs)
- **Mga Pambayang Hukuman sa Paglilitis**
(Municipal Trial Courts – MTCs)
- **Mga Pambayang Sirkito na Hukuman sa Paglilitis**
(Municipal Circuit Trial Courts –MCTs)

Ang mga hukuman sa **ikalawang antas** naman ay kinabibilangan ng

- **Mga Panrehiyong Hukuman sa Paglilitis**
(Regional Trial Courts – RTCs)

- **Mga Sirkitong Hukuman ng Shari'a**
(*Shari'a Circuit Courts – SCC*)
- **Mga Pandistritong Hukuman ng Shari'a**
(*Shari'a District Courts - SDC*)

Sa **ikatlong antas** ay ang hukuman sa pag-aapela na nagrerepaso ng mga kasong itinaas dito mula sa RTCs, gayundin, mula sa mga ahensiyang quasi-judicial, gaya ng Komisyon sa Serbisyo Sibil (KSS), Securities and Exchange Commission (SEC), atbp.

- **Hukuman ng Pag-aapela**
(*Court of Appeals*)

Ang **pinakamataas na baitang ng hudikatura** ay ang Kataas-taasang Hukuman (Supreme Court) na itinuturing na “ang Hukumang Huling Dulugan.”

Ang mga tanggapan ng Kataas-taasang Hukuman

1. **Tanggapan ng Klerk ng Hukuman**
(*Office of the Clerk of Court*)
2. **Tanggapan ng Pansangay na mga Klerk ng Hukuman**
(*Office of the Division Clerks of Court*)
3. **Tanggapan ng Punong Manananggol**
(*Office of the Chief Attorney*)
4. **Tanggapan ng Tagapag-ulat**
(*Office of the Reporter*)
5. **Tanggapan ng Bar Confidant**
(*Office of the Bar Confidant*)
6. **Tanggapan ng Serbisyong Pampangasiwaan**
(*Office of Administrative Services*)
7. **Tanggapan sa Pamamahala ng Pananalapi at Badyet**
(*Financial Management and Budget Office*)
8. **Tanggapan ng Klerk ng Hukuman I**
(*Office of the Clerk of Court I*)
9. **Tanggapan ng Impormasyong Pangmadla**
(*Public Information Office*)

- 10**   **Tanggapan sa Sistema ng Pamamahala sa Impormasyon**
(Management Information Systems Office)
- 11.**   **Serbisyong Medikal at Dental**
(Medical and Dental Services)
- 12.**   **Serbisyong Pang-aklatan**
(Library Services)
- 13.**   **Serbisyong Panlimbagan**
(Printing Services)
- 14.**   **Sangguniang Panghukuman at Pang-abogasya**
(Judicial and Bar Council)
- 15.**   **Akademyang Panghukuman ng Pilipinas**
(Philippine Judicial Academy)
- 16.**   **Tanggapan ng Tagapangasiwa ng Hukuman**
(Office of the Court Administrator)
- 17.**   **Tanggapan ng Jurisconsult**
(Office of the Jurisconsult)

Direktoryo ng ZIP Code ng Metro Manila at mga Lalawigan

(ZIP Code Directory – Metro Manila and Provinces)

MANILA

1006 Binondo
1002 Intramuros
1004 Malate
1000 Manila CPO-Ermita
1007 Paco
1011 Pandacan
1018 Port Area South (Timog)
1001 Quiapo
1008 Sampaloc East (Silangan)
1015 Sampaloc West (Kanluran)
1017 San Andres Bukid
1005 San Miguel
1010 San Nicolas
1009 Sta. Ana
1014 Sta. Cruz North (Hilaga)
1003 Sta. Cruz South (Timog)
1016 Sta. Mesa
1013 Tondo North (Hilaga)
1012 Tondo South (Timog)

METRO MANILA

LUNGSOD NG CALOOCAN (TIMOG)

1405 1st Ave. to 7th Ave.- West
1401 Baesa
1411 Fish Market
1403 Grace Park East
1406 Grace Park West
1412 Isla De Cocomo
1400 Lungsod ng Kalookan CPO
1413 Kapitbahayan East
1409 Kaunlaran Village
1410 Maypajo
1404 San Jose
1408 Sangandaan
1402 Sta. Quiteria
1407 University Hills

LUNGSOD NG CALOOCAN (HILAGA)

1425 Amparo Subdivision
1425 Bagong Silang
1421 Bagumbong/Pag-asa

1426 Bankers Village
1424 Capitol Parkland Subdivision
1420 Kaybiga/Deparo
1423 Lilles Ville Subdivision
1423 Lilles Ville Subdivision
1422 Novaliches North (Hilaga)
1427 Tala Leprosarium
1427 Victory Heights

LUNGSOD NG LAS PIÑAS

1750 Almanza
1749 Angela Village
1743 Cut-Cut
1745 Gatchalian Subdivision
1740 Las Piñas CPO
1748 Manila Doctors Village
1744 Manuyo
1741 Remarville Subdivision
1752 Soldiers Hills Subdivision
1747 Talon, Moonwalk
1751 T.S. Cruz Subdivision
1746 Verdant Acres Subdivision
1742 Zapote
1742 Pulang Lupa

LUNGSOD NG MAKATI

1226 Ayala-Paseo De Roxas
1233 Bangkal
1209 Bel-Air
1214 Cembo
1217 Comembo
1221 Dasmariñas Village North (Hilaga)
1222 Dasmariñas Village South (Timog)
1219 Forbes Park North (Hilaga)
1220 Forbes Park South (Timog)
1202 Fort Bonifacio Naval Station
1201 Fort Bonifacio (Camp)
1228 Greenbelt
1212 Guadalupe Nuevo(Inc. Visayan Village)
1211 Guadalupe Viejo (Inc. Palm Village)
1206 Kasilawan
1204 La Paz-Singkamas-Tejeros
1229 Legaspi Village

1232 Magallanes Village
 1224 Makati Commercial Center
 1200 Makati CPO (Inc. Buendia up to EDSA)
 1207 Olympia and Carmona
 1235 Palanan
 1231 Pasong Tamo 2000 Up Ecology Village
 1218 Pembo
 1213 Pinagkaisahan-Pitogo
 1230 Pio Del Pilar
 1210 Poblacion
 1216 Rembo (East) & Malapad na Bato
 1215 Rembo West (Kanluran)
 1227 Salcedo Village
 1203 San Antonio Village (Inc. Malugay Yakal)
 1234 San Isidro
 1223 San Lorenzo Village
 1205 Sta. Cruz
 1225 Urdaneta Village
 1208 Valenzuela (Inc. Santiago, San Miguel at Rizal Village)

MALABON

1474 Acacia
 1476 Araneta Subdivision
 1480 Dampalit
 1471 Flores
 1409 Kaunlaran Village
 1472 Longos
 1470 Malabon
 1477 Maysilo
 1479 Muzon
 1475 Potrero
 1478 Santolan
 1473 Tonsuya

LUNGSOD NG MANDALUYONG

1554 East EDSA
 1556 Greenhills South
 1550 Mandaluyong CPO
 1553 Phil. Nat'l. Mental Hospital
 1552 Shaw Boulevard
 1551 Vergara
 1555 Wack-Wack Golf

LUNGSOD NG MARIKINA

1820 Bagong Nayon
 1803 Barangka
 1820 Cogeo
 1807 Concepcion 1
 1811 Concepcion 2
 1820 Cupang
 1802 Industrial Valley

1804 J. de la Peña
 1820 Langhaya
 1805 Malanday
 1820 Mambagat
 1800 Mkina. CPO-Sta. Elena Sto. Niño
 1810 Marikina Heights
 1820 Mayamot
 1808 Nangka
 1806 North/West of Marikina River
 1809 Parang
 1801 San Roque-Calumpang
 1803 Tañong

LUNGSOD NG MUNTINLUPA

1780 Ayala Alabang Subdivision
 1772 Bayanan/Putatan
 1771 Bule/Cupang
 1770 Muntinlupa CPO
 1775 Pearl Heights
 1777 Pleasant Village
 1776 Poblacion
 1774 Susana Heights
 1773 Tunasan
 1799 Ayala Alabang P.O. Boxes

NAVOTAS

1411 Fish Market
 1412 Isla de Cocomo
 1413 Kapitbahayan East
 1409 Kaunlaran Village
 1485 Navotas
 1489 Tangos
 1490 Tanza

LUNGSOD NG PARAÑAQUE

1714 Aeropark Subdivision
 1702 Baclaran
 1711 Better Living Subdivision
 1720 BF Homes 1
 1718 BF Homes 2
 1710 Executive Heights Subdivision
 1719 Ireneville Subdivision I & III
 1714 Ireneville II
 1717 Manila Memorial Park
 1703 Marina Subd. (Reclamation)
 1719 Maywood
 1716 Maywood Village II
 1712 Miramar Subdivision
 1708 Multinational Village
 1705 Ninoy Aquino Int'l. Airport
 1700 Parañaque CPO
 1706 Pulo

1715 San Antonio Valley
1707 San Antonio Valley 11 & 12
1709 Merville Park Moonwalk
South Admiral Village
1704 Sto. Niño
1701 Tambo
1713 United Parañaque Subdivision

LUNGSOD NG PASAY

1301 Domestic Airport PO
1308 Manila Bay (Reclamation)
1300 Pasay City CPO – Malibay
1307 PICC (Reclamation Area)
1306 San Isidro
1305 San Jose
1302 San Rafael
1303 San Roque
1304 Sta. Clara
1309 Villamor Airbase

LUNGSOD NG PASIG

1606 Caniogan
1612 Green Park
1603 Kapitolyo
1611 Manggahan
1607 Maybunga
1605 Ortigas PO
1600 Pasig CPO
1602 Pinagbuhatan
1609 Rosario
1601 San Joaquin
1610 Santolan
1608 Santa Lucia
1604 Ugong

PATEROS

1620 Aguho
1621 Sta. Ana

LUNGSOD QUEZON

1105 Alicia
1102 Amihan
1106 Apolonio Samson
1106 Baesa
1116 Bagbag
1109 Bagong Buhay
1111 Bagong Lipunan
1105 Bagong Pag-asa
1119 Bagong Silangan
1110 Bagong Bayan
1106 Bahay Toro
1115 Balingasa

1106 Balintawak
1106 Balumbato
1126 Batasan Hills
1109 Bayanihan
1120 BF Homes
1109 Blue Ridge
1101 Botocan
1105 Bungad
1110 Camp Aguinaldo
1126 Capitol Hills/Park
1117 Capri
1100 Central
1102 Claro
1121 Commonwealth
1111 Crame
1109 Cubao
1128 Culiati
1115 Damar
1104 Damayan
1112 Damayan Lagi
1123 Damong Maliit
1105 Del Monte
1101 Diliman
1109 Dioquino Zobel
1113 Don Manuel
1113 Doña Aurora
1125 Doña Faustina Subdivision
1113 Doña Imelda
1113 Doña Josefa
1102 Duyan-Duyan
1109 Escopa
1102 E. Rodriguez
1118 Fairview
1121 Fairview North (Hilaga)
1122 Fairview South (Timog)
1114 Gintong Silahis
1117 Gulod
1127 Holy Spirit
1112 Horseshoe
1111 Immaculate Concepcion
1124 Kaligayahan
1112 Kalusugan
1102 Kamias
1103 Kamuning
1105 Katipunan
1111 Kaunlaran
1112 Kristong Hari
1101 Krus Na Ligas
1103 Laging Handa
1114 La Loma
1110 Libis
1114 Lourdes

1445 Balangkas-Coloong
 1443 Dalandan West Canumay
 1447 East Canumay
 Lawang Bato Punturin
 1442 Fortune Village Paso de Blas-
 Gen. T. de Leon
 1441 Karuhatan
 1446 Lingunan
 1447 Mapulang Lupa
 1440 Valenzuela CPO – Manila
 1469 Valenzuela P.O. Box

ZIP Code ng mga Lalawigan

ABRA

2800 Bangued
 2815 Boliney
 2805 Bucay
 2817 Bucloc
 2816 Daguioman
 2825 Danglas
 2801 Dolores
 2821 Lacub
 2802 Lagangilang
 2824 Lagayan
 2807 Langiden
 2826 La Paz
 2819 Licuan (Baay)
 2813 Luba
 2820 Malibcong
 2810 Manabo
 2804 Penarubia
 2806 Pidigan
 2812 Pilar
 2818 Sal-Lapadan
 2809 San Isidro
 2823 San Juan
 2808 San Quintin
 2803 Tayum
 2822 Tineg
 2814 Tubo
 2810 Villaviciosa

AGUSAN DEL NORTE

8601 Buenavista
 8600 Lungsod ng Butuan
 8605 Cabadbaran
 8603 Carmen
 8607 Jabonga
 8609 Kitcharao
 8610 Las Nieves

8604 Magallanes
 8602 Nasipit
 8611 Remedios T. Romualdez
 8608 Santiago
 8606 Tubay

AGUSAN DEL SUR

8502 Bayugan
 8506 Bunawan
 8513 Esperanza
 8508 La Paz
 8507 Loreto
 8500 Prosperidad
 8504 Rosario
 8501 San Francisco
 8511 San Luis
 8512 Sta. Josefa
 8503 Sibagat
 8510 Talacogon
 8505 Trento
 8509 Veruela

AKLAN

5616 Altavas
 5614 Balite
 5601 Banga
 5615 Batan
 5609 Buruanga
 5613 Ibajay
 5600 Kalibo
 5605 Lezo
 5602 Libacao
 5603 Madalag
 5611 Makato
 5608 Malay
 5606 Malinao
 5607 Nabas
 5610 New Washington
 5604 Numancia
 5612 Tangalan

ALBAY

4509 Bacacay
 4502 Camalig
 4501 Daraga (Locsin)
 4503 Guinobatan
 4515 Jovellar
 4500 Lungsod ng Legaspi
 4507 Libon
 4504 Ligao
 4510 Malilipot
 4512 Malinao

4514 Manito
 4505 Oas
 4516 Pio Duran (Malacbalac)
 4506 Polangui
 4517 Rapu-Rapu
 4508 Sto. Domingo
 4511 Tabaco
 4513 Tiwi

ANTIQUÉ

5717 Anini-y
 5706 Barbaza
 5701 Belison
 5704 Bugasong
 5711 Caluya
 5708 Culasi
 5715 Hamtic
 5705 Laua-an
 5710 Libertad
 5712 Pandan
 5702 Patnongan
 5700 San Jose
 5714 San Remegio
 5709 Sebaste
 5713 Sibalom
 5707 Tibiao
 5716 Tobias Fournier (Dao)
 5703 Valderama

AURORA

3200 Baler
 3204 Casiguran
 3205 Dilasag
 3206 Dinalungan
 3207 Dingalan
 3203 Dipaculao
 3202 Maria Aurora
 3201 San Luis

BASILAN

7300 Isabela De Basilan
 7302 Lamitan
 7301 Lantawan
 7303 Maluso
 7305 Sumisip
 7304 Tipo-tipo
 7306 Tuburan

BATAAN

2114 Abucay
 2107 Bagac
 2100 Balanga
 2106 Bataan Export Processing Zone

(BEPZ) Mariveles
 2110 Dinalupihan
 2111 Hermosa
 2104 Lamao
 2103 Limay
 2105 Mariveles
 2108 Morong
 2112 Orani
 2102 Orion
 2101 Pilar
 2109 Refugee Processing Center (Morong)
 2113 Samal

BATANES

3900 Basco
 3905 Itbayat
 3902 Ivana
 3901 Mahatao
 3904 Sabtang
 3903 Uyugan

BATANGAS

4211 Agoncillo
 4205 Alitagtag
 4213 Balayan
 4219 Balite
 4200 Lungsod ng Batangas
 4201 Bauan
 4212 Calaca
 4215 Calatagan
 4222 Cuenca
 4218 Fernando Airbase
 4230 Ibaan
 4221 Laurel
 4209 Lemery
 4216 Lian
 4217 Lungsod ng Lipa
 4229 Lobo
 4202 Mabini
 4233 Malvar
 4223 Mataas na Kahoy
 4231 Nasugbu
 4224 Padre Garcia
 4225 Rosario
 4227 San Jose
 4226 San Juan
 4210 San Luis
 4207 San Nicolas
 4204 San Pascual
 4206 Santa Teresita
 4234 Santo Tomas
 4208 Taal

4220 Talisay
4232 Tanauan
4228 Taysan
4203 Tingloy
4214 Tuy

BENGUET

2612 Atok
2600 Lungsod ng Baguio
2610 Bakun
2605 Bokod
2607 Buguias
2604 Itogon
2606 Kabayan
2613 Kapangan
2611 Kibungan
2601 La Trinidad
2609 Lepanto
2608 Mankayan
2602 Philippine Military Academy (PMA)
2614 Sablan
2603 Tuba
2615 Tublay

BILIRAN SUB-PROBINSIYA

6544 Almeria
6549 Biliran
6550 Cabuggayan
6548 Caibiran
6547 Culaba
6545 Kawayan
6546 Maripipi
6543 Naval

BOHOL

6302 Albuquerque
6314 Alicia
6311 Anda
6335 Antequera
6301 Baclayon
6342 Balilihan
6318 Batuan
6326 Bien Unido
6317 Bilar
6333 Buenavista
6328 Calape
6312 Candijay
6346 Carlos P. Garcia (Dao)
6319 Carmen
6343 Catigbi-an
6330 Clarin
6337 Corella

6341 Cortez
6322 Dagohoy
6344 Danao
6339 Daus
6305 Dimiao
6309 Duero
6307 Garcia Hernandez
6310 Guindulman
6332 Inabanga
6308 Jagna
6334 Jetafe
6304 Lila
6303 Loay
6316 Loboc
6327 Loon
6313 Mabini
6336 Maribojoc
6340 Panglao
6321 Pilar
6331 Sagbayan
6345 San Isidro
6323 San Miguel
6347 Sevilla
6320 Sierra Bullones
6338 Sikatuna
6300 Lungsod ng Tagbilaran
6325 Talibon
6324 Trinidad
6329 Tubigon
6315 Ubay
6306 Valencia

BUKIDNON

8707 Baungon
8721 Damulog
8719 Dangcagan
8712 Don Carlos
8702 Impasugong
8723 Kabanglasan
8713 Kadingilan
8718 Kalilangan
8720 Kibawe
8716 Kitaotao
8722 Lantapan
8706 Libona
8700 Malaybalay
8704 Malitbog
8703 Manolo Fortich
8714 Maramag
8710 Musuan
8717 Pangantucan
8705 Phillips

8715 Quezon
 8711 San Fernando
 8701 Sumilao
 8708 Talakag
 8709 Valencia

BULACAN

3012 Angat
 3016 Balagtas
 3006 Baliuag
 3018 Bocaue
 3017 Bulacan
 3007 Bustos
 3003 Calumpit
 3009 Doña Remedios Trinidad
 3015 Guiguinto
 3002 Hagonoy
 3000 Malolos
 3019 Marilao
 3020 Meycauayan
 3013 Norzagaray
 3021 Obando
 3014 Pandi
 3001 Paombong
 3004 Plaridel
 3005 Pulilan
 3010 San Ildefonso
 3023 San Jose Del Monte
 3011 San Miguel
 3008 San Rafael
 3022 Santa Maria
 3024 Sapang Palay

CAGAYAN

3517 Abulug
 3507 Alcala
 3523 Allacapan
 3505 Amulung
 3515 Aparri
 3506 Baggao
 3516 Ballesteros
 3511 Buguey
 3520 Calayan
 3510 Camalaniugan
 3519 Claveria
 3501 Enrile
 3508 Gattaran
 3513 Gonzaga
 3504 Iguig
 3509 Lal-lo
 3524 Lasam
 3522 Pamplona

3502 Peñablanca
 3527 Piat
 3526 Rizal
 3518 Sanchez Mira
 3514 Santa Ana
 3521 Santa Praxedes
 3512 Santa Teresita
 3525 Santo Niño
 3503 Solana
 3528 Tuao
 3500 Tuguegarao

CAMARINES NORTE

4608 Basud
 4607 Capalonga
 4600 Daet
 4610 Imelda
 4606 Jose Panganiban
 4604 Labo
 4601 Mercedes
 4605 Paracale
 4609 San Vicente
 4611 Santa Elena
 4602 Talisay
 4603 Vinzons
 4612 Tulay na Lupa

CAMARINES SUR

4432 Baao
 4436 Balatan
 4435 Bato
 4404 Bombon
 4433 Buhi
 4430 Bula
 4406 Cabusao
 4405 Calabanga
 4401 Camaligan
 4402 Canaman
 4429 Caramoan
 4411 Del Gallego
 4412 Gainza
 4428 Garchitorena
 4422 Goa
 4431 Lungsod ng Iriga
 4425 Lagunoy
 4407 Libmanan
 4409 Lupi
 4403 Magarao
 4413 Milaor
 4414 Minalabac
 4434 Nabua
 4400 Lungsod ng Naga

4419 Ocampo
4416 Pamplona
4417 Pasacao
4418 Pili
4424 Presentacion
4410 Ragay
4421 Sagnay
4415 San Fernando
4423 San Jose
4408 Sipocot
4427 Siruma
4420 Tigaon
4426 Tinambac

CAMIGUIN

9104 Catarman
9102 Guinsiliban
9101 Mahinog
9100 Mambajao
9103 Sagay

CAPIZ

5811 Cuartero
5810 Dao
5813 Dumalag
5812 Dumarao
5805 Ivisan
5808 Jamindan
5809 Ma-ayon
5807 Mambusao
5801 Panay
5815 Panitan
5804 Pilar
5803 Pres. Roxas
5802 Pontevedra
5800 Lungsod Roxas
5806 Sapián
5816 Sigma
5814 Tapaz

CATANDUANES

4807 Bagamanoc
4803 Baras
4801 Bato
4808 Caramoran
4804 Gigmoto
4809 Pandan
4806 Panganiban
4810 San Andres
4802 San Miguel
4805 Viga
4800 Virac

CAVITE

4123 Alfonso
4119 Amadeo
4102 Bacoor
4116 Carmona
4100 Lungsod ng Cavite
4101 Cavite Naval Base
4125 Corregidor
4114 Dasmariñas
4115 Dasmariñas Resettlement Area
4124 Gen. Aguinaldo (Bailen)
4117 Gen. Mariano Alvarez
4107 Gen. Trias
4103 Imus
4122 Indang
4104 Kawit
4113 Magallanes
4112 Maragondon
4121 Mendez
4110 Naic
4105 Noveleta
4106 Rosario
4118 Silang
4120 Lungsod ng Tagaytay
4108 Tanza
4111 Ternate
4109 Lungsod ng Trece Martirez

CEBU

6033 Alcantara
6023 Alcoy
6030 Alegria
6040 Aloguinsan
6021 Argao
6042 Asturias
6031 Badian
6041 Balamban
6052 Bantayan
6036 Barile
6010 Bogo
6024 Boljoon
6008 Borbon
6019 Carcar
6005 Carmen
6006 Catmon
6000 Lungsod ng Cebu
6003 Compostela
6001 Consolacion
6017 Cordova
6013 Daang-Bantayan
6022 Dalaguete

6004 Lungsod ng Danao
 6035 Dumanjug
 6028 Ginatilan
 6015 Lungsod ng Lapu-Lapu
 6002 Liloan
 6016 Mactan Airport
 6053 Madridejos
 6029 Malabuyoc
 6014 Lungsod ng Mandaue
 6012 Medellin
 6046 Minglanilla
 6032 Moalboal
 6037 Naga
 6025 Oslob
 6048 Pilar
 6039 Pinamungahan
 6049 Poro
 6034 Ronda
 6027 Samboan
 6018 San Fernando
 6050 San Francisco
 6011 San Remegio
 6047 Santa Fe
 6026 Santander
 6020 Sibonga
 6007 Sogod
 6009 Tabogon
 6044 Tabuelan
 6045 Talisay
 6038 Lungsod ng Toledo
 6043 Tuburan
 6051 Tudela

COMPOSTELA VALLEY

8803 Compostela
 8810 Laak
 8807 Mabini
 8806 Maco
 8808 Maragusan
 8802 Mawab
 8805 Monkayo
 8801 Montevista
 8800 Nabunturan
 8804 New Bataan
 8809 Pantukan

COTABATO (North)

9413 Alamada
 9415 Aleosan
 9414 Antipas
 9417 Arakan
 9416 Banisilan

9408 Carmen
 9407 Kabacan
 9400 Kidapawan
 9411 Libungan
 9404 Magpet
 9401 Makilala
 9408 Matalam
 9410 Midsayap
 9402 M'lang
 9412 Pigkawayan
 9409 Pikit
 9405 Pres. Roxas
 9403 Tulunan

COTABATO (South)

9511 Banga
 9500 Lungsod ng Gen. Santos
 9506 Koronadal
 9508 Norala
 9504 Polomolok
 9509 Sto. Niño
 9512 Surallah
 9507 Tampacan
 9510 Tantangan
 9513 T'boli
 9505 Tupi

DAVAO DEL NORTE

8102 Asuncion
 8118 Babak
 8101 Carmen
 8113 Kapalong
 8120 Kaputian
 8104 New Corella
 8105 Panabo
 8119 Samal
 8116 San Mariano (Maragusan)
 8103 San Vicente
 8112 Santo Tomas
 8100 Tagum

DAVAO DEL SUR

8016 Ateneo
 8005 Bansalan
 8017 Bunawan
 8018 Calinan
 8000 Davao City
 8019 Davao Int'l. Airport
 8002 Digos
 8013 Don Marcelino
 8006 Hagonoy
 8014 Jose Abad Santos

8008 Kiblawan
8004 Magsaysay
8010 Malalag
8012 Malita
8020 Mandug
8003 Matanao
8021 Matina
8022 Mintal
8007 Padada
8001 Santa Cruz
8011 Santa Maria
8015 Sarangani
8009 Sulop
8023 Talomo
8024 Tibungco
8025 Toril
8026 University of Mindanao

DAVAO ORIENTAL

8204 Baganga
8208 Banaybanay
8206 Boston
8203 Caraga
8205 Cateel
8210 Gov. Generoso
8207 Lupon
8202 Manay
8200 Mati
8209 San Isidro
8201 Tarragona

GUIMARAS SUB-PROBINSIYA

5044 Buenavista
5045 Jordan
5046 Nueva Valencia

IFUGAO

3606 Aguinaldo
3610 Asipulo
3601 Banaue
3607 Hingyon
3603 Hungduan
3604 Kiangnan
3600 Lagawe
3602 Mayaoyao (Mayoyao)
3608 Potia
3609 Tinoc

ILOILO

5012 Ajuy
5028 Alimodian
5009 Anilao

5033 Badiangan
5018 Balasan
5010 Banate
5007 Barotac Nuevo
5011 Barotac Viejo
5016 Batad
5041 Bingawan
5031 Cabatuan
5040 Calinog
5019 Carles
5013 Concepcion
5035 Dingle
5038 Dueñas
5006 Dumangas
5017 Estancia
5022 Guimbal
5029 Igbaras
5000 Lungsod ng Iloilo
5034 Janiuay
5042 Lambunao
5003 Leganes
5043 Lemery
5026 Leon
5030 Maasin
5023 Miagao
5032 Mina
5005 New Lucena
5020 Oton
5037 Passi
5001 Pavia
5008 Pototan
5015 San Dionisio
5036 San Enrique
5024 San Joaquin
5025 San Miguel
5039 San Rafael
5002 Santa Barbara
5014 Sara
5021 Tigbauan
5027 Tubungan
5004 Zarraga

ILOCOS NORTE

2922 Adams
2916 Bacarra
2904 Badoc
2920 Bangui
2906 Batac
2918 Burgos
2911 Carasi
2903 Currimao
2913 Dingras

2921 Dumalneg
 2908 Espiritu
 2900 Lungsod ng Laoag
 2907 Marcos
 2909 Nueva Era
 2919 Pagudpud
 2902 Paoay
 2917 Pasuquin
 2912 Piddig
 2905 Pinili
 2901 San Nicolas
 2914 Sarrat
 2910 Solsona
 2915 Vintar

ILOCOS SUR

2716 Alilem
 2708 Banayoyo
 2727 Bantay
 2724 Burgos
 2732 Cabugao
 2710 Candon
 2702 Caoayan
 2718 Cervantes
 2709 Galimuyod
 2720 Gregorio Del Pilar
 2723 Lidlidda
 2730 Magsingal
 2725 Nagbukel
 2704 Narvacan
 2721 Quirino
 2711 Salcedo
 2722 San Emilio
 2706 San Esteban
 2728 San Ildefonso
 2731 San Juan
 2726 San Vicente
 2703 Santa
 2701 Santa Catalina
 2713 Santa Cruz
 2712 Santa Lucia
 2705 Santa Maria
 2707 Santiago
 2729 Santo Domingo
 2719 Sigay
 2733 Sinit
 2717 Sugpon
 2715 Suyo
 2714 Tagudin
 2700 Lungsod ng Vigan

ISABELA

3306 Alicia
 3307 Angadanan
 3316 Aurora
 3331 Benito Soliven
 3322 Burgos
 3328 Cabagan
 3315 Cabatuan
 3305 Cauayan
 3312 Cordon
 3326 Delfin Albano
 3336 Dinapigui
 3335 Divilacan
 3309 Echague
 3301 Gamu
 3300 Ilagan
 3313 Jones
 3304 Luna
 3333 Maconacon
 3323 Malig
 3302 Naguillan
 3334 Palanan
 3324 Quezon
 3321 Quirino
 3319 Ramon
 3303 Reina Mercedes
 3320 Roxas
 3314 San Agustin
 3308 San Guillermo
 3310 San Isidro
 3317 San Manuel (Callang)
 3332 San Mariano
 3318 San Mateo
 3329 San Pablo
 3330 Santa Maria
 3311 Santiago
 3327 Santo Tomas
 3325 Tumauni

KALINGA - APAYAO

3801 Balbalan
 3814 Calanasan
 3807 Conner
 3810 Flora
 3809 Kabugao
 3808 Liwan (Rizal)
 3802 Lubuagan
 3813 Luna
 3803 Pasil
 3806 Pinukpuk
 3812 Pudtol
 3811 Santa Marcela

3800 Tabuk
3805 Tanudan
3804 Tinglayan

LAGUNA

4001 Alaminos
4033 Bay
4024 Binan
4006 Botocan
4025 Cabuyao
4027 Calamba
4012 Calauan
4029 Camp Vicente Lim
4028 Canlubang
4013 Cavinti
4031 College Los Banos
4021 Famy
4015 Kalayaan
4004 Liliw
4030 Los Baños
4032 Luisiana
4014 Lumban
4020 Mabitac
4007 Magdalena
4005 Majayjay
4002 Nagcarlan
4016 Paete
4008 Pagsanjan
4017 Pakil
4018 Pangil
4010 Pila
4003 Rizal
4000 Lungsod ng San Pablo
4023 San Pedro
4009 Santa Cruz
4022 Santa Maria
4026 Santa Rosa
4019 Siniloan
4011 Victoria

LANAO DEL NORTE

9205 Bacolod
9217 Baloi
9210 Baroy
9200 Lungsod ng Iligan
9214 Kapatagan
9215 Karomatan
9202 Kauswagan
9207 Kolambugan
9211 Lala
9201 Linamon
9221 Magsaysay

9206 Maigo
9203 Matungao
9219 Munai
9216 Nunungan
9208 Pantao Ragat
9218 Pantar
9204 Poona Piagapo
9212 Salvador
9213 Sapad
9222 Tagoloan
9220 Tangkal
9209 Tubod

LANAO DEL SUR

9316 Bacolod Grande
9302 Balabagan
9318 Balindong
9309 Bayang
9310 Binidayan
9714 Buadiposo Buntong
9708 Bubong
9320 Bumbaran
9305 Butig
9319 Calanogas
9311 Ganassi
9709 Kapai
9703 Lumba Bayabao
9307 Lumbatan
9306 Lumbayanaque
9308 Macador Andong
9315 Madalum
9314 Madamba
9715 Maguing
9711 Marantao
9700 Lungsod ng Marawi
9706 Masiu
9702 Mulondo
9314 Madamba
9300 Malabang
9303 Maragong
9312 Pagayawan
9710 Piagapo
9705 Poona Bayabao
9313 Pualas
9713 Ragain-Ditsaan
9701 Saguiran
9301 Sultan Gumander
9321 Tagoloan II
9304 Tubaran
9317 Tugaya
9704 Tamparan
9712 Taraka

9716 Wao

LA UNION

2504 Agoo
 2503 Aringay
 2515 Bacnotan
 2512 Bagulin
 2517 Balaoan
 2519 Bangar
 2501 Bauang
 2510 Burgos
 2502 Caba
 2507 Damortis
 2518 Luna
 2511 Naguillan
 2508 Pugo
 2506 Rosario
 2500 San Fernando
 2513 San Gabriel
 2514 San Juan
 2516 Santol
 2505 Santo Tomas
 2520 Sudipen
 2509 Tubao

LEYTE

6510 Abuyog
 6517 Alangalang
 6542 Albuera
 6520 Babatngon
 6519 Barugo
 6525 Bato
 6521 Baybay
 6516 Burauen
 6534 Calubian
 6530 Capoocan
 6529 Carigara
 6515 Dagami
 6505 Dulag
 6524 Hilongos
 6522 Inopacan
 6539 Isabel
 6527 Jaro
 6511 Javier
 6506 Julita
 6531 Kananga
 6508 La Paz
 6533 Leyte
 6509 MacArthur
 6512 Mahaplag
 6532 Matag-ob
 6526 Matalom

6507 Mayorga
 6540 Merida
 6541 Lungsod ng Ormoc
 6501 Palo
 6538 Palompon
 6514 Pastrana
 6535 San Isidro
 6518 San Miguel
 6513 Santa Fe
 6536 Tabango
 6504 Tabontabon
 6500 Lungsod ng Tacloban
 6502 Tanauan
 6503 Tolosa
 6528 Tunga
 6537 Villaba

LEYTE (SOUTHERN)

6610 Anahawan
 6604 Bontoc
 6608 Hinunangan
 6609 Hinundayan
 6615 Libagon
 6612 Liloan
 6618 Limasawa
 6600 Maasin
 6601 Macrohan
 6603 Malitbog
 6602 Padre Burgos
 6614 Pintuyan
 6613 San Francisco
 6611 San Juan (Cabalian)
 6617 San Ricardo
 6607 Silago
 6606 Sogod
 6616 St. Bernard
 6605 Tomas Oppus

MAGUINDANAO

9609 Ampatuan
 9614 Barira
 9615 Buldon
 9616 Buluan
 9600 Lungsod ng Cotabato
 9617 Datu Paglas
 9607 Datu Piang
 9601 Datu Odin Sinsuat (Dinaig)
 9618 Gen. S.K. Datun
 9606 Kabuntulan
 9608 Maganoy
 9613 Matanog

9610 Pagalungan
9604 Parang
9603 South Upi
9605 Sultan Kudarat
9611 Sultan Sa Barongis
9612 Talayan
9602 Upi

MARINDUQUE

4900 Boac
4904 Buenavista
4905 Gasan
4901 Mogpog
4902 Santa Cruz
4903 Torrijos

MASBATE

5414 Aroroy
5413 Baleno
5412 Balud
5415 Batuan
5421 Buenavista
5405 Cataingan
5409 Cawayan
5419 Claveria
5403 Dimasalang
5407 Esperanza
5411 Mandaon
5400 Masbate
5410 Milagros
5401 Mobo
5418 Montreal
5404 Palanas
5406 Pio V. Corpuz
5408 Placer
5416 San Fernando
5417 San Jacinto
5420 San Pascual
5402 Uson

MINDORO OCCIDENTAL

5108 Abra De Ilog
5102 Calintaan
5111 Looc
5109 Lubang
5101 Magsaysay
5106 Mamburao
5107 Paluan
5103 Rizal
5104 Sablayan
5100 San Jose
5105 Santa Cruz

5110 Tilik

MINDORO ORIENTAL

5201 Baco
5210 Bansud
5211 Bongabon
5214 Bulalacao
5200 Calapan
5209 Gloria
5213 Mansalay
5204 Naujan
5208 Pinamalayan
5206 Pola
5203 Puerto Galera
5212 Roxas
5202 San Teodoro
5207 Socorro
5205 Victoria

MISAMIS OCCIDENTAL

7206 Aloran
7211 Baliangao
7215 Bonifacio
7210 Calamba
7201 Clarin
7213 Concepcion
7204 Jimenez
7208 Lopez Jaena
7207 Lungsod ng Oroquieta
7200 Lungsod ng Ozamis
7205 Panaon
7209 Plaridel
7212 Sapang Dalaga
7203 Sinacaban
7214 Lungsod ng Tangub
7202 Tudela

MISAMIS ORIENTAL

9018 Alubijid
9005 Balingasag
9011 Balinguan
9008 Binuangan
9000 Lungsod ng Cagayan de Oro
9004 Claveria
9017 El Salvador
9014 Lungsod ng Gingoog
9020 Gitaum
9022 Initao
9003 Jasaan
9010 Kinogitan
9006 Lagonglong
9019 Laguidingan

9021 Libertad
 9025 Lugait
 9015 Magsaysay
 9024 Manticao
 9013 Medina
 9023 Naawan
 9016 Opol
 9007 Salay
 9009 Sugbongcogon
 9001 Tagoloan
 9012 Talisayan
 9002 Villanueva

MOUNTAIN PROVINCE

2623 Barlig
 2621 Bauko
 2618 Besao
 2616 Bontoc
 2624 Natonin
 2625 Paracelis
 2622 Sabangan
 2617 Sadanga
 2619 Sagada
 2620 Tadian

NEGROS OCCIDENTAL

6100 Lungsod ng Bacolod
 6101 Lungsod ng Bago
 6107 Binalbagan
 6121 Lungsod ng Cadiz
 6126 Calatrava
 6110 Candoni
 6118 Enrique Magalona
 6124 Escalante
 6108 Himamaylan
 6106 Hinigaran
 6114 Hinoba-an
 6109 Ilog
 6128 Isabela
 6111 Kabangkalan
 6112 Kauayan
 6130 Lungsod ng La Carlota
 6131 La Castellana
 6121 Manapla
 6132 Moises Padilla
 6129 Murcia
 6123 Paraiso (Fabrica)
 6102 Pulupandan
 6105 Pontevedra
 6122 Sagay
 6127 Lungsod ng San Carlos
 6104 San Enrique

6117 Silay City
 6116 Silay Hawaiian Central
 6113 Sipalay
 6115 Talisay
 6125 Toboso
 6103 Valladolid
 6119 Victorias

NEGROS ORIENTAL

6203 Amlan
 6210 Ayungon
 6216 Bacung
 6206 Lungsod ng Bais
 6222 Basay
 6221 Bayawan
 6209 Bindoy
 6223 Lungsod ng Canlaon
 6217 Dauin
 6200 Lungsod ng Dumaguete
 6214 Guihulngan
 6212 Jimalalud
 6213 La Libertad
 6207 Mabinay
 6208 Manjuyod
 6205 Pamplona
 6202 San Jose
 6219 Siaton
 6201 Sibulan
 6220 Sta. Catalina
 6204 Tanjay
 6211 Tayasan
 6215 Valencia
 6224 Valle Hermoso
 6218 Zamboanguita

NUEVA ECIJA

3111 Aliaga
 3128 Bongabon
 3100 Lungsod ng Cabanatuan
 3107 Cabiao
 3123 Carranglan
 3120 Central Luzon State University(CLSU)
 3117 Cuyapo
 3130 Fort Magsaysay
 3131 Gabaldon
 3105 Gapan
 3125 Gen. M. Natividad
 3104 Gen. Tinio
 3115 Guimba
 3109 Jaen
 3129 Laur
 3112 Licab
 3126 Llanera

3122 Lupao
3119 Munoz
3116 Nampicuan
3132 Lungsod ng Palayan
3124 Pantabangan
3103 Penaranda
3113 Quezon
3127 Rizal
3108 San Antonio
3106 San Isidro
3121 Lungsod ng San Jose
3102 San Leonardo
3101 Santa Rosa
3133 Santo Domingo
3114 Talavera
3118 Talugtug
3110 Zaragosa

NUEVA VIZCAYA

3714 Alfonso Castañeda
3701 Ambaguio
3704 Aritao
3711 Bagabag
3702 Bambang
3700 Bayombong
3712 Diadi
3706 Dupax Del Norte
3707 Dupax Del Sur
3703 Kasibu
3708 Kayapa
3713 Quezon
3709 Solano
3705 Sta. Fe (Imugan)
3710 Villa Verdi (Ibung)

PALAWAN

5302 Aborlan
5320 Agutaya
5311 Araceli
5307 Balabac
5306 Bataraza
5305 Brooke's Point
5317 Busuanga
5321 Cagayancillo
5316 Coron
5315 Culion
5318 Cuyo
5310 Dumarán
5313 El Nido (Baquit)
5301 Iwahig Penal Colony
5322 Kalayaan
5314 Linapacan

5319 Magsaysay
5303 Narra (Panacan)
5300 Lungsod ng Puerto Princesa
5304 Quezon
5308 Roxas
5309 San Vicente
5312 Taytay

PAMPANGA

2009 Lungsod ng Angeles
2016 Apalit
2012 Arayat
2001 Bacolor
2007 Basa Airbase
2013 Candaba
2006 Floridablanca
2003 Guagua
2005 Lubao
2010 Mabalacat
2018 Macabebe
2011 Magalang
2017 Masantol
2021 Mexico
2019 Minalin
2008 Porac
2000 San Fernando
2014 San Luis
2015 San Simon
2022 Santa Ana
2002 Santa Rita
2020 Santo Tomas
2004 Sexmoan

PANGASINAN

2408 Agno
2415 Aguilar
2404 Alaminos
2425 Alcala
2405 Anda
2439 Asingan
2442 Balungao
2407 Bani
2422 Basista
2424 Bautista
2423 Bayambang
2436 Binalonan
2417 Binmaley
2406 Bolinao
2416 Bugallon
2410 Burgos
2418 Calasiao
2400 Lungsod ng Dagupan
2411 Dasol

2412 Infanta
 2402 Labrador
 2437 Laoac
 2401 Lingayen
 2409 Mabini
 2421 Malasiqui
 2430 Manaoag
 2432 Mangaldan
 2413 Mangatarem
 2429 Mapandan
 2446 Natividad
 2435 Pozorrubio
 2441 Rosales
 2420 Lungsod ng San Carlos
 2433 San Fabian
 2431 San Jacinto
 2438 San Manuel
 2447 San Nicolas
 2444 San Quintin
 2419 Santa Barbara
 2440 Santa Maria
 2426 Santo Tomas
 2434 Sison
 2403 Sual
 2445 Tayug
 2443 Umingan
 2414 Urbiztondo
 2428 Urdaneta
 2427 Villasis

QUEZON

4304 Agbangan
 4333 Alabat
 4331 Atimonan
 4320 Buenavista
 4340 Burdeos
 4318 Calauag
 4323 Candelaria
 4311 Catanauan
 4326 Dolores
 4310 General Luna
 4338 General Nakar
 4319 Guinayangan
 4307 Gumaca
 4317 Hondagua
 4336 Infanta
 4342 Jomalig
 3416 Lopez
 4328 Lucban
 4301 Lungsod ng Lucena
 4309 Macalelon
 4330 Mauban

4312 Mulanay
 4303 Padre Burgos
 4302 Pagbilao
 4337 Panukulan
 4341 Patnanongan
 4334 Perez
 4308 Pitogo
 4306 Plaridel
 4339 Polilio
 4332 Quezon
 4300 Quezon Capitol
 4335 Real
 4329 Sampaloc
 4314 San Andres
 4324 San Antonio
 4315 San Francisco
 4313 San Narciso
 4322 Sariaya
 4321 Tagkawayan
 4327 Tayabas
 4325 Tiaong
 4305 Unisan

QUIRINO

3403 Aglipay
 3400 Cabarroguis
 3401 Diffun
 3404 Maddela
 3405 Nagtipunan (Abbag)
 3402 Saguday

RIZAL

1930 Angono
 1870 Antipolo
 1970 Baras
 1940 Binangonan
 1900 Cainta
 1950 Cardona
 1990 Jala-jala
 1860 Montalban (Rodriguez)
 1960 Morong
 1910 Pililia
 1850 San Mateo
 1980 Tanay
 1920 Taytay
 1880 Teresa

ROMBLON

5509 Alcantara
 5515 Banton (Jones)
 5512 Cajidiocan
 5503 Calatrava

5516 Concepcion
5514 Corcuera
5506 Ferrol
5502 Imelda
5507 Looc
5511 Magdiwang
5505 Odiongan
5500 Romblon
5501 San Agustin
5504 San Andres
5513 San Fernando
5510 San Jose
5508 Sta. Fe

SARANGANI

9501 Alabel
9517 Glan
9514 Kiamba
9502 Maasim
9515 Maitum
9516 Malapatan
9503 Malungon

SILANGANING SAMAR (EASTERN SAMAR)

6822 Arteche
6812 Balangiga
6801 Balangkayan
6800 Borongan
6806 Can-Avid
6817 Dolores
6805 Gen. Mac Arthur
6811 Giporlos
6809 Guiuan
6804 Hernani
6819 Jipapad
6813 Lawa-an
6803 Llorente
6820 Maslog
6802 Maydulong
6808 Mercedes
6818 Oras
6810 Quinapundan
6807 Salcedo
6814 San Julian
6821 San Policarpio
6815 Sulat
6816 Taft

KAHILAGAANG SAMAR (NORTHERN SAMAR)

6405 Allen
6410 Biri
6401 Bobon

6408 Capul
6400 Catarman
6418 Catubig
6422 Gamay
6420 LaS Navas
6411 Laoang
6423 Lapineg
6404 Lavezares
6403 Lope De Vega
6412 Mapanas
6417 Mondragon
6421 Palapag
6413 Pambujan
6416 Rosario
6407 San Antonio
6409 San Isidro
6402 San Jose
6415 San Roque
6419 San Vicente
6414 Silvino Lubos
6406 Victoria

KANLURANING SAMAR (WESTERN SAMAR)

6724 Almagro
6720 Basey
6710 Lungsod ng Calbayog
6715 Calbiga
6700 Catbalogan
6722 Daram
6706 Gandara
6713 Hinbangan
6701 Jiabong
6721 Marabut
6708 Matuguinao
6702 Motiong
6705 Pagsangjan
6716 Pinabacdao
6707 San Jorge
6723 San Jose de Bauan
6714 San Sebastian
6709 Sta. Margarita
6718 Sta. Rita
6711 Sto. Nino
6712 Tagapulan
6719 Talarora
6704 Tarangnan
6717 Villareal
6703 Wright
6725 Zumarraga

SIQUIJOR

6230 Enrique Villanueva
6226 Larena

6228 Lazi
6229 Maria
6227 San Juan
6225 Siquijor

SULU

7407 Indanan
7400 Jolo
7416 Kalingalan Kalauang
7411 Lugus
7404 Luuk
7409 Maimbung
7413 Marungas
7402 Panamao
7415 Panglima Estino
7414 Panguntaran
7408 Parang
7405 Pata
7401 Patikul
7412 Siasi
7403 Talipao
7410 Tapul
7406 Tongkil

SURIGAO DEL NORTE

8425 Alegria
8408 Bacuag
8413 Basilisa (Rizal)
8424 Burgos
8411 Cagdianao
8410 Claver
8417 Dapa
8418 Del Carmen
8412 Dinagat
8419 Gen. Luna
8409 Gigaquit
8414 Libjo (Albor)
8415 Loreto
8407 Mainit
8402 Malimano
8420 Pilar
8405 Placer
8423 San Benito
8401 San Francisco
8421 San Isidro
8427 San Jose
8422 Santa Monica
8404 Sison
8416 Socorro
8400 Lungsod ng Surigao
8403 Tagana-an
8426 Tubajon

8406 Tubod

SURIGAO DEL SUR

8309 Barobo
8303 Bayabas
8311 Bislig
8304 Cagwait
8317 Cantillan
8315 Carmen
8318 Carrascal
8313 Cortez
8310 Hinatuan
8314 Lanuza
8307 Lianga
8312 Lingig
8316 Madrid
8306 Marihatag
8305 San Agustin
8301 San Miguel
8308 Tagbina
8302 Tago
8300 Tandag

SULTAN KUDARAT

9810 Bagumbayan
9801 Columbio
9806 Esperanza (Ampatuan)
9805 Isulan
9808 Kalamansig
9807 Lebak (Salaman)
9803 Lutayan
9802 Mariano Marcos
9809 Palimbang
9804 Pres. Quirino
9811 Sen. Ninoy Aquino
9800 Tacurong

TARLAC

2310 Anao
2317 Bamban
2306 Camiling
2315 Capas
2316 Concepcion
2302 Gerona
2314 La Paz
2304 Mayantoc
2308 Moncada
2307 Paniqui
2312 Pura
2311 Ramos
2305 San Clemente
2309 San Manuel
2301 San Miguel

2303 Sta. Ignacia
2300 Tarlac
2313 Victoria

TAWI-TAWI

7501 Balimbing
7500 Bongao
7508 Cagayan de Sulu
7509 Languyan
7503 Sapa-sapa
7505 Simunol
7506 Sitangkai
7504 South Ubian
7507 Taganak (Turtle Island)
7502 Tandu Bas

ZAMBALES

2202 Botolan
2203 Cabangan
2212 Candelaria
2208 Castillejos
2201 Iba
2211 Masinloc
2200 Lungsod ng Olongapo
2210 Palauig
2206 San Antonio
2204 San Felipe
2207 San Marcelino
2205 San Narciso
2213 Sta. Cruz
2209 Subic

ZAMBOANGA DEL NORTE

7123 Baliguian
7101 Lungsod ng Dapitan
7100 Lungsod ng Dipolog
7118 Gutalac
7111 Jose Dalman (Ponot)
7124 Kalawit
7109 Katipunan
7117 Labason
7119 La Libertad
7115 Liloy
7110 Manukan
7107 Mutia
7105 Pinan
7106 Polanco
7104 Rizal
7102 Roxas
7114 Salug
7108 Sergio Osmeña
7113 Siayan
7122 Sibuco

7103 Sibutad
7112 Sindangan (Leon B. Postigo)
7120 Siocon
7121 Siraway
7116 Tampilisan

ZAMBOANGA DEL SUR

7040 Alicia
7020 Aurora
7011 Bayog
7009 Buug
7032 Dimataling
7030 Dinas
7039 Diplahan
7022 Don Mariano Marcos
7015 Dumalinao
7028 Dumingag
7042 Guipos
7007 Imelda
7001 Ipil
7027 Josefina
7005 Kabasalan
7013 Kumalarang
7017 Labangan
7014 Lakewood
7037 Lapuyan
7010 Mabuhay
7026 Mahayag
7038 Malangas
7035 Margo sa Tubig
7021 Midsalip
7023 Molave
7004 Naga
7041 Olutanga
7016 Lungsod ng Pagadian
7008 Payao
7033 Pitogo
7024 Ramon Magsaysay
7002 Roseller Lim
7029 San Miguel
7031 San Pablo
7006 Siay
7034 Tabina
7012 Talusan
7025 Tambulig
7043 Tigbad
7003 Titay
7019 Tukuran
7018 Tungawan
7036 Vicencio Sagun
7000 Lungsod ng Zamboanga

Sanggunian

- Bright J.S. *Better Business and Commercial Letter*. 3rd ed., New Delhi, India: Universal, 1988.
- Chicago Manual of Style*, 15th editions. Chicago: University of Chicago Press, 2003.
- Diksiyunaryo ng Wikang Filipino*. Sentinyal Edisyon. Lungsod ng Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 1998.
- Diksiyunaryo-Tesaurus Pilipino-Ingles*. J.V. Panganiban. Lungsod Quezon: Manlapaz Publishing Company, 1972.
- Dokumentasyon ng mga Batas Pangwika, Komisyon sa Wikang Filipino, at Iba Pang Kaugnay na Batas (1935-2000)*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2001.
- Farol, Honesto F. *Effective Business Correspondence*. Manila: University Book Supply, 1987.
- Fernandez, Ruth Davis and Fernandez, Samuel P. *Development Business English, Formats, and Correspondences with Secretary's Guide*. Manila: Mcgraw Publishing House, 1979.
- Gabay sa Ortograpiyang Filipino*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2009.
- Gabby's Practical English-Filipino Dictionary*. Luciano L. Gaboy. Lungsod ng Mandaluyong, National Book Store, 2008.
- Guffey, Mary Ellen. *Essentials of Business Communication*. Cincinnati, Ohio: South-Western College Publishing, 1969.
- Manual sa Korespondensiya Opisyal*. Unang Edisyon. Pasig, Metro Manila: Linangan ng mga Wika sa Filipinas, 1990.
- McCaffee, Mary Jane and Innis, Pauline. *Protocol: The Complete Handbook of Diplomatic, Official and Social Usage*. Washington, D.C.: Devon Publishing Company, Inc., 1985.
- Merriam-Webster's Collegiate Dictionary*. Eleventh Edition. Frederick C. Mish, Merriam-Webster. Massachusetts: Meriam-Webster, Incorporated, 2003.
- Mga Pangalan ng Tanggapan ng Pamahalaan sa Filipino*. Maynila: Komisyon sa Wikang Filipino, 2003.
- Mills, Gordo H. and Walter, John A. *Technical Writing*. 4th ed., 1981.
- Patnubay sa Korespondensiya Opisyal*. Maynila: Surian ng Wikang Pambansa, 1983.
- Patnubay sa Korespondensiya Opisyal*. Unang edisyon (Mimeograph). Maynila: Surian ng Wikang Pambansa, 1970.

- Patnubay sa Korespondensiya Opisyal*. Maynila: Surian ng Wikang Pambansa, 1977.
- Peralejo, Cezar C. *English-Filipino Legal Dictionary*, edited by Pacifico A. Agabin atbp. Lungsod Quezon, Sentro ng Wikang Filipino, University of the Philippines System, 1995.
- Philippine Government Directory of Agencies and Officials*. Manila: Produced by the Department of Budget and Management, 2013.
- Reader's Digest Write Better, Speak Better*. "How to Address Important People," Pleasantville New York. Montreal: Reader's Digest Association, Inc., 1977.
- The New Book of Knowledge*, A Volume "Forms of Address," Danbury, Connecticut: Scholastic Library Publishing, Inc., 2006.
- The New Book of Knowledge*, L Volume 12 "Letter Writing," Danbury, Connecticut: Scholastic Library Publishing, Inc., 2006.
- The University of Chicago Press. *A Manual of Style*. 12th rev. ed. Chicago: The University of Chicago Press, 1969.
- The World Book Encyclopedia*, A Volume 1 "Forms of Address," USA: World Book, Inc. 1986.
- The World Book Encyclopedia*. L Volume 12 "Letter Writing: USA: World Book, Inc., 1986.
- Top Impressive Letters*. New Delhi India, Gaurav Publishing House.
- UP Diksiyonaryong Filipino*. Virgilio S. Almario, Punong Editor. Lungsod ng Pasig: UP Sentro ng Wikang Filipino-Diliman at Anvil Publishing, Inc. 2010.
- Verma, Rahesh K. *A Complete Book of Business Letters*. New Delhi India: Gaurav Publishing House, 1999.

Indeks

A

Abakada, 269-270
Abrebiyasyon, Tingnan sa Daglat. 282
Adres-pag,
    taong may-mataas na katungkulan, sa mga, 237-250
Adyenda, panukalang, 138
Akronim, 281
Alpabetong Filipino, 271
Atas/Kautusang Tagapagpaganap, 70, 73-77

B

Bakasyon, sapilitang, 99-100
Balagtas, Araw ni
    pagdiriwang ng, 79
Bantas, mga, 316-324
Bating Pambungad, 9, 10, 257
Baybayin, 268-269
Bilang / Numero,
    pagbaybay at pagsulat ng, 328, 329

D

Daglat, 282, 330-331
    gamit ng tuldok sa, 330
    ngalan ng tao, lugar, organisasyon, 330-331
    unyon, tanggapan, 331
Din/Rin, Daw/Raw, 301
Direksiyon, Pagsulat ng
    ahensiya ng pamahalaan, sa mga pinuno ng, 237-250
    ehekutibo, sangay, 237-239
    hudikatura, sangay ng, 239-240
    komisyon o lupon, mga miyembro ng, 243
    lehislatura, sangay ng, 241-243
    misyong diplomatiko, mga miyembro ng, 244-245
    pamahalaang panlalawigan at
        lokal, mga puno, pinuno ng, 243-244
    pribadong propesyonal na
        mamamayan, 249-250
    serbisyong pangmilitar, mga puno o opisyal ng, 245-247

E

Ehekutibo, Sangay, Tingnan sa Sangay Tagapagpaganap
Eksaminasyong Pampropesyonal, 87, 131

E-mail,

kahalagahan, 71

katangian, 71

E.O. No. 335, 75-76

G

Gatlang, 322

Gawad,

Pagkilala, ng, 220-227

Pagpapahalaga, ng 228-229

Gitling, 310-315, 321-322

Grafema,

Titik, mga, 275-276

Di-titik, mga, 276

H

Hudikatura, Sangay ng, 239-240 Tingnan sa Sangay ng Tagapaghukom

Hukuman, Kataas-taasang

Tagapaghukom, Sangay, 438

I

Inisyal ng pagkakakilanlan, 12

Inisyals, 282

K

Kagawaran ng Sangay Ehekutibo, mga, 371-430

Repormang Pansakahan (*Agrarian Reform*),

Agrikultura (*Agriculture*)

Badyet at Pamamahal (*Budget and Management*)

Edukasyon (*Education*),

Enerhiya (*Energy*),

Kapaligiran at Likas ng Yaman (*Environment and Natural Resources*),

Pananalapi (*Finance*),

Ugnayang Panlabas (*Foreign Affairs*),

Kalusugan (*Health*),

Interyor at Pamahalaang Lokal (*Interior and Local Government*),
Katarungan (*Justice*),
Paggawa at Empleo (*Labor and Employment*),
Tanggulang Bansa (*National Defense*),
Pagawain at Lansangang Bayan (*Public Works and Highway*),
Agham at Teknolohiya (*Science and Technology*),
Kagalingan at Pagpapaunlad Panlipunan (*Social Welfare and Development*),
Turismo (*Tourism*),
Kalakalan at Industriya (*Trade and Industry*),
Komisyon sa Awdit (*Commission on Audit*),
Komisyon sa Halalan (*Commission on Elections*),
Transportasyon at Komunikasyon (*Transportation and Communications*)
Pambansang Pangasiwaan sa Kabuhayan at Pagpapaunlad (*National Economic
and Development Authority*)

Kahilingan, mga,
inspeksiyon, para sa, 207
kasulatan sa kasal, para sa, 208
kasulatan sa kapanganakan, para sa, 204
pananaliksik, sa, 206
serbisyo/trabaho, para sa, 210
serbisyon audio-video para sa, 210

Kambal-Katinig, 293-295

Kambal-Patinig, 289-292

Kapulungan ng mga Kinatawan, 434-437

Kasunduan, memorandum ng, 174-175

Katawan ng Liham, 10

Katibayan/Sertipiko,

katapatan, ng, 231

merito, ng, 230

pagdalo, ng, 233

paglahok, ng, 232

pagpapahalaga, ng, 228-229

pagtatapos, ng, 234

Katitikan ng pulong, 137-152

Kautusang Pangkagawaran, 83

Kolon. Tingnan sa tutuldok,

Kongreso ng Pilipinas, 434-437

Korporasyon, mga

ari at/o kontrolado ng pamahalaan, 409-418

Kuwit, 318-319

L

Lagda, 11

Lehislatura, Sangay ng

Liham, 1

anyo, 14

bahagi, 4

kahilingan, 17, 32-39

katangian, 2

paanyaya, 17, 24-26

pagbati, 17, 22, 23

paghirang, 19, 60

pagkambas, 19, 61

pagpapatunay, 20

pagsang-ayon, 17, 40-44

pagsubaybay, 18, 52-53

pagtangi, 18, 45-47

pagtatanong, 62-63, 68

pag-uulat, 18, 48-49

pakikidalamhati, 19, 64-65

pakikiramay, 19, 66

panawagan, 20, 67

pasasalamat, 17, 27-31

tagubilin, 17, 51

Lupong Konstitusyonal,

M

Memorandum, 71-72, 93-120

katangian, 71

pagpo-format, 72

Memorandum Pangkagawaran, 70, 84-85

Memorandum Panloob-Tanggapan, 71

Memorandum Pantanggapan, 71

Memondum Sirkular, 70, 86-90

N

Nang, 304

Ng, 304

O

Ortograpiyang Pambansa, 268-74, 285

P

Paglalakip, 12

Paglilipat/Pag-endoso, 12, 123-129

Paksa, 13

Pambansang Awit ng Pilipinas,

Pamitagang Pangwakas, 11

Pamuhatan, 5

Pananong, Tandang, 317

Pantig at Palapantigan, 277, 279, 281

Panunumpa,

Katapatan sa watawat, ng, 77

katungkulan, sa, 155-156, 158

kawani ng pamahalaan, ng, 461

propesyonal, ng, 157

Saligang Batas, sa, 463

sinumpaang salaysay, 172

Patalastas/Kalatas, 121-122

Pormularyo, 153-190

aplikasyon sa pagliban, ng, 177-179

espesyal na pribilehiyo, sa mga, 180

Gate Pass, 213-215

kahilingan, ng. Tingnan sa Kahilingan,

katunayan/katibayan

kawalang pananagutan, ng, 187-190

pagpapakita, ng, 185

natapos na paglalakbay, 184

listahan ng dumalo, 216

nominasyon sa gawad, ng, 217

pahintulot, ng,

overtime, sa, 202

paglabas, sa,

paglalakbay, sa, 181-183

pass slip, 211-212

payslip, 195-196

order ng bilingin, ng,

talatukuyan, 197-199

voucher sa pagbabayad, 200

Proklamasyon, 70, 78-81

Proyekto, 191-193

R

Resolusyon, 130-136

S

Semikolon, Tingnan sa Tuldok-kuwit,

Senado ng Pilipinas,

Simbolong Pang-agham/Pangmatematika, 282

Sinumpaang Salaysay (SALN),

ari-arian, pagkakautang,

network, atbp, ng, 172-173

Sobre, 16

T

Tagapagpaganap, Sangay,

Tawag-Pansin, 13

Termino at Katawagan sa Pamahalaan, mga, 332-357

Titulo, 251-258

Tsart ng Organisasyon, 236

Tuldik, 305-307

Tuldok, 316-317

Tuldok-kuwit, 319

Tutuldok, 320

U

Ulat,

nagawa, ng, 18, 48-49

proyekto, ng, 191-193

pagmomonitor, sa, 194

Unibersidad at Kolehiyo, mga pampamahalaang

W

Wikang Pambansa, Buwan ng, 79

Wikang Filipino

batayang deskripsiyon, ng, 134